

Förslag till Ålands budget för år 2026

Innehåll

Allmän motivering	8
Ett framtidssäkrat Åland – styrka och trygghet i tider av förändring	8
Budgeten som verktyg för hållbar utveckling	8
Självstyrelsen, de offentliga institutionerna och kommunerna	9
Självstyrelselagen	9
Svenska språket	9
Demokrati	9
Beredskap och resiliens	10
Landskapsförvaltningen	10
Kommunerna	11
Det finansiella läget	12
Landskapets ekonomi	12
Hushållens ekonomi och köpkraft	15
Socioekonomiska satsningar	15
Sysselsättning och arbetslöshet	15
Stärkande av Ålands attraktionskraft och tillväxt	16
En konkurrenskraftig region som främjar entreprenörskap	16
En attraktiv region för arbete, utbildning och besök	17
Åland på väg mot en grön omställning	18
Rent vatten	19
Skärgårdstrafik 2030 - framtidssäkrat upplägg för god servicenivå, rimliga kostnader, miljöhänsyn och flexibilitet	19
Etablering av Ålands skärgårdsvarv Ab, Axyards	20
Hälsa, omsorg och välmående	21
Nytt modernt sjukhus	21
Välmående barn och unga	22
Budgeterad resultaträkning, balansposter och finansieringsanalys	24
Större resultatpåverkande poster och förändringar	25
Försäljningsintäkter	25
Avgiftsintäkter	25
Erhållna bidrag	25
Personalkostnader	25
Köp av tjänster	25
Material, förnödenheter och varor	25
Övriga verksamhetskostnader	25
Social- och hälsovård samt utkomstskydd	26

Bostadsproduktion	26
Primärnäringsar	26
Övrigt näringsliv.....	26
Allmänna stöd.....	26
Övriga överföringskostnader.....	26
Skatteinkomster	26
Övriga finansiella intäkter	26
Sammandrag av budgetförslaget	26
Finansieringsanalys och likviditet	29
Politikområde 1 - detaljmotivering verksamhet och överföringar.....	30
100 Lagtinget.....	31
101 Lagtinget.....	32
111 Lagtingets kansli	33
112 Lagtingets övriga utgifter	34
120 Landskapsrevisionen	35
130 Ålands delegation i Nordiska rådet	36
Politikområde 2 - detaljmotivering verksamhet och överföringar.....	37
200 Landskapsregeringen	38
200 Lantrådet och ministrarna.....	38
210 Regeringskansliet.....	40
210 Regeringskansliet.....	40
212 Digitalisering och informationsteknologi inom förvaltningen	43
215 Kommunikationsverksamhet.....	44
220 Främjande av jämställdheten.....	45
225 Främjande av integration och ungdomars delaktighet	45
230 Demokratiutveckling och val	46
232 Understödjande av politisk verksamhet.....	47
240 Brand- och räddningsväsendet.....	47
250 Personalarbete och arbetsmiljö	48
252 Serviceverksamhet	50
260 Landskapsregeringens övriga inkomster och utgifter	50
265 Konsumentskydd	53
270 Radio- och TV-verksamhet	54
280 Lagberedningen	55
280 Lagberedningen.....	55
820 Ålands statistik- och utredningsbyrå	57
82000 Ålands statistik- och utredningsbyrå, verksamhet (RA)	58
822 Datainspektionen.....	59

82200 Datainspektionen, verksamhet (RA).....	59
825 Ålands polismyndighet	61
82500 Ålands polismyndighet, verksamhet (RA)	62
826 Ålands ombudsmannamyndighet	64
82600 Ålands ombudsmannamyndighet, verksamhet (RA).....	65
Politikområde 3 - detaljmotivering verksamhet och överföringar.....	66
300 Finansavdelningens förvaltningsområde.....	67
300 Allmän förvaltning	68
330 Landskapsandelar och stöd till kommunerna	70
350 Penningautomatmedel.....	72
360 Bostäder och byggande privatpersoner	74
380 Pensioner och pensionsavgifter	75
390 Gemensamma förvaltningskostnader	77
Politikområde 4 - detaljmotivering verksamhet och överföringar.....	79
400 Social- och miljöavdelningens förvaltningsområde	81
400 Allmän förvaltning	82
410 Övriga sociala uppgifter.....	84
415 Kommunernas socialvårdsområde.....	85
420 Övriga hälso- och sjukvårdsuppgifter	85
430 Allmän miljövård	86
440 Naturvård	87
445 Penningautomatmedel för social, hälso och miljöverksamhet	88
450 Vattenförsörjning och vattenvård	89
460 Cirkulär ekonomi	91
470 Miljöhälsovård.....	92
848 Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighet.....	93
84810 Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighet, verksamhet (RA).....	94
84820 Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighets laboratorium, verksamhet (RA).....	95
Politikområde 5 - detaljmotivering verksamhet och överföringar.....	96
500 Utbildnings- och kulturavdelningens förvaltningsområde.....	98
500 Allmän förvaltning	99
502 Studiestöd.....	102
505 Biblioteksverksamhet (RA)	103
510 Allmän ungdoms-, idrotts- och kulturverksamhet	104
511 Kultur- och kulturmiljöförvaltning.....	105
515 Penningautomatmedel för ungdomsarbete och idrott.....	106
516 Penningautomatmedel för kulturell verksamhet.....	107
517 Penningautomatmedel för fritidsverksamhet för barn och unga	108

520 Landskapsandelar och stöd för utbildningsverksamhet.....	109
535 Utbildningsverksamhet	109
540 Ålands museum	112
850 Högskolan på Åland	114
85000 Högskolan på Åland, verksamhet (VR)	114
851 Ålands folkhögskola.....	116
85100 Ålands folkhögskola, verksamhet (RA)	117
852 Ålands musikinstitut	118
85200 Ålands musikinstitut, verksamhet (RA)	118
855 Ålands gymnasium.....	120
85500 Ålands gymnasium, verksamhet (RA).....	120
85590 Vuxenutbildning inom informations- och kommunikationsteknik (R)	122
856 Ålands sjösäkerhetscentrum	123
85600 Ålands sjösäkerhetscentrum, verksamhet (RA)	123
Politikområde 6 - detaljmotivering verksamhet och överföringar.....	125
600 Näringsavdelningens förvaltningsområde.....	126
600 Allmän förvaltning	127
610 Näringslivets främjande	128
615 Främjande av livsmedelsproduktion	132
621 Europeiska Unionen - ERUF och ESF.....	135
623 Europeiska Unionen - program för landsbygdens utveckling, EJFLU	137
625 Europeiska Unionen - Europeiska havs-, fiskeri- och vattenbruksfonden, EHFVF	139
640 Främjande av skogsbruket	140
650 Jakt- och viltvård.....	141
670 Främjande av fiskerinäringen	143
860 Ålands arbetsmarknads- och studieservicemyndighet	145
86000 Arbetsmarknads- och studieservicemyndigheten, verksamhet (RA).....	146
86050 Sysselsättnings- och arbetslöshetsunderstöd, verksamhet (RA)	147
86050 Sysselsättnings- och arbetslöshetsunderstöd, överföringar (RA)	147
865 Ålands fiskevårdscentrum, Guttorp	149
86500 Ålands fiskevårdscentrum, Guttorp, verksamhet (RA).....	149
Politikområde 7 - detaljmotivering verksamhet och överföringar.....	151
700 Infrastrukturavdelningens förvaltningsområde	153
700 Allmän förvaltning	154
710 Planläggnings- och byggnadsväsendet.....	157
715 Bostäder och byggande	158
720 Samhällsteknik.....	159
740 Ålandstrafiken	162

745 Oljeskydd	163
747 Övrig trafik	163
750 - 751 Kostnader för sjötrafik	164
760 Kostnader för väghållning	167
823 Ålands energimyndighet	170
82300 Ålands energimyndighet, verksamhet (RA)	170
870 Fordonsmyndigheten	172
87000 Fordonsmyndigheten, verksamhet (RA)	172
872 Vägunderhållsverksamhet	174
87200 Vägunderhållsenheten, verksamhet (RA)	174
873 Verkstad och lager	175
87300 Verkstad och lager, verksamhet (RA)	175
Politikområde 8 - detaljmotivering verksamhet och överföringar	176
840 Ålands hälso- och sjukvård	177
84000 Ålands hälso- och sjukvård, verksamhet (RA)	180
84700 Ålands hälso- och sjukvård, extern vård (RA)	182
Detaljmotivering - Skattefinansiering, finansiella poster och resultaträkningsposter	183
890 Skatter och avgifter av skattenatur, inkomster av lån och finansiella poster	184
890 Skatter och inkomster av skattenatur	184
892 Finansiella poster	185
893 Upp- och nedskrivningar	189
Politikområde 1 - detaljmotivering investeringar	190
100 Lagtinget	191
9111 Lagtingets kansli	191
Politikområde 2 - detaljmotivering investeringar	192
210 Regeringskansliet	193
9212 Digitalisering och informationsteknologi inom förvaltningen	193
9215 Kommunikationsverksamhet	193
9230 Demokratiutveckling och val	193
9825 Ålands polismyndighet	195
982500 Investeringar (R)	195
Politikområde 3 - detaljmotivering investeringar	196
300 Finansavdelningens förvaltningsområde	197
9340 Särskilda lån och investeringar	197
9350 Penningautomatmedel	198
Politikområde 4 - detaljmotivering investeringar	199
400 Social- och miljöavdelningens förvaltningsområde	200
9440 Naturvård	200

9848 Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighet	201
984810 Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighet, investeringar (R).....	201
984820 Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighets laboratorium, investeringar (R).....	201
Politikområde 5 - detaljmotivering investeringar	202
500 Utbildnings- och kulturavdelningens förvaltningsområde	203
9511 Kultur- och kulturmiljöförvaltning.....	203
9540 Ålands museum	203
9850 Högskolan på Åland	204
985000 Investeringsutgifter (R).....	204
9852 Ålands musikinstitut	205
985200 Ålands musikinstitut, investeringar (R)	205
9855 Ålands gymnasium	206
985500 Investeringsutgifter (R).....	206
9856 Ålands sjösäkerhetscentrum	207
985600 Ålands sjösäkerhetscentrum, investeringar (R)	207
Politikområde 6 - detaljmotivering investeringar	208
9860 Ålands arbetsmarknads- och studieservicemyndighet	209
986000 Ålands arbetsmarknads- och studieservicemyndighet, investeringar (R).....	209
9865 Ålands fiskevårdscentrum, Guttorp	210
986500 Investeringar (R)	210
Politikområde 7 - detaljmotivering investeringar	211
700 Infrastrukturavdelningens förvaltningsområde	212
9745 Oljeskydd	212
9750 Kostnader för sjötrafik.....	212
9760 Kostnader för väghållning	212
9870 Fordonsmyndigheten	217
987000 Fordonsmyndigheten, investeringar (R).....	217
9873 Verkstad och lager	218
987300 Verkstad och lager, investeringar (R)	218
Politikområde 8 - detaljmotivering investeringar	219
9840 Ålands hälso- och sjukvård	220
984000 Hälso- och sjukvårdsinvesteringar (R)	220
Bilagor	222
Bilaga 1. Sifferstat	222
Bilaga 2. Teknisk information om budgetförslaget	231
Bilaga 3. Lagtingets samtycke och fullmakter i budgetförslaget	242
Bilaga 4. Återstående reservationsanslag	247
Bilaga 5. Budgetmålen 2026 i förhållande till Utvecklings- och hållbarhetsagendan	251

Bilaga 6. Årsverken 2024 - 2026	255
--	------------

Till Ålands lagting**Allmän motivering**

Ett framtidssäkrat Åland – styrka och trygghet i tider av förändring

Åland står starkt. Vår självstyrelse, förankrad i internationell rätt har i över hundra år gett oss möjlighet att själva forma vår väg. Med den styrkan går vi in i en tid präglad av förändring och möjligheter.

Budgeten för år 2026 tar, liksom regeringsprogrammet, sin utgångspunkt i ett framtidssäkrat Åland. Landskapsregeringen kombinerar ansvarstagande ekonomisk politik med en målmedveten satsning på omställning, tillväxt, innovation och trygghet. Genom att värna självstyrelsen och stärka de egna strukturerna skapar vi handlingsutrymme för att möta dagens utmaningar och aktivt forma morgondagens samhälle.

Åland står inför stora globala utmaningar: klimatförändringar, teknologisk utveckling och demografiska skiften. I dessa rörelser ligger också ny kraft. Åland har alla förutsättningar att vara en föregångare i ett samhälle där hållbar utveckling, utbildning, välfärd och företagande går hand i hand.

Med styrkan i självstyrelsen och tillit till den åländska befolkningen tar vi nu nästa steg. Budgeten för år 2026 är inte bara en plan för inkomster och utgifter, den är en riktning, ett ansvar, en ambition och ett löfte om att Åland fortsättningsvis ska vara en plats där människor vill leva, verka och växa.

Budgeten som verktyg för hållbar utveckling

Sedan år 2016 har Åland haft en tydlig riktning för hållbar utveckling genom Utvecklings- och hållbarhetsagendan, förankrad i bred demokratisk dialog och de sju strategiska utvecklingsmålen. Idag är detta arbete integrerat i hela landskapsförvaltningens styrning. Budgeten är ett av våra viktigaste verktyg för att förverkliga visionen Alla kan blomstra i ett bärkraftigt samhälle på fredens öar.

I budgeten för år 2026 är målen kopplade till klimat, natur, välmående, tillit och attraktionskraft. Det handlar om rent vatten, bevarad biologisk mångfald, ett fossilfritt samhälle, god hälsa, meningsfullhet och delaktighet, hållbar konsumtion, stärkt konkurrenskraft, livsmedelsförsörjning, cirkulär ekonomi och effektiv offentlig service. Trots begränsade resurser vill landskapsregeringen ta ansvar. Genom tätare uppföljning,

långsiktig planering och samverkan lokalt och globalt kan verklig förändring skapas. Ett framtidssäkrat Åland byggs av kloka prioriteringar, mod att tänka nytt och viljan att agera tillsammans.

Självstyrelsen, de offentliga institutionerna och kommunerna

I en tid av global osäkerhet och snabba förändringar är självstyrelsen en garant för stabilitet och trygghet. Intresset för autonomin och våra lösningar på olika samhällsutmaningar är stort. Demografin, ekonomin och en omvärld i snabb förändring är tre förklaringar till varför förändringstrycket är stort på offentlig förvaltning. Förmågan att klara av att leverera trovärdig, stabil och god samhällsservice påverkar också människors tillit till samhället. Därför krävs utveckling inom och mellan separata myndigheter med målet att skapa en modern, effektiv och hållbar offentlig sektor.

Självstyrelselagen

Arbetet med att modernisera självstyrelselagen avancerar och befinner sig i ett intensivt skede. Arbetet i arbetsgruppen tillsammans med de permanent sakkunniga präglas av konstruktivitet trots utmanande frågeställningar och tidtabell. Enligt planen ska ett förslag till ny självstyrelselag färdigställas under våren 2026.

Landskapsregeringen konstaterar att bland annat självstyrelselagens förhållande till Finlands grundlag, skötseln på Åland av uppgifter inom rikets lagstiftningsbehörighet, bestämmelser om landshövdingen, språkbestämmelser och krav vad gäller svenska språket samt beredskapsfrågor är centrala i arbetet. Behörighetsgränser behöver kodifieras och klargöras. Nya rättsområden såsom digitalisering och cybersäkerhet har hanterats och utvidgats genom implementering av diverse direktiv. Gränserna rörande behörighet i beredskapsfrågor behöver fortsättningsvis tydliggöras.

Svenska språket

Åland har nu integrerats i rikets centrala informationssystem, så som Kanta och Koski. Detta är en viktig milstolpe där det svenska språket är tryggt och där servicen för ålänningarna förbättras och blir mer tillgänglig. Samtidigt kvarstår behovet av att fortsatt slå vakt om vårt språk, särskilt i takt med att nya utmaningar uppstår. Digitaliseringen för med sig ökande komplexitet, vilket ytterligare förstärker vikten av att svenskan säkras i de digitala system som Åland antingen är en del av eller är beroende av för informationsöverföring. Landskapsregeringens tydliga uppfattning är att ett tidigt åländskt deltagande i utvecklingen av sådana system bidrar till mer ändamålsenliga och kostnadseffektiva lösningar, till nytta för Åland och hela det tvåspråkiga Finland.

Demokrati

Demokratin backar globalt. Det finns nu fler autokratier än demokratier. Därtill försvagas yttrandefrihet, oberoende val, föreningsfrihet samt rättsstatsprincipen. Åland som en liten, öppen demokrati behöver stärka sin motståndskraft genom oberoende lokalmedia, ett levande civilsamhälle och heltäckande valintegritet samt ökad transparens och delaktighet i beslutsprocesser. För Norden, som ligger högt i demokratimätningar, krävs fortsatt gemensam beredskap mot informationspåverkan och AI-manipulation, satsningar på medie- och informationskunnighet och att föreningsfriheten skyddas. Bland annat bevakas EU:s arbete för mediasresiliens, och landskapsregeringen har beredskap att vidta åtgärder. Den för mandatperioden nya, och permanenta, demokratiarbetsgruppen arbetar strategiskt och operativt med demokratiutvecklingen.

Demokratins motståndskraft stärks genom jämställdhet och jämlikhet. Arbetet utgår från Agenda för jämställdhet 2019-2030 och drivs brett i förvaltningen i samverkan med berörda aktörer, med fokus på kunskapshöjande insatser och systematiskt genomförande. Landskapsregeringen fortsätter satsningen "Pushing for Progress" som ett PAF-finansierat, nordiskt åtagande.

Beredskap och resiliens

Beredskap är ett tvärssektoriellt område som fått ökad betydelse i ljuset av det förändrade säkerhetsläget i Europa och nya samhällsutmaningar. Beredskapen samordnas och utvecklas både internt och med externa parter. Samverkan med kommunerna, näringslivet, tredje sektorn och riksaktörer är avgörande för att skapa ett robust och motståndskraftigt samhälle.

Vid Ålands polismyndighet finns en gemensam lägescentral som ökar samverkan och möjliggör en samlad lägesbild för landskapet. Insatser görs inom trafik- och ungdomspolisverksamheten avseende bekämpning av allvarlig och lokal brottslighet. Inom social- och miljöområdet prioriteras beredskap för kriser, särskilt kopplat till vattenförsörjning, livsmedelssäkerhet och hälsoskydd. Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighet (ÅMHM) arbetar vidare med tillsyn och krisberedskap, särskilt vad gäller vatten, livsmedel och djursjukdomar.

För att stärka beredskapen ytterligare görs insatser för att skydda kulturinstitutioner, samlingar och immateriella kulturarv. Landskapsregeringens arbete med att stärka den civila beredskapen berör även demokratifrågor. Bland annat förbättras vallagstiftningens krisberedskap i syfte att säkerställa att den demokratiska processen kan fungera vid störningssituationer och under exceptionella förhållanden. Vidare utgör mellanmänsklig tillit och tillit till myndigheter nyckelfaktorer för samhällets resiliens. Därför finansierar landskapsregeringen under år 2026 en uppföljande Tillitsstudie på Åland.

I en tid av ökande digitalisering och komplexa säkerhetshot är cybersäkerhet och informationssäkerhet centrala komponenter i samhällets beredskap.

Landskapsregeringen har intensifierat arbetet med att stärka den civila beredskapen genom nya lagar, samordningsinsatser och utbildningsprogram. Den nya landskapslagen om cybersäkerhet och motståndskraft är ett konkret uttryck för detta arbete, att säkerställa en hög och jämn nivå av cybersäkerhet samt att möjliggöra säker digitalisering trots förändrade hotbilder. Landskapet stöder såväl privat sektor som kommunerna i detta arbete.

Landskapsförvaltningen

Landskapsförvaltningen utvecklas genom digitalisering, kompetenshöjning, medarbetarengagemang och effektivisering. En ny lagstiftning för landskapsregeringen och den allmänna förvaltningen tas fram, inklusive tydligare styrning av myndigheter. Budgeten för år 2026 innehåller satsningar på ett nytt ärendehanteringssystem och digitala tjänster för medborgare och företag. Den nya Medborgarportalen kommer att omfatta hela det offentliga Åland. Syftet är att det ska bli enklare, mer tillgängligt och mer effektivt att ge relevant information och sköta ärenden. För att mäta och följa upp arbetet tas nyckeltal fram för effektivitet och produktivitet. Processkartläggning har inletts under år 2025 och utvecklingsarbetet fortsätter under år 2026. Organisationsförändringar planeras, bland annat en gemensam HR-funktion och ett samordnat Servicecenter för ekonomiadministration och upphandling.

Kompetensutveckling och en god arbetsmiljö prioriteras. Fokus ligger på att stärka digital kompetens och skapa en attraktiv arbetsplats. Arbetet med att utveckla processer för rekrytering och personalärenden fortsätter, med målet att främja likabehandling och ökad professionalisering.

Extern finansiering, såsom EU-stöd, används för att delfinansiera utvecklingsprojekt och investeringar. Den externa finansieringen bidrar även till värdefulla kontakter och kunskapsutbyten. Kunskap om finansieringsmöjligheter sprids systematiskt inom förvaltningarna, vilket stärker det gemensamma arbetet. Myndighetsöverskridande samarbete utvecklas genom gemensamma mål, resurser och system i linje med Utvecklings- och hållbarhetsagendan.

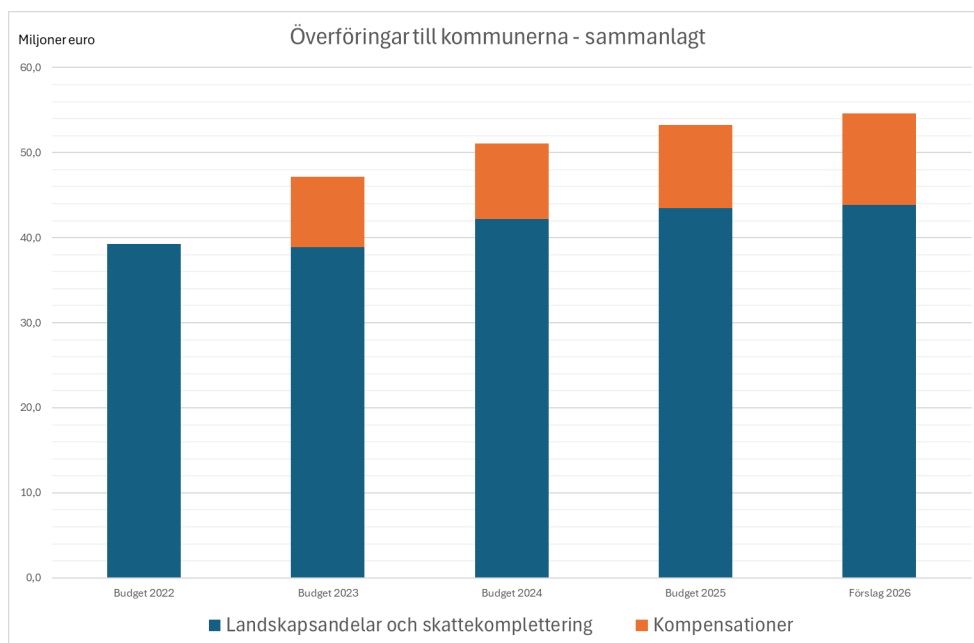
Kommunerna

Kommunerna påverkas i allra högsta grad av förändringar i demografin. Behovet av service till äldre ökar medan antalet barn sjunker i många kommuner. Fortsatt är det bildningssektorn, äldreomsorgen och socialvården som utgör de största kostnaderna för kommunerna. Lagstiftningen sätter i många fall miniminivå av service medan kommunerna fattar beslut om servicenivåer. Tidigare utredningar har påvisat att de åländska kommunerna levererar service i större utsträckning än vad lagstiftningen kräver. Detta innebär att kommunerna själva kan vidta åtgärder för att sänka de kommunala kostnaderna enligt landskapsregeringens bedömning. Detta till trots ser landskapsregeringen att avbyråkratisering och lagförenklingar kan och bör genomföras.

Nettodriftskostnaderna för barnomsorg i daghem har ökat med 33,6 %, eller 6,7 miljoner euro, sedan år 2020. Detta kan förklaras bland annat genom förändrade samhällsnormer, föräldraledighetsreformen och den subjektiva rätten. Minskade kostnader för hemvårdsstöd avhjälpas kostnadseffekten något. Landskapsregeringen har begärt synpunkter från kommunerna avseende den subjektiva rätten till barnomsorg och fortsätter arbetet med lagstiftningen under år 2026. Dessutom utvärderas hela barnomsorgs- och grundskolelagen, där ett av huvudmålen är att minska byråkratin. Sedan år 2024 har avgiftsintäkterna ökat genom klientavgiftslagen. De nya anvisningarna för delegering mellan ÅHS och kommunerna fungerar som ett ramverk som förenklar arbetet, stärker patientsäkerheten, ökar effektiviteten och minskar samhällskostnaderna. Utvärderingen av KST-lagstiftningen färdigställs under år 2026. Under år 2026 involveras kommunerna i utvecklingen av Medborgarportalen.

Kommunallagsreformen fortsätter. En ny lagstiftning för upphandling under tröskelvärdet pågår. Underlag för ett nytt landskapsandelssystem tas fram, inkluderat en kostnadsjämförelse för produktion av den kommunala servicen. En översyn av kommunstrukturlagen inleds, i syfte att förenkla processerna för frivillig samgång. Under år 2026 tas anvisningar fram kring arkivering i form av digitala mellanarkiv, vilket betyder förenklade processer för kommunerna och övriga myndigheter. Landskapsregeringen fortsätter bjuda in till den kommunala tankesmedjan vars form nu är inarbetad och där arbetet blir allt mer konkret.

Landskapsregeringens överföringar till kommunerna ökar fortsättningsvis. För år 2026 utdelas 43,8 miljoner euro i landskapsandelar och skattekomplettering samt 10,8 miljoner euro i kompensationer. Utvecklingen av dessa två poster sedan 2022 ser ut på följande sätt:

Likviditets- och samarbetsstöd ingår i beloppet för landskapsandelar och skattekomplettering. För dessa stöd finns för år 2026 300.000 euro tillgängliga, varav 100.000 är avsedda för genomförandet av cybersäkerhetsdirektivet. Därtill finansierar landskapet hela kommunernas grundavgift (400.000 euro) till Åda Ab år 2026 för att sedan successivt minska finansieringen. Landskapsregeringen kan vid behov, med fullmakt från lagtinget, ge garantier för lån vid sidan av likviditetsstöd.

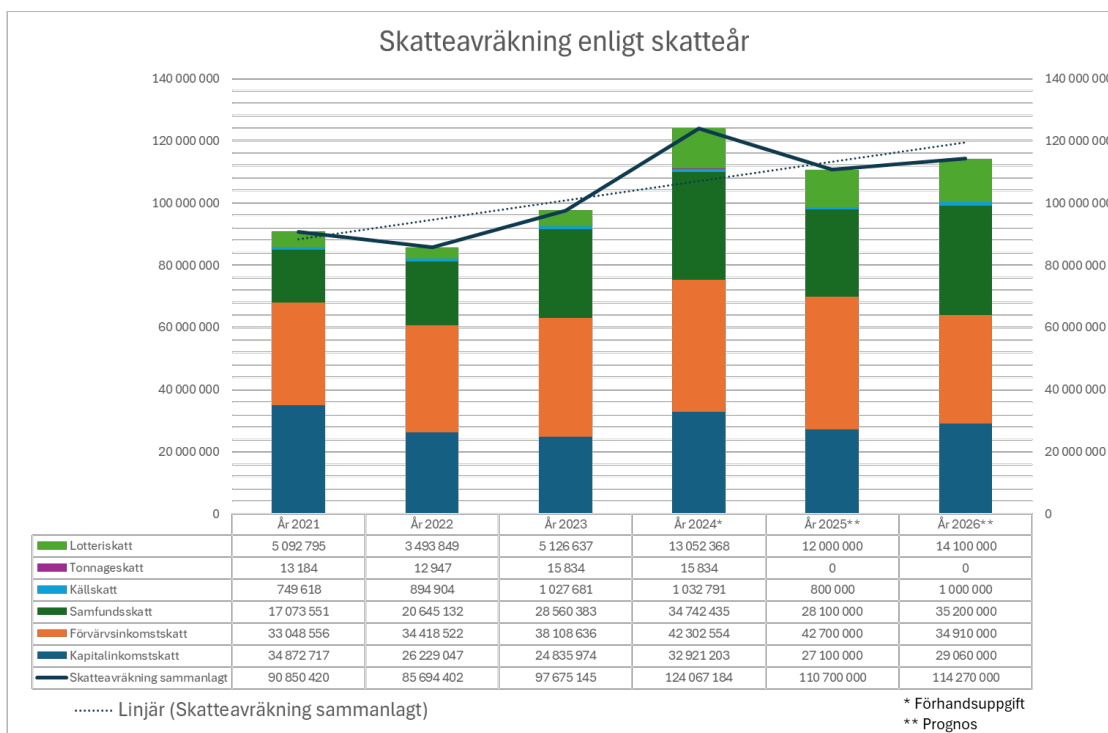
Det finansiella läget

Åland befinner sig i ett läge där omvärlden präglas av osäkerhet, svag global tillväxt, geopolitiska risker och fortsatt lågt konsumentförtroende. Sverige och Finland visar tecken på återhämtning men har fortsatt utmaningar med låg tillväxt, hög arbetslöshet och offentliga underskott. Dessa faktorer, kombinerat med riksregeringens omfattande sparpaket för att stabilisera de offentliga finanserna i Finland påverkar även den åländska ekonomin, särskilt genom handel, export, energipriser och finansiella flöden. Den åländska ekonomin har de senaste åren gynnats av starka driftöverskott inom sjöfarten och transportsektorn, men står inför utmaningar med stigande arbetslöshet och ökad långtidsarbetslöshet som sätter press på de offentliga finanserna samtidigt som en global avmattning påverkar näringslivet. Som kontrast till dessa utmaningar kan vi ändå konstatera att hushållens ekonomi gradvis förbättras och köpkraften stärks. Det beror till stor del på en låg total inflation som framför allt beror på lägre räntor samt en sänkning av skattetrycket och därmed en fortsatt återhämtning av reallönerna. Den allmänna osäkerheten har påverkat också ålänningarnas vilja att konsumera vilket har hämmat tillväxten.

Landskapets ekonomi

Den långsiktiga utvecklingen av skattefinansieringen har för landskapets del varit god. Dock beror detta till stor del på tillfälliga tilläggsinkomster, såsom övergången mellan olika ekonomiska system och extraordinära inkomster. I detta budgetförslag ser vi att den trenden fortsätter. Ökningen av avräkningsbeloppet beror till största delen på att Statens bostadsfond föreslås avskaffas i förslaget till statsbudgeten för 2026 och att kapitalet i stället tas in i statsbudgeten. Ökningen av skattefinansieringen via skatteavräkningen kan till stor del härledas till de ovan nämnda starka driftöverskotten

inom sjöfarts- och transportsektorn vilka i sin tur genererar höga samfunds- och kapitalinkomstskatter.

Extra inkomstposter av tillfällig karaktär kan inte utgöra basen för en långsiktig ekonomi i balans. Visserligen utgör dessa tilläggsinkomster en mycket välkommen buffert för att hantera de budgetmässiga variationer som finns och de stärker landskapets likviditet. För att nå det fastställda målet om en budget i balans år 2030 ser landskapsregeringen det som helt avgörande att utgående från det finanspolitiska ramverket driva arbetet vidare i enlighet med de riktlinjer för den ekonomiska politiken som landskapsregeringen och lagtinget fastställt, att förhålla sig till de fastställda kostnadstaken och på så vis hålla kontroll på kostnadsutvecklingen.

Landskapsregeringen följer därför de ekonomiska målsättningar som sattes i samband med regeringsprogrammet för regeringen Sjögren II och föreslår takbegränsade kostnader som ligger något under det som fastställdes i vårbudgeten för år 2025. I detta budgetförslag föreslås de takbegränsade kostnaderna för budgetåret 2026 till följd av tekniska justeringar uppgå till sammanlagt 373,3 miljoner euro, vilket är 0,2 miljoner euro lägre än vad som fastställdes i vårbudgeten. Eftersom budgetmarginalen i vårbudgeten fastställdes till 7,5 miljoner euro, innebär detta att budgeteringsmarginalen med detta budgetförslag föreslås ökas till 7,7 miljoner euro. Kostnadstaket på 381,0 miljoner euro som beslutades i samband med vårbudgeten föreslås därmed lämnas oförändrat. En närmare beskrivning gällande grunderna för de tekniska justeringarna av de takbegränsade kostnaderna finns i den tekniska bilagan till detta budgetförslag. (bilaga 2)

Kostnader netto (Miljoner euro)	Vårbudgeten/ lagtingsbeslut	Teknisk justering inom kostnadstaket	Budgetförslag 2026
Kostnadstak	-381,0	-381,0	-381,0
Takbegränsade kostnader (netto)	-373,5	-374,7	-373,3
Lagtingsbeslut takbegränsade kostnader (netto)		-373,5	
Tekniska justeringar:			
- moment 33000		-0,5	
- moment 45000		-0,7	
Budgeteringsmarginal	-7,5	-6,3	-7,7
Kalkyl över resultat (Miljoner euro)	Vårbudgeten/ lagtingsbeslut	Teknisk justering inom kostnadstaket	Budgetförslag 2026
Centralt budgeterade nettointäkter	372,4	373,6	424,8
Takbegränsade kostnader (netto)	-373,5	-374,7	-373,3
Underskott/överskott	-1,1	-1,1	51,5

Budgetförslaget ger ett beräknat resultat på 51,5 miljoner euro, vilket är avsevärt bättre än vad som bedömdes i vårbudgeten. Detta överskott är också betydligt större än vad resultatutvecklingen förutsätter för att nå det fastställda överskottsmålet, d.v.s ett nollresultat år 2030. Som nämnts ovan beror detta till stor del på de tillfälliga extra inkomsterna gällande avräkning och skatteavräkning, men framför allt påverkas resultatet av en betydande extra överföring från Ålands Penningautomatförening om 40 miljoner euro. Denna extra överföring är en del i landskapsregeringens arbete för att stärka Ålands attraktionskraft och tillväxt. I budgeten för år 2025 aviserade landskapsregeringen att man avser att ta fram en plan för att stärka Ålands konkurrenskraft. I den planen ingår att kapitalisera Kraftnät Åland Ab i syfte att sänka överföringskostnaderna för el. Landskapsregeringen växlar nu upp det arbetet betydligt och avser med den föreslagna kapitaliseringen om 40 miljoner euro att möjliggöra för Kraftnät Åland Ab att helt betala bort de lån som bolaget har upptagit för finansieringen av likströmsförbindelsen till riket.

I vårbudgeten beräknades en extra överföring om 5 miljoner euro tas in från penningautomatföreningen för att stärka landskapets ekonomi. I stället görs nu denna betydligt större satsning för att stärka Ålands konkurrenskraft, vilket innebär att ytterligare 35 miljoner överförs från penningautomatföreningen för att finansiera denna satsning, alla ålänningar till fromma.

Sammantaget påverkas resultatet i detta budgetförslag av ett antal större temporära poster, vilket kan göra det svårt att överblicka den långsiktiga resultatutvecklingen för landskapet. Nedan visas därför en tabell över de större temporära poster som påverkar budgetförslaget.

Budgeterat resultat	51 450 000
Avräkningsbeloppet, temporär ökning p.g.a. statens åtgärder	15 000 000
Skatteavräkningen, slutreglering för skatteår 2024	15 000 000
Fastighetsverkets avkastning	-5 000 000
Temporär sänkning av internhyran	2 315 000
Extra avkastning från PAF	35 000 000
Försäljningsvinst på färjor	3 500 000
Temporära poster sammanlagt	65 815 000
Resultat exklusive ovanstående poster	-14 365 000

Av tabellen ovan kan utläsas att budgetförslaget eliminerat från dessa temporära poster skulle visa ett resultat på -14,4 miljoner euro, vilket bedöms ligga väl i linje med den långsiktiga målsättningen gällande resultatutvecklingen.

miljoner euro	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Planerad resultatutveckling	-20	-16	-12	-8	-4	0
Vårbudget 2024	-23,6	-16,5	-14,5			
Vårbudget 2025	-29	-1,1	-10,2	-9,7		
Budgetförslag 2026	-21,7	51,5				
Budgetförslag 2026 exklusive temporära poster		-14,4				

Hushållens ekonomi och köpkraft

Prisnivån är fortsatt hög trots att prisökningarna nu legat under inflationsmålet i över ett år. Lönstillväxten väntas fortsätta att vara högre än inflationen, vilket innebär fortsatt återhämtning av reallönerna. ÅSUB:s uppskattning visar att de åländska reallönerna var som lägst år 2023, och enligt prognosen ligger reallönerna i slutet av prognosperioden på ungefär samma nivå som innan pandemin. De stigande reallönerna bör stärka konjunkturen.

De åländska hushållens konsumentförtroendeindex är mindre pessimistiska än i våras och det åländska konsumentförtroendet ligger nu i linje med de finländska och svenska hushållen. Även om konsumentförtroendet är negativt så är trenden positiv. Utgående från de prognostiserade förbättringarna av hushållens ekonomi, både vad gäller stigande reallöner och sjunkande räntekostnader, förväntas en fortsatt positiv utveckling för hushållens syn på ekonomin samt ökad konsumtion.

Riksstyrelsens skatteåtgärder kombinerat med lagtingets behörighet över kommunalskatten och en indexjustering av grundavdraget sänker skattetrycket på Åland med ca 5,2 miljoner euro. Detta bidrar till att stärka hushållens köpkraft och bör stimulera den privata konsumtionen. Därtill bidrar kapitaliseringen av Kraftnät Åland Ab med en årseffekt till det åländska samhället om ca 3 miljoner euro till att ytterligare stärka köpkraften.

Socioekonomiska satsningar

För att värna socioekonomiskt utsatta har landskapsregeringen med så kallade stopplagar hindrat flera av rikets beslutade försämringar i det allmänna bostadsbidraget och utkomststödet. Under år 2026 bereds en stopplag mot ytterligare försämringar i utkomststödet i enlighet med regeringsprogrammet. Avgifterna vid ÅHS förändras så att trycket på hushållens ekonomi lättar. Detta omfattar sänkta och förenklade patientavgifter samt höjt grundavdrag i beskattningen. Sammantaget innebär det här att låg- och medelinkomsttagare får mer pengar kvar i plånboken. Minimibeloppet för personligt bruk inom effektiviserat serviceboende har höjts från 250 till 300 euro. Den samlade satsningen uppgår till cirka 1,3 miljoner euro genom förändrade avgifter inom sjukvården och höjt grundavdrag.

Sysselsättning och arbetslöshet

En hög sysselsättning är avgörande för Ålands välbefinnande och sociala hållbarhet. För att fler ska komma i arbete krävs i grunden fler arbetsplatser och goda villkor för näringslivet att växa. Enligt ÅSUB:s prognoser väntas arbetslösheten nå sin högsta nivå under år 2025 för att därefter minska i takt med en starkare ekonomi. Samtidigt har antalet långtidsarbetslösa ökat sedan pandemin, där bristande språkkunskaper, nedsatt

arbetsförmåga och matchningsproblem är de främsta orsakerna. Det är en utveckling som måste vändas.

Landskapsregeringen prioriterar insatser som riktas till långtidsarbetslösa, särskilt den målgrupp som rör sig mellan olika förmånskategorier hos AMS, FPA och KST.

Under budgetåret erbjuder AMS sysselsättningsfrämjande utbildningar, svenska för inflyttade, särskilda projekt för unga och långtidsarbetslösa, riktade insatser för personer med nedsatt arbetsförmåga, coachning, arbetspraktik och arbetsprövning. Myndigheten erbjuder även stöd till arbetsgivare för anställning, läroavtal och arbetsplatsanpassningar samt rådgivning kring rekrytering och kompetensförsörjning. En stor del av AMS insatser genomförs i samarbete med den privata och tredje sektorn. Landskapsregeringen beviljar även ESF-projekt med de övergripande målen *Vägen till arbete* och *Ökad kompetens i arbetslivet*. Under budgetåret pågår flera olika projekt inom dessa områden.

Åland deltar under perioden 2025-2027 i ett nordiskt projekt tillsammans med Grönland och Färöarna. Projektet syftar till att stärka insatser för unga och unga vuxna inom målgruppen NEET (Not in Education, Employment or Training), med målet att öka deras deltagande i utbildning och arbetsliv. På Åland kommer arbetet att bedrivas sektorövergripande, med fokus på att etablera kontakt och föra dialog med målgruppen. Projektet finansieras av Nordiska ministerrådet.

Stärkande av Ålands attraktionskraft och tillväxt

Trots en positiv utveckling i befolkning och sysselsättning har Ålands ekonomi under de senaste decennierna vuxit långsammare än de omgivande nordiska ekonomierna. Den starka tillväxt som tidigare drevs av den åländska sjöfarten har gradvis minskat och andra branscher har ännu inte fullt ut kunnat kompensera för bortfallet. Den utdragna perioden av låg tillväxt urholkar samhällets ekonomiska grund med minskade resurser till välfärd, lägre skatteintäkter och färre arbetstillfällen som följd.

För att trygga en hållbar samhällsekonomi krävs ett tydligt fokus på tillväxt och ökad produktivitet. Eftersom hemmamarknaden är begränsad behöver tillväxten i hög grad komma från export, investeringar och innovation. Det förutsätter en näringspolitik som stärker företagsamheten och Ålands attraktionskraft som plats för investeringar, kompetens och besökare. Landskapsregeringens mål är att skapa långsiktiga förutsättningar för en hållbar tillväxt som bygger en stark ekonomi för framtida generationer. Landskapsregeringen avser lämna ett tillväxtmeddelande som ska lägga grunden för ett mer systematiskt arbete med tillväxtfrågor inom den åländska politiken.

En konkurrenskraftig region som främjar entreprenörskap

Landskapsregeringen arbetar med att förenkla och minska byråkratin. Nya lagar och EU-regler granskas för att införas med så lokalanpassade bestämmelser som möjligt. Landskapsregeringen strävar efter att åländska företag ska ha minst lika goda konkurrensvillkor som i närliggande regioner. Förenklingar kring skattegränsbyråkratin är prioriterade och den parlamentariska referensgruppen arbetar vidare. Arbetet med EU:s nya tullkodex är inne i en intensiv fas där landskapets tjänstemän samarbetar väl med rikets tjänstemän. Landskapsregeringen bedömer att det i nuläget finns förutsättningar för en ny tullkodex som öppnar för bibehållna och utvidgade förenklingar för den praktiska tullbyråkratin i handeln mellan Åland och dess omgivning. Under året utvärderas skattegränsportalen Clarence och möjligheterna till ytterligare förenklingar, med beredskap för fortsatt utveckling.

Arbetet med att stärka Ålands konkurrenskraft fortsätter. Den årliga kapitaliseringen av Kraftnät Åland Ab har bidragit till mer konkurrenskraftiga överföringsavgifter över tid.

Nu tar landskapsregeringen nästa steg genom att Kraftnät Åland Ab:s lån för Finlandskabeln betalas bort i sin helhet vilket leder till betydande sänkning av företagens elräkningar. Under året presenteras fler åtgärder som långsiktigt kan minska elkostnaderna på Åland. Inom vatten- och avloppssektorn fortsätter ett omfattande arbete. Landskapsregeringen avser ta fram en ny vattentjänstlag och främja kostnadseffektiva lösningar. En bolagisering av verksamheterna bedöms som den mest rationella vägen framåt och kan möjliggöra industritaxor i större utsträckning. Detta är dock i första hand en ägarfråga.

Tillgången till goda kommunikationer är avgörande för ett konkurrenskraftigt näringsliv. Under år 2024 säkrades flygtrafiken Mariehamn-Stockholm och år 2025 Mariehamn-Åbo. Arbetet för att stärka förbindelserna till Helsingfors fortsätter, där viss förbättring nyligen skett. Landskapsregeringen tar fram ett optimerat flygupplägg inför kommande upphandling med målet att nå en helhetslösning för sträckan Stockholm-Mariehamn-Åbo-Helsingfors.

Landskapsregeringen ser över utbudet av företagsrådgivning och stöd för att stärka fokus på företag med tillväxtambitioner och nya marknader. Det nya anställningsstödet syftar till att sänka tröskeln för enmansföretag att växa. Samtidigt behöver tillgången till riskkapital stärkas. Ett riskkapitalavdrag, inspirerat av Storbritanniens EIS-modell, utreds för att stimulera privatpersoner att investera i åländska företag.

Landskapsregeringen fortsätter sitt arbete med att minska den offentliga sektorns relativa del av totalproduktionen på Åland. Det görs genom att konkurrensutsätta linfärjorna, skapa arbetstillfällen i privat sektor i samband med bildandet av Axyards, utöver den personal som överläts i samband med bolagsbildningen. Dessutom samordnas lokalvården i landskapets byggnader till Fastighetsverket, som i sin tur kan möjliggöra en framtida konkurrensutsättning. Landskapsregeringen avser därtill att skapa en central databas för offentliga upphandlingar och utveckla möjligheten till utmanarrätt av landskapsverksamheter. I praktiken skulle detta innebära att offentliga verksamheter kan utmanas av företag varvid landskapsregeringen avger ett motiverat svar på om verksamheten i fråga avses att konkurrensutsättas eller ej.

En uppdatering av Ålands livsmedelsstrategi presenteras där ökad självförsörjningsgrad och lönsamhet är i fokus och där det åländska matsystemet kartläggs. Strategin ska ligga som grund för kommande prioriteringar i den nya EU-programperioden, vars utformning påbörjas under året. Landskapsregeringen arbetar aktivt för att möjligheten till ett eget åländskt program finns kvar, i och med att EU-kommissionen föreslagit en gemensam, nationell plan för flera olika politikområden. Kostnadsersättningsstödet för livsmedelsföretag med stora transportkostnader fortsätter.

En attraktiv region för arbete, utbildning och besök

I dag är 39 % av befolkningen inflyttad och utgör 46 % av arbetskraften. Därför hanteras befolkningstillväxten som en strategisk fråga med tydliga satsningar på integration och kompetensförsörjning. Landskapsregeringen planerar, följer upp och stöttar kommuner och myndigheter. Det nya integrationsrådet fungerar som rådgivande organ och gemensam plattform. Från år 2026 utvecklas informationsverksamheten i egen regi inom landskapsregeringen, i nära dialog med rådet.

Utvecklingen av Åland Living har varit framgångsrikt och arbetet fortsätter i samma riktning. Rekryteringssamarbete med arbetsgivare, informationsservice och strategiskt kommunikationsarbete för ökad synlighet utanför Åland är centrala delar av verksamheten. Det åländska gränshindernätverket arbetar för att identifiera konkreta

hinder och ta fram lösningar som underlättar inflyttning till samt distansarbete från Åland.

En uppdatering av platsvarumärket Åland genomförs, som ursprungligen lanserades år 2019. Syftet är att nutidsanpassa och bredda platsvarumärket så att, utöver besökare, även boende, arbetsrelaterade inflyttare och näringslivet tydligare inkluderas.

Arbetet med att förverkliga Ålands turismstrategi *Färdplan för hållbar turism 2030* pågår. En handlingsplan för åren 2026-2027 tas fram och följs upp av den ansvariga samordningsgruppen. Relevant turismdata utvecklas för att skapa bättre beslutsunderlag och stärka paketeringen av utbudet. Landskapsregeringen fokuserar på åtgärder som lockar besökare året runt och samtidigt stärker Åland som attraktiv boendeort, med särskilt fokus på natur-, kultur- och idrottsturism.

Projektet *Smakturism* har under år 2025 tagit fram en strategi och handbok och under budgetåret sker utveckling av fler mat- och dryckesbaserade turistupplevelser på Åland.

Under året vidareutvecklas arbetet med att ta tillvara den kompetens och innovationskraft som finns inom grit:lab-nätverket, bl.a. genom hackathon för digitala lösningar till åländska organisationer och företag.

Antalet elever som avslutar grundskolan förväntas öka under de kommande åren, vilket ställer krav på att säkerställa tillräckligt med gymnasieplatser. För att möta denna utveckling sker en översyn av yrkesgymnasiets utbildningar med fokus på att anpassa utbudet till arbetsmarknadens behov.

Reformarbetet med att samordna sjöfartsutbildningarna påbörjas utifrån rapporten om Sjöfartsutbildningarna på Åland. Genom samordning finns stora möjligheter till att effektivisera resurserna och därmed öka konkurrenskraften inom utbildningen. Sjöfart och sjöfartsutbildningarna har varit och är en hörnsten i Ålands ekonomi och identitet.

Landskapsregering avser att utveckla campus Åland (partnerskap mellan privat och offentlig sektor) som ett led att stärka Ålands konkurrenskraft och möjlighet att locka studerande, forskare och samarbetspartners till en plats där utbildning och livskvalitet går hand i hand.

Konst, kultur och idrott stärker inte bara individens välbefinnande och livskvalitet utan stärker också den sociala sammanhållningen och Ålands attraktionskraft som region. Genom kultur och idrott skapas mötesplatser för människor i olika åldrar och bakgrund. Scenkonsten är en del av Ålands kulturella ekosystem och bidrar till identitet, mångfald och samhällsutveckling. För att främja ett levande scenkonstfält och stärka sysselsättningen för yrkesverksamma kartlägger Ålands landskapsregering behov och möjligheter med fokus på konstnärlig utveckling, långsiktig hållbarhet och tillgång till resurser.

Åland på väg mot en grön omställning

Landskapsregeringen fortsätter arbetet med att ställa om Åland i enlighet med Utvecklings- och hållbarhetsagendans mål om ett fossilfritt samhälle 2035. Under år 2026 förs klimatarbetet vidare i enlighet med landskapsregeringens klimatpolitiska meddelande. Det betyder bland annat att strategin för hållbart byggande implementeras och en ny klimatanpassningsplan tas fram. Satsningar på hållbar energiomställning och elektrifiering av trafik är också viktiga för att möta klimatutmaningarna och skapa nya gröna jobb. Högskolan på Åland har en nyckelroll genom att utveckla sina utbildningar utifrån nya behov och förutsättningar. Energikommisionen och klimatkommisionen

fortsätter sina uppdrag och inom beredskapsarbetet sätts fokus på energisäkerhet och energiförsörjning. Den politiska process som krävs för att trygga den framtida elförsörjningen i form av en förnyad Sverigekabel har initierats och nya modeller för överföring (import och export) av el till och från Åland utvecklas.

Under 2026 avser landskapsregeringen be om lagtingets samtycke för utarrendering av de havsområden som planlagts för havsbaserad vindkraft. Förberedelserna fortgår under våren tillsammans med internationell expertis. Arbetet med fördelningsprinciper gällande intäkter från auktionen fortgår, likaså samarbetet med de aktuella planläggningskommunerna. Med rikets myndigheter och Fingrid diskuteras fortgående anslutningsfrågorna samt samarbetet med Gasgrid om potentialen i en framtida vätgasekonomi och utvecklingen av en vätgasinfrastruktur som även inkluderar Åland. Landskapsregeringen följer också noga utvecklingen kring PCI-projektet Baltic Sea Hydrogen Collector och planeringen av Fennoscan 3.

Rent vatten

Rent vatten är en grundläggande förutsättning för människors hälsa, ett fungerande ekosystem samt en hållbar samhällsutveckling. För Åland, som är omgivet av Östersjön och har ett känsligt vattenlandskap med många insjöar och kustnära områden, är skyddet och vården av vattenresurserna särskilt viktig. Ett långsiktigt arbete för god vattenkvalitet bidrar till att säkra tillgången till dricksvatten, främja biologisk mångfald och skapa goda förutsättningar för fiske, turism och andra näringar.

Särskilt fokus ligger på åtgärder för att minska övergödningen, återställa naturliga vattenmiljöer, stärka lokalt vattenvårdsarbete tillsammans med kommuner, markägare och civilsamhället samt revidering av vattenlagstiftningen.

Landskapsregeringen fortsätter därför under år 2026 att prioritera arbetet för god vattenstatus bland annat genom projektet Rent Vatten 2030, vars målsättning är att genomföra konkreta åtgärder för att förbättra vattenkvaliteten i utvalda vattenförekomster. 2026 är projektets sista år enligt nuvarande projektplan, samtidigt som ett fortsatt behov av vattenförbättrande åtgärder tveklöst förekommer. Därför kommer projektet att utvärderas inför budget år 2027, för att säkerställa att fortsatta insatser görs för rent vatten på Åland, på ett så konkret och effektivt sätt som möjligt. Andra projekt som pågår eller startar under nästa år är Vattenvägar för biologisk mångfald, Baltic Reed samt projektet Resilient Sea. Även projektet BLISS förväntas starta vars målsättning är att producera och testa användning av biokol bl.a. i rening av vattendrag.

Skärgårdstrafik 2030 - framtidssäkrat upplägg för god servicenivå, rimliga kostnader, miljöhänsyn och flexibilitet

Landskapsregeringen beskrev sina målsättningar för skärgårdstrafiken i samband med vårbudgeten för 2026-2028 och föreslår nu omläggningar i enlighet med detta. Dagens skärgårdstrafik präglas av en framtid med ökad osäkerhet, högre driftskostnader och allt äldre fartyg. Därför föreslås att ett nytt trafikupplägg genomförs som förkortar de längre färjepassen i trafiknätet till ca 1 timme, förutom rutten Kökar-Galtby. Trafikupplägget "Skärgårdstrafik 2030" ska ge skärgården en stabil och pålitlig trafik, öka redundans, minska konsekvenserna vid trafikstörningar, vara skalbar i relation till behov och säsonger samt möjliggöra för en kostnadseffektiv övergång till minskade utsläpp. Kortare färjepass (ca 1 timme i stället för 2,5-3 timmar) möjliggör en elektrifiering och modernisering av fartygen. Förslaget har diskuterats i den parlamentariska tankesmedjan för skärgårdstrafik. Upplägget genomförs i två steg:

Norra linjen - 2027

Investeringar görs i färjefästet i Snäckö samt vägsträckan över Snäckö, Kumlinge. Den norra linjens trafik leds över Kumlinge i enlighet med korttruttsprincipen. Det betyder att en färja trafikerar från Hummelvik till Snäckö och en annan färja trafikerar från Kumlinge Norra till Brändö d.v.s. hamnarna Lappo och Torsholma. Trafiken kan skalas upp efter behov med en turlista på fyra-fem turer per dag under högsäsong och minst två-tre turer per dag under lågsäsong. Enklinge trafikerar genom ett mindre fartyg i matartrafik mellan Kumlinge Norra och Enklinge. Vägsträckan över Kumlinge är 11 km lång. Vägen över Snäckö rustas upp samtidigt som färjefästet byggs om. Förbättringar av övriga vägsträckor sker över tid. Kollektivtrafik inrättas mellan hamnarna så att passagerare ska kunna åka utan bil. Investeringarna på Kumlinge är ca 10 miljoner. Norra linjens trafik kan läggas om från och med våren 2027.

Södra linjen - 2029

På södra linjen föreslås att ett färjefäste i Hastersboda och anslutande väg byggs så att trafiken från Sottunga och Kökar leds via Föglö. Bokning eller system för att säkerställa förtur införs på färjpasset Degerby-Svinö. Linjen förstärks under högsäsong med en parallell färja som under lågsäsong kan fungera som reservfärja på övriga linjer. Kollektivtrafik upprättas mellan Degerby-Hastersboda så trafikanter kan åka utan egen bil. Vägen mellan hamnarna är 15,5 kilometer. Den nya vägsträckan är 3,3 km lång. Investeringarna i Föglö är ca 15 miljoner euro. Södra linjens trafik kan läggas om från 2029.

Upphandling sjötrafik

Under våren 2026 bjuds sjötrafiken ut på totalentreprenad för en tidsperiod om 15 år. En längre upphandling ger förutsättningar för investeringar, förnyelse av tonnage och elektrifiering. Målet med "Skärgårdstrafik 2030" är att säkerställa en hållbar skärgårdstrafik som är skalbar efter behov, ökar lastkapaciteten, minskar utsläpp och sårbarhet. Konceptet bedöms ge bibehållen eller högre trafikkapacitet till lägre driftskostnad, se moment 75010. Landskapsregeringen anholder om en fullmakt om 340 miljoner euro, vilket är 53 miljoner euro lägre än motsvarande upphandling av nuvarande trafikupplägg. Landskapsregeringen utreder möjligheterna att under de inkommande åren pröva ut koncept med persontransporter.

Etablering av Ålands skärgårdsvarv Ab, Axyards

Ålands landskapsregering och det statliga skärgårdstrafikbolaget Finferries bildade år 2024 det gemensamma bolaget Ålands Skärgårdsrederi AB, Axferries. Majoriteten av de färjor som idag trafikerar i den åländska skärgården, i enlighet med upphandlat avtal, ägs av bolaget. I enlighet med den avsiktsförklaring som parterna ingått ska landskapets samtliga frigående färjor samt linjärjor avyttras från landskapets förvaltning. Parterna ser ett gemensamt behov av att stärka och utveckla skötseln och underhållet av färjorna samt att etablera ett lokalt varv. Idag saknas lokala varv för att underhålla den storlek av tonnage som finns i både Axferries, Finferries och landskapets flotta. Dockningar måste skötas i sydvästra Finland och Sverige.

Landskapsregeringen föreslår att efter utredningar och framtagande av affärsplan tillsammans med Finferries bilda ett gemensamt 50/50 ägt bolag vars namn skulle vara "Ålands Skärgårdsvarv Ab" med marknadsföringsnamnet "Axyards". Bolagets hemort ska vara Mariehamn.

Syftet med bolaget är att säkerställa ägarnas behov av service och underhåll lokalt och i närheten av trafikområdet. Målet är att trygga driftsäkerhet, beredskap och resiliens samt kunna erbjuda varvstjänster till mindre fartyg i närområdet. Intresse för denna typ av tjänster har visat sig vara stort på både finländskt och svenskt håll.

Landskapets verkstad samt området på Möckelö är utgångspunkten för bolagiseringen. Ägarna har genom sitt under bildning varande bolag avsikten att bygga en docka på området som kan ta upp fartyg för service och underhåll, vilket ger möjlighet till att agera på en konkurrensutsatt marknad, engagera lokala entreprenörer inom verkstad och varv och utveckla samarbeten med det åländska näringslivet. Avsikten är att rörelsen vid landskapets verkstad överläts då dockan är klar och verksamheten inleds. Bolaget kan i samarbete med Ålands Yrkesgymnasium och Högskolan på Åland erbjuda praktikplatser och gemensam kunskapsutveckling. Målet är en hållbar, långsiktig och framtidssäkrad trafik med en servicepunkt centralt placerad mitt i Östersjön.

Hälsa, omsorg och välmående

Inriktningen för år 2026 är att skapa en mer sammanhållen social struktur där invånarna snabbare når rätt insats och där ansvar och processer är tydligt definierade. Arbetet fokuserar på att minska gränshinder mellan KST, kommunerna och ÅHS samt att förenkla beslutsvägar. Översynen av klientavgiftslagen och avgiftssystemen genomförs med målet att öka träffsäkerheten och stärka rättvisan i avgiftspolitik. KST-lagstiftningen utvärderas med fokus på nödvändiga lag- och styrningsändringar som förbättrar samordningen mellan kommuner, KST och ÅHS. Utöver rättsliga och organisatoriska frågor beaktas även de ekonomiska konsekvenserna. ÅSUB:s studie om närståendevård analyseras som underlag för eventuella lagförslag. Nytt funktionshinderspolitiskt program tas fram under år 2026.

Utvecklingen inom hälso- och sjukvården drivs längs tre parallella axlar: vårdmetoder, digital infrastruktur och lokaler. Primärvårdens kontinuitet stärks och samordningen med den specialiserade vården fördjupas för att minska onödiga återbesök, förkorta väntetider och avlasta akutsjukvården. Hemsjukvården utvecklas i nära samarbete med kommunernas omsorg så att vården kan ges närmare patientens vardag, med smidiga övergångar mellan vårdnivåer. Operationsflöden effektiviseras och dagkirurgin byggs ut för att använda kapaciteten där den ger störst nytta och snabbare behandling. Landskapsregeringen fortsätter arbetet mot en gemensam resurspunkt för välfärdsteknik. Tandvårdsprogrammet revideras och allmänhetens tillgång till tandvård kartläggs och analyseras. Digitaliseringen binder samman information och processer mellan vårdnivåer, förbättrar kvalitetsuppföljning och resursanvändning samt frigör tid för patientmötet. Hälso- och sjukvårdsstrategin färdigställs och fungerar som den övergripande kompassen som styr utvecklingen utifrån behov och innehåll. Arbetet med att etablera en ungdomsmottagning fortsätter inom ramen för den bredare satsningen på barn och ungas hälsa. Tyngdpunkten ligger på tillgänglighet, tidig kontakt och ökad samordning mellan befintliga aktörer.

Nytt modernt sjukhus

Under budgetåret förbereds och avses beslut fattas om ett nytt eller delvis renoverat sjukhus. Inriktningen är att vårdens innehåll ska styra utformningen med moderna och ändamålsenliga lokaler som stödjer effektiva processer, samarbete, god arbetsmiljö och en tydlig och trygg vårdkedja från första kontakt till uppföljning. Sjukhuset ska vara framtidssäkrat med flexibilitet och modulär uppbyggnad så att verksamheten kan ställas om när medicinska metoder, teknik och befolkningsbehov förändras. Planeringen omfattar digifysiska arbetssätt, sömlös integration med vårdinformationssystem och

annan vård-IT, god logistik för flöden av patienter, personal och material samt lösningar som stärker patientsäkerhet, integritet och tillgänglighet.

Målet är att erbjuda modern vård i decennier framåt. Vårdmiljöerna ska stödja teamarbete och nära vård, korta ledtider och frigöra tid till patientmötet. Helheten utgår från hälso- och sjukvårdstrategin så att investeringar i lokaler, processer och digitalisering drar åt samma håll. Landskapsregeringen avser under 2026 inleda arbetet med en ansökan om extra anslag för att bygga ett nytt sjukhus.

Välmående barn och unga

Landskapsregeringen ser ett tydligt behov av att stärka lagstiftningen kring hemundervisning för att säkerställa att alla barn på Åland får tillgång till en likvärdig och kvalitativ utbildning. I den pågående revideringen av barnomsorg- och grundskolelagen ingår en översyn av bestämmelserna om hemundervisning. Syftet är att säkerställa att hemundervisningen sker under förutsättningar där barnets rätt till utbildning, social utveckling och trygghet kan garanteras.

Landskapsregeringen avser att ekonomiskt stöda kommunernas utveckling av en resursenhet inom grundskolan. Målet med en resursenhet är att säkerställa att alla elever, oavsett behov, får tillgång till det stöd de har rätt till.

I den pågående revideringen av lagstiftningen inom barnomsorg och grundskolan ingår en översyn av hur stödfunktionerna organiseras och samordnas. Pågående arbete omfattar bland annat utveckling av gemensamma blanketter och förenklad dokumentation och en strävan att minska dubbelarbete och ineffektiva system inom barnomsorg och grundskolan. Målet är att skapa en mer sammanhållen struktur där resurser används effektivt och där stödet till elever är rättssäkert.

Nuvarande ungdomslag är i behov av revidering och en lagstiftningspromemoria tas fram under året. Det saknas idag ett formaliserat aktivitetsansvar och strukturerad uppföljning av unga som lämnar grundskolan utan att fortsätta i utbildning. Unga som står utanför utbildning och arbetsliv riskerar socialt utanförskap och långvariga negativa konsekvenser.

Satsningen "Skola i rörelse" och "Kultur i skolan" går in i nästa steg genom projektet ÅL-IN Fritid. Projektets syfte är att utveckla hållbara och jämlika fritidsstrukturer för barn och unga. Projektet syftar till att främja barns och ungas fysiska och psykiska hälsa, välmående och delaktighet samt skapa förutsättningar för mer jämlika och tillgängliga fritidsmöjligheter oberoende av geografiska och ekonomiska förutsättningar. Inom ÅL-IN Fritid ingår även satsningen "Läsa äger" som syftar till att motverka lästappet hos yngre barn under sommaren.

Ålands Idrott fortsätter sitt arbete med konceptet "Fler längre", som syftar till aktivare ålänningar, främjad hälsa och att stärka social gemenskap. Arbetet fokuserar på att motverka ungas avhopp från idrottsrörelsen. Som ett nästa steg, efter Ålands Idrotts undersökning om kostnaderna för idrott på Åland, inleds arbetet med att kartlägga dolda kostnader och identifiera möjligheter att sänka kostnaderna inom idrottsrörelsen. Målet är att säkerställa att alla barn, oavsett ekonomiska förutsättningar, får möjlighet att delta i organiserad idrottsverksamhet.

Med hänvisning till ovanstående samt till detaljmotiveringen får landskapsregeringen
vördsamt föreslå

att lagtinget antar följande förslag till Ålands budget för år 2026.

Mariehamn den 24 oktober 2025

Lantråd

Katrin Sjögren

Minister

Mats Perämaa

Bilagor:

1. Sifferstat
2. Teknisk information om budgetförslaget
3. Lagtingets samtycke och fullmakter i budgetförslaget
4. Återstående reservationsanslag
5. Budgetmålen 2026 i förhållande till Utvecklings- och hållbarhetsagendan
6. Årsverken 2024 – 2026

Budgeterad resultaträkning, balansposter och finansieringsanalys

Större resultatpåverkande poster och förändringar

I avsnittet beskrivs större förändringar mellan budgeterna för åren 2025 (inkl. äb 1 och 2) och 2026 för olika resultatpåverkande delposter i nedanstående sammandrag.

Försäljningsintäkter

Försäljningsintäkterna ökar med ca 1,1 miljoner euro. Ökade avgifter på ÅHS om knappt 0,5 miljoner euro samt ökade biljett- och fraktavgifter och utbildningar arrangerade av Sjösäkerhetscentrum utgör de större ökningarna. En minskning om ca 0,3 miljoner euro på momentet för vattenvård (45000) vilket beror på att projektet Vattenförbättrande åtgärder avslutades 2025.

Avgiftsintäkter

Högskolan på Åland budgeterar ökade avgiftsintäkter om cirka 0,3 miljoner euro och de under ÅHS minskar med motsvarande belopp. Elimineringen av interna poster minskar med 2,0 miljoner euro p.g.a. upplösning av Högskolans överskott.

Erhållna bidrag

Bidragen minskar med ca 0,4 miljoner euro, där projektet Sunnanvind (moment 72040) står för en minskning om 1,0 miljoner euro då samtliga resiliensmedel bokades upp 2025 och Högskolan på Åland står för en ökning om 0,2, näringsavdelningen 0,14 och ÅHS 0,15 miljoner euro.

Övriga verksamhetsintäkter

Förändringen om ca 5,5 miljoner förklaras till största delen av att 2025 såldes 4 frigående färjor till Axferries och 2026 planeras ytterligare tre färjor avyttras.

Personalkostnader

Personalkostnaderna ökar med cirka 0,8 miljoner euro. För år 2026 har budgeterats med lönejusteringar om 3 procent vilket motsvarar ökade lönekostnader om cirka 1,3 miljoner euro jämfört med de beräknade lönerna 2025, vilket innebär en reell lönekostnadsminskning. Antalet årsverken inom förvaltningen minskar, vilket framgår i bilaga 6.

Köp av tjänster

Köp av tjänster ökar totalt med ca 13 miljoner euro. Upphandling av sjötrafik (75010), ca 7,1 miljoner euro, och ÅHS, ibruktagande av VIS samt vård utanför Åland, ca 6,1 miljoner euro, står för merparten av ökningen. För fortsatt digitalisering budgeteras ca 0,3 miljoner euro.

Material, förnödenheter och varor

Kostnaderna minskar med ca 5,7 miljoner euro. Materialkostnaderna vid ÅHS ökar med cirka 0,4 miljoner euro. Kostnaderna för sjötrafiken (moment 75010) minskar med 5,9 miljoner euro då trafiken istället bedrivs som inköp av tjänst.

Övriga verksamhetskostnader

De övriga verksamhetskostnaderna minskar med ca 2,2 miljoner euro, vilket till största delen förklaras med tillfälligt sänkt internhyra.

Social- och hälsovård samt utkomstskydd

Studiestöden minskas med 0,5 miljoner euro, vilket till största delens förklaras med den avgiftsfria gymnasieutbildningen. Landskapsandelarna inom socialvårdsområdet ökar med ca 0,3 miljoner euro och övriga sociala stöd (moment 41010) minskar med ca 0,3 miljoner euro.

Bostadsproduktion

Anslaget ligger på samma nivå med en minskning om 0,15 miljoner euro för räntestöd för bostadslån till följd av ränteläget samt en motsvarande ökning av stöd för reparationer och tillgänglighetsanpassningar.

Primärnäringsgar

Merparten av stöden till primärnäringsgar ligger i godkända EU-program och håller därför en stabil nivå mellan åren.

Övrigt näringsliv

Nettokostnaderna avseende främjande av hållbar energiomställning (moment 72010) minskar.

Allmänna stöd

Ökningen beror på ökade stöd till kommunerna (moment 33000).

Övriga överföringskostnader

Minskar till följd av att projektet med Dånöbron är färdigbudgeterat 2025.

Skatteinkomster

Skatteinkomsterna ökar med cirka 49,8 miljoner euro, för närmare information se kapitel 890.

Övriga finansiella intäkter

Ökar med 28,1 miljoner euro, vilket till största delen förklaras med ett extra uttag från penningautomatföreningen om 35 miljoner euro och ett minskat uttag ur Fastighetsverket med 5 miljoner euro.

Sammandrag av budgetförslaget

Nedan visas resultaträkningen i enlighet med budgetförslaget för år 2026. Som jämförelse visas grundbudgeten för år 2025 respektive grundbudgeten för år 2025 inkl. första och andra ändringen av budgeten samt bokslutet för år 2024.

Det bör noteras att budgetanslag är bindande på totalnivå och inte på enskilda intäkts- och kostnadsslag, varför fördelningen mellan olika intäkts- och kostnadsposter i resultaträkningen ännu kan komma att ändras. Interna poster har inte till fullo eliminerats.

Resultaträkning	Bokslut 2024	Grundbudget 2025	Budget 2025 inkl. äb 1 och 2 totalt	Budgetförslag 2026
Verksamhetens intäkter				
Försäljningsintäkter	12 776 959	10 867 566	10 867 566	12 028 074
Avgiftsintäkter	6 625 605	7 303 249	7 303 249	9 472 198
Understöd och bidrag	5 006 476	3 493 709	3 493 709	3 049 010
Övriga verksamhetsintäkter	1 416 192	652 292	9 684 292	4 196 254
Summa verksamhetens intäkter	25 825 231	22 316 815	31 348 815	28 745 536
Verksamhetens kostnader				
Personalkostnader	-124 721 583	-131 996 295	-131 996 295	-132 837 716
Köp av tjänster	-68 575 457	-70 960 529	-70 960 529	-84 083 779
Material, förnödenheter och varor	-23 787 534	-24 121 587	-24 008 587	-18 278 502
Övriga verksamhetskostnader	-26 716 935	-27 406 733	-27 406 733	-25 169 529
Summa verksamhetens kostnader	-243 801 508	-254 485 144	-254 372 144	-260 369 526
Pensionsintäkter- och kostnader				
Pensionsintäkter	24 025 000	28 270 000	28 270 000	29 550 000
Pensionskostnader	-44 899 348	-46 300 000	-46 300 000	-47 550 000
Summa pensionsintäkter- och kostnader	-20 874 348	-18 030 000	-18 030 000	-18 000 000
Intäkter av inkomst- och kapitalöverföringar				
Europeiska Unionen	3 930 971	4 311 000	4 311 000	3 647 000
Återbetalningar av överföringar	60 640	80 000	80 000	60 000
Övriga intäkter av inkomst- och kapitalöverföringar	335 943	402 830	402 830	462 830
Summa intäkter av inkomst- och kapitalöverföringar	4 327 554	4 793 830	4 793 830	4 169 830
Kostnader för inkomst- och kapitalöverföringar				
Undervisning, kultur och idrott	-20 431 406	-20 882 000	-20 882 000	-20 515 000
Social- och hälsovård samt utkomststöd	-43 103 176	-42 202 000	-42 202 000	-41 393 000
Arbetsmarknad	-306 855	-450 000	-450 000	-435 471
Bostadsproduktion	-1 529 499	-825 000	-1 175 000	-1 125 000
Primärnäringsringar	-10 428 178	-10 762 000	-10 682 000	-10 019 000
Övrigt näringsliv	-3 882 714	-6 127 000	-7 252 000	-6 343 000
Allmänna stöd	-26 120 874	-27 467 000	-27 467 000	-28 684 000
Övriga överföringskostnader	-8 428 192	-8 988 830	-8 988 830	-8 166 359
Summa kostnader för inkomst- och kapitalöverföringar	-114 230 893	-117 703 830	-119 098 830	-116 680 830
Verksamhetsbidrag	-348 753 964	-363 108 328	-355 358 328	-362 134 990
Skatteinkomster				
Avräkningsbelopp	249 436 363	206 919 000	206 919 000	231 426 000

Resultaträkning	Bokslut 2024	Grundbudget 2025	Budget 2025 inkl. äb 1 och 2 totalt	Budgetförslag 2026
Skatteavräkning	100 394 401	104 000 000	104 000 000	129 290 000
Medieavgift	2 716 161	2 840 000	2 840 000	2 885 000
Apoteksavgifter	926 412	920 000	920 000	950 000
Summa skatteinkomster	353 473 337	314 679 000	314 679 000	364 551 000
Finansiella intäkter och kostnader				
Ränteintäkter	3 173 981	991 000	991 000	541 000
Övriga finansiella intäkter	37 176 901	28 519 000	28 519 000	58 684 000
Räntekostnader	-5 281	-12 000	-12 000	-12 000
Övriga finansiella kostnader	-1 292 329	-606 335	-606 335	-705 000
Summa finansiella intäkter och kostnader	39 053 272	28 891 665	28 891 665	58 508 000
Årsbidrag	43 772 645	-19 537 663	-11 787 663	60 924 010
Av- och nedskrivningar				
Avskrivningar enligt plan	-10 621 258	-11 052 337	-11 202 337	-11 726 009
Avskrivningar av engångskaraktär	-124 852			
Nedskrivningar	-1 254 173			
Summa av- och nedskrivningar	-12 000 283	-11 052 337	-11 202 337	-11 726 009
Extraordinära poster				
Extraordinära intäkter	1 340 042			
Extraordinära kostnader	-40 000 000			
Summa extraordinära poster	-38 659 958	0	0	0
Räkenskapsperiodens resultat	-6 887 597	-30 590 000	-22 990 000	49 198 000
Ökning eller minskning av reserver				
Investeringsreserv	-4 710 275	90 000	90 000	570 000
PAF-reserv	-5 609 992	1 196 000	1 196 000	1 682 000
Summa ökning eller minskning av reserver	-10 320 267	1 286 000	1 286 000	2 252 000
Räkenskapsperiodens under- eller överskott	-17 207 864	-29 304 000	-21 704 000	51 450 000

Finansieringsanalys och likviditet

Föreliggande budgetförslags inverkan på likvida medlen framgår av nedanstående sammanställning. Om budgetförslaget fullt ut skulle förverkligas medför det ett finansieringsbehov om ca 6 miljoner euro.

(miljoner euro)	Grundbudget 2025	Äb 1 - 2/2025	Totalt 2025	Förslag 2026
Kassaflödet i verksamheten	-20	8	-12	61
Kassaflödet för investeringarnas del	-28	0	-29	-28
Kassaflödet för finansieringens del	-1	0	-1	-40
Förändring av likvida medel	-49	8	-41	-6

Med beaktande av budgetförslaget för år 2026 jämte tidigare budgeter och beslut kan landskapets likvida medel sammanfattas enligt nedanstående.

(Miljoner euro)	10.10.2025	31.12.2025	31.12.2026
Landskapsregeringen	37	9	9
Fastighetsverket	24	18	16
Sammanlagt	61	27	25

Likviditetsberäkningen bygger på ett internt lån från Fastighetsverket samt att de depositioner som reserverats av penningautomatmedel för tredje sektorn har använts. Det interna lånet från Fastighetsverket beräknas vara ca 20 miljoner euro vid utgången av år 2026. Det finns vid tidpunkten för beredningen av budgetförslaget flera poster där tidpunkten för utbetalning av beviljade investeringsbidrag är svårbedömd. Vid bedömningen har beaktats att förverkligandet av planerade investeringar fortsättningsvis är på hög nivå.

Med beaktande av ovanstående bedömer landskapsregeringen att det inte finns behov av extern upplåning under år 2026.

Politikområde 1 - detaljmotivering verksamhet och överföringar

Politikområde 1 omfattar lagtinget, lagtingets kansli, landskapsrevisionen, Ålands delegation i Nordiska rådet och lagtingets Östersjösamarbete, BSPC.

Lagtinget utövar lagstiftnings-, budget- och kontrollmakt i enlighet med självstyrelselagen samt lagtings- och arbetsordningen. Det egentliga lagtingsarbetets omfattning beror på det antal ärenden som landskapsregeringen och republikens president överlämnar till lagtinget samt på i vilken utsträckning ledamöterna själva utövar sin initiativrätt. Ledamotskapet i lagtinget kräver även insatser från ledamöterna i form av grupparbete, nordiska och övriga internationella kontakter, kunskaps- och informationsinhämtning samt utbildning på olika områden.

Landskapsrevisionens granskning sker i form av årlig revision och effektivitetsrevision.

Landskapsrevisionen ansvarar även för granskningen av EU-stöd, vilka beviljas inom ramen för EU:s strukturfondsprogram, i enlighet med de krav som EU-kommissionen ställt.

Tabellen nedan är en sammanställning av politikområde 1.

	Bokslut 2024	Överförs till 2025	Budget inkl. äb 2025	Förslag 2026
Politikområde 1	-4 390 296		-4 815 000	-4 886 000

100 Lagtinget

Tabellerna nedan är en sammanställning av sifferbudgeten inom lagtingets förvaltningsområde. Den första tabellen visar uppgifter för lagtinget medan den andra tabellen visar kansliets verksamhet. Beloppen är exklusive lagtinget underlydande myndigheter eftersom de beloppen visas separat under respektive myndighet. Sammanställningen visar totalerna av såväl verksamhetsanslagen som överföringsanslagen. I kolumnerna framgår utfallssiffror i senaste bokslut, hur mycket av reservations- respektive ramanslag som överförts i senaste bokslut så att de är disponibla innevarande år, grundbudget inklusive ändringsbudgeter för innevarande år samt förslaget till budget för kommande år. Dessutom visas utvecklingen per budgetmoment för en fyraårsperiod.

Sammandrag	Bokslut 2024	Överförts till 2025	Budget inkl. äb 2025	Förslag 2026
Personalkostnader	-2 279 061		-2 273 876	-2 211 076
Köp av tjänster	-176 265		-243 618	-361 644
Material förnödenh	-9 029		-27 506	-22 878
Övr verksamh kostn	-9 960		-40 000	-30 402
Summa Verksamhetens kostnader	-2 474 316		-2 585 000	-2 626 000
Summa Verksamhetsbidrag	-2 474 316		-2 585 000	-2 626 000
Summa Årsbidrag	-2 474 316		-2 585 000	-2 626 000
Avskrivn enl plan	-15 359		-19 000	-4 000
Summa Av- och nedskrivningar	-15 359		-19 000	-4 000
Summa Räkenskapsperiodens resultat	-2 489 675		-2 604 000	-2 630 000
Summa Räkenskapsperiodens under- eller överskott	-2 489 675		-2 604 000	-2 630 000

Moment	Bokslut 2023	Bokslut 2024	Budget inkl. ÄB 2025	Förslag 2026
10100 Lagtinget, verksamhet	-2 376 936	-2 489 675	-2 604 000	-2 630 000

Sammandrag	Bokslut 2024	Överförts till 2025	Budget inkl. äb 2025	Förslag 2026
Försäljningsintäkter	542			
Övr verksamh intäkt	2 970			-3 731
Summa Verksamhetens intäkter	3 512			-3 731
Personalkostnader	-683 154		-658 980	-761 348
Köp av tjänster	-110 037		-308 710	-266 509
Material förnödenh	-40 725		-90 520	-108 185
Övr verksamh kostn	-594 222		-625 791	-583 227
Summa Verksamhetens kostnader	-1 428 137		-1 684 000	-1 719 269
Övriga ink kap överf	-247 928		-255 000	-255 000
Summa Utgift ink o kap öv	-247 928		-255 000	-255 000
Summa Kostn ink o kap öv	-247 928		-255 000	-255 000
Summa Verksamhetsbidrag	-1 672 553		-1 939 000	-1 978 000
Räntekostnader	-100			
Summa Finansiella intäkter och kostnader	-100			
Summa Årsbidrag	-1 672 653		-1 939 000	-1 978 000
Summa Räkenskapsperiodens resultat	-1 672 653		-1 939 000	-1 978 000
Summa Räkenskapsperiodens under- eller överskott	-1 672 653		-1 939 000	-1 978 000

Moment	Bokslut 2023	Bokslut 2024	Budget inkl. ÄB 2025	Förslag 2026
11100 Lagtingets kansli	-1 320 779	-1 347 332	-1 485 000	-1 586 000
11130 Lagtingets bibl, verksamhet	-11 738	-9 005	-39 000	-24 000
11210 BSPC, Östersjösamarbete	-16 079	-25 650	-80 000	-33 000
11220 Dispositionsmedel, lagting	-46 873	-42 739	-80 000	-80 000
11290 Till lagt.grupp disp för kansl	-243 047	-247 928	-255 000	-255 000
Summa 1100_7 Lagtinget, kansli	-1 638 515	-1 672 653	-1 939 000	-1 978 000

101 Lagtinget

Kärnverksamheten

Lagtinget utövar lagstiftnings-, budget- och kontrollmakt i enlighet med självstyrelselagen samt lagtings- och arbetsordningen. Det egentliga lagtingsarbetets omfattning beror på det antal ärenden som landskapsregeringen och republikens president överlämnar till lagtinget samt på i vilken utsträckning ledamöterna själva utövar sin initiativrätt. Ledamotskapet i lagtinget kräver även insatser från ledamöterna i form av grupparbete, nordiska och övriga internationella kontakter, kunskaps- och informationsinhämtning samt utbildning på olika områden.

Utåtriktad verksamhet

Med tanke på självstyrelsens utveckling är det angeläget att lagtinget och dess ledamöter skapar och upprätthåller kontakter till politiker utanför landskapet bland annat genom att ta emot besökare och företa studie- och arbetsresor. En särskilt viktig målgrupp är ledamöterna i Finlands riksdag.

10100 Lagtinget, verksamhet (RA)

Sammandrag	Bokslut 2024	Överförs till 2025	Budget inkl. äb 2025	Förslag 2026
Intäkter				
Kostnader	-2 489 675		-2 604 000	-2 630 000
Anslag netto	-2 489 675		-2 604 000	-2 630 000

Budgetmotivering

Föreslås ett anslag om 2.630.000 euro.

Utgifter

Under momentet upptas främst medel för lagtingsledamöternas arvoden och ersättningar samt för täckande av lagtingsledamöternas kostnader för resor till och från möten i lagtinget. Ersättningarna fastställs av en arvodeskommission i enlighet med landskapslagen om lagtingsledamöternas arvoden och kostnadsersättningar.

I anslaget ingår 10.000 euro för lagtingets arbete för att genomföra handlingsplanen om jämställdhet och likabehandling.

Medel anslås för en skattepliktig kommunikationsersättning om 120 euro per ledamot och månad för att täcka ledamöternas kostnader för mobilsamtal, datorförbindelser m.m. I anslaget inryms även medel för talmannens representationsersättning om 5.000 euro per år. Ur anslagets medel betalas också de hälsovårds- och utbildningstjänster som ledamöterna erhåller samt utbildning för ledamöterna. Även inköp av ledamöternas tekniska utrustning ingår liksom IT-licenser.

I anslaget ingår även medel för att täcka kostnaderna för arvodeskommissionens medlemmar samt eventuella övriga utgifter för arvodeskommissionens verksamhet.

Anslaget beräknas även täcka ledamöternas kostnader för resor utanför Åland, dagtraktamenten och logiersättningar. Med tanke på arbetet med framtagandet av en ny självstyrelselag är det viktigt att lagtingsgrupperna fortsätter hålla kontakt med riksdagsgrupperna i Finlands riksdag varför medel fortsatt anslås för ändamålet. Lagtinget har omfattat en motion om bildande av vänskapsgrupper för lagtingsledamöternas kontakter med ledamöter i andra parlament varför vissa kostnader för värdskap och resor kan tillkomma.

Kostnaderna för medlemmarna i Nordiska rådet samt den parlamentariska Östersjökonferensen (BSPC) påförs separata moment.

111 Lagtingets kansli

11100 Lagtingets kansli, verksamhet (RA)

Sammandrag	Bokslut 2024	Överförts till 2025	Budget inkl. äb 2025	Förslag 2026
Intäkter	3 512			-3 731
Kostnader	-1 350 844		-1 485 000	-1 582 269
Anslag netto	-1 347 332		-1 485 000	-1 586 000

Budgetmotivering

Föreslås ett anslag om 1.586.000 euro.

Utgifter

I anslaget ingår avlöningsutgifter för den ordinarie kanslipersonalen samt medel för tillfälliga uppdrag vid tidvis förekommande arbetsanhopning. Extra medel tillförs för inrättande av en tjänst som IT-ansvarig. Vidare ingår i anslaget utgifter för kopiering, tryckning samt post- och teleavgifter, kontorsmaterial och servicearbeten, personalvård, personalens resor och fortbildning, sedvanlig förnyelse av kontors-, data- och teleutrustning för kansliet och lagtingsgruppernas personal samt representation på tjänstemannanivå. Ur anslaget utgår även medel för ÅDA-tjänster samt för dataskyddsbudet.

Anslaget avser även kostnader för sakkunnigutlåtanden till utskott och övriga organ inom lagtinget samt för översättnings- och tolkningsuppdrag och liknande. Ur anslaget stöds även verksamheten i lagtingets veteranförening. Vidare kan medel ur anslaget användas för konstanskaffningar enligt beslut av kanslikommissionen.

Medel upptas även för den underlydande myndigheten Landskapsrevisionens hälsovårdskostnader.

För förvaltning av systemet E-demokrati upptas liksom tidigare ett mindre belopp, se även momentet för investeringar, 911150.

11130 Lagtingets bibliotek, verksamhet (RA)

Sammandrag	Bokslut 2024	Överförts till 2025	Budget inkl. äb 2025	Förslag 2026
Intäkter				
Kostnader	-9 005		-39 000	-24 000
Anslag netto	-9 005		-39 000	-24 000

Budgetmotivering

Föreslås ett anslag om 24.000 euro.

Utgifter

Lagtingsbiblioteket är med i det gemensamma åländska bibliotekssystemet Katrina där det svenska klassifikationssystemet SAB används. De svenska allmänna biblioteken har beslutat övergå till Dewey klassifikationssystem och de åländska biblioteken följer efter. För att i framtiden också ha ett med de

övriga åländska biblioteken kompatibelt klassifikationssystem bör lagtingsbiblioteket också gå in för Dewey samtidigt som Mariehamns stadsbibliotek/Centralbibliotek för Åland. Arbetet utförs inom ramen för befintliga medel.

112 Lagtingets övriga utgifter

Lagtinget deltar i flera parlamentarikersamarbeten vilket är viktigt dels för att sprida kunskapen om Ålands självstyrelse, dels för inhämtande av kunskap och inspiration. Medel för deltagande i Nordiska rådet upptas under moment 13010.

En viktig förutsättning för att främja demokratin är att det ges tillräckliga och jämlika verksamhetsbetingelser för att bedriva politiskt arbete och politisk opinionsbildning. Ett fungerande samarbete inom ramen för de olika lagtingsgrupperna är tillsammans med kansliresurser här viktiga beståndsdelar. I detta syfte beviljas lagtingsgrupperna ett årligt anslag för att stöda gruppkansliernas arbete som service- och utredningsresurs för grupperna.

11210 Lagtingets Östersjösamarbete, BSPC, verksamhet (RA)

Sammandrag	Bokslut 2024	Överförts till 2025	Budget inkl. äb 2025	Förslag 2026
Intäkter				
Kostnader	-25 650		-80 000	-33 000
Anslag netto	-25 650		-80 000	-33 000

Budgetmotivering

Föreslås ett anslag om 33.000 euro.

Utgifter

Lagtingets samarbete inom ramen för den parlamentariska Östersjökonferensen (BSPC) har blivit allt viktigare och ger lagtinget en god plattform att på jämbördig nivå tillsammans med övriga parlament runt Östersjön bidra till en positiv utveckling av regionen. Lagtinget deltar bland annat i den årliga konferensen, den ständiga kommitténs möten, olika arbetsgruppsmöten samt vid behov i sekretariatets möten. Därutöver kan BSPC:s ständiga kommitté utse rapportörer från lagtinget för olika temaområden som konferensen bevakar. Anslaget används främst för delegationens och sekretariatets resekostnader, arrangemang av olika möten och övriga omkostnader.

Det under år 2025 förhöjda anslaget med anledning av ordförandeskapet i BSPC, återgår till ett sedvanligt anslag.

11220 Dispositionsmedel

Sammandrag	Bokslut 2024	Överförts till 2025	Budget inkl. äb 2025	Förslag 2026
Intäkter				
Kostnader	-42 739		-80 000	-80 000
Anslag netto	-42 739		-80 000	-80 000

Budgetmotivering

Föreslås ett anslag om 80.000 euro.

Utgifter

Anslaget avser medel för gästbesök, uppvaktningar, vissa resekostnader i anslutning till inbjudningar, arrangemang och motsvarande. Ur anslaget kan medel i enlighet med kanslikommissionens beslut utgå på ansökan från lagtingsgrupperna för arrangemang med anledning av besök av parlamentariker.

11290 Till lagtingsgruppernas disposition för kansliändamål

Sammandrag	Bokslut 2024	Överförts till 2025	Budget inkl. äb 2025	Förslag 2026
Intäkter				
Kostnader	-247 928		-255 000	-255 000
Anslag netto	-247 928		-255 000	-255 000

Budgetmotivering

Föreslås ett anslag om 255.000 euro.

Utgifter

Anslaget är avsett för stöd till lagtingsgruppernas verksamhet enligt de riktlinjer som antagits och reviderats av kanslikommissionen och som började gälla i februari 2021.

Enligt reglerna ska kanslikommissionen i början av varje kalenderår fördela anslaget mellan grupperna så att varje grupp oavsett storlek får en lika stor fast del. Den fasta delen utgör 25 procent av anslaget och fördelningen sker på basen av antalet grupper vid mandatperiodens början. Resterande del av anslaget delas ut i form av en rörlig del där beloppet står i relation till antalet ledamöter i gruppen vid varje lagtingsårs början.

120 Landskapsrevisionen

Landskapsrevisionens granskning sker i form av årlig revision och effektivitetsrevision. Den årliga revisionen har till syfte att bedöma om årsredovisningen och den underliggande redovisningen är tillförlitliga och ger en rättvis bild av landskapets ekonomiska situation samt om ledning och förvaltning följer tillämpliga föreskrifter och beslut. Effektivitetsrevisionen har till syfte att bedöma om budgetmedlen har använts i enlighet med principerna om sparsamhet, effektivitet och ändamålsenlighet. Granskningen ska främja en sådan utveckling att landskapet med hänsyn till allmänna samhällsintressen får ett effektivt utbyte av sina insatser.

Landskapsrevisionen ansvarar även för granskningen av EU-stöd, vilka beviljas inom ramen för EU:s strukturfondsprogram, i enlighet med de krav som EU-kommissionen ställt.

Anslaget är baserat på ett förslag från Landskapsrevisionen.

12010 Landskapsrevisionen, verksamhet (RA)

Sammandrag	Bokslut 2024	Överförts till 2025	Budget inkl. äb 2025	Förslag 2026
Intäkter				
Kostnader	-171 070		-239 000	-245 000
Anslag netto	-171 070		-239 000	-245 000

Budgetmotivering

Föreslås ett anslag om 245.000 euro.

Utgifter

Anslaget avser medel för myndighetens verksamhet såsom personalutgifter, administrativa utgifter, utbildning, tjänsteresor samt inköp av revisionstjänster och övriga experttjänster. I anslaget ingår bl.a. anskaffning av nya digitala arbetsredskap i form av dataprogram samt skapande av tillgång till digitala dataregister för utveckling av revisionsarbetet.

Landskapsrevisionens granskningsrapporter publiceras på landskapsrevisionens webbplats www.revisionen.ax

130 Ålands delegation i Nordiska rådet

Verksamheten vid delegationen och delegationssekretariatet bedrivs med stöd av landskapslagen (1984:25) om Ålands representation i Nordiska rådet.

Sekreteraruppgifter och kansligöromål vid delegationen sköts av biträdande lagtingsdirektören respektive byråsekreterare vid lagtingets kansli.

13010 Ålands delegation i Nordiska rådet, verksamhet (RA)

Sammandrag	Bokslut 2024	Överförts till 2025	Budget inkl. äb 2025	Förslag 2026
Intäkter	25 310			
Kostnader	-82 207		-33 000	-33 000
Anslag netto	-56 897		-33 000	-33 000

Budgetmotivering

Föreslås ett anslag om 33.000 euro.

Utgifter

Delegationen deltar i Nordiska rådets sessioner, utskottsmöten, olika arbetsgruppsmöten samt vid behov i sekretariatets möten. Anslaget utgörs främst av delegationens resekostnader, omkostnader och representation vid eventuella arrangemang av nordiska möten. Inom anslaget finns också utrymme att ordna ett mindre nordiskt möte, till exempel ett utskottsmöte.

Politikområde 2 - detaljmotivering verksamhet och överföringar

Politikområde 2 omfattar landskapsregeringen, regeringskansliet, Datainspektionen, Ålands polismyndighet, Ålands ombudsmannamyndighet, ÅSUB och Lagberedningen.

De verksamhetsområden som omfattas är författningsenliga frågor, offentlig förvaltning, externa relationer, allmän ordning och säkerhet, polisväsendet, allmänna val, kommunalförvaltning, kommunikation, digitalisering och informationsteknologi inom förvaltningen, tillståndsfrågor så som spel, lotterier och penninginsamlingar, jämställdhet, integration, radio- och television, postväsendet, personalpolitik och personaladministrativt arbete samt interna servicefrågor. Det övergripande ansvaret för allmänna förvaltningens kompetensutveckling och arbetet med att skapa tydliga och enhetliga riktlinjer för centrala frågor i förvaltningen omfattas också av verksamhetsområdet.

Lagberedningen utgör en separat del inom politikområde 2.

I tabellen nedan visas en sammanställning av politikområde 2.

	Bokslut 2024	Överförs till 2025	Budget inkl. äb 2025	Förslag 2026
Politikområde 2	-26 139 475	-761 508	-27 749 000	-27 744 000

200 Landskapsregeringen

200 Lantrådet och ministrarna

Tabellen nedan är en sammanställning av sifferbudgeten för lantrådet och landskapsregeringens ministrar. Sammanställningen visar totalerna av såväl verksamhetsanslagen som överföringsanslagen. I kolumnerna framgår utfallssiffror i senaste bokslut, hur mycket av reservations- respektive ramanslag som överförts i senaste bokslut så att de är disponibla innevarande år, grundbudget inklusive ändringsbudgeter för innevarande år samt förslaget till budget för kommande år. Dessutom visas utvecklingen per budgetmoment för en fyraårsperiod.

Sammandrag	Bokslut 2024	Överförts till 2025	Budget inkl. äb 2025	Förslag 2026
Avgiftsintäkter	-540			
Övr verksamh intäkt	1 680			
Summa Verksamhetens intäkter	1 140			
Personalkostnader	-956 689		-945 672	-918 129
Köp av tjänster	-98 377		-58 000	-159 871
Material förnödenh	-2 172			
Övr verksamh kostn	-52 562		-70 328	-60 000
Summa Verksamhetens kostnader	-1 109 801		-1 074 000	-1 138 000
Summa Verksamhetsbidrag	-1 108 661		-1 074 000	-1 138 000
Räntekostnader	-118			
Övr finansiella kost	-91			
Summa Finansiella intäkter och kostnader	-209			
Summa Årsbidrag	-1 108 869		-1 074 000	-1 138 000
Summa Räkenskapsperiodens resultat	-1 108 869		-1 074 000	-1 138 000
Summa Räkenskapsperiodens under- eller överskott	-1 108 869		-1 074 000	-1 138 000

Moment	Bokslut 2023	Bokslut 2024	Budget inkl. ÄB 2025	Förslag 2026
20010 ÅLR, verksamhet	-868 913	-1 053 466	-1 014 000	-1 078 000
20020 ÅLR, dispositionsmedel, regeri	-54 472	-55 404	-60 000	-60 000
Summa 2000_7 ÅLR Regeringen	-923 385	-1 108 869	-1 074 000	-1 138 000

För att handha landskapets allmänna styrelse och förvaltning tillsätter lagtinget en landskapsregering bestående av lantrådet och högst sju ministrar. På landskapsregeringen ankommer att bevaka landskapets rätt och bästa samt att verkställa lagtingets beslut.

Landskapsregeringen bedriver verksamheten utgående från sitt regeringsprogram och strävar efter att i planeringen och beslutsfattandet beakta Utvecklings- och hållbarhetsagendan för Åland utgående från den där ingående visionen och de sju strategiska utvecklingsmålen.

Landskapsregeringen och dess medlemmar biträds av landskapsregeringens allmänna förvaltning i de ärenden och andra uppgifter som ankommer på landskapsregeringen.

20010 Landskapsregeringen, verksamhet (RA)

Sammandrag	Bokslut 2024	Överförts till 2025	Budget inkl. äb 2025	Förslag 2026
Intäkter	1 140			
Kostnader	-1 054 606		-1 014 000	-1 078 000
Anslag netto	-1 053 466		-1 014 000	-1 078 000

Budgetmotivering

Föreslås ett anslag om 1.078.000 euro.

Utgifter

Arvodet till landskapsregeringsledamöterna utgår enligt landskapslagen (1985:17) om arvode för medlem av Ålands landskapsregering. Under momentet upptas även anslag för ministrarnas resekostnader och övriga verksamhetsutgifter. Då Danmark inklusive Färöarna och Grönland är ordförande i Nordiska ministerrådet år 2026 föreslås förhöjda resekostnader. Budgeteringen utgår ifrån att landskapsregeringen består av sju ledamöter och ingen ändring görs av de nuvarande arvoden som fastställdes av arvodeskommissionen i november 2023.

20020 Dispositionsmedel

Sammandrag	Bokslut 2024	Överförts till 2025	Budget inkl. äb 2025	Förslag 2026
Intäkter				
Kostnader	-55 404		-60 000	-60 000
Anslag netto	-55 404		-60 000	-60 000

Budgetmotivering

Föreslås ett anslag om 60.000 euro.

Utgifter

Anslaget avser främst landskapsregeringens kostnader för kontakter med myndigheter och organisationer samt kostnader i samband med representationsuppdrag.

210 Regeringskansliet

210 Regeringskansliet

Tabellen nedan är en sammanställning av sifferbudgeten inom regeringskansliets förvaltningsområde. Beloppen är exklusive regeringskansliet underlydande myndigheter eftersom de beloppen visas separat under respektive myndighet. Sammanställningen visar totalerna av såväl verksamhetsanslagen som överföringsanslagen. I kolumnerna framgår utfallssiffror i senaste bokslut, hur mycket av reservations- respektive ramanslag som överförts i senaste bokslut så att de är disponibla innevarande år, grundbudget inklusive ändringsbudgeter för innevarande år samt förslaget till budget för kommande år. Dessutom visas utvecklingen per budgetmoment för en fyraårsperiod.

Sammandrag	Bokslut 2024	Överförts till 2025	Budget inkl. äb 2025	Förslag 2026
Försäljningsintäkter	195 112		247 112	186 000
Avgiftsintäkter	239 550		321 623	369 000
Erhållna bidrag	333 984		180 000	324 430
Övr verksamh intäkt	72 114		101 900	102 150
Summa Verksamhetens intäkter	840 760		850 635	981 580
Personalkostnader	-3 460 347		-3 798 153	-3 674 516
Köp av tjänster	-5 729 823		-5 890 618	-5 993 196
Material förnödenh	-463 794		-507 341	-282 100
Övr verksamh kostn	-1 213 712		-1 234 622	-1 194 768
Summa Verksamhetens kostnader	-10 867 676		-11 430 734	-11 144 580
Övr ink o kap överf	229 840		372 830	372 830
Summa Intäkt ink o kap	229 840		372 830	372 830
Summa Intäkt ink o kap öv	229 840		372 830	372 830
Övriga ink kap överf	-2 627 566	-428 875	-2 776 830	-2 999 830
Summa Utgift ink o kap öv	-2 627 566	-428 875	-2 776 830	-2 999 830
Summa Kostn ink o kap öv	-2 627 566	-428 875	-2 776 830	-2 999 830
Summa Verksamhetsbidrag	-12 424 642	-428 875	-12 984 100	-12 790 000
Ränteintäkter	3 850			
Räntekostnader	-370			
Övr finansiella kost	-58			
Summa Finansiella intäkter och kostnader	3 422			
Summa Årsbidrag	-12 421 220	-428 875	-12 984 100	-12 790 000
Avskrivn enl plan	-23 029		-34 900	-19 000
Summa Av- och nedskrivningar	-23 029		-34 900	-19 000
Summa Räkenskapsperiodens resultat	-12 444 249	-428 875	-13 019 000	-12 809 000
Summa Räkenskapsperiodens under- eller överskott	-12 444 249	-428 875	-13 019 000	-12 809 000

Moment	Bokslut 2023	Bokslut 2024	Budget inkl. ÄB 2025	Förslag 2026
21010 Regeringskansliet, verksamhet	-3 467 359	-3 568 429	-3 947 000	-3 618 000
25210 Serviceverksamhet	-266 782	-197 678	-381 000	-278 000
26000 Regeringen övriga kostnader	-64 495	-56 983	-184 000	-100 000
26004 Ålandsdelegationen	-8 852	-3 655	-11 000	-11 000

Moment	Bokslut 2023	Bokslut 2024	Budget inkl. ÄB 2025	Förslag 2026
Summa 2100_7 Reg.kansliet allm by	-3 807 489	-3 826 745	-4 523 000	-4 007 000
21510 Ål representation Helsingfors	-48 445	-50 137	-69 000	-65 000
22000 Främjande av jämställdhet	-67 424	-91 822	-76 000	-66 000
22500 Främjande av integration	-40 632	-43 239	-54 000	-24 000
26003 Utvecklo tillväxtp hållb Åland	-133 289	-153 989	-144 000	-148 000
Summa 2101 Stabsenheten	-289 789	-339 187	-343 000	-303 000
21200 Digitalisering o inform teknol	-3 879 630	-4 935 049	-4 707 000	-4 757 000
Summa 2104 Digitaliseringsenhet	-3 879 630	-4 935 049	-4 707 000	-4 757 000
21500 Kommunikationsverksamhet	-95 016	-79 992	-88 000	-102 000
25000 Utbildn,företagshälsov,arbetar	-406 481	-350 288	-406 000	-459 000
Summa 2105 Pers- o kom.enheten	-501 497	-430 280	-494 000	-561 000
23000 Demokratiutveckling o val	-176 183	-5 714	-50 000	-31 000
23200 Stöd till politisk verksamhet	-24 000	-23 000	-24 000	-24 000
24000 Brand- och räddning	-12 739	-79 938	-35 000	-35 000
24010 Landsk stöd materialanskaffn		-110 000		-203 000
26005 Central Baltic 2021-2027	17 772	0	0	0
26006 Nordiska skärgårssamarbetet	0	0	0	0
26007 Danaarv		0	0	0
26500 Konsumentskydd	-1 933	-1 602	-3 000	-3 000
27000 Radio- o TV-verksamhet	-2 544 430	-2 692 733	-2 840 000	-2 885 000
Summa 2106 Enh rättsl o interna	-2 741 513	-2 912 988	-2 952 000	-3 181 001
Summa 2100 Regeringskansliet	-11 219 918	-12 444 249	-13 019 000	-12 809 000

Med stöd av 2 § 1 mom. landskapsförordningen (2024:98) om landskapsregeringens allmänna förvaltning handlägger regeringskansliet ärenden som gäller författningsenliga frågor, offentlig förvaltning, externa relationer, allmän ordning och säkerhet, polisväsendet, allmänna val, kommunalförvaltning, kommunikation, digitalisering och informationsteknologi inom förvaltningen, tillståndsfrågor så som spel, lotterier och penninginsamlingar, jämställdhet, integration, radio- och television, postväsendet, personalpolitik och personaladministrativt arbete samt interna servicefrågor. Regeringskansliet har även det övergripande ansvaret för allmänna förvaltningens kompetensutveckling och arbetet med att skapa tydliga och enhetliga riktlinjer för centrala frågor i förvaltningen.

Regeringskansliet

Budgetmål	Åtgärd
Skapa system och strukturer för att möjliggöra flera digitala tjänster	Utveckling av interoperabla e-tjänster
	Utveckling av en medborgarportal
Landskapsregeringen erbjuder hög informationssäkerhet och ett gott medborgarskydd	Implementering av ledningssystem för informationssäkerhet
	Implementera system för rapportering och hantering av incidenter
	Utbildning och kunskapshöjande åtgärder för anställda
En lättanvänd, intuitiv och tillgänglig ansökningsportal	Utveckla en portal med automatisk ifyllning av användaruppgifter, inbyggda hjälpfunktioner och stöd för olika typer av stödansökningar.
Förbättrad tillit och delaktighet samt demokratiutveckling	Arbetet med förverkligandet av landskapsregeringens demokratistrategi fortsätter. Under 2026 genomförs bland annat en ny tillitsstudie, en undersökning om våld i nära

Budgetmål	Åtgärd
	relationer, två ungdomsforum samt utvecklas ett nytt rösträttsregister.
Aktuella strategidokument inom digitalisering för förvaltningen	Utveckla digitaliseringsstrategin
	Formulera åtgärdsprogram
	Implementering och uppföljning
Ett ärendehanteringssystem som kan mäta effektiviteten och produktiviteten i handläggningen av ärenden	Implementera ett nytt ärendehanteringssystem som har nyckeltal för att mäta effektivitet och produktivitet i handläggningen av ärenden

Senast inför budgetåret 2027 ansöker politikområdet om minst 500.000 euro från externa källor så som EU:s fonder. För att säkerställa att externa medel används på ett effektivt och ändamålsenligt sätt är det avgörande att ansökningarna utgår från den egna verksamhetens faktiska behov och strategiska mål.

21010 Regeringskansliet, verksamhet (RA)

Sammandrag	Bokslut 2024	Överförs till 2025	Budget inkl. äb 2025	Förslag 2026
Intäkter	265 541		219 945	247 000
Kostnader	-3 833 970		-4 166 945	-3 865 000
Anslag netto	-3 568 429		-3 947 000	-3 618 000

Budgetmotivering

Föreslås inkomster om 247.000 euro och ett anslag om 3.865.000 euro.

Inkomster

Inkomsterna avser försäljning av intyg, utdrag ur register, försäljning av böcker, broschyrer samt inkomster för avgiftsbelagda prestationer vid regeringskansliets allmänna byrå så som lotteriinspektion. Dessutom ingår inkomster för hantering av olika skötsel- och serviceuppgifter för fastighetsverket samt ersättning från inrikesministeriet för tillsyn av penningtvätt gällande fastighetsförmedling och från finansministeriet vad gäller lotteriverksamhet.

Utgifter

I anslaget ingår kostnader för personal, tjänsteresor, prenumerationer, inköp, andra verksamhetsutgifter, representation och deltagande i olika evenemang. Anslaget inkluderar regeringskansliets utgifter för yrkesspecifik utbildning och inköp av experttjänster så som Ålands specialsakkunniga vid Finlands ständiga representation i Bryssel samt för utvecklingsarbete på regeringskansliet. I anslaget ingår även drygt 1.071.000 euro som är internhyreskostnader för självstyrelsegården inklusive landskapsarkivet och villa Gustaf Erikson. Ökning av internhyreskostnaderna om ca 40.000 euro beror på att saneringen och ombyggnationen av våning 1 norra i självstyrelsegården enligt plan färdigställs under år 2026. Merkostnaden per år beräknas till 78.000 euro. Utöver detta ökar hyreskostnaden med 40.000 euro i form av arkiveringsutrymmen och tillfälliga arbetsplatser vid Åland Post Ab i Sviby.

Den i vårbudgeten aviserade organisationsförändringen, med syftet att skapa en samlad HR-funktion, senareläggs till den 1.1.2027.

212 Digitalisering och informationsteknologi inom förvaltningen

21200 Utgifter för digitalisering och informationsteknologi (RA)

Sammandrag	Bokslut 2024	Överförts till 2025	Budget inkl. äb 2025	Förslag 2026
Intäkter	134 050		116 000	226 000
Kostnader	-5 069 099		-4 823 000	-4 983 000
Anslag netto	-4 935 049		-4 707 000	-4 757 000

Budgetmotivering

Föreslås inkomster om 226.000 euro och ett anslag om 4.983.000 euro.

Inkomster

Inkomsterna kan huvudsakligen hänföras till avgifter för registrering av domännamn. Utöver detta inkluderar intäkterna ersättning från landskapets Fastighetsverk för IT-relaterade tjänster. Intäkterna omfattar även en intern överföring från Högskolan på Åland, baserad på en schablonfördelad andel av de kostnader som uppstått i samband med driften av centrala IT-system inom ekonomiförvaltningen. Från år 2026 tillkommer även avgiftsintäkter för tillsyn enligt NIS2-direktivet, kopplat till myndighetsuppdraget inom cybersäkerhet. Utöver detta har intäkterna beräknats öka med 100.000 euro i form av mera extern finansiering för projekt och åtgärder som enligt budget ska verkställas.

Utgifter

Anslaget avser personalkostnader, kostnader för fortsatt digitalisering inom den allmänna förvaltningen samt kommunernas grundavgift till Åda Ab. I budgetförslaget har medel avsatts för anskaffning av IT-tjänster från Åda Ab, vilka inkluderar – men inte är begränsade till – drift, systemutveckling, underhållsåtgärder och teknisk support. Utgifter för licensanskaffning av nödvändig programvara, investeringar i IT-utrustning samt infrastrukturkostnader för datanätskommunikation och internetkapacitet har också beaktats. I takt med att Åda Ab har övergått till en tjänstebaserad modell har landskapsregeringens behov av egna investeringar i bland annat servrar minskat, vilket i stället medför ökade driftskostnader genom tjänsteavtal.

Anslaget syftar även till att stödja både pågående och nya projekt. Det innefattar arbete för att säkerställa kontinuitet och utveckling inom förvaltningens digitala infrastruktur samt införande av nya initiativ, såsom fortsatt arbete med informationssäkerhet. Vidare omfattar anslaget satsningar på fortsatt implementering av e-arkiv och ärendehanteringssystem, en datadelningsplattform som grund för en kommande medborgarportal samt andra tekniska lösningar som stärker förvaltningens digitala kapacitet och interoperabilitet. Pilotprojekt inom AI genomförs för att utvärdera potentialen och möjligheterna till integrering av artificiell intelligens i förvaltningens verksamheter.

För att öka medfinansieringsgraden planeras ett aktivt samarbete med både lokala och externa aktörer samt sökandet av extern finansiering, både inom och utanför Åland. Detta samarbete är avgörande för att möjliggöra fortsatt utveckling och implementering av strategiska projekt.

Den nya åländska cybersäkerhetslagen innebär hantering av nya uppgifter relaterade till cybersäkerhet. Detta inkluderar bland annat hantering av cybersäkerhetsincidenter samt rollen som cyberkrishanteringsmyndighet. Därtill medför informationshanteringslagen kostnader kopplade till samordning, styrning och utveckling av en mer enhetlig och systematisk informationshantering inom den offentliga förvaltningen.

För år 2026 har ett anslag om 400.000 euro reserverats för kommunernas grundavgift till Åda Ab. Anslaget finansieras med penningautomatmedel under moment 89250, i enlighet med den första tillägsbudgeten för år 2023.

215 Kommunikationsverksamhet

Personal- och kommunikationsenheten ska främja samverkan på olika nivåer genom saklig och relevant information samt god kommunikation såväl inom förvaltningen som externt genom att utveckla och arbeta strategiskt med olika kommunikationskanaler som stöder förvaltningen i kontakten med media.

21500 Kommunikationsverksamhet

Sammandrag	Bokslut 2024	Överförts till 2025	Budget inkl. äb 2025	Förslag 2026
Intäkter	41 653		49 616	30 000
Kostnader	-121 644		-137 615	-132 000
Anslag netto	-79 992		-88 000	-102 000

Budgetmotivering

Föreslås inkomster om 30.000 euro och anslag om 132.000 euro.

Inkomster

Inkomster består av internfakturering till myndigheter för tjänsten telefoni.

Utgifter

Av anslaget avser 117.000 euro kostnader för handhavande av allmänna förvaltningens telefoni. Resterande del av anslaget ca 15.000 euro avser nettokostnader för att upprätthålla kommunikationsverksamheten.

21510 Ålands representation i Helsingfors, verksamhet (RA)

Sammandrag	Bokslut 2024	Överförts till 2025	Budget inkl. äb 2025	Förslag 2026
Intäkter	2 826		3 000	3 000
Kostnader	-52 963		-72 000	-68 000
Anslag netto	-50 137		-69 000	-65 000

Budgetmotivering

Föreslås en inkomst om 3.000 euro och ett anslag om 68.000 euro.

Inkomster

Inkomsten om 3.000 euro består av hyresintäkter från Ålandsdelegationen för hyra av mötesrum. Hyran betalas av justitieministeriet.

Utgifter

Verksamheten vid representationen ska verka proaktivt inom de politikområden som ligger inom både riksdagens och lagtingets lagstiftningsbehörighet. Därutöver ska verksamheten bidra till och upprätthålla goda relationer mellan Åland och övriga Finland samt verka för hög kännedom om och positiv attityd till Åland hos såväl beslutsfattare som opinionsbildare. Till representationens uppgifter hör bl.a. att bistå vid Ålands landskapsregerings och Ålands lagtings kontakter med Finlands riksdag och regering, statliga och andra myndigheter samt intresseorganisationer i riket. Ålands representation i Helsingfors ska främja och arrangera besök till Åland i olika former samt initierar, deltar i och arrangerar vid behov seminarier och andra forum. Därtill medverkar Ålands representation i Helsingfors i olika evenemang för att synliggöra Åland tillsammans med andra relevanta aktörer. Den största utgiftsposten utgörs av hyra för kontorslokalen, därför ser man just nu över möjligheten att hitta nya lokaler.

220 Främjande av jämställdheten

Jämställdhet

Ålands landskapsregerings övergripande mål för jämställdhetspolitiken är att kvinnor och män, flickor och pojkar ska ha samma makt och frihet att forma sina egna liv och bidra till samhällets utveckling. Jämställdhetsarbetet utgår från landskapsregeringens "Agenda för jämställdhet 2019-2030" och "Strategi för nolltolerans mot våld 2020–2030". Under år 2026 fortsätter arbetet med kunskapshöjande insatser på området och uppföljning av jämställdhetsagendans mål.

Landskapsregeringens kommitté för implementering och uppföljning av Europarådets konvention om förebyggande och bekämpning av våld mot kvinnor och våld i hemmet fortsätter sitt uppdrag med att följa upp berörda myndigheters arbete med implementering av Istanbulkonventionen samt öka och stärka samverkan i arbetet. Under år 2026 ska det sjätte målet i jämställdhetsagendan – mäns våld mot kvinnor ska upphöra - följas upp genom en utredning om våld i nära relationer i samarbete med ÅSUB. Förvaltningsansvaret för ATV - Alternativ till Våld – överförs till ÅHS.

Jämställdhets- och jämlikhetsmål är integrerade i Utvecklings- och hållbarhetsagendan för Åland samt i demokratistrategin 2025-2031. Jämställdhetsarbetet sker till stor del inom ramen för implementering av dessa.

HBTQIA

Landskapsregeringen informerar om och stöder implementeringen av handlingsplanen för hbtqia-personers lika villkor 2026-2030.

22000 Främjande av jämställdheten, verksamhet (RA)

Sammandrag	Bokslut 2024	Överförs till 2025	Budget inkl. äb 2025	Förslag 2026
Intäkter				
Kostnader	-91 822		-76 000	-66 000
Anslag netto	-91 822		-76 000	-66 000

Budgetmotivering

Föreslås ett anslag om 66.000 euro.

Utgifter

Anslaget ska bland annat täcka kostnader för kunskapshöjande insatser gällande jämställdhets-, likabehandlings- och hbtqia-området, annonsering och material om stöd för våldsutsatta samt framtagande av rapporten "Våld i nära relationer".

225 Främjande av integration och ungdomars delaktighet

Ansvaret för integration är delat mellan landskapet, de åländska kommunerna och myndigheterna enligt landskapslagen om främjande av integration (ÅFS 2012:74). Landskapsregeringen ansvarar för den övergripande planeringen, styrningen och uppföljningen av integrationspolitiken. Detta inkluderar rådgivning och stöd till kommuner och AMS samt kompetensutveckling och nätverkssamordning. Regeringen tillhandahåller även basinformation om det åländska samhället.

Det aktuella anslaget omfattar kostnader för och insatser inom integrationsområdet. Dessa inkluderar bland annat integrationsrådet, ett rådgivande organ i frågor om integration och mångfald, samt kunskapshöjande insatser i syfte att stärka samhällets förståelse för integration och mångfald. Dessutom innehåller anslaget produktion och spridning av relevant informations- och kunskapsmaterial.

Anslaget för informationskontoret Kompassen stryks och landskapsregeringens informationsskyldigheten sköts i stället t.ex. via Åland Living och myndigheters informationskanaler.

Landskapsregeringen ordnar under budgetåret kompletterande informationsinsatser gällande t.ex beskattning, hembygdsrätt, AMS. Huvudansvaret för informationen ligger på kommunerna.

En del av anslaget är avsatt för att främja ungdomars delaktighet i samhällslivet. Detta omfattar aktiviteter som främjar ungdomars delaktighet, informationsinsatser samt två arrangemang av ungdomsforum.

Kulturbyrån handlägger fortsättningsvis ärenden och finansiering gällande ungdomsverksamhet, se moment 51500.

Finansavdelningen handlägger fortsättningsvis ärenden och finansiering gällande särskilda projekt för integration, se moment 35000.

22500 Främjande av integration och ungdomars delaktighet (RA)

Sammandrag	Bokslut 2024	Överförts till 2025	Budget inkl. äb 2025	Förslag 2026
Intäkter				
Kostnader	-43 239		-54 000	-24 000
Anslag netto	-43 239		-54 000	-24 000

Budgetmotivering

Föreslås ett anslag om 24.000 euro.

Utgifter

I anslaget ingår kostnader kopplade till integrationsrådet, kunskapshöjande insatser, nätverkssamordning, informations- och kunskapsmaterial, kommunikation samt två ungdomsforum.

230 Demokratiutveckling och val

23000 Demokratiutveckling och val, verksamhet

Sammandrag	Bokslut 2024	Överförts till 2025	Budget inkl. äb 2025	Förslag 2026
Intäkter	650			
Kostnader	-6 364		-50 000	-31 000
Anslag netto	-5 714		-50 000	-31 000

Budgetmotivering

Föreslås ett anslag om 31.000 euro.

Utgifter

Landskapsregeringen tillsatte i januari 2024 en permanent arbetsgrupp för demokratiutveckling. Under hösten 2024 antogs en demokratistrategi med ett tillhörande åtgärdsprogram.

Anslaget omfattar kostnader för åtgärder som föranleds av demokratistrategins åtgärdsprogram för år 2026. Detta inkluderar exempelvis uppmärksammandet av den internationella demokratidagen den 15 september, kunskapshöjande insatser rörande anti-korruption samt genomförandet av en ny "Tillitsstudie för Åland". Landskapsregeringen gav åren 2018 och 2022 ÅSUB i uppdrag att genomföra tillitsstudier på Åland och enligt förslaget genomförs en uppföljande tillitsstudie under år 2026. Syftet med tillitsstudien är att ge kunskap om mellanmänsklig tillit, förtroendet för institutioner, delaktighet, trygghet, välmående, förekomsten av korruption samt vilka centrala faktorer som påverkar de här områdena.

Anslaget omfattar även kostnaderna för att upprätthålla valadministrationens ständiga beredskap att ordna nyval inkluderande utbildning, fortbildning, deltagande i de nordiska valmyndigheternas samarbete samt övriga kostnader.

23000 Demokratiutveckling och val, överföringar

Sammandrag	Bokslut 2024	Överförts till 2025	Budget inkl. äb 2025	Förslag 2026
Intäkter				
Kostnader				
Anslag netto				

Budgetmotivering

Föreslås inget anslag då det under år 2026 inte finns något planerat lagtings- eller kommunalval.

232 Understödjande av politisk verksamhet

23200 Understödjande av politisk verksamhet och politisk information

Sammandrag	Bokslut 2024	Överförts till 2025	Budget inkl. äb 2025	Förslag 2026
Intäkter	172 830		172 830	172 830
Kostnader	-195 830		-196 830	-196 830
Anslag netto	-23 000		-24 000	-24 000

Budgetmotivering

Statsrådet beviljar årligen Ålands landskapsregering ett understöd för stöttning av politisk verksamhet och informationsverksamhet i landskapet Åland. Landskapsregeringen erhåller understödet i månatliga poster från statsrådets kansli och av den anledningen fördelar landskapsregeringen understödet vidare till de politiska organisationerna i månatliga poster.

Enligt landskapsregeringens principbeslut om stöd för politisk verksamhet och information (ÅLR 2023/783) ska understödet fördelas till de politiska organisationer som är representerade i lagtinget enligt antal mandat per organisation.

Utöver detta finansieras Ålands riksdagsledamots verksamhet och kontor.

Inkomster

I statens budgetproposition föreslås årligen en summa för understödjande av politisk verksamhet och informationsverksamhet, av vilken 1/200 överförs till landskapet Åland. År 2026 uppgår summan till 172.830 euro.

Utgifter

Föreslås att 172.830 euro utges för understödjande av politisk verksamhet samt information, vilket fördelas till de politiska organisationerna på basis av mandaten i lagtinget. Därtill föreslås ett anslag om 24.000 euro som stöd för riksdagsledamotens verksamhet och kontor.

240 Brand- och räddningsväsendet

24000 Brand- och räddningsväsendet, verksamhet (RA)

Sammandrag	Bokslut 2024	Överförts till 2025	Budget inkl. äb 2025	Förslag 2026
Intäkter				
Kostnader	-50 000		-35 000	-35 000
Anslag netto	-50 000		-35 000	-35 000

Budgetmotivering

Föreslås ett anslag om 35.000 euro.

Utgifter

Anslaget avser utredningar, utbildningskostnader, anskaffning av utrustning samt utförande av uppgifter för räddningsverksamhet, befolkningsskydd och säkerhet där särskilda motiv finns.

Landskapsregeringen erlägger enligt avtal lön för verksamhetsledaren för Ålands brand- och räddningsförbund. Landskapsregeringen ersätter enligt avtal utbildning av vattendykare vilket uppgår till cirka 20.000 euro.

24010 Landskapsstöd för materielanskaffningar (R)

Sammandrag	Bokslut 2024	Överförts till 2025	Budget inkl. äb 2025	Förslag 2026
Intäkter				
Kostnader	-110 000	-428 875		-203 000
Anslag netto	-110 000	-428 875		-203 000

Budgetmotivering

Föreslås ett anslag om 203.000 euro.

Utgifter

I enlighet med gällande fordonsplan för materielanskaffningar kommer Jomala kommun att anskaffa en ny tankbil under år 2026. I budgeten för år 2025 har landskapsregeringen givits rätt att lämna förhandsbesked om landskapsandelar för materielanskaffningar under år 2026 om högst 202.500 euro till Jomala kommun för anskaffning av ny tankbil (45 %).

Fullmakt

I enlighet med gällande plan över anskaffning av fordon för kommunernas räddningstjänst i landskapet Åland, föreslås att landskapsregeringen ges rätt att under år 2026 ge förhandsbesked om landskapsstöd till materielanskaffningar under år 2027 om högst 180.000 euro till Mariehamns stad för anskaffning av ny släckningsbil (35 %).

250 Personalarbete och arbetsmiljö

Landskapsregeringens största tillgång är dess professionella och motiverade personal. Personal- och kommunikationsenheten är en stab som stöder chefer och medarbetare i landskapsförvaltningen i olika personal-, arbetsgivar- och kommunikationsfrågor. Den övergripande målsättningen med personalarbetet är att bygga en långsiktigt stabil och dynamisk arbetsplats där de anställda står i centrum.

Personal- och kommunikationsenhetens arbete eftersträvar att öppna upp för samverkan över gränserna och bidra till att varje medarbetare kan nyttja sin kompetens och fulla potential. Personal- och kommunikationsenheten har det övergripande och samordnande ansvaret för allmänna förvaltningens kompetensutveckling. All kompetensutveckling utgår från regeringsprogrammet, organisationens behov och verksamhetsplan. Utgångspunkten är att genomföra utbildningar enligt den fastslagna utbildningsplanen för år 2026. Varje enhet har dock ett särskilt ansvar för den egna personalens yrkesspecifika kompetensutveckling för att i enlighet med arbetsgivaransvaret se till att arbetstagarna har den kompetens som krävs för att utföra sina specifika arbetsuppgifter.

Personal- och kommunikationsenheten ansvarar för företagshälsovården för all personal i förvaltningen, förutom för Ålands hälso- och sjukvård (ÅHS). Fokus är på den förebyggande företagshälsovården även om personalen också erbjuds sjukvård på allmänläkarnivå. Personal- och kommunikationsenheten ansvarar även för friskvård och arbetsmiljö för allmänna förvaltningens personal. I syfte att upprätthålla och förbättra personalens hälsa och välbefinnande erbjuds anställda inom landskapsregeringen möjlighet till subventionerade motionsaktiviteter, kulturaktiviteter, subventionerad massage och övriga aktiviteter.

För att upprätthålla och förbättra arbetsmiljön genomförs årligen olika mätningar och åtgärder både centralt och inom respektive enhet/myndighet. Det som eftersträvas är att tydliggöra områden som kräver stödåtgärder samt att fortsätta erbjuda enheterna/myndigheterna stöd i det arbetet. För personalens trivsel erbjuds fortsättningsvis allmänna förvaltningens personal kaffe och en gemensam julfest med underlydande myndigheter.

Under år 2026 görs en upphandling av företagshälsovårdstjänster.

25000 Utbildning, företagshälsovård, arbetarskydd, personalaktiviteter och personalpolitiska åtgärder (RA)

Sammandrag	Bokslut 2024	Överförts till 2025	Budget inkl. äb 2025	Förslag 2026
Intäkter	207 570		192 900	203 000
Kostnader	-559 989		-598 900	-662 000
Anslag netto	-352 419		-406 000	-459 000

Budgetmotivering

Föreslås ett nettoanslag om 459.000 euro och med hänvisning till 6 § finansförvaltningslagen (2012:69) får momentet gottskrivas med inkomster för företagshälsovård och sjukvård samt utbildningar inom ramen för verksamheten.

Inkomster

Inkomsterna av gottskrivna ersättningar från Folkpensionsanstalten för lagstadgade kostnader för företagshälsovård och sjukvård har beräknats uppgå till 190.000 euro.

Inkomsterna från Nordiska ministerrådet, motsvarande utgifter för stipendier i samband med Nordiskt tjänstemannautbyte uppskattas till 12.900 euro.

Utgifter

Anslaget har beräknats för välbefinnande och trivsel på arbetsplatsen, kompetensutveckling, lagstadgad utbildning samt subventionerad friskvård som träning, förebyggande massage och kultur på totalt 246.500 euro. Det har även reserverats ett anslag för andra personalpolitiska åtgärder, som t.ex. kompetensutveckling för att ta sig an nya arbetsuppgifter eller upprätthålla arbetsförmågan i samband med personalminskning m.m. om 10.000 euro. Under år 2026 läggs särskilt fokus och medel om 50.000 euro på att mäta och höja allmänna förvaltningens medarbetares digitala kompetenser i syfte att minska arbetsbelastningen och skapa trygghet med nya digitala system.

Av anslaget har 380.000 euro beräknats för lagstadgad företagshälsovård enligt lagen om företagshälsovård (FFS 1383/2001) och sjukvård på allmänläkarnivå, förstahjälp material, personalvård och handledning.

För övriga utgifter som dataglasögon, inköp av tjänster, arbetarskyddets verksamhet och arvode till arbetarskyddsfullmäktige har beräknats 12.000 euro.

Nettoanslag för utgifter för stipendier i samband med Nordiskt tjänstemannautbyte uppskattas till 12.900 euro samt motsvarande inkomster från Nordiska ministerrådet.

252 Serviceverksamhet

Serviceverksamheten omfattar vaktmästeri och lokalvård samt disponentens verksamhet.

25210 Serviceverksamhet (RA)

Sammandrag	Bokslut 2024	Överförts till 2025	Budget inkl. äb 2025	Förslag 2026
Intäkter	431		42 000	52 000
Kostnader	-198 109		-423 000	-330 000
Anslag netto	-197 678		-381 000	-278 000

Budgetmotivering

Föreslås inkomster om 52.000 euro och anslag om 330.000 euro. Av kostnaderna avser 19.000 euro avskrivningar.

Inkomster

Inkomsterna om 52.000 euro består av internt fakturerade tjänster inom serviceverksamheten samt försäljning av Åland 1.

Utgifter

Anslaget avser kostnader för vaktmästeri, lokalvård och inventarier samt andra kostnader kopplade till självstyrelsegården. Kostnader om ca 70.000 euro är till följd av planerad sanering och ombyggnad av våning 1 norra i självstyrelsegården som kommer att ske under år 2026. Genom ombyggnationen skapas flera arbetsplatser och behov av ändamålsenliga kontorsinventarier uppstår. Under åren 2027 och 2028 kan motsvarande behov av sanering och ombyggnad av andra delar i självstyrelsegården uppstå.

260 Landskapsregeringens övriga inkomster och utgifter

26000 Landskapsregeringens övriga inkomster och utgifter (RA)

Sammandrag	Bokslut 2024	Överförts till 2025	Budget inkl. äb 2025	Förslag 2026
Intäkter				
Kostnader	-56 983		-184 000	-100 000
Anslag netto	-56 983		-184 000	-100 000

Budgetmotivering

Föreslås ett anslag om 100.000 euro.

Utgifter

Under momentet föreslås anslag om 90.000 euro för arvoden och reseersättningar för lagstadgade delegationer och övriga av landskapsregeringen tillsatta kommittéer, kommissioner, sakkunniga för vilka anslag inte upptagits särskilt samt ersättning enligt lag för rättegångskostnader för landskapsregeringen och anställda. Därtill ingår anslag för utredningskostnader, utvecklingsprojekt och andra konsultinsatser. Anslaget kan även användas för kostnader för utredningar som genomförs av annan, men som är i landskapets intresse. Momentet kan också belastas med kostnader för att utveckla allmänna förvaltningens styrning av underställda myndigheter.

Av anslaget avser ca 10.000 euro externpolitiskt samarbete. Med externpolitiskt samarbete avses kontaktgruppen mellan landskapsregeringen och utrikesministeriet, vars uppgift är att utveckla och öka användningen av Ålandsexemplet i internationella sammanhang samt kostnader för framtagande av material, utredningar, forskningsuppdrag, övriga uppdrag, ordnande av seminarier och föreläsningar beträffande Ålandsexemplet och Ålands särställning enligt folkrätten. Därtill ingår kostnader för att upprätthålla ett externpolitiskt nätverk och samordna det externpolitiska nätverket

vid landskapsregeringen samt kostnader för att delta i de nätverk och seminarier som finns för samarbete inom Östersjöområdet.

26003 Utvecklings- och hållbarhetsagenda för Åland (RA)

Sammandrag	Bokslut 2024	Överförts till 2025	Budget inkl. äb 2025	Förslag 2026
Intäkter				
Kostnader	-153 989		-144 000	-148 000
Anslag netto	-153 989		-144 000	-148 000

Budgetmotivering

Föreslås ett anslag om 148.000 euro.

Utgifter

Utvecklings- och hållbarhetsagenda för Åland, som manifesterades i september 2016, utgör den strategiska riktningen för den åländska samhällsutvecklingen. Agendan arbetades fram gemensamt av samhällets sektorer inom ramen för bärkraft-nätverket och beskriver Ålands vision, "Alla kan blomstra i ett bärkraftigt samhälle på fredens öar" och de sju strategiska utvecklingsmålen. Ett särskilt råd, utvecklings- och hållbarhetsrådet, har utsetts för att verka för förverkligandet av visionen och uppnåendet av målen.

Landskapsregeringen ansvarar för att proaktivt agera katalysator och koordinator för agendans förverkligande i sin helhet. I detta ingår bland annat medverkan i genomförandet av långsiktiga färdplaner för de sju strategiska utvecklingsmålen, medverkan i framtagandet av förslag till statusrapporter samt upprätthållande av struktur för nätverket bärkraft.ax inklusive dess hemsida. Landskapsregeringen avser att under år 2026 fortsatt fokusera på genomförandet av åtgärderna i färdplanerna för de sju strategiska utvecklingsmålen där stärkt konkurrenskraft utgör en viktig del av hållbarhetsarbetet.

Landskapsregeringens eget hållbarhetsarbete och den strategiska samhällsutvecklingen ingår i det löpande arbetet och därmed i verksamhetsplaneringen och budgetberedningen. Anslaget under momentet avser kostnader för utvecklings- och hållbarhetsrådet och dess sekretariat, deltagande i ledningsfunktioner i arbetsgruppen för koordinering och rapportering, medverkan i framtagande av statusrapporter och övriga utredningar, drift och utveckling av ovan nämnda hemsida, främjande och koordinering av internationella relationer, genomförande av seminarier, informationsinsatser till allmänheten samt övriga kostnader för att utveckla utvecklings- och hållbarhetsarbetet på Åland i enlighet med ovanstående ansvarsområden. Under år 2026 publiceras Utvecklings- och hållbarhetsagendans sjunde statusrapport. Kostnader för framtagande av data till agendans huvudindikatorer belastar inte momentet.

Under år 2026 fortsätter insatsen för att ytterligare utvidga förankringen av agendan hos allmänheten. Den 23 september 2026 markerar tioårsdagen sedan agendan manifesterades, vilket kommer att uppmärksammas med en variation av aktiviteter som till delar bekostas med detta budgetmoment.

Landskapsregeringen uttalade i budgetförslaget för år 2022 att Utvecklings- och hållbarhetsagendan utgör en inkörsport som utökar Ålands plattform för goda externa relationer och internationell synlighet. I budgetförslaget för år 2023 gick landskapsregeringen in för att verka för varaktig fred, bland annat genom att vidareutveckla Ålands internationella arbete kring hållbar utveckling. I enlighet med denna strävan inledde landskapsregeringen i början av år 2025 ett långsiktigt samarbete med FN-organet UN-Habitat i syfte att dels vidareutveckla, dels sprida kunskap om "Everyone Can Flourish"-konceptet internationellt.

26004 Ålandsdelegationen

Sammandrag	Bokslut 2024	Överförts till 2025	Budget inkl. äb 2025	Förslag 2026
Intäkter				
Kostnader	-3 655		-11 000	-11 000
Anslag netto	-3 655		-11 000	-11 000

Budgetmotivering

Föreslås ett anslag om 11.000 euro.

Utgifter

Anslaget avser Ålands del av kostnaderna för Ålandsdelegationens verksamhet.

26005 Interreg Central Baltic Programme 2021 - 2027 (RA)

Sammandrag	Bokslut 2024	Överförts till 2025	Budget inkl. äb 2025	Förslag 2026
Intäkter	65 163		86 000	86 150
Kostnader	-61 313		-86 000	-86 150
Anslag netto	0		0	0

Budgetmotivering

Med hänvisning till 6 § finansförvaltningslagen (2012:69) föreslås ett nettoanslag under momentet. Nettoanslaget innefattar anslag och inkomster om 86.150 euro.

Utgifter

INTERREG Central Baltic-programmet 2021-2027 finansierar gränsöverskridande projekt med stöd från EU:s regionala utvecklingsfond. Programmet omfattar regioner i Estland, Finland inklusive Åland, Lettland och Sverige. Egentliga Finlands förbund är förvaltande myndighet för programmet. Ålands landskapsregering har ett värdavtal om att förvalta ett informationskontor med en informatör på Åland, en så kallad "National Contact Point". Informatörens uppgifter varierar under programperiodens gång men de huvudsakliga uppgifterna är att främja möjligheterna till finansiering samt att visa på nyttan av programresultaten i regionen.

Central Baltic-programmet står för landskapsregeringens kostnader för informationskontoret så som lönekostnader, kostnader för kontor, administration, köp av tjänster och resor. Kostnaderna ersätts schablonmässigt, vilket medför ett förenklat redovisningsförfarande och innebär samtidigt att momentets kostnader och intäkter inte sammanfaller.

26006 Nordiska Skärgårdssamarbetet

Sammandrag	Bokslut 2024	Överförts till 2025	Budget inkl. äb 2025	Förslag 2026
Intäkter	126 413		141 174	134 430
Kostnader	-126 413		-141 174	-134 430
Anslag netto	0		0	0

Budgetmotivering

Med hänvisning till 6 § finansförvaltningslagen (2012:69) föreslås ett nettoanslag under momentet. Nettoanslaget innefattar anslag och inkomster om 134.430 euro. Under år 2026 kommer strukturen för Nordiska Skärgårdssamarbetet att ses över.

Inkomster

Inkomsterna avser Nordiska ministerrådets finansiering.

Utgifter

Landskapsregeringen är värdorganisation för Nordiska skärgårdssamarbetets samarbetssekretariat sedan 1.7.2021. Nordiska ministerrådet och medlemsorganisationerna står för samtliga av landskapsregeringens kostnader för samarbetssekretariatet såsom lönekostnader, kostnader för kontor, administration, köp av tjänster och resor. Avtalet är fortlöpande.

26007 Danaarv

Sammandrag	Bokslut 2024	Överförts till 2025	Budget inkl. äb 2025	Förslag 2026
Intäkter	54 879		200 000	200 000
Kostnader	-53 779		-200 000	-200 000
Anslag netto	1 100		0	0

Budgetmotivering

Föreslås inkomster om 200.000 euro och anslag om 200.000 euro.

Inkomster

Landskapet Åland erhåller danaarv i enlighet med 63 § självstyrelselagen för Åland.

Utgifter

Anslaget avser överföring av danaarv till kommun. Landskapsregeringen har fastställt särskilda principer för danaarv enligt vilka danaarven förvaltas. Anslaget kan även användas för att täcka kostnader som uppstår i samband med uppgörande av släktutredningar och boförvaltning av sådana danaarv där dödsboet saknar tillgångar.

Fullmakt

Föreslås att landskapsregeringen befullmäktigas att överföra eventuella fastigheter som tillfaller landskapet Åland genom danaarv till respektive berörd kommun.

265 Konsumentskydd

Enligt 30 § 10 punkten självstyrelselagen för Åland handhas de uppgifter som i riket ankommer på konsumentklagonämnden på Åland av en särskild av landskapsregeringen tillsatt nämnd. Nämndens uppgift är att fungera som ett opartiskt och kostnadsfritt tvistlösningsorgan vid vilket konsumenter kan anhängiggöra ärenden.

26500 Konsumentskydd, verksamhet

Sammandrag	Bokslut 2024	Överförts till 2025	Budget inkl. äb 2025	Förslag 2026
Intäkter				
Kostnader	-1 602		-3 000	-3 000
Anslag netto	-1 602		-3 000	-3 000

Budgetmotivering

Föreslås ett anslag om 3.000 euro.

Utgifter

Kostnaden anknyter främst till mötesarvoden för konsumenttvistenämndens medlemmar. Enheten för rättsliga och internationella frågor vid regeringskansliet handhar funktionen som sekreterare för nämnden, varför de lönekostnader som uppkommer belastar ordinarie verksamhet vid regeringskansliet.

270 Radio- och TV-verksamhet

Generell medieavgift tas upp i enlighet med landskapslagen (2019:103) om medieavgift. Medieavgiften ingår i förskottsuppbörden av skatter.

27000 Radio- och TV-verksamhet (RA)

Sammandrag	Bokslut 2024	Överförts till 2025	Budget inkl. äb 2025	Förslag 2026
Intäkter	313			
Kostnader	-455 028		-460 000	-485 000
Anslag netto	-454 715		-460 000	-485 000

Budgetmotivering

Föreslås med hänvisning till 6 § 1 mom. 4 punkten i finansförvaltningslagen (2012:69) att kostnaden om 485.000 euro för medieavgiftens uppbörd och för återutsändning av tv-kanaler på Åland får belasta momentet.

Utgifter

Landskapsregeringen erlägger enligt avtal med Sveriges television AB, Sveriges utbildningsradio AB, Sveriges Radio AB, Kopiosto r.y. och Säveltäjän tekijänoikeustoimisto r.y. avgift för upphovsrättskostnader i samband med återutsändningar på Åland. Landskapsregeringen har också ingått avtal med Sveriges TV4 och de finländska upphovsrättsorganisationerna Kopiosto r.y. och Teosto r.y. om återutsändning av Sveriges TV4 på Åland. För de beräknade ersättningarna föreslås ett anslag om 470.000 euro. Årskostnaden för skatteförvaltningens uppbörd av medieavgift uppgår till ca. 15.000 euro. För uppgifter om inkomsterna av medieavgiften se moment 89000.

27000 Radio- och TV-verksamhet, överföringar (RA)

Sammandrag	Bokslut 2024	Överförts till 2025	Budget inkl. äb 2025	Förslag 2026
Intäkter				
Kostnader	-2 238 019		-2 380 000	-2 400 000
Anslag netto	-2 238 019		-2 380 000	-2 400 000

Budgetmotivering

Det belopp som kvarstår av intäkterna från medieavgiften, efter att kostnader för upphovsrätt och administration dragits av, används till att finansiera radio och tv i allmänhetens tjänst på Åland. Ålands Radio och TV Ab ansvarar för den allmännyttiga radio- och televisionsverksamheten. Detta följer av 5 och 6 §§ i landskapslagen (2019:103) om medieavgift.

Utgifter

Beräknas att ca. 2.400.000 euro betalas ut till Ålands Radio och TV Ab i syfte att finansiera radio och tv i allmänhetens tjänst. Beloppet som betalas ut till Ålands Radio och TV Ab korrigeras så att det motsvarar de faktiska intäkterna, efter att kostnaderna för upphovsrätt och administration dragits av.

280 Lagberedningen

280 Lagberedningen

Vid Ålands landskapsregering finns en lagberedning som är fristående från landskapsregeringens allmänna förvaltning. Lagberedningens verksamhet regleras av landskapslagen (1972:13) om lagberedningen och landskapsförordningen (1998:121) om lagberedningen.

Arbetet vid lagberedningen består i huvudsak i att bereda författningsförslag samt att utföra de uppgifter som hör samman med offentliggörandet av författningar. Lagberedningsarbetet är personalintensivt och anslaget för lagberedningen är därför i huvudsak avsett att täcka kostnader för löner jämte lönebikostnader.

Arbetet med att integrera Utvecklings- och hållbarhetsagendan i lagberedningsarbetet kommer liksom tidigare år att inordnas i och anpassas till respektive författningsarbete som lagberedningen är involverad i. I de flesta fall förväntas agendans visioner och idéer bli analyserade och beaktade redan i ett tidigt skede av beredningsprocessen, det vill säga redan innan ett författningsärende når lagberedningen. Det fortsatta beredningsarbetet förutsätter dock att en uppföljning görs i förhållande till de visioner som agendan ger uttryck för samt att detta beaktas på lämpligt sätt i författningsberedningen.

Den elektroniska lagsamlingen (Ålex) som finns tillgänglig på landskapsregeringens webbplats upprätthålls och uppdateras kontinuerligt av lagberedningen. Ålex kommer fortlöpande att kräva att resurser görs tillgängliga för att uppdatera lagsamlingen med de förändringar som genomförs i lagstiftningen. Ålex kommer även framdeles att vara tillgänglig utan kostnad på landskapsregeringens webbplats.

Ålands författningssamling (ÅFS) där landskapslagar och andra åländska författningar publiceras delges både i pappersform och elektroniskt. Via landskapsregeringens webbplats är det möjligt att prenumerera gratis på ÅFS i elektronisk form. Tillgången på ÅFS i elektronisk form har medfört att antalet prenumeranter på ÅFS i pappersform succesivt har minskat, vilket samtidigt har inneburit att försäljningsintäkterna har sjunkit.

Budgetmål	Åtgärd
Bibehålla köptjänsterna på en fortsatt låg nivå	

28010 Lagberedningen, verksamhet (RA)

Sammandrag	Bokslut 2024	Överförts till 2025	Budget inkl. äb 2025	Förslag 2026
Intäkter	806		2 000	1 000
Kostnader	-1 062 563		-1 209 000	-1 212 000
Anslag netto	-1 061 757		-1 207 000	-1 211 000

Budgetmotivering

Föreslås inkomster om 1.000 euro och anslag om 1.212.000 euro.

Inkomster

Inkomsterna härrör huvudsakligen från försäljningen av några enstaka exemplar av den nya lagsamlingen i pappersformat samt från prenumerationer och försäljning av ÅFS. De inkomster som kan hänföras till lagsamlingen och ÅFS förväntas dock vara små i och med att den tryckta lagsamlingen, författningssamlingen och Ålex finns gratis tillgängliga på landskapsregeringens webbplats. Varken lagsamlingen, ÅFS eller Ålex bär sina egna kostnader.

Utgifter

Lagberedningsarbetet är personalintensivt och anslaget under momentet är till största delen avsett att täcka lönekostnader och övriga kostnader för personalen. Dessutom ingår bland annat anslag för delgivning av föfattningar, tryckning av ÅFS och inköp av experttjänster samt litteratur och e-tjänster.

820 Ålands statistik- och utredningsbyrå

Ålands statistik- och utredningsbyrå (ÅSUB) är en oberoende myndighet vars främsta uppgifter är att verka som Ålands officiella statistikmyndighet och bedriva utrednings- och forskningsverksamhet enligt LL (1993:116) om Ålands statistik- och utredningsbyrå.

ÅSUB producerar aktuell statistik för beslutsfattande, debatt, utbildning och forskning inom de flesta samhällsområden. Statistikframställningen regleras av Statistiklag (1994:42) för landskapet Åland, av EU-förordningar samt internationella principer såsom FN:s grundläggande principer för statistik. ÅSUB utvecklar, framställer och sprider statistik samt samordnar statistikproduktionen på Åland och lämnar statistik till internationella organisationer såsom det nordiska samarbetet och FN. Statistiken är en viktig hörnsten i en demokrati som bidrar till fakta för beslut och stärker tilliten till beslutsprocesserna. Statistiken har som krav att vara oberoende, relevant, jämförbar, av god kvalitet och baserad på vetenskapliga grunder samt respektera uppgiftslämnarnas rättigheter och sekretess.

Uppgiften som officiell statistikmyndighet och de åtaganden som detta medför finansieras med budgetanslag. Anslaget beräknas även finansiera den kontinuerliga uppdateringen av webbplatsen och de databastabeller som finns där samt fickstatistiken "Åland i Siffror" som ges ut på tre språk. Utgivningen av Statistisk årsbok upphör. Därtill åtar sig ÅSUB olika typer av statistiska bearbetningar, analyser samt framställning av statistik på uppdrag av beställare.

Tyngdpunkten i ÅSUB:s forskning och utredningsverksamhet finns inom samhällsviktiga områden. ÅSUB har en stark metodkompetens och har särskilt specialiserat verksamheten inom ekonomiska lägesanalyser, prognoser, surveyundersökningar samt utvärdering av politikinsatser. Utrednings- och forskningsverksamheten är uppdragsfinansierad och har uppdragsgivare både inom och utanför Åland. I det här budgetförslaget har beaktats inkomster från främst landskapsregeringen och fristående myndigheter, Nordforsk, Nordregio, Statistikcentralen, andra statistikmyndigheter i Finland, från producenten för den nordiska statistiken samt organisationer på Åland.

Under år 2026 kommer den tekniska förnyelsen fortsatt att präglas av utveckling av ändamålsenliga effektiva statistiksystem med särskild fokus på utveckling av funktionella gränssnitt gentemot uppdaterade verksamhetssystem inom utbildnings- respektive vårdsektorn. Webbplatsen utvecklas med förnyade användarvänliga databastabeller. ÅSUB arbetar fortlöpande med att stärka webbplatsens roll som myndighetens plattform för förmedling av statistik, fakta och resultat för utredningar och forskning. ÅSUB tillämpar principen om öppna data på webbplatsen. Servicen med analyser av lagförslag och reformer med hjälp av mikrosimuleringsmodell upphör.

Informationssäkerheten är fortlöpande i fokus inom verksamheten med särskild tyngdpunkt på kontinuitetssäkerheten. Inom personalpolitiken beaktas Utvecklings- och hållbarhetsagendans mål om möjligheter att växa och vara delaktig. Tre horisontella fokusområden genomsyrar ÅSUB:s produktion och aktiviteter, nämligen hållbar utveckling jämställdhetsperspektivet samt självstyrelsen och demokratiperspektivet.

Mer detaljerade verksamhetsmål återfinns i myndighetens verksamhetsplan för år 2026.

Budgetmål	Åtgärd
ÅSUB stärker de demokratiska beslutsprocesserna på Åland genom att bidra med kvalificerat beslutsunderlag för självstyrelsen och samhället	ÅSUB förnyar databasverktyget på webbplatsen, utökar tillgången på databaser och utbildar användarna i det nya verktyget.
Medarbetarnas kunskaper utvecklas ÅSUB:s verksamhet för framtiden	Kompetensutvecklingsprogrammet utgör utgångspunkten för kompetensinsatserna. Programmet anger och koordinerar prioriterade satsningar.
ÅSUB fortsätter att bidra till digitaliseringen genom automatiserad, effektiv och säker produktion	ÅSUB fortsätter automatisera samt kvalitets- och kontinuitetssäkra produktionsprocesserna
ÅSUB fortsätter att utveckla en effektiv och kvalitetssäkrad datatillgång och underlättar för uppgiftslämnarna	ÅSUB prövar kontinuerligt nya möjliga informationskällor för att minska uppgiftslämnarbördan och fortsätter att förenhetliga datalager

82000 Ålands statistik- och utredningsbyrå, verksamhet (RA)

Sammandrag	Bokslut 2024	Överförs till 2025	Budget inkl. äb 2025	Förslag 2026
Försäljningsintäkter	307 405		308 000	311 000
Summa Verksamhetens intäkter	307 405		308 000	311 000
Personalkostnader	-841 628		-862 333	-889 929
Köp av tjänster	-113 877		-105 557	-115 500
Material förnödenh	-12 749	-5 723	-12 110	-13 571
Övr verksamh kostn	-73 931		-79 000	-76 000
Summa Verksamhetens kostnader	-1 042 185	-5 723	-1 059 000	-1 095 000
Summa Verksamhetsbidrag	-734 780	-5 723	-751 000	-784 000
Summa Årsbidrag	-734 780	-5 723	-751 000	-784 000
Summa Räkenskapsperiodens resultat	-734 780	-5 723	-751 000	-784 000
Summa Räkenskapsperiodens under- eller överskott	-734 780	-5 723	-751 000	-784 000

Moment	Bokslut 2023	Bokslut 2024	Budget inkl. ÄB 2025	Förslag 2026
82000 ÅSUB	-683 827	-734 780	-751 000	-784 000

Budgetmotivering

Under momentet föreslås, med hänvisning till 6 § LL (2012:69) om landskapets finansförvaltning, ett nettoanslag om 784.000 euro.

Inkomster

Inkomsterna beräknas uppgå till 311.000 euro, en höjning med en procent jämfört med budgeten för år 2025. Inkomsterna kommer från utrednings- och statistikuppdrag från landskapsförvaltningen och dess myndigheter, från andra uppdrag inom och utanför Åland samt från försäljning av ÅSUB:s olika produkter och tjänster. Priserna följer direktionens beslut med stöd av 1–5 §§ landskapslagen (1993:27) om grunderna för avgifter till landskapet.

Utgifter

Anslaget om 784.000 euro avser täcka verksamhetskostnaderna (netto) för Ålands statistik- och utredningsbyrå. Den totala budgetomslutningen uppgår enligt förslaget till 1.095.000 euro. Inom inköp av tjänster har ökade kostnader för grunduppgifter för konsumentprisindex för Åland beaktats.

822 Datainspektionen

Datainspektionens uppdrag är att ha tillsyn över att medborgarnas integritet skyddas i landskaps- och kommunalförvaltningen samt både den offentliga och privata sjukvården. Datainspektionens arbete är tvärvetenskapligt och ligger huvudsakligen på det juridiska och det tekniska fältet.

Datainspektionens ställning som oberoende myndighet regleras i dataskyddsförordningen (EU) 679/2016. Datainspektionens uppdrag definieras vidare av landskapslagen (2019:9) om dataskydd i landskaps- och kommunalförvaltningen och (2019:74) om tillämpning på Åland av riks författningar om dataskydd. Under år 2026 ökar uppdraget med EU-förordningen om artificiell intelligens (AI-förordningen) och förslaget till kunduppgiftslag. Under år 2027 ökar uppdraget med EU-förordningen om det europeiska hälsodataområdet. På Datainspektionens verksamhetsfält är utvecklingen intensiv och kraven på expertis höga.

Datainspektionens uppdrag väger tungt som aktör för säkerhet i en period av digitalisering och artificiell intelligens. Datainspektionens verksamhet bidrar till flera mål i Utvecklings- och hållbarhetsagendan för Åland och framför allt mål 2 gällande tillit och delaktighet.

Landskapsregeringen konstaterar att kraven på tillsyn av integritetsskyddet ständigt växer på grund av nya EU-regler samt egen landskapslagstiftning.

Målen för Datainspektionen är i första hand att säkerställa expertis för en effektiv tillsynsverksamhet och på det sättet sörja för god förvaltning, en sömlös behandling av invånarnas klagomål och myndigheterna incidentrapporter, rättssäkerhet och rättsskydd.

Budgetmål	Åtgärd
Skapa strukturer och trygga kunskap för att hantera myndighetens nya verksamhetsområden	Kompetensförsörjning samt inköp av teknisk expertis
En informativ, tillgänglig och aktuell webbsida för myndighetens verksamhet	Inköp av externa tjänster
Hantera alla ackumulerade ärenden utan att den löpande ärendehantering påverkas	Inköp av externa tjänster

82200 Datainspektionen, verksamhet (RA)

Sammandrag	Bokslut 2024	Överförs till 2025	Budget inkl. äb 2025	Förslag 2026
Personalkostnader	-81 194		-140 383	-144 073
Köp av tjänster	-21 123		-65 192	-99 826
Material förnödenh	-6 165		-10 856	-10 858
Övr verksamh kostn	-23 079		-27 569	-29 244
Summa Verksamhetens kostnader	-131 561		-244 000	-284 000
Summa Verksamhetsbidrag	-131 561		-244 000	-284 000
Summa Årsbidrag	-131 561		-244 000	-284 000
Summa Räkenskapsperiodens resultat	-131 561		-244 000	-284 000
Summa Räkenskapsperiodens under- eller överskott	-131 561		-244 000	-284 000

Moment	Bokslut 2023	Bokslut 2024	Budget inkl. ÄB 2025	Förslag 2026
82200 Datainspektionen	-130 072	-131 561	-244 000	-284 000
Summa 8220 Datainspektionen	-130 072	-131 561	-244 000	-284 000

Budgetmotivering

Föreslås ett anslag om 284.000 euro.

Utgifter

Anslaget avser täcka kostnaderna för Datainspektionens verksamhet.

825 Ålands polismyndighet

Polisverksamheten i landskapet bedrivs i enlighet med bestämmelserna i landskapslagen (ÅFS 2000:26) och landskapsförordningen (2000:34) om Ålands polismyndighet samt enligt ett för Ålands polismyndighet fastställt reglemente och i 3 § i landskapslagen (2021:12) om tillämpning på Åland av polislagen stadgas om polisens uppgifter.

Polisverksamheten berörs både av rikets och landskapets lagstiftningsbehörigheter. Polismyndigheten sköter rikets förvaltningsbehörighet i enlighet med Republikens presidents förordning om polisförvaltningen i landskapet Åland (FFS 56/2020), vilket innebär att även förändringar i rikets lagstiftning är bindande för polismyndigheten.

Polislagen (2021:12) stadgar att polisens verksamhet ska innefatta nära samarbete med myndigheter, samfund och invånare för att öka tryggheten i samhället samt för att förebygga och förhindra brott.

Trafikgruppen fortsätter att bygga upp kompetensen och kapaciteten för övervakning av tung och yrkesmässig trafik. Trafikgruppen fortsätter med den ökade, planlagda verksamheten i skärgårdskommunerna och möjliggör genom sin verksamhet att övervaknings- och utryckningsenhetens lagstadgade licensierings- och övningsverksamhet förverkligas. Ungdomspolisen fortsätter utvecklas med fokus på preventiv verksamhet och utbyggandet av behövliga kontaktytor mot andra aktörer inom ungdomsarbetet. Polismyndigheten har en lokal i Godby som ökar närvaron på Norra Åland och bidrar till att den synliga och proaktiva verksamheten.

Bekämpning av narkotika- och ekonomisk brottslighet är fortsättningsvis i fokus. Arbete pågår för att fördjupa och utveckla de nätverk som är viktiga för att bekämpa allvarlig lokal brottslighet. Formkraven inom brottsbekämpningen ökar kontinuerligt och riket arbetar med att ändra arbetsfördelningen internt inom polisförvaltningen. I riket bereds förslag till ny lagstiftning om polisens kriminalunderrättelseinhämtning och lagstiftning som har samband med den. De pågående lagstiftningsprojekten i riket kommer att påverka även Ålands polismyndighet.

Med anledning av det förändrade säkerhetsläget i Europa har en gemensam lägescentral skapats som skapar en god grund för fortsatt utvecklingsarbete för hela landskapets beredskapsarbete, lägesbild och ledning av flermyndighetssituationer. Vikten av det täta samarbete med Gränsbevakningen och Tullen ökar och kontakten till svensk polis intensifieras.

I budgeten för år 2024 framhölls att två tjänster kopplade till barnutredningar och cybersäkerhet kunde tillsättas ifall riket ersätter kostnaderna för tjänsterna då dessa uppgifter faller inom rikets behörighet. Tjänsterna finansierades inte genom avtalet om finansiering som ingicks med inrikesministeriet under våren 2025 i enlighet med republikens presidents förordning om polisförvaltningen i landskapet Åland (FFS 56/2020). Tjänsterna utgår därmed, polismyndigheten har möjlighet att göra en omprioritering inom befintliga personella resurser och med befintliga medel.

Förutom budgetmålen finns följande viktiga utvecklingsområden:

- Arbetet med att förnya existerande systemlösning för hanteringen av nödsamtal och nödmeddelanden genom en integration med rikets Erica system pågår. En överenskommelse med Inrikesministeriet har nåtts gällande fördelningen av investeringskostnaderna för en integration. Avtalet innebär att nuvarande systemleverantör kan påbörja arbetet med att producera en kostnadsuppskattning för övergångsperioden, då nuvarande Ålarm-systems livslängd förlängs från november 2026 framåt. Arbetet är högprioriterat och uppskattas vara färdigt under tredje kvartalet 2027 eller senast november 2028. Integrationen har en direkt inverkan på polismyndighetens och andra aktörers bruk av rikets säkra kommunikationssystem Virve. I Virve 2.0 leasas den handburna Virve-utrustningen vilket innebär en ökning i verksamhetskostnaderna. Ökningen är inte beaktad i rambudgeten då informationen inte var känd när rambudgeten fastställdes. Det saknas tillräckligt med information för att i dagsläget göra en pålitlig uppskattning.

- Under det pågående projektet att uppdatera räddningslagen regleras den gemensamma lägescentralen och nödutalarmeringssystemet samt integrationen av Ålarm-Erica
- Det finns behov av att uppdatera överenskommelseförordningen rörande polisens verksamhet
- Rikets lagstiftning om pass uppdateras så att passens giltighetstid förlängs från fem till tio år vilket minskar myndighetens intäkter
- Det pågående riskevalueringsarbetet som Statens ämbetsverk på Åland börjat kan medföra nya lagstiftnings- eller resursbehov för myndigheten. Det är fortfarande oklart hur NATO-medlemskapets civila beredskapskrav inverkar på myndighetens arbete samt
- Myndigheten fortsätter söka extern finansiering för materialanskaffning.

Budgetmål	Åtgärd
En proaktiv trafik- och ungdomspolisverksamhet	Trafikgruppen fortsätter att bygga upp kompetensen och kapaciteten samtidigt som ungdomspolisens fokus fortsättningsvis är inriktad på preventiv verksamhet och att skapa kontaktytor med andra aktörer inom ungdomsarbetet.
Ett säkrare samhälle för alla genom ändamålsenliga nätverk för att motverka den lokala och allvarliga brottsligheten	Narkotika- och ekonomisk brottslighet i centrum i bekämpningen av den lokala och allvarliga brottsligheten tillsammans med andra myndigheter.
Polisen möter det föränderliga säkerhetsläget i Europa bättre, snabbare och effektivare	Det föränderliga säkerhetsläget i Europa hanteras genom skapande av en gemensam alarm- och lägescentral, större möjlighet till övervakning av kritisk infrastruktur genom trafikgruppens arbete samt ökade övningstillfällen för specialverksamheterna.
En struktur för målstyrning som kan mäta effektiviteten och produktiviteten i polisens verksamhet	Implementera målstyrning samt nyckeltal för att mäta effektiviteten och produktiviteten inom polisens verksamhet

82500 Ålands polismyndighet, verksamhet (RA)

Sammandrag	Bokslut 2024	Överförs till 2025	Budget inkl. äb 2025	Förslag 2026
Försäljningsintäkter	119 233		60 000	61 284
Avgiftsintäkter	532 883		408 000	416 731
Övr verksamh intäkt	60 000			
Summa Verksamhetens intäkter	712 115		468 000	478 015
Personalkostnader	-7 266 800		-8 200 617	-8 052 505
Köp av tjänster	-1 521 728		-1 637 000	-1 692 397
Material förnödenh	-389 456	-326 910	-157 138	-302 860
Övr verksamh kostn	-1 342 380		-1 329 245	-1 248 519
Summa Verksamhetens kostnader	-10 520 364	-326 910	-11 324 000	-11 296 281
Summa Verksamhetsbidrag	-9 808 248	-326 910	-10 856 000	-10 818 266
Övr finansiella int	36			
Räntekostnader	-9			
Summa Finansiella intäkter och kostnader	27			
Summa Årsbidrag	-9 808 221	-326 910	-10 856 000	-10 818 266
Avskrivn enl plan	-572 866		-213 000	-345 734
Summa Av- och nedskrivningar	-572 866		-213 000	-345 734
Summa Räkenskapsperiodens resultat	-10 381 087	-326 910	-11 069 000	-11 164 000
Summa Räkenskapsperiodens under- eller överskott	-10 381 087	-326 910	-11 069 000	-11 164 000

Moment	Bokslut 2023	Bokslut 2024	Budget inkl. ÄB 2025	Förslag 2026
82500 Ålands polismyndighet	-9 085 420	-10 381 087	-11 069 000	-11 164 000
Summa 8250 Ål polismyndighet	-9 085 420	-10 381 087	-11 069 000	-11 164 000

Budgetmotivering

Föreslås en inkomst om 478.000 euro och ett anslag om 11.642.000 euro, varav ca 1.105.000 euro avser internhyra. Av kostnaderna avser 346.000 euro avskrivningar.

Inkomster

För verksamheten beräknas sammanlagt 478.000 euro inflyta huvudsakligen i form av tillståndavgifter för pass. I inkomsten ingår även inkomster för bl.a. larmkopplingar.

Med hänvisning till 6 § i LL om landskapets finansförvaltning (ÅFS 2012:69) föreslås att momentet kan gottskrivas med inkomster av kostnadsersättningar för praktikanter och ersättningar för deltagande i övriga samarbeten och projekt.

Utgifter

Anslaget om 11.642.000 euro avser kostnader för polismyndighetens verksamhet. I anslaget finns även ca 1,1 miljoner euro budgeterat för driften av systemlösningen för Alarm- och lägescentralens hantering av nödsamtal och nödmeddelanden. Av dessa medel utgör 468.000 euro den årliga driftkostnaden från Åda Ab för den uppgraderade tekniska plattform som behövs för att säkerställa fortsatt informationssäker och stabil drift.

826 Ålands ombudsmannamyndighet

Ålands ombudsmannamyndighet är en oberoende myndighet administrativt underställd landskapsregeringen och har enligt landskapslag (2014:33) om Ålands ombudsmannamyndighet (ombudsmannalagen) till uppgift att främja och trygga jämställdhet, jämlikhet och förhindra diskriminering. Myndigheten ska bevaka de åländska barnens intressen och rättigheter samt vara med och påverka beslut kring allt som rör barns och ungdomars liv. Myndigheten har därutöver till uppgift att främja och trygga jämlikhet i frågor som gäller rättigheter för klienter i socialvården och patienter i hälso- och sjukvården. Myndighetens uppdrag omfattar även rådgivning vad gäller konsumenters rättigheter samt tillsyn för offentlig upphandling i landskapet i enlighet med landskapslagen (2017:80) om tillämpning på Åland av riks författningar om offentlig upphandling.

Arbetet för att främja och trygga rättigheter i ovannämnda områden görs framför allt genom personlig rådgivning riktad till enskilda individer, myndigheter och organisationer. Vad gäller konsumentfrågor omfattas även företag av rådgivningen. Myndigheten ska bedriva förebyggande informationsarbete, ingå dialog med olika aktörer och intressenter samt ta fram olika underlag och oberoende rapporter med analyser och rekommendationer vad gäller de rättigheter som berörs av myndighetens uppdragsområde. Ålands ombudsmannamyndighet är tillsynsmyndighet i landskapet för jämställdhets- och diskrimineringsfrågor inom landskapets behörighet.

Syftet med tillsynsuppdraget över offentlig upphandling är att övervaka att reglerna för offentlig upphandling enligt upphandlingsdirektivet 2014/24/EU följs. Arbetet sker genom att ta emot och behandla begäran om åtgärder för att utreda upphandlingsförfarandes lagenlighet samt även genom att på myndighetens initiativ inleda utredning av upphandlingsärenden. Myndigheten ska även tillhandahålla allmän information om upphandlingslagstiftningen, men till skillnad från myndighetens övriga uppdrag ges inte rådgivning i enskilda ärenden.

Myndigheten bidrar till uppnåendet av mål 1 om välmående samt mål 2 om tillit och delaktighet i Utvecklings- och hållbarhetsagendan för Åland. Myndigheten är även medaktör i nätverket Bärkraft.ax.

Omvärldsförändringar som påverkar myndigheten inkluderar att EU:s så kallade standarddirektiv ska vara genomförda senast i juni 2026. Direktiven ställer vissa minimikrav avseende likabehandlingsorganens verksamhet. Bland annat när det kommer till oberoende, resurser, bistånd till utsatta personer, tvistlösning, utredningsmöjligheter, rätt att agera i domstolsförfaranden samt tillgång till data. Just vikten av tillgång till data framhävs ytterligare av EU:s förordning om artificiell intelligens (AI förordningen) där befogenheten att under vissa förutsättningar begära och få åtkomst till all dokumentation som skapas eller upprätthålls enligt förordningen ska säkerställas för vissa tillsynsmyndigheter. På Åland är ombudsmannamyndigheten en av myndigheterna som ska övervaka grundläggande rättigheter när det gäller AI i enlighet med artikel 77 i AI förordningen. Att säkerställa att artificiell intelligens inte diskriminerar kräver nya kunskaper, vilket är något myndigheten behöver arbeta med under år 2026.

Budgetmål	Åtgärd
En ändamålsenlig organisation och struktur för den verksamhet myndigheten handhar	Utreda en eventuell sammanslagning av Ålands ombudsmannamyndighet och Datainspektionen
	Åtgärder för att trygga och främja barns ställning och rättigheter.

82600 Ålands ombudsmannamyndighet, verksamhet (RA)

Sammandrag	Bokslut 2024	Överförs till 2025	Budget inkl. äb 2025	Förslag 2026
Försäljningsintäkter	49 000		49 000	49 000
Summa Verksamhetens intäkter	49 000		49 000	49 000
Personalkostnader	-247 625		-300 040	-318 064
Köp av tjänster	-36 164		-94 200	-46 900
Material förnödenh	-11 860		-5 700	-5 150
Övr verksamh kostn	-30 521		-34 060	-32 886
Summa Verksamhetens kostnader	-326 171		-434 000	-403 000
Summa Verksamhetsbidrag	-277 171		-385 000	-354 000
Summa Årsbidrag	-277 171		-385 000	-354 000
Summa Räkenskapsperiodens resultat	-277 171		-385 000	-354 000
Summa Räkenskapsperiodens under- eller överskott	-277 171		-385 000	-354 000

Moment	Bokslut 2023	Bokslut 2024	Budget inkl. ÄB 2025	Förslag 2026
82600 Ålands Ombudsmannamyndighet	-201 389	-277 171	-385 000	-354 000
Summa 8260 Ål ombudsmannamyndig	-201 389	-277 171	-385 000	-354 000

Budgetmotivering

Med hänvisning till 6 § LL (2012:69) om landskapets finansförvaltning föreslås ett nettoanslag om 354.000 euro.

Inkomster

Ålands ombudsmannamyndighet tilldelas en inkomst för statens ersättning av kostnaderna för konsumentrådgivningen i landskapet Åland om 49.000 euro.

Utgifter

Anslaget om 403.000 euro avser täcka kostnader för hyra av lokalerna, personalkostnader och inköp av tjänster.

Politikområde 3 - detaljmotivering verksamhet och överföringar

Politikområde 3 Finansavdelningen omfattar

- Finansavdelningens verksamhet – Anslaget används till personalkostnader, ersättning till Skatteförvaltningen, juridiska tjänster och experttjänster, beställningar av utredningar från ÅSUB, m.m.
- Landskapsandelar och stöd till kommunerna - Anslaget används till skattekomplettering enligt kap. 6 i LL (2017:120) om landskapsandelar till kommunerna (dock omfattas inte landskapsandelar till bildningssektorn och sociala sektorn), kompensation för bortfall av kommunalskatt till följd av grundavdraget och resekostnadsavdraget samt kompensation för minskad samfundsskatt. Vidare har samarbetsstöd och stöd till kommuner med särskilt ansträngd ekonomi (likviditetsstöd) finansierats från anslaget.
- Penningautomatmedel - Anslaget används till verksamhetsstöd inom finansavdelningens ansvarområde till ideella föreningar och organisationer, investeringsstöd, evenemangsstöd och särskilda projekt för integration. Stöden finansieras fullt ut av penningautomatmedel.
- Pensioner och pensionsrelaterade utgifter - Anslaget används till lagbundna pensionsutgifter samt köp av pensionsservicetjänster. Från pensionsfonden kan till budgeten överföras ett belopp som får uppgå till högst tre fjärdedelar av landskapets årliga pensionsutgifter.
- Räntestöd och landskapsborgen för privatbostäder – Anslaget används för privatpersoners förvärv av första bostaden med stöd av LL (1994:41) om tillämpning i landskapet Åland av vissa riksförfattningar angående stöd vid förvärv av bostad.
- Bokföringsmässiga korrigeringar och ofördelade poster - Anslaget kan påföras kostnader för regleringar och korrigeringar.
- Internhyra - Anslaget används för internhyra för Alandica, Bergsskyddet, Eckeröhallen, Ribacka konferens, hangaren på flygfältet, Jan Karlsgårdens vårdshus, Ålands sjöfartsmuseum, gamla internatet vid Folkhögskolan samt Enskärs sjöbevakningsstation.

I tabellen nedan visas en sammanställning över politikområde 3.

	Bokslut 2024	Överförs till 2025	Budget inkl. åb 2025	Förslag 2026
Politikområde 3	-57 804 145	-5 604 088	-56 149 000	-57 428 000

300 Finansavdelningens förvaltningsområde

Tabellen nedan är en sammanställning av sifferbudgeten inom avdelningens förvaltningsområde. Sammanställningen visar totalerna av såväl verksamhetsanslagen som överföringsanslagen. I kolumnerna framgår utfallssiffror i senaste bokslut, hur mycket av reservations- respektive ramanslag som överförts i senaste bokslut så att de är disponibla innevarande år, grundbudget inklusive ändringsbudgeter för innevarande år samt förslaget till budget för kommande år. Dessutom visas utvecklingen per budgetmoment för en fyraårsperiod.

Sammandrag	Bokslut 2024	Överförts till 2025	Budget inkl. äb 2025	Förslag 2026
Försäljningsintäkter	268 731		196 000	196 000
Övr verksamh intäkt	1 523		1 000	510
Summa Verksamhetens intäkter	270 254		197 000	196 510
Personalkostnader	-2 250 545		-2 637 293	-2 752 333
Köp av tjänster	-934 623		-1 076 207	-1 041 500
Material förnödenh	-6 165		-5 500	-4 667
Övr verksamh kostn	-2 789 941		-2 785 000	-2 516 010
Summa Verksamhetens kostnader	-5 981 274		-6 504 000	-6 314 510
Pensionsintäkter	24 025 000		28 270 000	29 550 000
Pensionskostnader	-44 899 348		-46 300 000	-47 550 000
Summa Pensioner	-20 874 348		-18 030 000	-18 000 000
Summa Pensionsint o kostn	-20 874 348		-18 030 000	-18 000 000
Bostadsproduktion	-73 567		-45 000	-45 000
Övrigt näringsliv	-15 687			
Allmänna stöd	-25 970 874	-2 077 797	-27 367 000	-28 684 000
Övriga ink kap överf	-4 018 282	-3 526 291	-4 400 000	-4 581 000
Summa Utgift ink o kap öv	-30 078 411	-5 604 088	-31 812 000	-33 310 000
Summa Kostn ink o kap öv	-30 078 411	-5 604 088	-31 812 000	-33 310 000
Summa Verksamhetsbidrag	-56 663 779	-5 604 088	-56 149 000	-57 428 000
Övr finansiella int	25 506			
Räntekostnader	-8			0
Övr finansiella kost	-1 321			
Summa Finansiella intäkter och kostnader	24 177			0
Summa Årsbidrag	-56 639 602	-5 604 088	-56 149 000	-57 428 000
Summa Räkenskapsperiodens resultat	-56 639 602	-5 604 088	-56 149 000	-57 428 000
Ökning eller minskning av reserver	-1 164 543			
Summa Räkenskapsperiodens under- eller överskott	-57 804 145	-5 604 088	-56 149 000	-57 428 000

Moment	Bokslut 2023	Bokslut 2024	Budget inkl. ÄB 2025	Förslag 2026
30010 Finans, verksamhet	-2 520 095	-2 654 813	-3 037 000	-3 116 000
34000 Särskilda understöd	-1 088			
36000 Räntestöd landskapsb privatper		-48 061	-45 000	-45 000
39099 Internhyra	-2 776 774	-2 776 774	-2 780 000	-2 502 000
Summa 3100 Finans allm byrån	-5 297 958	-5 479 648	-5 862 000	-5 663 000
33000 LR andel o stöd kommunerna	-24 156 792	-25 970 874	-27 367 000	-28 684 000
35000 Penningautomatmedel	-7 259 601	-5 182 825	-4 400 000	-4 581 000
Summa 3101 Budget-finans.byrån	-31 416 394	-31 153 699	-31 767 000	-33 265 000

Moment	Bokslut 2023	Bokslut 2024	Budget inkl. ÅB 2025	Förslag 2026
38000 Pensioner o pensionsrelat utg	-20 177 220	-21 339 352	-18 520 000	-18 500 000
Summa 3200 Avtals- o pensionsby	-20 177 220	-21 339 352	-18 520 000	-18 500 000
39050 Bokföringsmässiga korr.	-120 408	168 555	0	0
Summa 3300 Redovisningsbyrån	-120 408	168 555	0	0
Summa 3000 Finansavdelningen	-57 011 979	-57 804 145	-56 149 000	-57 428 000

300 Allmän förvaltning

Verksamheten vid finansavdelningen är i hög grad lagstyrd. Vid avdelningen hanteras frågor som gäller landskapets finanser, skatter och avgifter, upphandlingar, ägarstyrning, intern styrning och kontroll samt kommunernas ekonomi. Avdelningen hanterar också ekonomiförvaltningen för landskapsregeringens samtliga förvaltningsenheter förutom ÅHS, samt kollektiva avtal och tolkningen av dessa, de landskapsanställdas rättsliga ställning, tjänstereglerna och pensioner.

Ekonomiförvaltningen omfattar redovisning, betalningsförmedling inklusive utbetalning av löner, likviditetshantering och -planering samt bokslut.

Landskapsregeringen följer principen om en sund ekonomisk förvaltning. En sund ekonomisk förvaltning baserar sig på principerna om sparsamhet, effektivitet och ändamålsenlighet.

Finansavdelningen

Budgetmål	Åtgärd
Förenklad och effektiviserad administration med stöd av modern teknik	Ett verksamhets-, budget- och målstyrningssystem upphandlas och implementeras med stöd av ÅDA
	Ett servicecenter för att samordna landskapsförvaltningens ekonomiadministration, lönehantering och upphandling under finansavdelningen bildas
	Införa AI-stöd i avdelningens verksamhet med syfte att uppnå högre produktivitet.
En kostnadseffektiv och robust pensionshantering	Nödvändiga förberedelser görs för att möjliggöra anslutning till VILMA-systemet och för att pensionsadministrationen ska kunna överföras till KEVA den 1.1.2027
Ökad samordning av ägarstyrningen av landskapets bolag för att uppnå en mer enhetlig förvaltning av bolagen	Inleda en utredning av PAF:s framtida organisationsform inklusive hanteringen av PAF:s likviditet och avkastning.
Hantera skattegränsens negativa effekter för att bibehålla transporter till och från Åland	I samarbete med de svenska och finländska tullmyndigheterna söka åstadkomma förenklingar i handeln med Sverige.
	I en arbetsgrupp tillsammans med finansministeriet utreda möjligheter till förenklingar i regelverket och dess tillämpning
Etablera avtalsuppföljning som en del av upphandlingsprocessen	Etablera en avtalsdatabas för att säkerställa att avtalade villkor efterlevs och förväntade värden realiserar.
	Etablera spendanalyser för att identifiera besparingspotentialer och förbättra det strategiska inköpsarbetet.
Planenlig minskning av budgetunderskottet så att det är noll senast år 2030	Finanspolitiska ramverket utvecklas och förslag till förenklingar utreds
	Etablera kompetensnätverk för extern finansiering
	Utreda och lämna förslag till hur reserverade medel och anslagssparande från tidigare år ska hanteras och redovisas i landskapsregeringens budgetförslag

Budgetmål	Åtgärd
Ett landskapsandelssystem som bidrar till att ge kommunerna likvärdiga ekonomiska förutsättningar	Beredningen av ett förslag till nytt landskapsandelssystem fortsätter.
Ett tydligt och enhetligt regelverk för upphandlingar under tröskelvärdet	Överlämna ett Lag-PM till lagberedningen.

Senast inför budgetåret 2027 ansöker politikområdet om minst 500.000 euro från externa källor så som EU:s fonder. För att säkerställa att externa medel används på ett effektivt och ändamålsenligt sätt är det avgörande att ansökningarna utgår från den egna verksamhetens faktiska behov och strategiska mål.

30010 Finansavdelningens allmänna förvaltning, verksamhet (RA)

Sammandrag	Bokslut 2024	Överförts till 2025	Budget inkl. äb 2025	Förslag 2026
Intäkter	270 254		196 000	195 510
Kostnader	-2 909 379		-3 233 000	-3 311 510
Anslag netto	-2 639 125		-3 037 000	-3 116 000

Budgetmotivering

Föreslås, med hänvisning till 6 § LL (2012:69) finansförvaltningslagen, ett anslag om 3.116.000 euro netto.

Inkomster

I förslaget har beaktats att momentet kan gottskrivas med ersättning för det arbete som utförs vid avdelningen för landskapets fastighetsverks respektive pensionsfondens räkning. Dessutom upptas en inkomst för intern överföring från Högskolan på Åland för en schablonfördelad andel av kostnader för redovisning och löneräkning.

Anslaget kan även gottskrivas med inkomster av kostnadsersättningar för prestationer utförda inom ramen för samarbete med andra offentliga organisationer eller offentligt ägda bolag.

Momentet kan även påföras inkomster för vilka inte upptagits särskilda anslag.

Utgifter

I anslaget ingår bl.a. personalkostnader, tjänsteresor, kostnader för avdelningens officiella delgivningar samt utbildning.

För juridiska- och experttjänster har avsatts 168.000 euro, varav ca 90.000 euro avser att finansiera beställningar från ÅSUB i enlighet med ramavtalet 2024-2027 för löpande utredningsarbete.

Anslaget kan påföras kostnader för förtroendemannaarvoden samt övriga arvoden och ersättningar för facklig verksamhet inom allmänna förvaltningen i enlighet med gällande kollektivavtal i de fall kostnaderna inte är separat budgeterade. Därtill ingår anslag för bank- och indrivningskostnader m.m om 60.000 euro.

I anslaget ingår även en beräknad ersättning till Skatteförvaltningen för de merkostnader som avvikelser i den åländska beskattningen i förhållande till beskattningen i riket föranleder. En engångskostnad om 80.000 euro tillkommer år 2026 för systemändringar till följd av avvecklat sjukdomskostnadsavdrag. Detta leder dock till minskade kostnader framöver då Skatteförvaltningens administrativa kostnader minskar.

Den i vårbudgeten aviserade organisationsförändringen, med syftet att skapa en samlad HR-funktion, senareläggs till den 1.1.2027.

330 Landskapsandelar och stöd till kommunerna

Landskapet deltar i finansieringen av kommunernas lagstadgade uppgifter genom att kommunerna tilldelas landskapsandelar och komplettering av skatteinkomster enligt LL (2017:120) om landskapsandelar till kommunerna. Landskapsandelarna är en helhet och det är kommunerna som avgör hur medlen ska fördelas. Däremot är hanteringen av de olika landskapsandelarna som utgör helheten fördelad mellan flera avdelningar inom landskapsregeringen.

Den regelmässiga fyraårsuppföljningen av landskapsandelarnas basbelopp har gjorts till år 2025, på basen av år 2022 års nettodriftskostnader. Detta, tillsammans med indexering av basbeloppen till 2026 års nivå, har gett förhöjda basbelopp.

Vårdreformen i riket år 2023 innebar inverkan på de åländska kommunernas samfundsskatteintäkter. Denna har kompenseras med målsättningen att åländska kommunernas samfundsskatter inte skulle påverkas. Denna kompensation ingår i beräkningen för skattekompletteringen från år 2025 års landskapsandelar.

Landskapsandelar (25,9 miljoner euro) och skattekomplettering (17,6 miljoner euro) är därmed prognosticerade till totalt ca 43,5 miljoner euro.

Utöver detta erhåller kommunerna även ekonomisk kompensation för bortfall i beskattningen. Cirka 5 euro miljoner budgeteras för bortfall i beskattningen för grundavdrag och reseavdrag och ca 4,1 miljoner euro budgeteras för samfundsskattebortfallet p.g.a. landskaps- och vårdreformen i riket. Totalt budgeteras ca 9,1 miljoner euro i kompensationer till kommunerna.

Under år 2026 kommer även dessa kompensationer slutregleras för förskotten som gavs år 2024, vilket kommer påverka utbetalningar till kommunerna positivt eller negativt. Utfallet är beroende på data från Skatteförvaltningen som blir tillgänglig och offentlig först i november, d.v.s. efter att landskapsregeringens budgetförslag har lämnats. Enligt preliminära uppgifter slutregleras kompensationen för minskade samfundsskatteintäkter med ca 1,2 miljoner euro. Enligt preliminära uppgifter uppskattas slutregleringen för kompensation av bortfall av kommunalskatt till ca 440.000 euro. Vid behov återkommer landskapsregeringen i en ändringsbudget om ändringar av slutregleringen av ovan nämnda kompensationer.

Anslag tas upp för samarbetsstöd och tillfälligt likviditetsstöd om totalt 300.000 euro. De totala landskapsandelarna, skattekomplettering och kompensationer samt övriga stöd till kommunerna budgeteras därför till ca 54,6 miljoner euro i enlighet med nedanstående sammanställning.

Landskapsandelssystemet har under slutet av år 2024 utvärderats av externa experter. Kommunerna har då fått möjlighet att bidra med sina synpunkter på systemet. Under år 2025 har ett revideringsarbete startats för att analysera de ekonomiska skillnaderna mellan kommunerna, vilket kan leda till eventuella justeringar eller en fullständig reform av landskapsandelssystemet.

En ny lag om tryggnad av kommunal service träder i kraft under år 2026, se lagtingets beslut om landskapsregeringens lagförslag om tryggnad av kommunal service (LF nr 20/2024-2025). Finansavdelningen ska under år 2026 ta fram en mall för hur ett utvärderingsförfarande kan gå till och deltar i utvärderingsarbetet.

Landskapsandelar och komplettering av skatteinkomster	Budget inkl. ÄB 2024	Budget 2025	Förslag 2026
Skattekomplettering	16 930 000	17 578 000	17 621 000
Socialvårdsområdet	9 760 000	10 517 000	10 864 000
Bildningssektorn	13 934 000	14 814 000	14 476 000
Kultur	520 000	551 000	562 000
Samarbetsstöd 1)	1 000 000	0	300 000
Tillfälligt likviditetsstöd 1)	0	0	0
Anläggningsstöd	47 000	9 000	0
Totalt	42 191 000	43 469 000	43 822 000
Kompensationer			
Kompensation för övriga ändringar i kommunalbeskattningen 2)	5 000 000	4 889 000	5 441 000
Kompensation för minskad samfundsskatt	3 900 000	4 900 000	5 322 000
Totalt	8 900 000	9 789 000	10 763 000
Totalt	51 091 000	53 258 000	54 585 000

1) 300.000 euro för samarbetsstöd och tillfälligt likviditetsstöd.

2) Kompensation för grundavdrag och resekostnadsavdrag.

33000 Landskapsandelar och stöd till kommunerna (RA)

Sammandrag	Bokslut 2024	Överförts till 2025	Budget inkl. äb 2025	Förslag 2026
Intäkter				
Kostnader	-25 970 874	-2 077 797	-27 367 000	-28 684 000
Anslag netto	-25 970 874	-2 077 797	-27 367 000	-28 684 000

Budgetmotivering

Föreslås ett anslag om 28.684.000 euro.

Utgifter

17.621.000 euro avser skattekomplettering enligt kap. 6 i LL (2017:120) om landskapsandelar till kommunerna. Preliminärt utgör skattekompletteringen ca 40,5 procent av landskapsandelssystemets totalvolym. Landskapsregeringen överlämnar ett lagförslag om ändring av landskapslagen (2017:120) om landskapsandelar till kommunerna, med syfte att sänka den övre kompletteringsgränsen, som fastställs enligt 21 §, från 50 procent till 41 procent. Ändringen föreslås med anledning av en kraftig och oproportionerlig ökning i den totala volymen av skattekompletteringen. Avsikten är att lagförslaget ska sättas i kraft den 1.1.2026 på de grunder som anges i 20 § 3 mom. självstyrelselagen. Beloppet för skattekompletteringen påverkas av slutliga skatteuppgifter som redovisas i slutet av november 2025.

5.000.000 euro avser förskott för skatteår 2026 på kompensation för bortfall av kommunalskatt till följd av grund- och resekostnadsavdraget. Kompensationsbeloppet för grundavdraget utgör 60 %, medan resekostnadsavdraget utgör 70 % av kommunens förlust av skatteintäkter. Slutreglering av kompensationen för bortfall av kommunalskatt till följd av grundavdraget och resekostnadsavdraget år 2024 budgeteras till 441.000 euro och utbetalas under år 2026.

4.100.000 euro avser förskott på kompensation till kommunerna för minskad samfundsskatt år 2026. Slutreglering av kompensationen för minskad samfundsskatt år 2024 budgeteras till 1.222.000 euro

och utbetalas under år 2026. Skatteavräkningen som upptas som inkomst på moment 89000 ökar med motsvarande belopp.

300.000 euro avser samarbetsstöd och tillfälligt likviditetsstöd, av dessa anslås 100.000 euro till kommunala samarbetsstödet för implementeringen av den nya cybersäkerhets- och motståndskraftslagstiftningen. Samarbetsunderstöd för it-projekt är sedan tidigare prioriterade.

350 Penningautomatmedel

Ålands Penningautomatförening har, i den ordning penningautomatförordningen (1993:56, 17 §) föreskriver, meddelat om det fördelningsbara beloppet för år 2025. Med beaktande av detta föreslås att 15.000.000 euro upptas som inkomst.

Därtill finansieras en ny omgång av den tvååriga utbildningen inom informations- och kommunikationsteknik ("grit:lab") med 525.000 euro av penningautomatmedel samt att det görs en kapitalisering av Kraftnät Åland Ab om 40.000.000 euro för bortbetalning av lånet för likströmsförbindelsen till riket.

Fördelningsrådet föreslår på basis av principer antagna av landskapsregeringen fördelningen av stöd och lån till särskilda mottagare eller för särskilda ändamål.

Genom de anslag som budgeteras under detta kapitel främjas de ideella föreningarnas verksamheter som inte naturligt hänför sig till något annat budgetkapitel som finansieras med penningautomatmedel men som har sådan verksamhet som faller inom ramen för fördelningen av penningautomatmedel. Därtill understöds investeringar och projekt som gynnar de verksamheter för vilka penningautomatmedel beviljas och som främjar penningautomatföreningens verksamhet.

Viktiga samhällsinvesteringar kan finansieras med penningautomatmedel.

Se även kapitel 445, 515, 516, 517 samt moment 62390, 935010 samt LF (1993:56, ändr. 2019/4) om Ålands Penningautomatförening och dess verksamhet.

	2024	2025	2026
STÖD TREDJE SEKTORN			
Social verksamhet samt hälso- och sjukvårdsverksamhet (moment 44510)	3 800 000	3 800 000	3 510 000
Miljöverksamhet (moment 44520)	620 000	467 000	395 000
Ungdomsarbete (moment 51500)	586 000	595 000	585 000
Idrott (moment 51500)	1 999 000	1 949 000	1 959 000
Kulturell verksamhet (moment 51600)	2 437 000	2 133 000	2 089 000
Leaderstöd (moment 62390)	150 000	150 000	150 000
Övriga verksamhetsstöd (moment 35000)	3 200 000	3 100 000	3 272 000
Investeringsstöd (moment 35000)	970 000	960 000	975 000
Evenemangsstöd (moment 35000)	314 000	315 000	319 000
Integration (moment 35000)	25 000	25 000	15 000
Totalt	14 101 000	13 494 000	13 269 000
LÅN OCH INVESTERINGAR:			
Övriga lån (moment 935010)	890 000	1 506 000	1 731 000
Totalt	14 991 000	15 000 000	15 000 000
	2024	2025	2026
LOTTERISKATT			
Reservering för särskilda projekt (89250)	0		
Utvecklings- och hållbarhetsagendan (26003)	155 000		
Skötselanslag, kulturmiljöförvaltning (44000, 51100)	977 000		
Hyror (39099, 50010)	3 179 000		
Näringslivets främjande (61000)	175 000		
Sysselsättningsfrämjande åtgärder (86050)	1 373 000		
Vattenförsörjning och vattenvård (45000)	150 000		
Totalt	6 009 000	0	0
GRIT LAB			
Vuxenutbildning inom informations- och kommunikationsteknik (85590)	500 000	400 000	525 000
FRITIDSSEDLAR			
Fritidssedlar (51700)	1 000 000	0	0
RESERVERING TREDJE SEKTORN			
Reservering för att trygga tredje sektorn (89250)	10 000 000	0	0
EXTRA UTTAG			
Extra uttag	0	5 000 000	0
Kapitalisering Kraftnät Åland			40 000 000
TOTAL	32 500 000	20 400 000	55 525 000

35000 Penningautomatmedel (R)

Sammandrag	Bokslut 2024	Överförts till 2025	Budget inkl. äb 2025	Förslag 2026
Intäkter				
Kostnader	-5 182 825	-3 526 291	-4 400 000	-4 581 000
Anslag netto	-5 182 825	-3 526 291	-4 400 000	-4 581 000

Budgetmotivering

Föreslås ett anslag om 4.581.000 euro.

Utgifter

Anslaget har följande fördelning

-3.272.000 euro avser stöd för verksamhet för ideella föreningar och organisationer, vilka inte hör till sociala-, hälso-, miljö-, ungdoms- eller idrottssektorn. Ökningen beror på att stödet för bärkraft flyttas från moment 44520

-975.000 euro avser stöd för aktivitetsfrämjande och sysselsättningsskapande projekt eller andra investeringar som faller inom ramen för principer för fördelning av penningautomatmedel i enlighet med 3 § LL (1966:10) om lotterier

-319.000 euro avser stöd för evenemang som kan beviljas ideella föreningar eller annan juridisk person som inte utgör företag. Syftet med evenemangsstödet är att främja satsningar på nya evenemang under ett uppbyggnads- eller utvecklingsskede som har positiv effekt på besöksnäringen samt

-15.000 euro avser särskilda projekt för integration av inflyttade, se även moment 22500. Då det finns outnyttjade medel från tidigare görs en minskning av anslaget.

360 Bostäder och byggande privatpersoner

36000 Räntestöd och landskapsborgen för privatpersoner (RA)

Sammandrag	Bokslut 2024	Överförts till 2025	Budget inkl. äb 2025	Förslag 2026
Intäkter	25 506			
Kostnader	-73 567		-45 000	-45 000
Anslag netto	-48 061		-45 000	-45 000

Budgetmotivering

Föreslås ett anslag om 45.000 euro samt en fullmakt att utge landskapsborgen för nya ägarbostadslån om 5.000.000 euro.

Utgifter

Anslaget används för utbetalning av räntestöd för lån som beviljats privatpersoner för förvärv av första bostaden med stöd av LL (1999:40) om bostadsproduktion och LL (1994:41) om tillämpning i landskapet Åland av vissa riksförfattningar angående stöd vid förvärv av bostad. Nya räntestödslån för ägarbostäder beviljas endast personer som har sparat till köp av den första bostaden inom ramen för BSP-systemet. Räntestöd inom BSP-systemet betalas då låntagarens ränta överstiger 3,8 %. Landskapsregeringen noterade under åren 2022 och 2023 relativt snabbt stigande räntenivåer, varför landskapets kostnader för räntestöd märkbart ökade i takt med att låntagarnas räntor justerades. Nu har ränteläget stabiliserats. Regeringen föreslår att anslaget är oförändrat jämfört med år 2025, d.v.s. 45.000 euro. Kostnaden för räntestöd och landskapsborgen beror på faktorer utom landskapsregeringens kontroll, vilka är svåra att prognosticera och där även små förändringar kan leda till snabbt ökande kostnader. Vid behov återkommer landskapsregeringen i en ändringsbudget.

Fullmakt

Föreslås att landskapsborgen får utges för nya ägarbostadslån om högst 5.000.000 euro under året. Det totala åtagandet av tidigare borgensförbindelser och sådana som utges under året får uppgå till högst 69.000.000 euro vid årets slut.

För eventuella kostnader för att täcka åtaganden för ägarbostäder med landskapsborgen, se moment 89200.

380 Pensioner och pensionsavgifter

Nedan framgår utvecklingen av antalet personer som de senaste åren beviljats respektive lyft landskapspension.

Pensionstagare mellan åren 2022-2024	2022			2023			2024		
	K	M	Totalt	K	M	Totalt	K	M	Totalt
Beviljade	215	119	334	175	105	280	196	78	274
varav ålderspension	113	74	187	114	62	176	114	49	163
Pensionstagare i december	2 012	1 100	3 112	2 089	1 135	3 224	2 190	1 179	3 369

I augusti 2025 fördelade sig pensionsutbetalningarna enligt följande:

	Kvinnor	Män	Totalt
Antal mottagare	2 214	1 193	3 407
Utbetalt belopp (euro)	2 188 763	1 603 352	3 792 115
Utbetalt belopp i genomsnitt (euro)	989	1 344	1 113

Förväntat antal ålderspensionsansökningar åren 2026 - 2035:

2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035
262	253	282	203	228	217	227	258	229	237

Gäller personer med intjänad pension från landskapets pensionssystem som uppnår pensionsåldern under kommande år.

38000 Pensioner och pensionsrelaterade utgifter (RA)

Sammandrag	Bokslut 2024	Överförts till 2025	Budget inkl. äb 2025	Förslag 2026
Intäkter	24 025 000		28 270 000	29 550 000
Kostnader	-45 364 352		-46 790 000	-48 050 000
Anslag netto	-21 339 352		-18 520 000	-18 500 000

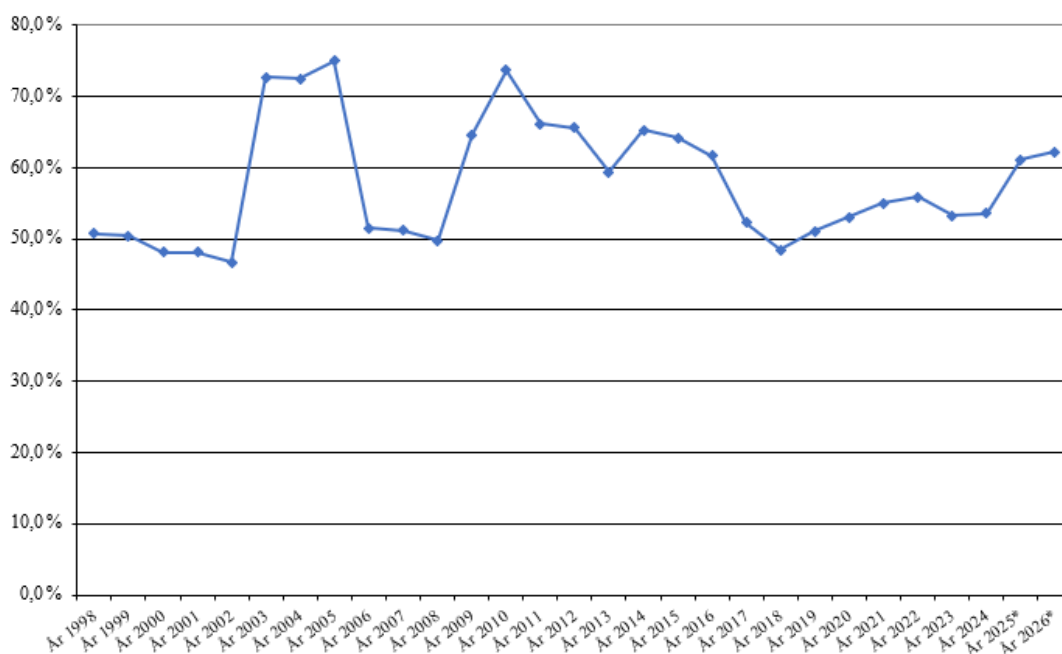
Budgetmotivering

Föreslås inkomster om 29.550.000 euro som överföring från landskapet Ålands pensionsfond för täckande av pensionsutgifter samt anslag om 48.050.000 euro för pensioner och pensionsrelaterade utgifter.

Inkomster

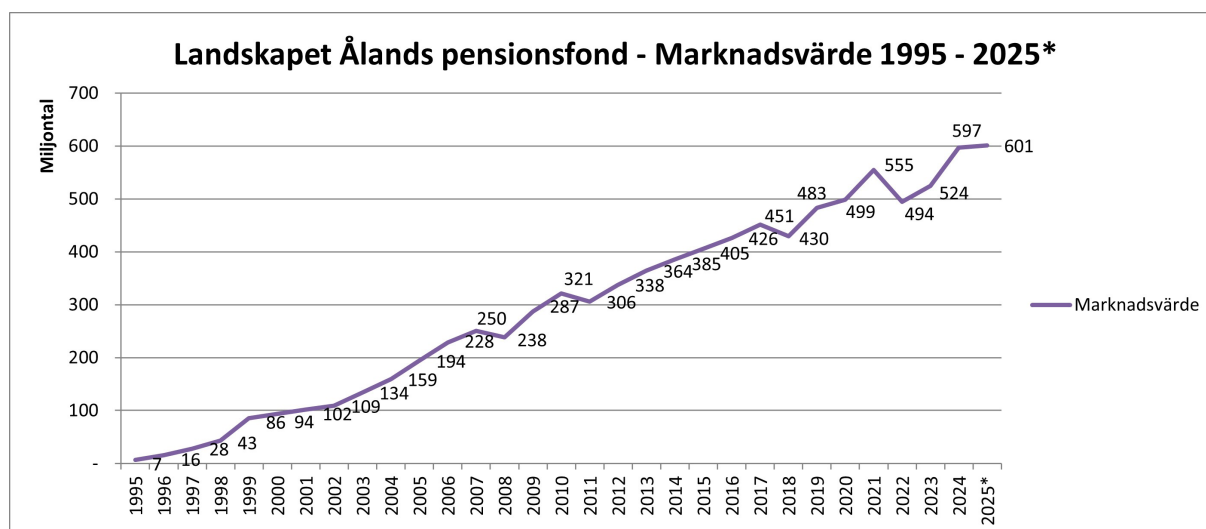
Enligt LL (1995:71) om landskapet Ålands pensionsfond ska pensionspremier och pensionsavgifter betalas till fonden för dem som hör till landskapets pensionssystem. Landskapsregeringen förutsätter att pensionsfondens styrelse vid val av olika placeringsalternativ beaktar hållbarhetsprinciperna. Från pensionsfonden kan överföras ett belopp som får uppgå till högst tre fjärdedelar av landskapets årliga pensionsutgifter till budgeten. Landskapsregeringen föreslår att det överförs ett belopp från pensionsfonden till landskapets budget om 29.550.000 euro, vilket uppgår till ca 62,1 % av de beräknade pensionsutgifterna om totalt 47.550.000 euro inom landskapets pensionssystem.

Landskapsregeringen konstaterar att överföringen från pensionsfonden till landskapets budget överstiger summan av de pensionspremier och -avgifter som inbetalas till fonden med ca 19,3 miljoner euro (ca 17,7 miljoner euro år 2025). I uppskattningen av premieinflödet har beaktats att andelen för vilka pensionspremier inbetalas till pensionsfonden successivt minskar på grund av att nyanställda försäkras i extern pensionsanstalt. Andelen av pensionskostnaderna som har finansierats respektive avses finansieras med överföringen från pensionsfonden framgår av nedanstående graf:

Med beaktande av förslaget uppskattas totalbehållningen i pensionsfonden vid slutet av år 2026 till ca 599,3 miljoner euro (ca 601,2 miljoner euro vid slutet av år 2025) värderat enligt marknadsvärde. Täckningsgraden för landskapets pensionsansvar var per 31.12.2024 68,8 % (31.12.2023 61,1 %).

Utvecklingen av marknadsvärdet för pensionsfonden framgår av nedanstående graf:

Utgifter

Anslaget har beräknats enligt följande ungefärliga fördelning:

- 500.000 euro för köp av pensionsservicetjänster från Keva. Det handlar om uträknings-, registrerings- och sakkunnigtjänster samt it-system och datakommunikation med andra pensionsanstalter, pensionsutdrag, pensionsutdrag på nätet samt beräkningstjänster för uppföljning av pensionsansvaret.

- 47.550.000 euro för lagbundna pensionsutgifter enligt LL (2016:76) och LL (2010:7) m.fl. Det används för ålderspensioner, partiella förtida ålderspensioner, invalidpensioner och rehabiliteringsstöd, familjepensioner, tidigarelagda ledamotspensioner och anpassningsbidrag samt rehabiliteringspenning och andra utgifter i samband med yrkesinriktad rehabilitering. Anslaget avser även landskapets del av de kostnader som fördelas mellan pensionsanstalterna för pensionsandelar som tjänats in för oavlönade perioder. Anslaget får även vid behov användas för att bekosta specialundersökningar om arbetsförmåga och rehabiliteringsbehov för personer som söker invalidpension.

390 Gemensamma förvaltningskostnader

39050 Bokföringsmässiga korrigeringar och ofördelade poster (RA)

Sammandrag	Bokslut 2024	Överförs till 2025	Budget inkl. äb 2025	Förslag 2026
Intäkter			1 000	1 000
Kostnader	168 555		-1 000	-1 000
Anslag netto	168 555		0	0

Budgetmotivering

Föreslås ett ramanslag om 0 euro.

Utgifter

Anslaget används för bokföringsmässiga korrigeringar gällande t.ex. olycksfalls- och socialskyddsavgifter. Korrigeringarna kan vara såväl positiva som negativa, varför anslagsbeloppet 0 euro föreslås.

39099 Internhyra (RA)

Sammandrag	Bokslut 2024	Överförts till 2025	Budget inkl. äb 2025	Förslag 2026
Intäkter				
Kostnader	-2 776 774		-2 780 000	-2 502 000
Anslag netto	-2 776 774		-2 780 000	-2 502 000

Budgetmotivering

Föreslås anslag om 2.502.000 euro för internhyra.

Utgifter

Anslaget avser internhyra för Alandica, Bergsskyddet, Eckeröhallen, Ribacka konferensavdelning, hangaren på flygfältet, Jan Karlsgårdens värdshus, Ålands sjöfartsmuseum, gamla internatet vid Folkhögskolan samt Enskärs sjöbevakningsstation. Hyran erläggs till landskapets Fastighetsverk. Anslaget har beräknats utifrån en oindexerad hyresnivå.

Politikområde 4 - detaljmotivering verksamhet och överföringar

Politikområde 4 omfattar social- och miljöavdelningen samt Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighet (ÅMHM).

- Social- och miljöavdelningens allmänna förvaltning, verksamhet - I anslaget ingår utgifter för personal, inköp av tjänster, kompetensutveckling, tjänsteresor och handledning samt för litteratur, information, utbildning, utredningar, material, förnödenheter, teletjänster, annonsering och representation. Anslaget möjliggör bl.a. deltagande i det Nordiska samarbetet i Nordiska ministerrådets regi, samverkan med ministerier och myndigheter i riket samt fortbildning och kompetensutveckling
- Övriga sociala uppgifter - Anslaget omfattar utredningar och utvecklingsverksamhet för framtagande av beslutsunderlag och bedömningar i samband med ny lagstiftning och större projekt, tillsatta och nya arbetsgrupper och kommittéer samt utbildningar.
- Övriga sociala uppgifter, överföring - Finansiering av socialtrygghetsförmåner, för att i enlighet med gällande lagstiftning utges: bostadsbidrag, moderskapsunderstöd, barnbidrag, underhållsstöd, stöd för tolkningstjänst för personer med funktionsnedsättning, skyddshemstjänster, social trygghet, utkomstskydd för personer med diagnosen fibromyalgi samt ett utvecklingsanslag för att omorganiseringen av socialvården och den förnyade lagstiftningen ska få avsedd effekt (år fyra av fem för 2026).
- Kostnadsbaserade landskapsandelar och stöd inom socialvårdsområdet - landskapsandelar för äldreomsorgen och den samordnade socialtjänsten med hänvisning till landskapslag (2017:120) om landskapsandelar till kommunerna.
- Penningautomatmedel för social verksamhet och verksamhet inom hälso- och sjukvård - Inom ramen för anslaget beviljas medel till ca trettio föreningar inom det sociala området och till ca tio föreningar inom området hälso- och sjukvård med beaktande av prioriterade fokusområden.
- Övriga hälso- och sjukvårdsuppgifter – I anslaget ingår utredningar och framtagande av beslutsunderlag, bedömningar, kostnader för arbetsgrupper, seminarier samt utbildningar i samband med ny lagstiftning.
- Övriga hälso- och sjukvårdsuppgifter - Anslag för fortsatt implementering och uppföljning av Folkhälsost strategi för Åland 2023-2030 samt det 3,5- åriga utvecklingsprojektet "Barn och ungas hälsa och välmående" och det 2-åriga projektet "Styrning av kost och nutrition i landskapet". Därtill ett riktat ekonomiskt stöd till Kumlinge filialapotek.
- Allmän miljövård – Kostnader för miljöaspekter som inte ryms in under något av miljöbyråns övriga moment. T.ex. om kemikaliefrågor, marknadskontroll, miljöskadefond, bränslekontroller och luftkvalitet.
- Naturvård – Kostnader för skydd, inventering och restaurering av natur samt återinförande av hotade eller försvunna arter, bekämpning av invasiva arter samt skötselåtgärder inom naturreservat.
- Penningautomatmedel för miljöverksamhet - Verksamhetsstöd för miljöverksamhet och arbete för hållbar utveckling till ideella organisationer eller andra som uppfyller principerna för verksamhetsstöd.
- Vattenförsörjning och vattenvård - Vattenövervakning, dricksvatten och avlopp samt vattenförvaltning.

- Cirkulär ekonomi - Avfallsstatistik, informationskampanjer och medlemskap i branschorganisationer samt understöd för insamling av skrotfordon.
- Miljöhälsovård - Övervakning av fisksjukdomen Infektiös Hematopoietisk Nekros (IHN), bikvalstersjukdomen Varroa, övervakning av potentiella utbrott av sjukdomar som ska bekämpas, övervakning av djurs identitet, registrering och djurförflyttningar, övervakning vid import och transporter av djur från andra EU-länder till Åland och kontroll av främmande ämnen i livsmedel samt upprätthållande av beredskapslager.
- ÅMHM, verksamhet - Kostnader för myndighetens verksamhet, lagstadgade uppgifter inom miljö och hälsoskydd inklusive tillsyn, klagomålsbaserad tillsyn.
- ÅMHM laboratoriet - laboratorieverksamhet inom miljö, livsmedel och djursjukdomar.

I tabellen nedan visas en sammanställning över politikområde 4.

	Bokslut 2024	Överförs till 2025	Budget inkl. äb 2025	Förslag 2026
Politikområde 4	-34 121 740	-1 219 318	-36 025 000	-36 515 000

400 Social- och miljöavdelningens förvaltningsområde

Tabellen nedan är en sammanställning av sifferbudgeten inom avdelningens förvaltningsområde för såväl allmänna förvaltningen som fristående enheter. Beloppen innehåller inte underlydande myndigheter eftersom de beloppen visas separat under respektive myndighet. Sammanställningen visar totalerna av såväl verksamhetsanslagen som överföringsanslagen. I kolumnerna framgår utfallssiffror i senaste bokslut, hur mycket av reservations- respektive ramanslag som överförts i senaste bokslut så att de är disponibla innevarande år, grundbudget inklusive ändringsbudgeter för innevarande år samt förslaget till budget för kommande år. Dessutom visas utvecklingen per budgetmoment för en fyraårsperiod.

Sammandrag	Bokslut 2024	Överförts till 2025	Budget inkl. äb 2025	Förslag 2026
Försäljningsintäkter	34 610		281 000	30 000
Avgiftsintäkter	21 703			
Erhållna bidrag	934 054		672 000	576 000
Övr verksamh intäkt	88			
Summa Verksamhetens intäkter	990 456		953 000	606 000
Personalkostnader	-2 384 721		-2 387 175	-2 341 284
Köp av tjänster	-1 053 872	-48 379	-2 155 325	-2 884 216
Material förnödenh	-3 712		-10 000	
Övr verksamh kostn	-452 689	-96	-754 500	-619 500
Summa Verksamhetens kostnader	-3 894 994	-48 476	-5 307 000	-5 845 000
Soc hälsovård utsk	-28 011 814	-1 097 729	-28 297 000	-27 993 000
Övrigt näringsliv	-12 410		-20 000	-20 000
Allmänna stöd	-150 000		-100 000	
Övriga ink kap överf	-128 740	-5 343	-305 000	-284 000
Summa Utgift ink o kap öv	-28 302 964	-1 103 072	-28 722 000	-28 297 000
Summa Kostn ink o kap öv	-28 302 964	-1 103 072	-28 722 000	-28 297 000
Summa Verksamhetsbidrag	-31 207 502	-1 151 548	-33 076 000	-33 536 000
Övr finansiella kost	-59			
Summa Finansiella intäkter och kostnader	-59			
Summa Årsbidrag	-31 207 561	-1 151 548	-33 076 000	-33 536 000
Avskrivn enl plan	-70 657			-79 000
Summa Av- och nedskrivningar	-70 657			-79 000
Summa Räkenskapsperiodens resultat	-31 278 218	-1 151 548	-33 076 000	-33 615 000
Ökning eller minskning av reserver	-112 733			
Summa Räkenskapsperiodens under- eller överskott	-31 390 951	-1 151 548	-33 076 000	-33 615 000

Moment	Bokslut 2023	Bokslut 2024	Budget inkl. ÄB 2025	Förslag 2026
40010 Soc- och miljö, verksamhet	-1 801 982	-2 357 530	-2 047 000	-2 235 000
Summa 4100 Soc o miljö allm byr	-1 801 982	-2 357 530	-2 047 000	-2 235 000
41000 Övriga sociala uppgifter	-75 014	-35 945	-219 000	-212 000
41010 Övr sociala uppg, överföring	-13 020 132	-13 184 426	-13 555 000	-13 269 000
41500 LR andel o stöd socialv omr	-9 185 870	-9 833 303	-10 520 000	-10 864 000
44510 Paf-medel sociala sektorn	-3 749 634	-3 683 925	-3 800 000	-3 510 000
Summa 4200 Socialvårdsbyrån	-26 030 649	-26 737 598	-28 094 000	-27 855 000
42000 Övrig hälso- och sjukvård	-115 872	-127 031	-194 000	-200 000

Moment	Bokslut 2023	Bokslut 2024	Budget inkl. ÄB 2025	Förslag 2026
44530 Paf-medel hälso o sjukv. sekt.				0
Summa 4300 Hälso o sjukvårdsbyr	-115 872	-127 031	-194 000	-200 000
43000 Allmän miljövard	-83 243	-100 743	-112 000	-112 000
44000 Naturvård	-505 053	-703 372	-851 000	-821 000
44520 Paf-medel miljö sektorn	-662 886	-710 027	-467 000	-395 000
45000 Vattenförsörjning- och vård	-374 658	-581 453	-1 196 000	-1 855 000
46000 Cirkulär ekonomi	-33 583	-25 704	-37 000	-72 000
47000 Miljöhälsovård	-49 090	-47 493	-78 000	-70 000
Summa 4400 Miljöbyrån	-1 708 513	-2 168 792	-2 741 000	-3 325 000
Summa 4000 Social o miljöavdeln	-29 657 015	-31 390 951	-33 076 000	-33 615 000

400 Allmän förvaltning

Social- och miljöavdelningens huvudsakliga verksamhetsområde är enligt LL (1998:70) om Ålands landskapsregerings allmänna förvaltning att sörja för välbefinnandet hos människor, djur och miljö. Avdelningens övergripande uppgifter är därför att planera, leda, utveckla, samordna och följa upp verksamhetsområdena socialvård, hälso- och sjukvård och miljövard. Avdelningen underlydande myndigheter är Ålands hälso- och sjukvård och Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighet.

Vid allmänna byrån handläggs ärenden som gäller den övergripande förvaltningen och utvecklingen inom avdelningens verksamhetsområden. Särskilda tyngdpunktsområden är att ansvara för avdelningens kompetensförsörjning och utveckling av verksamheterna på avdelningen.

Extern finansiering

I enlighet med målsättningen i budgeten för år 2025 har politikområde 4 inför budgetåret 2026 ansökt om extern finansiering för totalt 512.000 euro, enligt följande:

- Wildhab Life (Naturvård, Life-projekt), 200.000 euro med egenfinansieringsandel 40 %. Ansökt summa 120.000 euro
- Resilient Sea (Vattenvård, Central Baltic-projekt), 115.000 euro med egenfinansieringsandel 20 %. Ansökt summa 92.000 euro samt
- BLISS (Cirkulär ekonomi, Horizon-projekt), 300.000 euro med egenfinansieringsandel 0 %. Ansökt summa 300.000 euro.

Social- och miljöavdelningen

Budgetmål	Åtgärd
Ålands befolkning har bättre hälsa och hälsoskillnaderna har minskat	Implementering av folkhälsostategin för Åland 2023-2030
Trygg hälso- och sjukvård för Ålands befolkning	Utveckla och genomföra hälsofrämjande verksamhet
	Utveckla och säkerställa lagstiftningen inom området hälso- och sjukvård och ta fram underlag för att säkerställa kvaliteten inom hälso- och sjukvården
	Ta fram de analyser som behövs som underlag för beslut gällande planering av framtidens vårdbehov
	Höja kunskapsnivån, förbättra arbetsmodeller och vid behov revidera lagstiftning som främjar barn och ungas hälsa och välmående samt analysera rådgivnings- och stödtjänster och möjlighet att inrätta en ungdomsmottagning
Det finns en bestående tillgång till dricksvatten av god kvalitet	En regional vattenförsörjningsplan för hela Åland upprättas

Budgetmål	Åtgärd
Ökad andel skyddade områden	Förverkliga programmet om frivilligt skydd av skog och mark enligt riktlinjer framtagna av miljöbyrån och skogsbruksbyrån
	Skötsel och restaurering av landskapets naturreservat och genbanken
	Inventering av hotade och skyddsvärda arter och biotoper
Mindre ekonomisk utsatthet i ett inkluderande samhälle	Fördela resurser till olika socialtrygghetsförmåner
	Utreda effekterna av reformen av utkomststödet och genomföra en analys av effekterna av ett ev. allmänt stöd
Säkerställa högkvalitativa beslutsunderlag både beträffande lagstiftning och reformer inom socialvårdens olika delområden	En analys av stödsystemen för familjer, inkluderande hemvårdsstödet, genomförs
	KST-utvärderingen slutförs
Möjliggöra delaktighet för och förankra lagstiftnings- och utvecklingsarbete hos berörda aktörer	En utvärdering av Folkhälsans ANDTS-funktion genomförs

Senast inför budgetåret 2027 ansöker politikområdet om minst 500.000 euro från externa källor så som EU:s fonder. För att säkerställa att externa medel används på ett effektivt och ändamålsenligt sätt är det avgörande att ansökningarna utgår från den egna verksamhetens faktiska behov och strategiska mål.

40010 Social- och miljöavdelningens allmänna förvaltning, verksamhet (RA)

Sammandrag	Bokslut 2024	Överförts till 2025	Budget inkl. äb 2025	Förslag 2026
Intäkter	599 720		67 000	30 000
Kostnader	-2 957 249		-2 114 000	-2 265 000
Anslag netto	-2 357 530		-2 047 000	-2 235 000

Budgetmotivering

Föreslås intäkter om 30.000 euro och ett anslag om 2.265.000 euro.

Inkomster

Intäkterna består av 30.000 euro som en årlig ersättning för utförda uppgifter med stöd av Republikens presidents förordning (2010:2) om vissa förvaltningsuppgifter inom hälso- och sjukvården i landskapet Åland.

Utgifter

I anslaget ingår utgifter för personal, inköp av tjänster, kompetensutveckling, tjänsteresor och handledning samt för litteratur, information, utbildning, utredningar, material, förnödenheter, teletjänster, annonsering och representation.

Under år 2026 kommer avdelningen fortsättningsvis att satsa på personalutbildning och -utveckling samt förbättrad medarbetarupplevelse i enlighet med utvecklingsarbetet under år 2025. Utveckling av verksamhetsutrymmen och arbetsgemenskap som stöder arbetsvälmående prioriteras.

Det nordiska samarbetet återgår till en normal nivå efter Finlands och Ålands ordförandeskap i det Nordiska ministerrådet under år 2025. Nordiskt samarbete utvecklas fortsättningsvis inom strategiskt viktiga områden.

410 Övriga sociala uppgifter

Målsättningen är att främja utvecklingen av en hållbar socialvård genom att främja social välfärd och förebygga sociala problem och ekonomisk utsatthet. FN:s målsättning om ingen fattigdom och målsättningen i det strategiska utvecklingsmålet 2 om att inga hushåll lever i fattigdom förverkligas genom understöd i form av familjepolitiska förmåner och tryggheten av skälig utkomst.

41000 Övriga sociala uppgifter, verksamhet (RA)

Sammandrag	Bokslut 2024	Överförts till 2025	Budget inkl. äb 2025	Förslag 2026
Intäkter				
Kostnader	-35 945		-219 000	-212 000
Anslag netto	-35 945		-219 000	-212 000

Budgetmotivering

Föreslås ett anslag om 212.000 euro.

Utgifter

Anslaget omfattar utredningar för framtagande av beslutsunderlag och bedömningar i samband med ny lagstiftning och större projekt, tillsatta och nya arbetsgrupper och kommittéer samt utbildnings- och informationsinsatser.

41010 Övriga sociala uppgifter, överföringar (RA)

Sammandrag	Bokslut 2024	Överförts till 2025	Budget inkl. äb 2025	Förslag 2026
Intäkter				
Kostnader	-13 106 930		-13 555 000	-13 269 000
Anslag netto	-13 106 930		-13 555 000	-13 269 000

Budgetmotivering

Föreslås ett anslag om 13.269.000 euro.

Utgifter

Finansiering av socialtrygghetsförmåner, för att i enlighet med gällande lagstiftning utge enligt nedanstående uppskattade fördelning

- bostadsbidrag (LL (2015:4) om tillämpning av lagen om allmänt bostadsbidrag), för ändamålet reserveras ca 2.550.000 euro
- moderskapsunderstöd (med LL (1994:10) om tillämpning i landskapet Åland av lagen om moderskapsunderstöd), för ändamålet reserveras ca 100.000 euro
- barnbidrag (LL (1994:48, om tillämpning i landskapet Åland av barnbidragslagen), för ändamålet reserveras ca 9.646.000 euro
- underhållsstöd (LL (2009:7) om tillämpning i landskapet Åland av lagen om underhållsstöd), för ändamålet reserveras ca 475.000 euro
- stöd för tolkningstjänst för personer med funktionsnedsättning (LL (2010:99) om tillämpning i landskapet Åland av lagen om tolkningstjänst för handikappade personer), för ändamålet reserveras ca 93.000 euro
- skyddshemstjänster (LL (2024:1) om skyddshem), för ändamålet reserveras ca 300.000 euro
- social trygghet (rådets förordning (EEG) nr 1408/71 eller nr 883/2004 om tillämpningen av systemen för social trygghet), för ändamålet reserveras ca 15.000 euro samt

- utkomstskydd fibromyalgi (icke-lagstadgat stöd), för ändamålet reserveras ca 15.000 euro samt
- ett utvecklingsanslag för att omorganiseringen av socialvården och den förnyade lagstiftningen ska få avsedd effekt (år fyra av fem). För ändamålet reserveras ca 75.000 euro.

415 Kommunernas socialvårdsområde

Landskapsandelarna inom socialvårdsområdet bidrar till landskapsandelssystemets målsättning att jämna ut kommunernas förutsättningar att tillhandahålla lagstadgad service. I enlighet med landskapslagen (2017:120) om landskapsandelar till kommunerna ska en förändring i omfattningen eller arten av landskapsandelsuppgifterna beaktas när basbeloppen i landskapsandelssystemet fastställs.

41500 Kostnadsbaserade landskapsandelar och stöd inom socialvårdsområdet (RA)

Sammandrag	Bokslut 2024	Överförts till 2025	Budget inkl. äb 2025	Förslag 2026
Intäkter				
Kostnader	-9 833 303		-10 520 000	-10 864 000
Anslag netto	-9 833 303		-10 520 000	-10 864 000

Budgetmotivering

Föreslås anslag om 10.864.000 euro.

Utgifter

Cirka 6.373.500 euro avser landskapsandelar för äldreomsorgen och cirka 4.490.500 euro landskapsandelar för den samordnade socialtjänsten med hänvisning till landskapslag (2017:120) om landskapsandelar till kommunerna.

420 Övriga hälso- och sjukvårdsuppgifter

Den övergripande målsättningen med hälso- och sjukvården relateras till det strategiska utvecklingsmålet 1, välmående människor vars inneboende resurser växer. Målet är att främja en hållbar utveckling genom satsningar på hälsofrämjande och förebyggande åtgärder och säkerställa hälsosamma liv och främja välbefinnande för människor i alla åldrar. Riktade och förebyggande insatser gällande folkhälsan stöds av det strategiska utvecklingsmålet 1 och FN:s utvecklingsmål "God hälsa och välbefinnande".

42000 Övriga hälso- och sjukvårdsuppgifter, verksamhet (RA)

Sammandrag	Bokslut 2024	Överförts till 2025	Budget inkl. äb 2025	Förslag 2026
Intäkter	167 715		240 000	118 000
Kostnader	-264 746		-404 000	-288 000
Anslag netto	-97 031		-164 000	-170 000

Budgetmotivering

Föreslås inkomster 118.000 euro och anslag om 288.000 euro.

Inkomster

Föreslås inkomster om 83.000 euro i form av penningautomatmedel för kostnader inom projektet "Barn och ungas hälsa och välmående" samt föreslås inkomster om 35.000 euro i form av penningautomatmedel för kostnader inom projektet "Styrning av kost och nutrition i landskapet".

Utgifter

Föreslås ett anslag om 65.000 euro där det ingår framtagande av beslutsunderlag, bedömningar samt utredningar i samband med ny lagstiftning. Fortsatt utredningsarbete, utvecklingsverksamhet, seminarier, utbildningar samt tillsatta och nya arbetsgrupper, 60.000 euro. I samband med revideringen av tandvårdsprogrammet initieras en utredning om allmänhetens tillgång till tandvård. I anslaget ingår även fortsatt arbete med att klarlägga förutsättningarna för en samlad resurspunkt för välfärdsteknik. Ett anslag om 45.000 euro där det ingår fortsatt implementering, uppföljning av Folkhälsostrategin för Åland 2023-2030 samt förverkligande av åtgärds paketet kopplat till Folkhälsostrategin.

Det 3,5-åriga utvecklingsprojektet "Barn och ungas hälsa och välmående" och det 2-åriga projektet "Styrning av kost och nutrition i landskapet" pågår t.o.m. maj 2026 och finansieras med penningautomatmedel. Med hänvisning till finansförvaltningslagen (2012:69,6 §) gottskrivs momentet med dessa inkomster och belastas med motsvarande anslag (118.000 euro), se även moment 35000 och 44510.

42000 Övriga hälso- och sjukvårdsuppgifter, överföringar

Sammandrag	Bokslut 2024	Överförts till 2025	Budget inkl. äb 2025	Förslag 2026
Intäkter				
Kostnader	-30 000		-30 000	-30 000
Anslag netto	-30 000		-30 000	-30 000

Budgetmotivering

Föreslås ett anslag om 30.000 euro.

Utgifter

Ett riktat ekonomiskt stöd till Kumlinge filialapotek ges för att stöda lönsamheten och därigenom säkra en lokal läkemedelsdistribution.

430 Allmän miljövard

Momentet täcker in de miljöaspekter som inte ryms in under något av miljöbyråns övriga moment. Det handlar t.ex. om kemikaliefrågor, marknadskontroll, miljöskadefond och luftkvalitet.

43000 Allmän miljövard, verksamhet (RA)

Sammandrag	Bokslut 2024	Överförts till 2025	Budget inkl. äb 2025	Förslag 2026
Intäkter	750			
Kostnader	-101 493		-112 000	-112 000
Anslag netto	-100 743		-112 000	-112 000

Budgetmotivering

Föreslås ett anslag om 112.000 euro.

Utgifter

Utgifterna beräknas uppgå till 112.000 euro. Med anslaget finansieras bland annat luftkvalitetsmätning och bränslekvalitetskontroller efter att överenskommelseförordning med riket nåtts i syfte att fullgöra skyldigheterna i landskapsförordningen (2001:38) om tillämpningen i landskapet Åland av vissa riksförfattningar rörande åtgärder mot förorening av luften. Också kostnader som föranleds av eventuella provningar enligt kemikalielagstiftningen och tillsyn enligt den och även konsument säkerhetslagen finansieras med anslaget. Momentet kan även belastas med kostnader för medverkan i EU-naturvårdsprojekt gällande vattenförvaltning och -skydd.

Därtill finansieras fortsatt systematisk uppföljning av lantbruket som underlag för uppföljning och utvärdering av miljöåtgärder riktade till lantbruket i landsbygdsutvecklingsprogrammet samt för miljölagstiftning och andra styrmedel.

Med hänvisning till finansförvaltningslagen (2012:69, 6 §) föreslås att momentet kan gottskrivas med inkomster för deltagande i projekt samt belastas med motsvarande anslag.

440 Naturvård

Momentet täcker skydd, inventering och restaurering av natur samt återinförande av hotade eller försvunna arter. Även skötselåtgärder enligt lag inom naturreservat omfattas.

44000 Naturvård, verksamhet (RA)

Sammandrag	Bokslut 2024	Överförs till 2025	Budget inkl. äb 2025	Förslag 2026
Intäkter	112 492		92 000	80 000
Kostnader	-665 283		-728 000	-726 000
Anslag netto	-552 791		-636 000	-646 000

Budgetmotivering

Föreslås inkomster om 80.000 euro och ett anslag om 726.000 euro.

Inkomster

I form av EU-delfinansiering av projektet Life IP Biodiversea förväntas efter redovisning en delbetalning om 50.000 euro. För projektet Wildhab förväntas en delbetalning om 30.000 euro i form av EU-delfinansiering.

Utgifter

Utgifter som beräknas uppgå till 280.000 euro finansierar:

Inventering och kartläggning av hotade och skyddsvärda arter och biotoper, däribland starkt hotade arter som riskerar utrotas från den åländska naturen samt för att inventera invasiva växtarter vars förekomst och spridning på Åland starkt riskerar att hota den biologiska mångfalden. Detta anslag inkluderar även restaurerande åtgärder för hotade arter och biotoper samt utrotningsåtgärder för invasiva växtarter.

Kontroll av de invasiva arterna mårhund och mink på landskapets fastigheter. Skötseln köps av landskapets fastighetsverk och avser arbete utöver det som görs inom ramen för det årliga skötselanslaget för naturreservat. Kontrollen sker i samarbete mellan miljöbyrån och skogsbruksbyrån.

Inventeringar inom naturreservat och Natura 2000-områden inom terrestra områden utgående från en femårig plan för inventeringar.

Värderingsuppdrag, köpvittnen och andra löpande kostnader för investeringar i form av inköp av och avtal om områden för naturskydd.

Samarbete med Nätö biologiska station, som grundar sig på avtal med Societas pro Fauna et Flora Fennica.

Avskrivningar för immateriella rättigheter i form av intrångsavtal för naturreservat.

En kostnad om 18.000 euro beräknas för åtgärder för förbättring och återskapande av livsmiljöer och inom Natura 2000-områden med vissa betes- och gräsmarkshabitat med tanke på vilda kulturväxtsläktingar (CWR) inom projektet Wildhab. Även åtgärder för uppförökning och återinförande av målarter kan ingå.

Personalkostnader inom de pågående EU-projekten inom de marina områdena beräknas uppgå till 63.000 euro för Life IP Biodiversea. Dessa kostnader motsvaras av inkomster i form av EU-finansiering som fås i efterskott mot redovisning.

För deltagande i uppföljningen av tumlare inom det pågående projektet SAMBAH II beräknas en kostnad om 15.000 euro som en delfinansiering enligt den godkända projektplanen.

En kostnad om 350.000 euro beräknas för den kontinuerliga skötseln och restaureringen av landskapets naturreservat och genbanken. Skötseln köps av landskapets Fastighetsverk. Vid skötseln av naturreservaten framhävs områdenas rekreativvärde inom de områden där det är möjligt med tanke på bevarandet av naturvärden. En höjning av anslag behövs på grund av ökat antal naturreservat, till följd av ökade krav i fråga om arealer som skyddas samt då behov finns att förbättra skötseln så att naturvärden inte försämras i naturreservaten, vilket leder till behov av flera persontimmar. I skötselanslaget ingår även kostnaden för de transporter av betesdjur till öar som är naturreservat och som utförs av M/S Tärnan, eftersom bete ingår som en åtgärd inom den lagstadgade skötseln.

44000 Naturvård, överföringar (RA)

Sammandrag	Bokslut 2024	Överförs till 2025	Budget inkl. äb 2025	Förslag 2026
Intäkter				
Kostnader	-150 582		-215 000	-175 000
Anslag netto	-150 582		-215 000	-175 000

Budgetmotivering

Föreslås anslag om 175.000 euro.

Utgifter

En kostnad om 175.000 euro beräknas för programmet om frivilligt skydd av skog och mark enligt landskapsregeringens riktlinjer samt för åtgärder för att fortsatt understöda arbetet mot invasiva däggdjur och fåglar.

445 Penningautomatmedel för social, hälso och miljöverksamhet

Rubriken ändrad.

44510 Penningautomatmedel för social verksamhet samt hälso- och sjukvårdsverksamhet (R)

Sammandrag	Bokslut 2024	Överförs till 2025	Budget inkl. äb 2025	Förslag 2026
Intäkter				
Kostnader	-3 516 210	-1 055 750	-3 800 000	-3 510 000
Anslag netto	-3 516 210	-1 055 750	-3 800 000	-3 510 000

Budgetmotivering

Rubriken ändrad.

Föreslås ett anslag om 3.510.000 euro.

Reserverade anslag från tidigare år, och att två projekt avslutas under året, gör att nivån återgår till den som gällde före projektstart och bedömningen är att kärnverksamhet och verksamhetsstöden inte påverkas.

Utgifter

Föreslås ett anslag om 1.838.000 euro för att, i enlighet med LL (1966:19) om lotterier utges som stöd till ca trettio föreningar och projekt inom det sociala området. I fördelningen av penningautomatmedel prioriteras insatser som främjar äldres sociala delaktighet, motverkar

marginalisering bland unga vuxna samt förebygger missbruk av alkohol, narkotika, dopning, tobak och spel (ANDTS).

Föreslås ett anslag om 1.672.000 euro för att, i enlighet med LL (1966:19) om lotterier utges som stöd till ca tio föreningar och projekt inom området hälso- och sjukvård. I fördelningen av penningautomatmedel prioriteras insatser som främjar äldres delaktighet, motverkar marginalisering bland unga vuxna samt förebygger missbruk av alkohol, narkotika, dopning, tobak och spel. Inom anslaget beviljas också medel till det 3,5-åriga projektet (2022-2026) "Barn och ungas hälsa och välmående" och det 2-åriga projektet "Styrning av kost och nutrition i landskapet (2024-2026)". Båda projekten avslutas i maj 2026 varför den tillfälliga ökningen av anslaget som gjordes i budgeten år 2022 upphör och anslaget återgår till tidigare nivå. Inom anslaget beviljas ytterligare medel för två projekt inom Folkhälsan, ANDTS- politiskt program (2025-2028) och det 2,5-åriga projektet "Hållbart på menyn" (2024-2026) samt för projekt inom "Pushing for progress" som löper under 2,5 år (2025-2027).

44520 Penningautomatmedel för miljöverksamhet (R)

Sammandrag	Bokslut 2024	Överförs till 2025	Budget inkl. äb 2025	Förslag 2026
Intäkter				
Kostnader	-710 027	-41 979	-467 000	-395 000
Anslag netto	-710 027	-41 979	-467 000	-395 000

Budgetmotivering

Föreslås ett anslag om 395.000 euro.

Utgifter

Medel beviljas som verksamhetsstöd för miljöverksamhet och arbete för hållbar utveckling till ideella organisationer eller andra som uppfyller principerna för verksamhetsstöd. Minskningen beror på att stödet till bärkraft flyttas till moment 35000.

450 Vattenförsörjning och vattenvård

Momentet täcker lagstadgat arbete inom vattenövervakning och havsplanering, genomförandet av projekt samt övrig verksamhet och utveckling inom vattenförsörjning och vattenvård.

45000 Vattenförsörjning och vattenvård, verksamhet (RA)

Sammandrag	Bokslut 2024	Överförs till 2025	Budget inkl. äb 2025	Förslag 2026
Intäkter	107 468		514 000	288 000
Kostnader	-526 511	-36 690	-1 590 000	-2 123 000
Anslag netto	-419 043	-36 690	-1 076 000	-1 835 000

Budgetmotivering

Föreslås inkomster om 288.000 euro och ett anslag om 2.123.000 euro.

Under moment 89250 intäktsförs kostnaden för projektet Rent vatten 2030, ca 1.273.000 euro, så som upplösning av reservering av penningautomatmedel.

Med hänvisning till finansförvaltningslagen 6 § LL (2012:69) föreslås att momentet kan gottskrivas med inkomster för seminarier, deltagande i projekt och vattenförbättrande åtgärder som genomförs inom ramen för verksamheten samt belastas med motsvarande anslag.

Inkomster

Inkomsterna avser finansiering från det operativa programmet för den Europeiska havs-, fiskeri- och vattenbruksfonden av ett nytt marint projekt (160.000 euro) och EU-finansiering av det pågående

Interreg Central Baltic projektet Baltic Reed (36.000 euro). Dessutom tillkommer Central Baltic projektet Resilient Sea som beräknas starta i juni 2026 om det beviljas (92 000 euro). Beslut från Central Baltic fattas vid årsskiftet.

Utgifter

Vattenövervakning

En kostnad om 440.000 euro beräknas för lagstadgad övervakning i enlighet med 18 § Vattenlag (1996:61) för landskapet Åland och undersökningar utgående från krav i EU-direktiv.

Kostnader som uppstår i genomförandet av ett nytt marint projekt omfattar ca 160.000 euro/år. Syftet med det marina projektet är utökad havskunskap och samverkan för att långsiktigt gynna de ekosystemtjänster som hälsosamma fiskbestånd och biologisk mångfald bidrar med i kust och hav. Ansökan lämnades in sommaren 2024 och projektet beviljades medel våren 2025 med start i juni. Projektet avslutas år 2027. Projektet finansieras i sin helhet med EU-medel från det operativa programmet för den Europeiska havs-, fiskeri- och vattenbruksfonden. Kostnaderna för projektet som helhet beräknas uppgå till totalt 487.000 euro.

Dricksvatten och avlopp

En kostnad om 30.000 euro beräknas för medlemskap i VA-samarbetet, för övriga mindre utredningar och kostnader (inklusive årsavgift för VA-guiden) samt behövliga informationsinsatser.

Övrig vattenvård och vattenförvaltning

En kostnad om 60.000 euro beräknas för utredningar, undersökningar samt information och övriga kostnader främst kopplade till genomförande av lagstadgade åtgärdsprogram, förvaltningsplan och havsplanering.

Kostnader som uppstår i genomförandet av projektet "Vattenförbättrande åtgärder/Rent Vatten 2030 (2023–2026)" omfattar ca 1.273.000 euro under år 2026. Inom projektet finansieras landskapsregeringens egna åtgärder och samarbetsprojekt för konkreta vattenförbättrande åtgärder. Syftet är att höja den ekologiska statusen i prioriterade sjöar och havsvikar till år 2030 och att långsiktigt säkra och klimatanpassa vattenförsörjningen på Åland. Projektet finansieras i sin helhet genom överföring av penningautomatmedel som reserverats för ändamålet i budgeten för år 2023 under kapitel 350 och i första tilläggsbudgeten för år 2023 under moment 89250. Totalt har 1.600.000 euro reserverats för projektet.

Kostnader som uppstår i genomförandet av det till 80 % EU-finansierade Interreg Central Baltic projektet Baltic Reed (2023–2026) omfattar ca 45.000 euro. Den nationella delen (20%, 9.000 euro) finansieras genom överföring av reserverade penningautomatmedel som reserverats för ändamålet i budgeten för år 2023 under moment 89250. Under moment 89250 intäktsförs motsvarande belopp om 9.000 euro så som upplösning av reservering av penningautomatmedel. Totalkostnaden för projektet uppgår till 277.000 euro varav den totala nationella finansieringen uppgår till 55.000 euro. Syftet med projektet är att genom vasskörd återvinna näringsämnen från eutrofierade strandområden, förbättra den biologiska mångfalden och skapa ekosystemtjänster för vassens användning.

Kostnader som uppstår i genomförandet av det planerade och till 80 % EU-finansierade Interreg Central Baltic projektet Resilient Sea (2026–2029) omfattar ca 115.000 euro under år 2026, varav den nationella delen (20 %) uppgår till ca 23.000 euro. Den nationella delen finansieras genom ordinarie budgetmedel. Totalkostnaden för projektet uppgår till ca 499.000 euro, varav den nationella finansieringen uppgår till ca 100.000 euro. Syftet med projektet är att förbättra vattenkvaliteten genom olika vattenförbättrande åtgärder och att stärka den biologiska mångfalden inom ett pilotområde.

45000 Vattenförsörjning och vattenvård, överföringar (RA)

Sammandrag	Bokslut 2024	Överförts till 2025	Budget inkl. äb 2025	Förslag 2026
Intäkter				
Kostnader	-162 410		-120 000	-20 000
Anslag netto	-162 410		-120 000	-20 000

Budgetmotivering

Föreslås ett anslag om 20.000 euro.

Utgifter

En kostnad om 20.000 euro beräknas för räntestöd för vatten- och avloppsprojekt.

460 Cirkulär ekonomi

Landskapsregeringens långsiktiga målsättning är att uppnå strategiskt utvecklingsmål nummer 7, "Hållbara och medvetna konsumtions- och produktionsmönster" genom att materialflödena övergår från linjära till cirkulära och att avfallsmängderna samtidigt minskar.

46000 Cirkulär ekonomi, verksamhet (RA)

Sammandrag	Bokslut 2024	Överförts till 2025	Budget inkl. äb 2025	Förslag 2026
Intäkter			40 000	90 000
Kostnader	-10 704	-11 786	-62 000	-128 000
Anslag netto	-10 704	-11 786	-22 000	-38 000

Budgetmotivering

Föreslås inkomster om 90.000 euro och anslag om 128.000 euro.

Inkomster

Inkomsterna avser finansiering från Interreg Central Baltic projektet "Waste to Value" (40.000 euro) samt från Horizon projektet "BLISS" (50.000 euro). Beslut om "BLISS" fattas i början av år 2026 och projektet beräknas starta i juni 2026.

Utgifter

Anslaget avser avfallsstatistik, informationskampanjer och medlemskap i branschorganisationen Avfall Sverige. Under år 2026 kommer plockanalys utföras för att framta underlag för avfallsstatistiken.

Kostnaderna som uppstår i genomförandet av det till 80 % EU-finansierade Interreg Central Baltic projektet "Waste to Value" (2025-2027) omfattar ca 50.000 euro under år 2026. Den nationella delen utgör 20 %, ca 10.000 euro. Totalkostnaden för projektet uppgår för landskapsregeringens del till ca 150.000 euro varav den totala nationella finansieringen uppgår till ca 30.000 euro. Syftet med projektet är att öka återanvändningen av resurser genom anläggande av en återanvändningsanläggning vid Svinryggens deponi.

Kostnaderna för det 100% finansierade Horizon-projektet "BLISS" förväntas uppgå till 50.000 euro under år 2026. Projektets målsättning att utveckla och testa användning av biokol bl.a. i rening av vattendrag.

46000 Cirkulär ekonomi, överföringar (RA)

Sammandrag	Bokslut 2024	Överförts till 2025	Budget inkl. äb 2025	Förslag 2026
Intäkter				
Kostnader	-15 000	-5 343	-15 000	-34 000
Anslag netto	-15 000	-5 343	-15 000	-34 000

Budgetmotivering

Föreslås ett anslag om 34.000 euro.

Utgifter

Anslaget avser åtgärder för att minska antalet skrotfordon i miljön.

470 Miljöhälsovård

Landskapsregeringens arbete med att upprätthålla sjukdomsfri status för djursjukdomar som ska bekämpas fortsätter under året samtidigt som arbetet med att utrota bikvalstersjukdomen varroasis i Brändö fortsätter. Det förebyggande arbetet för god livsmedelssäkerhet fortgår i samarbete med Livsmedelsverket. Genom förebyggande arbete och övervakning av djursjukdomar ska människors och djurs hälsa samt en hållbar miljö tillförsäkras.

47000 Miljöhälsovård (RA)

Sammandrag	Bokslut 2024	Överförts till 2025	Budget inkl. äb 2025	Förslag 2026
Intäkter	2 311			
Kostnader	-49 804		-78 000	-70 000
Anslag netto	-47 493		-78 000	-70 000

Budgetmotivering

Föreslås ett anslag om 70.000 euro.

Utgifter

Anslaget avser pågående utrotning av bikvalstersjukdomen varroasis i Brändö samt upprätthållande av Ålands varroafria status. Analyser och kontroller av rester av veterinärmedicinska läkemedel och främmande ämnen i livsmedel, övervakning av potentiella utbrott av sjukdomar som ska bekämpas samt hyra för beredskapslager.

848 Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighet

Myndighetens uppdrag har fastställts i landskapslag (2007:115) om Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighet (ÅMHM).

ÅMHM är en central kunskapsorganisation med kunden i fokus inom miljö- och hälsoskyddsområdet. Genom lagstadgad prövning, tillsyn, rådgivning och information förebygger ÅMHM skador på miljön, skyddar människor från hälsofaror samt djur från oskäligt lidande. Arbetet bidrar också till möjligheten att nå en hållbar utveckling. Vidare ansvarar myndigheten för tillsyn av privat och offentlig socialvård samt hälsovård. Myndigheten tillhandahåller också veterinärvård för alla djurslag dygnet runt samt laboratorietjänster vid ÅMHM Laboratoriet. Genom ÅMHM:s arbete skapas förutsättningar för verksamhetsutövarna att följa gällande lagstiftning samt fullgöra sina skyldigheter mot allmänheten att skydda Ålands gemensamma arv.

En välfungerande myndighet som säkerställer att verksamhetsutövarna inom rimlig tid beviljas de tillstånd som lagstiftningen kräver är en nödvändig grund för ett välfungerande näringsliv.

ÅMHM Laboratoriet är en viktig del av den åländska förebyggande hälso- och miljövården och en viktig samarbetspartner i den egna kvalitetskontrollen för många företag i det åländska näringslivet. Laboratoriet är också en viktig del i krisberedskapen i händelse av livsmedels- eller vattenburen smitta och radioaktivt nedfall. Laboratoriet sköter på uppdrag av Ålands landskapsregerings miljöbyrå fältprovtagning och analys enligt det vattenövervakningsprogram som krävs enligt EU:s vattendirektiv för uppföljning av vattenmiljön. Laboratoriet fungerar därutöver som en smidig stödfunktion för många olika typer av företag, myndigheter och privatpersoner som erbjuds ackrediterade fysikalisk-kemiska, mikrobiologiska och biologiska analyser av livsmedel, vatten, jord och djursjukdomar.

Budgetmål	Åtgärd
Stärka rättssäkerheten och säkerställa god förvaltning	Bevara och stärka myndighetens kompetens inom förvaltning, juridik och verksamhetsområden genom kompetensutveckling och samarbete
Ändamålsenligt organiserad verksamhet och attraktiv arbetsgivare	Arbetet med myndighetens lokalfråga fortsätter med målsättning att ta fram en långsiktig lösning Genomföra konkreta insatser som befrämjar arbetstrivselen och minskar sjukfrånvaron
Effektiv myndighetsutövning med god kvalitet	Fortsatt arbete med övergång till digitala inspektioner Uppdatera digitala rutiner och system utifrån krav i ny lagstiftning om informationshantering, cybersäkerhet och motståndskraft Föreslå lagändringar som kunde medföra effektivisering av myndighetsutövningen
Laboratoriet tillhandahåller god analyskvalitet till det åländska samhället	Vidareutveckling av laboratoriets kvalitetssystem Nytt instrument för strålmätning i vatten och livsmedel införskaffas
Laboratoriets analysresultat håller hög nivå i internationell jämförelse	Satsning på personalens kompetens och säkerställa att laboratoriets instrument har god prestanda

84810 Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighet, verksamhet (RA)

Sammandrag	Bokslut 2024	Överförts till 2025	Budget inkl. äb 2025	Förslag 2026
Försäljningsintäkter	258 714		259 500	296 347
Avgiftsintäkter	428 248		462 500	469 438
Övr verksamh intäkt	9 193			5 075
Summa Verksamhetens intäkter	696 155		722 000	770 860
Personalkostnader	-2 408 240		-2 594 003	-2 623 991
Köp av tjänster	-143 013	-50 000	-127 884	-131 343
Material förnödenh	-153 195		-111 760	-115 726
Övr verksamh kostn	-137 398	-17 770	-165 921	-151 300
Summa Verksamhetens kostnader	-2 841 846	-67 770	-2 999 568	-3 022 360
Summa Verksamhetsbidrag	-2 145 691	-67 770	-2 277 568	-2 251 500
Övr finansiella int	332			
Övr finansiella kost	-20			
Summa Finansiella intäkter och kostnader	312			
Summa Årsbidrag	-2 145 379	-67 770	-2 277 568	-2 251 500
Avskrivn enl plan	-17 159		-14 432	-14 500
Summa Av- och nedskrivningar	-17 159		-14 432	-14 500
Summa Räkenskapsperiodens resultat	-2 162 538	-67 770	-2 292 000	-2 266 000
Summa Räkenskapsperiodens under- eller överskott	-2 162 538	-67 770	-2 292 000	-2 266 000

Moment	Bokslut 2023	Bokslut 2024	Budget inkl. ÄB 2025	Förslag 2026
84810 ÅMHM, verksamhet	-1 987 466	-2 162 538	-2 292 000	-2 266 000

Budgetmotivering

Föreslås inkomster om 770.860 euro och anslag om 3.036.860 euro.

Inkomster

Myndighetens taxor och avgifter indexjusteras och intäkter som härleds till handläggning av ärenden inom havsbaserad vindkraft är införd som en ny intäktskälla. Totalt handlar det om en ökning på 48.860 euro.

Intäkt för handläggning av miljökonsekvensbeskrivning (MKB) inom havsbaserad vindkraft uppskattas till 36.000 euro och baseras på en arbetstid om 450 timmar för 80 euro, vilket är en försiktig uppskattning av arbetstiden. Den faktiska arbetstiden blir troligtvis avsevärt högre och därmed även intäkten. Handläggningstiden uppskattas uppgå till 6-9 månader till beslut om godkännande av MKB.

För att intäktsposten ska realiseras under budgetåret 2026 krävs att åtminstone en MKB lämnas in till myndigheten i sådan tid att den hinner behandlas under året. Myndigheten har fått indikationer om att en MKB kan komma att lämnas in under slutet av år 2025.

Utgifter

Myndighetens verksamhet är lagstyrd. Myndigheten är skyldig att utföra de lagstadgade uppgifterna inklusive en ändamålsenlig tillsyn av de objekt som myndigheten har tillsyn över. Med tillräckliga personalresurser för att utföra den proaktiva samt klagomålsbaserade tillsyn som behövs minimeras riskerna och därmed kostnaderna för bland annat större avvikelser, negativa miljökonsekvenser, livsmedelsburna epidemier, smittsamma djursjukdomar, tillbud och olyckor.

Myndighetens utgifter består främst av personalkostnader.

Beredskap för förverkligandet av planerna med åländsk havsbaserad vindkraft är beaktade i form av personalresurs (två projektanställda) men inte genom extra anslag för anlitande av utomstående experttjänster.

Myndigheten har påbörjat ett arbete med att ta fram förslag på "lagförenklingar och -brister" som på sikt kan effektivisera myndighetsutövningen.

84820 Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighets laboratorium, verksamhet (RA)

Sammandrag	Bokslut 2024	Överförs till 2025	Budget inkl. äb 2025	Förslag 2026
Försäljningsintäkter	409 871		420 000	420 000
Övr verksamh intäkt	4 362			
Summa Verksamhetens intäkter	414 233		420 000	420 000
Personalkostnader	-555 543		-601 804	-596 016
Köp av tjänster	-152 006		-165 100	-168 600
Material förnödenh	-128 034		-149 800	-152 500
Övr verksamh kostn	-119 803		-118 796	-119 284
Summa Verksamhetens kostnader	-955 386		-1 035 500	-1 036 400
Summa Verksamhetsbidrag	-541 153		-615 500	-616 400
Summa Årsbidrag	-541 153		-615 500	-616 400
Avskrivn enl plan	-27 098		-41 500	-17 600
Summa Av- och nedskrivningar	-27 098		-41 500	-17 600
Summa Räkenskapsperiodens resultat	-568 251		-657 000	-634 000
Summa Räkenskapsperiodens under- eller överskott	-568 251		-657 000	-634 000

Moment	Bokslut 2023	Bokslut 2024	Budget inkl. ÄB 2025	Förslag 2026
84820 ÅMHM, laboratoriet	-567 070	-568 251	-657 000	-634 000

Budgetmotivering

Landskapsregeringen föreslår inkomster om 420.000 euro och anslag om 1.054.000 euro.

Inkomster

Taxor indexjusteras men ingen intäktsökning föreslås eftersom vissa undersökningar inom ramen för vattenövervakningsprogrammet förväntas minska.

Genom landskapsregeringens vattenövervakningsprogram föreslås intäkter om 242.000 euro.

Undersökningen av näringshalten i diken i högt belastade områden, s.k. typområden, ersätts med 7.500 euro. Summan är lägre än år 2025 och beror på att typområdena blir färre. Företag och andra privata kunder står för den största delen av de övriga inkomsterna.

Utgifter

Anslaget avser laboratorieverksamhet inom miljö, livsmedel och djursjukdomar och personalkostnaderna utgör ca 60 % av de totala kostnaderna. Laboratoriet utför årligen över 30.000 analyser.

Politikområde 5 - detaljmotivering verksamhet och överföringar

Politikområde 5 omfattar utbildnings- och kulturavdelningen, högskolan på Åland, Ålands folkhögskola, Ålands musikinstitut, Ålands gymnasium samt Ålands sjösäkerhetscentrum.

- Utbildnings- och kulturavdelningens verksamhet – Anslaget används främst till personalkostnader, tjänsteresor, internutbildning samt Ålands landskapsarkivs verksamhet
- Studiestöd – I studiestödet ingår studiepenning, vuxenstudiepenning, försörjartillägg och bostadstillägg
- Landskapsandelar och stöd för utbildningsverksamhet – Andelarna betalas ut till kommunerna för kostnader för barnomsorgen, grundskolan och grundskoleundervisningen för vuxna
- Vuxenutbildning – Anslaget avser sysselsättningsfrämjande utbildning och svenska för inflyttade
- Utvecklingsarbete inom utbildning – I anslaget ingår utgifter för personalkostnader och inköp av experttjänster i anslutning till olika utvecklingsprojekt, fortbildningsinsatser, utvärderingar, utredningar och omvärldsbevakning
- Biblioteksverksamhet – Anslaget innehåller kostnader för att upprätthålla ett gemensamt centralbibliotek för Åland tillsammans med Mariehamns stad
- Landskapsandelar och stöd för medborgarinstitut och kulturverksamhet – Kostnader för ungdoms- idrotts- och kulturverksamhet samt verksamhetsstöd för Medborgarinstitutet
- Ålands kulturdelegation – Anslaget avser främst verksamhetskostnader, arvoden samt residensverksamhet
- Kultur- och kulturmiljöförvaltning – Kostnader för utrednings- och undersökningsverksamhet gällande landskapets byggnadsarv, fornminnen, värdefulla kulturmiljöer samt skötselanslag m.m.
- Penningautomatmedel för ungdomsarbete och idrott, kulturell verksamhet samt fritidsverksamhet för barn och unga – Anslagen går till föreningar och andra organisationer som bedriver ungdoms-, idrott- och kulturell verksamhet
- Ålands museum – Anslaget innehåller verksamhetskostnader för den museala verksamheten vid Ålands museum med dess bemannade sevärdheter
- Högskolan på Åland – Utbildar för arbetslivet på högskolenivå, arbetar med FUI, samverkar med andra högskolor och samhället i övrigt
- Ålands folkhögskola – Erbjuder enligt folkbildningstraditionen allmänbildande och annan utbildning till ungdomar och vuxna
- Ålands musikinstitut – Anslaget innehåller kostnader för verksamhet och utbildning för barn och ungdomar i musik och dans
- Ålands gymnasium – Erbjuder allmänbildande gymnasieutbildning, grundläggande yrkesutbildning på gymnasienivå samt annan utbildning på gymnasienivå
- Vuxenutbildning inom informations- och kommunikationsteknik – Kostnader för utbildningen Grit:lab

- Ålands sjösäkerhetscentrum – Bedriver kursverksamhet som sjöfartsnäringen, sjöskolorna och andra aktörer inom räddning och säkerhet behöver.

I tabellen nedan visas en sammanställning över politikområde 5.

	Bokslut 2024	Överförs till 2025	Budget inkl. äb 2025	Förslag 2026
Politikområde 5	-71 008 234	-5 854 239	-72 269 000	-69 124 000

500 Utbildnings- och kulturavdelningens förvaltningsområde

Tabellen nedan är en sammanställning av sifferbudgeten inom avdelningens förvaltningsområde för såväl allmänna förvaltningen som fristående enheter. Beloppen är exklusive avdelningen underlydande myndigheter eftersom de beloppen visas separat under respektive myndighet. Sammanställningen visar totalerna av såväl verksamhetsanslagen som överföringsanslagen. I kolumnerna framgår utfallssiffror i senaste bokslut, hur mycket av reservations- respektive ramanslag som överförts i senaste bokslut så att de är disponibla innevarande år, grundbudget inklusive ändringsbudgeter för innevarande år samt förslaget till budget för kommande år. Dessutom visas utvecklingen per budgetmoment för en fyraårsperiod.

Sammandrag	Bokslut 2024	Överförts till 2025	Budget inkl. äb 2025	Förslag 2026
Försäljningsintäkter	504 418		613 000	645 000
Avgiftsintäkter	14 942		14 000	17 000
Erhållna bidrag			92 000	92 000
Övr verksamh intäkt	42 415		42 000	45 000
Summa Verksamhetens intäkter	561 776		761 000	799 000
Personalkostnader	-3 809 325	-167 428	-3 645 273	-4 036 181
Köp av tjänster	-10 749 431	-166 287	-11 440 795	-8 912 701
Material förnödenh	-209 791	-5 000	-230 537	-216 704
Övr verksamh kostn	-1 903 375		-1 927 695	-1 831 213
Summa Verksamhetens kostnader	-16 671 922	-338 715	-17 244 300	-14 996 800
Återbet av överf	60 693		80 000	60 000
Summa Intäkt ink o kap	60 693		80 000	60 000
Summa Intäkt ink o kap öv	60 693		80 000	60 000
Undervisn kultur idr	-19 406 757	-1 557 051	-20 059 000	-19 627 000
Soc hälsovård utsk	-9 805 270		-8 775 000	-8 265 000
Övriga ink kap överf	-36 180	-28 070	-40 000	-40 000
Summa Utgift ink o kap öv	-29 248 207	-1 585 121	-28 874 000	-27 932 000
Summa Kostn ink o kap öv	-29 248 207	-1 585 121	-28 874 000	-27 932 000
Summa Verksamhetsbidrag	-45 297 660	-1 923 836	-45 277 300	-42 069 800
Räntekostnader	-118			
Summa Finansiella intäkter och kostnader	-118			
Summa Årsbidrag	-45 297 778	-1 923 836	-45 277 300	-42 069 800
Avskrivn enl plan	-83 520		-83 700	-196 200
Summa Av- och nedskrivningar	-83 520		-83 700	-196 200
Summa Räkenskapsperiodens resultat	-45 381 298	-1 923 836	-45 361 000	-42 266 000
Ökning eller minskning av reserver	-107 678			
Summa Räkenskapsperiodens under- eller överskott	-45 488 976	-1 923 836	-45 361 000	-42 266 000

Moment	Bokslut 2023	Bokslut 2024	Budget inkl. ÄB 2025	Förslag 2026
50010 Utb och kultur, verksamhet	-4 421 932	-4 725 634	-4 532 000	-4 718 000
50200 Studiestöd	-8 946 657	-8 663 673	-8 695 000	-8 205 000
Summa 5100 Utb.avd allm byrån	-13 368 589	-13 389 307	-13 227 000	-12 923 000
52000 Andel kommunernas utbild verk	-13 355 199	-13 984 036	-14 820 000	-14 476 000

Moment	Bokslut 2023	Bokslut 2024	Budget inkl. ÄB 2025	Förslag 2026
52500 Barnomsorg o grunsk flyktingar		-1 080 903		
53500 Vuxen utbildning	-1 477 707	-1 440 471	-1 533 000	-1 160 000
53510 Utvecklingsarb inom utbildn	-473 222	-458 662	-541 000	-513 000
53520 Högscoleutbildning	-7 535 000	-8 161 000	-8 248 000	-6 204 000
Summa 5200 Utbildningsbyrån	-22 841 129	-25 125 073	-25 142 000	-22 353 000
50500 Bibliotek	-135 082	-148 223	-168 000	-166 000
51000 LR andel medb.insti o kulturv	-726 129	-761 285	-799 000	-816 000
51010 Ål Kulturdeleg o nord.kultursa	-41 976	-40 113	-45 000	-40 000
51100 Kultur o kulturmiljöförvaltn	-708 802	-744 585	-798 000	-749 000
51500 Paf-medel ungdom och idrott	-2 417 473	-2 638 727	-2 544 000	-2 544 000
51600 Paf-medel kultur	-2 750 404	-2 490 339	-2 133 000	-2 086 000
51700 Paf-medel fritidssedel barn		-17 620		
Summa 5300 Kulturbyrån	-6 779 867	-6 840 892	-6 487 000	-6 401 000
54000 Ålands museum	-64 223	-133 703	-505 000	-589 000
Summa 5400 Ål museum	-64 223	-133 703	-505 000	-589 000
Summa 5000 Utbildn o kulturavd	-43 053 809	-45 488 976	-45 361 000	-42 266 000

500 Allmän förvaltning

Allmän inledning

Utbildnings- och kulturavdelningens huvudsakliga arbetsområden omfattar förvaltning och verksamheter kring utbildnings-, kultur-, arkiv-, biblioteks-, ungdoms- och idrottsfrågor samt musei- och kulturarvsärenden. Avdelningen har till uppgift att inom sitt ansvarsområde förbereda och hantera lagstiftnings- och budgetärenden, planera, leda, utveckla, samordna och följa upp verksamheter samt utöva tillsyn inom de olika verksamhetsområdena.

Allmänna byrån har stabsfunktioner och handlägger ärenden som gäller den övergripande förvaltningen, arkivverksamhet och utvecklingen inom avdelningens verksamhetsområden.

Utbildningsbyrån handlägger ärenden som gäller samarbetet mellan barnomsorgen, förundervisningen och grundskolan, grundskoleutbildningen, utbildningen på gymnasienivå, högscoleutbildningen, erkännande av yrkeskvalifikationer, jämförelse av högscolexamen och fri bildning som förmedlas i skolform.

Kulturbyrån handlägger ärenden och finansiering gällande kulturell och museal verksamhet, det allmänna fria bildningsarbetet, ungdoms- och idrottsverksamhet, biblioteks-, film- och medieverksamhet, nordiskt och övrigt internationellt samarbete inom kultur- och medieområdet, kreativa näringar och konventioner tillhörande museer och kulturarv. Byrån handlägger även ärenden inom kulturminnesvården d.v.s. fornminnes-, kulturmiljö-, folkminnes- och byggnadsminnesvården samt arkitektur och kyrkligt kulturarv.

Ålands museum handlägger ärenden gällande museiverksamhet. Verksamheten innefattar utställningar och förmedling, ansvar för och förvaltning av samlingar, kundservice samt museipedagogiskt arbete vid landskapsägda museer och sevärdheter. Ålands museum utför uppdragsverksamhet inom sina verksamhetsområden.

Nyheter och förändringar

Utbildningsbyråns verksamhetsområde: Utbildningar till omsorgsassistent och lokalvårdare samt yrkesexamen inom miljöteknik påbörjas och kurser inom kognitiv svikt planeras.

Tillsynsverksamheten för grundskola och gymnasium utvecklas vidare genom fortsättning av pågående projekt. Hänvisningsrapporten gällande åländska referensramen för kvalifikationer och

examina AXQF (The Åland Qualifications Framework) presenteras för den europeiska expertgruppen EQF-advisory group. Arbetet med revideringen av lagen om barnomsorg och grundskola fortsätter och implementeringen av ny gymnasielag som träder i kraft 1.8.2026 påbörjas. Åland ingår i rikets digitala studieadministrativa system Koski, Virta och Studieinfo. Forskningsprojekt om samundervisning och kommunalt projekt om resursenhet inleds.

Enligt plan kommer Ålands folkhögskola bli en del av Ålands gymnasium under år 2026. Ett av huvudsyftena är att samordna och effektivisera resurserna, inte minst de administrativa. Det finns ett behov av att utreda samma fråga beträffande övriga mindre underliggande myndigheter. Delar av Ålands folkhögskolas utbildningsprogram liksom Ålands musikinstituts verksamhet karaktäriseras som fri bildning. En översyn kring hur den fria bildningen på Åland ska organiseras och lagstiftas behöver göras. Gällande Ålands sjösäkerhetscentrum föreslås att dess verksamhet sammanförs med sjöfartsutbildningen vid Högskolan på Åland under år 2027 och planeringen för detta genomförs år 2026. De sjöfartsrelaterade utbildningarna och kursverksamheterna vid Högskolan på Åland inklusive Ålands sjösäkerhetscentrum samt Ålands gymnasium avses att samordnas med en övergripande chef och en budget med start under år 2027 och med planering under år 2026.

Kulturbyråns verksamhetsområde: En ny kulturpolitisk strategi har antagits och kommer att vara vägledande för sektorns framtida utveckling. För att ytterligare stärka konstområdet på Åland undersöks möjligheterna att skapa en flexibel institution under professionell ledning för att samla de många aktiva inom scenkonsten. Frågor som rör resiliens inom kultur- och kulturarvssektorn är centrala för att utveckla hållbara lösningar – särskilt i relation till klimatförändringar och civil beredskap i ett öppet och demokratiskt samhälle. Ålands medlemskap i UNESCO fortsätter att innebära ett ökat engagemang, särskilt inom arbetet med 1954 års konvention, den så kallade Haagkonventionen.

Ålands museums verksamhetsområde: Under år 2026 kommer det arbetas med krisberedskap, katastrofplan och restvärdesräddning för föremålssamlingen. Insatsen under året inriktas särskilt mot de publika delarna, d.v.s. mot föremålen i basutställningarna.

Utbildnings- och kulturavdelningen

Budgetmål	Åtgärd
Alla barn/elever/studerande ska få det stöd de behöver	Utvärderingar inför lagrevidering (LGB)
	Implementeringen av barnomsorgens läroplan
	Planering av utbildning som förbereder för gymnasiestudier
	Åland ska ha en tillsynsenhet som utför proaktiv och reaktiv tillsyn av utbildningsverksamheterna
	Projekttjänst som specialsakkunnig inom utbildning och tillsynsfrågor
	Utvärderings- och utvecklingsverktyg för barnomsorgen
	Resursenhet på Åland utvecklas
	Forskningsprojekt inom samundervisning
	Coachning för fritidshemsföreståndare
Ett elektroniskt arkiv/arkivsystem för Åland utifrån självstyrelselagstiftningen	Arbetsgrupp för elektroniskt slutarkiv
	Fortsatt arbete med digitaliseringen av Gustaf Eriksons arkiv
	Fastställa arkivplaner
Främja livslångt lärande utgående från arbetsmarknadens och samhällets behov	Kurser i svenska: SFI, SIA
	Yrkesinriktad utbildning; omsorgsassistent, lokalvårdare, miljöteknik, kognitiv svikt

Budgetmål	Åtgärd
	Läroplansutveckling och lagrevidering. Gymnasielagen, fria bildningen m.m.
Åländska medborgare har tillgång till åländska, nationella och internationella digitala studiesystem	Koordinerande resurs för IT-tekniskt stöd
	IT-system och licenser
	KOSKI-projekten
De landskapsägda museerna och sevärdheterna är tillgängliga för alla	Installera hiss i Eckerö Post & Tullhus
	Anpassa fastigheten Ålands museum i samband med renoveringen
	Vidta åtgärder i enlighet med synskadeföreningens genomgångar av utställningsmiljöerna i Ålands kulturhistoriska museum, Ålands konstmuseum och Bomarsunds besökscenter.
De landskapsägda samlingarna är tillgängliga för alla, säkra och handhas med hög beredskap	Tre-årigt digitaliseringsprojekt av landskapets museala samlingar
	Översyn av föremålen i magasinerna i samband med registrering i databasen MuseumPlus.
	Arbeta med riskanalys, undanförelseplan, restvärdesplan och katastrofplan
	Ta fram underlag för förtätning av arkiv- och magasinstrymmen.
Främja tillgång till konst, kultur och idrott	Kulturpolitiska strategin för Åland 2030 implementeras genom handlingsplaner
	Det åländska bibliotekssystemet Quria kopplas till söktjänsten Finna
	ESF+ projekt 2024-2027 Innovativ kompetens med bredd och spets. Åland ansluts till den digitala kulturbanken.
	Fritidsaktiviteter inom kultur och idrott för barn och unga inom projektet ÅL-IN Fritid omfattar även läsfrämjandeinsatser.
	Arbetet med att revidera Idrottslagen för landskapet Åland är fortsatt prioriterat.
	ÅL-IN Fritids konceptet ska ge tillgång till utrustning, en s.k. fritidsbank.
Arbeta för att kulturmiljön och dess betydelse förmedlas, förvaltas och utvecklas på ett hållbart sätt	Den samlade kulturarvslagstiftningen ses över
	Digitala GIS-baserade kulturmiljödata utvecklas och tillgängliggörs
	Hållbar förvaltning av landskapets kulturhistoriskt värdefulla fastigheter
	Utökat kunskapsunderlag för fasta fornlämningar, maritimt kulturarv och bebyggd kulturmiljö genom arkeologiska- och byggnadsantikvariska utredningar och undersökningar
Kultursektorn är resiliënt och kristålig	Implementering av Ålands Unescostrategi
Samlingarna är uppdaterade och representativa för vår tid	Uppdatera samlingarna genom en plan för aktiv insamling, samtids- och nutidsdokumentation.
	Utföra en två-årig dokumentationsinsats med temat Staden.

Senast inför budgetåret 2027 ansöker politikområdet om minst 500.000 euro från externa källor så som EU:s fonder. För att säkerställa att externa medel används på ett effektivt och ändamålsenligt

sätt är det avgörande att ansökningarna utgår från den egna verksamhetens faktiska behov och strategiska mål.

50010 Utbildnings- och kulturavdelningens allmänna förvaltning, verksamhet (RA)

Sammandrag	Bokslut 2024	Överförts till 2025	Budget inkl. äb 2025	Förslag 2026
Intäkter	47 736		28 000	33 000
Kostnader	-4 773 370		-4 560 000	-4 751 000
Anslag netto	-4 725 634		-4 532 000	-4 718 000

Budgetmotivering

Föreslås inkomster om 33.000 euro och ett anslag om 4.751.000 euro.

Inkomster

Momentet gottskrivs bl.a. med inkomster från arbetet inom ramen för Nordplus-programmet och för insatser i Nätverk för livslångt lärande.

Utgifter

Allmän förvaltning och verksamhet

Anslaget avser avdelningens samlade personalkostnader, inköp av experttjänster, personalutbildning och omvärldsbevakning. Utgifter för nordiskt samarbete täcks till vissa delar av motsvarande inkomster.

I anslaget ingår internhyra för fastigheter som används av flera byråer inom utbildnings- och kulturavdelningen, totalt ca 1.055.000 euro. De fastigheter som avses är Ålands museum, del av Eckerö post- och tullhus, Bomarsunds besökscenter, museimagasinet, grindstugan, porthuset och del av Ribacka kontorsbyggnad i Kastelholm. Även andra mindre kostnader för fastighetsunderhåll och utrustning upptas här.

Ålands landskapsarkiv

Ålands landskapsarkiv är det självstyrda landskapet Ålands arkivinstitution, se arkivlagen (2004:13) för landskapet Åland. Enligt lagstiftningen leder och övervakar landskapsarkivet arkivväsendet i landskapet samt styr och utvecklar dokumenthanteringen inom landskapsförvaltningen. Föreslås ett anslag om 26.000 euro för landskapsarkivets verksamhet, så som inköp av material, it-tjänster och supportavtal.

502 Studiestöd

50200 Studiestöd (RA)

Sammandrag	Bokslut 2024	Överförts till 2025	Budget inkl. äb 2025	Förslag 2026
Intäkter	60 693		80 000	60 000
Kostnader	-8 724 366		-8 775 000	-8 265 000
Anslag netto	-8 663 673		-8 695 000	-8 205 000

Budgetmotivering

Föreslås inkomster om 60.000 euro och ett anslag om 8.265.000 euro.

Inkomster

Den beräknade inkomsten av återkrav av studiestöd samt av de studielån som landskapet på basen av borgensansvar erlagt till kreditinrättningar uppskattas uppgå till 60.000 euro, se LL (2006:71) om studiestöd.

Utgifter

Enligt en temporär ändring av 6a § LL (2006:71) om studiestöd ska det inte ske någon indexjustering av studiestödsbeloppen under läsåren 2025-2026, 2026-2027 och 2027-2028, undantaget beloppen för försörjartillägg och tillägg för 17-åring. Beloppen för försörjartillägg och tillägg för 17-åring indexjusteras enligt 6a § LL (2006:71) om studiestöd och fastställs så att till föregående års belopp läggs den ändring i det konsumentprisindex som ägde rum under det föregående kalenderåret och som fastställts av ÅSUB. Enligt ÅSUB:s prognos beräknas ändringen av konsumentprisindex för år 2025 bli 0,7 %. En sådan höjning av de berörda beloppen medför att kostnaderna för indexjusteringen av försörjartillägg och tillägg för 17-åring beräknas uppgå till ca 1.700 euro.

Från och med 1.8.2025 beviljas inte bostadsstöd för egen ägarbostad vilket medför en uppskattad inbesparing om 115.000 euro.

Kalkylerad fördelning av kostnaderna, euro

- Studiepenning, högskola ca 2.930.000
- Studiepenning, ej högskola ca 1.070.000
- Vuxenstudiepenning ca 1.650.000
- Försörjartillägg ca 215.000 samt
- Bostadsstöd ca 2.400.000.

505 Biblioteksverksamhet (RA)

Biblioteken bidrar till öppna, demokratiska samhällen genom kunskapsförmedling och mångsidigt kulturutbud där alla är jämlika. Biblioteken ger innevånarna förutsättningar till utbildning, information, fritt bildande av åsikter och yttringar i en förändringsbenägen värld.

Landskapsregeringen och Mariehamns stad upprätthåller gemensamt ett centralbibliotek för Åland. Centralbibliotekets uppgift är att främja den allmänna biblioteksverksamheten i landskapet. Villkoren mellan parterna är fastslagna i ett avtal som är i kraft 2025-2026. Centralbibliotekets roll tydliggörs, både generellt och specifikt gentemot kommunbiblioteken.

Det nya digitala verksamhetssystemet Quria, där alla åländska bibliotek ingår, togs i bruk år 2025. Det nya systemet planeras att under år 2026 kopplas till söktjänsten Finna. Fortbildningen för personalen i kommunala/landskapets bibliotek fokuserar på hanteringen av Quria, anslutningen till Finna-söktjänsten samt utvecklingen och stärkandet av läsfrämjande insatser.

En uppdatering av landskapslagen om bibliotek är under planering.

50500 Bibliotek

Sammandrag	Bokslut 2024	Överförs till 2025	Budget inkl. äb 2025	Förslag 2026
Intäkter	1 668		2 000	2 000
Kostnader	-149 891		-170 000	-168 000
Anslag netto	-148 223		-168 000	-166 000

Budgetmotivering

Föreslås inkomster om 2.000 euro och ett anslag om 168.000 euro.

Utgifter

Anslaget avser

- centralbibliotekets avtalsenliga ordinarie kostnader såsom lönekostnader för en bibliotekarietjänst

- licenser för biblioteksdatasystem
- upprätthållande av Alandicasamlingen, fortbildning
- boktransporter mellan biblioteken och övrig service till de allmänna biblioteken
- fortsatt digitalisering samt utökning av e-bokslicenser samt
- fortbildning som riktar sig till personal vid centralbibliotekets- och kommunbibliotekens personal samt personal vid bibliotek som upprätthålls av landskapsregeringen.

510 Allmän ungdoms-, idrotts- och kulturverksamhet

Enligt gällande lagstiftning skapar landskapsregeringen och kommunerna gemensamt de allmänna förutsättningarna för ungdoms-, idrotts- och kulturverksamhet som bedrivs av organisationer och föreningar. Landskapsandelarna för biblioteks- och övrig kulturverksamhet bidrar till att jämna ut kommunernas ekonomiska förutsättningar.

Landskapsfinansieringen av Medborgarinstitutet på Åland regleras i ett avtal mellan staden och landskapsregeringen som gäller för åren 2023 – 2027. Beloppet indexjusteras årligen enligt prisindex för den kommunala basservicen (ÅSUB).

Ålands kulturdelegation är en myndighet underställd landskapsregeringen. Kulturdelegationen förverkligar landskapets kulturpolitik i enlighet med fastställda styrdokument. Främsta uppdraget är att främja, följa upp, utveckla och fördela bidrag till det åländska kulturlivet genom verksamhets- och projektstöd samt stipendier ur penningautomatmedel.

Under detta kapitel kan även anslag för andra verksamheter och utredningar reserveras där landskapsregeringen är huvudman eller beställare.

51000 Landskapsandelar och stöd för medborgarinstitut och kulturverksamhet (RA)

Sammandrag	Bokslut 2024	Överförts till 2025	Budget inkl. äb 2025	Förslag 2026
Intäkter				
Kostnader	-761 285		-799 000	-816 000
Anslag netto	-761 285		-799 000	-816 000

Budgetmotivering

Föreslås ett anslag om 816.000 euro.

Utgifter

Anslaget har beräknats enligt följande

- landskapsandelar för ungdoms-, idrotts- och kulturverksamhet, 563.000 euro
- verksamhetsstöd för Medborgarinstitutet, 229.000 euro samt
- stipendier till författare i enlighet med LL (1985:29) om stöd för litterär verksamhet, 24.000 euro. Anslaget motsvarar cirka tio procent av de allmänna bibliotekens totala årliga anskaffningar av medier för utlåning. Stipendierna fördelas av Ålands kulturdelegation.

51010 Ålands kulturdelegation

Sammandrag	Bokslut 2024	Överförts till 2025	Budget inkl. äb 2025	Förslag 2026
Intäkter				
Kostnader	-40 113		-45 000	-40 000
Anslag netto	-40 113		-45 000	-40 000

Budgetmotivering

Föreslås ett anslag om 40.000 euro för kulturdelegationens verksamhet.

Utgifter

Anslaget avser

- täckande av möteskostnader inklusive arvoden, studieresor och annonsering
- kostnader för film-, musik- och litteraturnämnden samt inköp av litteratur och musik för nominering av nordiska rådets priser samt
- tjänster för residensverksamheten vid Källskär och Eckerö post- och tullhus.

511 Kultur- och kulturmiljöförvaltning

Kulturen är en grundläggande hörnsten i självstyrelsen och bidrar till det demokratiska samhällets utveckling. Ett rikt och aktivt konst- och kulturliv är en viktig samhällsfaktor för ett näringsliv som vill attrahera kreativa och kompetenta människor. Det åländska kulturmiljöerna bär ett rikt kulturarv, skapar en känsla av tillhörighet och utgör en central del i det hållbara samhället. Landskapsregeringens målsättning med kulturpolitiken är att stärka och tydliggöra kulturens viktiga roll i samhällets olika verksamheter.

Åland sätter stort värde på medlemskapet i Unesco och de möjligheter till synlighet på den internationella arenan där Åland involveras i ett samarbete mellan medlemsländerna inom utbildning, vetenskap och kultur.

Ålands landskapsregerings kulturpolitiska strategi kommer att vara vägledande för årets arbete. ESF+ medel för ett treårigt projekt för innovativ kompetens för bredd och spets ska stärka arbetsförhållandena inom kulturfältet. Arbetet med museilagstiftning prioriteras.

51100 Kultur- och kulturmiljöförvaltning (RA)

Sammandrag	Bokslut 2024	Överförts till 2025	Budget inkl. äb 2025	Förslag 2026
Intäkter	2 538		94 000	94 000
Kostnader	-734 743	-24 480	-892 000	-843 000
Anslag netto	-732 205	-24 480	-798 000	-749 000

Budgetmotivering

Föreslås inkomster om 94.000 euro samt ett anslag om 843.000 euro.

Inkomster

Inkomsten avser avgifter från tillståndsärenden inom verksamhetsområdet om 2.000 euro samt ESF+ medel för det treåriga projektet Innovativ kompetens, 92.000 euro.

Utgifter

Anslaget är beräknat enligt följande

- byråns ofördelade kostnader, statistik och utredningstjänster, anslag till landskapet Ålands Unescoarbete samt till landskapsregeringens disposition för övriga aktiviteter inom ungdoms-, idrotts- och kulturverksamhet, 57.000 euro

- kulturmiljöförvaltning, inklusive utredningsverksamhet gällande landskapets byggnadsarv, fornminnen, marinarkologi, värdefulla kulturmiljöer samt tillhörande kulturarvsdatabas, 86.000 euro (inkl. arkeologiska undersökningar)
- skötselanslag för vård och bevarande av fornlämningar, ruiner, kulturhistoriskt värdefulla byggnader och kulturmiljöer, 601.000 euro
- kostnader för ESF+ projektet Innovativ kompetens med uppgift att kartlägga konst- och kulturarbetarnas behov för att stärka kulturutövandet, 92.000 euro, se motsvarande inkomst samt
- avskrivningar enligt plan, 7.000 euro.

515 Penningautomatmedel för ungdomsarbete och idrott

Landskapsregeringens ungdoms- och fritidspolitik fokuserar särskilt på hälsa, jämställdhet, delaktighet och aktivt medborgarskap.

Det reserverade anslaget för idrottsverksamhet överförs i sin helhet till Ålands idrottsförbund r.f. för vidare fördelning till idrottsorganisationer enligt LF (1999:3) om överföring av vissa förvaltningsuppgifter till Ålands idrottsförbund.

51500 Penningautomatmedel för ungdomsarbete och idrott, verksamhet (R)

Sammandrag	Bokslut 2024	Överförs till 2025	Budget inkl. äb 2025	Förslag 2026
Intäkter	3 280		10 000	10 000
Kostnader	-93 323	-16 353	-90 000	-100 000
Anslag netto	-90 043	-16 353	-80 000	-90 000

Budgetmotivering

Föreslås en inkomst om 10.000 euro och ett anslag om 100.000 euro.

Inkomster

Anslaget avser hyresintäkter från ungdomshuset Boost, då delar av fastigheten hyrs ut till Ålands ungdomsförbund.

Utgifter

Av anslaget avser 90.000 euro lokalkostnader (hyra, el och värme) för ungdomshuset Boost. För övriga ungdoms- eller idrottsrelaterade åtgärder, till landskapsregeringens disposition föreslås 10.000 euro.

51500 Penningautomatmedel för ungdomsarbete och idrott, överföringar (R)

Sammandrag	Bokslut 2024	Överförs till 2025	Budget inkl. äb 2025	Förslag 2026
Intäkter				
Kostnader	-2 548 683	-214 491	-2 464 000	-2 454 000
Anslag netto	-2 548 683	-214 491	-2 464 000	-2 454 000

Budgetmotivering

Föreslås ett anslag om 2.454.000 euro för föreningars och organisationers ungdoms- och idrottsverksamhet samt specialsatsning.

Utgifter

Av anslaget avser 495.000 euro stöd för ungdomsverksamhet, så som verksamhetsstöd till föreningen Ung resurs r.f. som föreningen bedriver i ungdomshuset Boost, till Ålands ungdomsförbund samt övriga ungdomsorganisationer.

Anslaget avser därtill stöd för investeringsprojekt inom idrotten, 60.000 euro samt stöd till idrottsverksamhet, 1.899.000 euro. Stödet för idrottsverksamhet överförs till Ålands idrottsförbund r.f. för vidare fördelning till idrottsorganisationerna. Anslaget inkluderar också Ålands idrottsförbunds administration och verksamhet samt gängse mellanårskostnader inför ö-spel 2027. Ålands Idrott jobbar under året aktivt för

- att idrottsrörelsen genom landskapsregeringens ÅL-IN Fritid-projekt får bättre förutsättningar och ökad tillgång till idrott genom en modell för efterskolanaktiviteter
- att erbjuda utbildningar som stärker kunskapen i de ideella organisationerna kring demokrati, jämställdhet, inkludering, trygg idrott och hållbarhet
- att genom utbildning implementera rektangelkonceptet hos tränare, ledare, funktionärer och organisationer samt
- att stävja ekonomisk utsatthet inom idrottsrörelsen.

516 Penningautomatmedel för kulturell verksamhet

Den verksamhet som avses här kan vara grundad i avtal eller på annat sätt vara långsiktig eller motiveras med beslut av antingen Ålands landskapsregering eller Ålands kulturdelegation.

51600 Penningautomatmedel för kulturell verksamhet (R)

Sammandrag	Bokslut 2024	Överförs till 2025	Budget inkl. äb 2025	Förslag 2026
Intäkter	2 840		5 000	3 000
Kostnader	-248 949	-65 501	-122 000	-168 000
Anslag netto	-246 109	-65 501	-117 000	-165 000

Budgetmotivering

Föreslås inkomster om 3.000 euro och ett anslag om 168.000 euro för sådan kulturell verksamhet där landskapsregeringen är huvudman. I anslaget ingår även internhyra för fastigheten Ålands jakt- och fiskemuseum. Tidigare år har anslag för fastighetens skötsel upptagits som överföringskostnad till stiftelsen för Ålands jakt- och fiskemuseum.

Inkomster

Inkomsterna avser intäkter från residensverksamhet.

Utgifter

Anslaget har beräknats enligt följande

- samarbete med Gävle symfoniorkester, minskat från två konserter till en, ca 35.000 euro
- kostnader för konstnärsresidensverksamhet, inklusive internhyra för Eckerö post- och tullhus lokal samt Källskär, ca 43.000 euro
- internhyra för fastigheten Ålands jakt- och fiskemuseum, ca 35.000 euro
- anordnande av självstyrelsedagsfirande, ca 20.000 euro samt
- till landskapsregeringens och kulturdelegationens disposition, ca 35.000 euro.

51600 Penningautomatmedel för kulturell verksamhet, överföringar (R)

Sammandrag	Bokslut 2024	Överförts till 2025	Budget inkl. äb 2025	Förslag 2026
Intäkter				
Kostnader	-2 244 230	-620 630	-2 016 000	-1 921 000
Anslag netto	-2 244 230	-620 630	-2 016 000	-1 921 000

Budgetmotivering

Föreslås ett anslag om 1.921.000 euro.

Utgifter

Penningautomatmedel används för kulturell verksamhet och kulturprojekt inom föreningsverksamheten i enlighet med LL (1983:39) om kulturell verksamhet. Penningautomatmedel används även för stipendier till enskilda kulturutövare.

Reserverade medel som fördelas av Ålands kulturdelegation

- verksamhets- och projektstöd, stipendier, kulturpris samt stöd för bildningsarbete och lokala filmproduktioner, 1.231.000 euro.

Reserverade medel som fördelas av Ålands landskapsregering

- filmstöd för utomländska produktioner, 44.000 euro
- överföring av medel för filmkommissionärsverksamheten till Visit Åland, 61.000 euro
- investeringsstöd för kultur- och ungdomslokaler, 35.000 euro
- investeringsstöd för kulturhistoriskt värdefulla byggnader, 40.000 euro
- Ålands sjöfartsmuseum verksamhetsstöd, 330.000 euro
- Ålands jakt- och fiskemuseum verksamhetsstöd, 70.000 euro samt
- Nordens institut på Åland verksamhetsstöd, 110.000 euro.

517 Penningautomatmedel för fritidsverksamhet för barn och unga

Rubriken ändrad

Landskapsregeringen vill prioritera barns och ungas välmående genom ett flerårigt projekt, som ska avslutas år 2027. Projektet ska ligga till grund för hur fritidssatsningar i anslutning till skoldagen ska utvecklas för att främja ett jämlikt deltagande inom kultur och idrott.

I den åländska folkhälsostrategin för perioden 2020 – 2030 betonas hälsofrämjande och förebyggande arbete i alla åldrar, men särskilt för barn och unga. Alla ungdomar ska ha goda levnadsvillkor genom bl.a. tillgång till meningsfulla och utvecklande fritidsaktiviteter. Detta stöder förverkligandet av utvecklings- och hållbarhetsagendan.

51700 Penningautomatmedel för fritidsverksamhet för barn och unga, verksamhet (R)

Sammandrag	Bokslut 2024	Överförts till 2025	Budget inkl. äb 2025	Förslag 2026
Intäkter				
Kostnader	-17 620	-232 380		
Anslag netto	-17 620	-232 380		

Budgetmotivering

Föreslås inget anslag år 2026, då tidigare års anslag ännu ej nyttjats. Den totala budgeten för verksamheten utgör 250.000 euro enligt ändringsbudget 2024.

Utgifter

Fritidsverksamhet i anslutning till skoldagen är ett flerårigt projekt med en projektledare samt kostnader för administrativa funktioner.

51700 Penningautomatmedel för fritidssedel för barn och unga, överföringar (R)

Sammandrag	Bokslut 2024	Överförts till 2025	Budget inkl. äb 2025	Förslag 2026
Intäkter				
Kostnader		-750 000		
Anslag netto		-750 000		

Budgetmotivering

Föreslås inget anslag år 2026, då tidigare års anslag ännu ej nyttjats. Den totala budgeten för överföringar utgör 750.000 euro enligt ändringsbudget 2024.

Utgifter

Avsikten är att fritidsverksamheten ska omfatta barn och unga i åldrarna 7-16 år. Tidigare fritidssatsningar för barn och unga efter skolan omfattas även i detta budgetmoment i form av stöd.

520 Landskapsandelar och stöd för utbildningsverksamhet

Landskapsandelssystemets målsättning är att jämna ut kommunernas förutsättningar att tillhandahålla lagstadgad service, LL (2017:120) om landskapsandelar till kommunerna. Landskapsandelar utbetalas för kommunernas utbildningsverksamhet som avser barnomsorgen, grundskolan och grundskoleundervisning för vuxna i enlighet med LL (2020:32) om barnomsorg och grundskola.

Ansvar för barnomsorgen och grundskolans undervisning och övriga verksamhet ligger på kommunerna. Ålands landskapsregering ansvarar för den övergripande utvecklingen av kommunernas utbildningsverksamhet och för den övergripande tillsynen av grundskolan.

52000 Landskapsandelar för kommunernas utbildningsverksamhet (RA)

Sammandrag	Bokslut 2024	Överförts till 2025	Budget inkl. äb 2025	Förslag 2026
Intäkter				
Kostnader	-13 984 036		-14 820 000	-14 476 000
Anslag netto	-13 984 036		-14 820 000	-14 476 000

Budgetmotivering

Föreslås ett anslag om 14.476.000 euro.

Utgifter

Anslaget avser kostnadsbaserade landskapsandelar inom utbildningsverksamheten i enlighet med LL (2017:120) om landskapsandelar till kommunerna.

535 Utbildningsverksamhet

Utbildningsverksamheten har en central roll i den åländska självstyrelsen. Målet är att skapa ett utbildningssystem som möter allas behov av utbildning, såväl individens som samhällets. Utbildningsverksamheterna ska främja välmående och utveckla redskap för livslångt lärande, skapa förutsättningar till framgång på en föränderlig arbetsmarknad samt underlätta nya invånares integration i det åländska samhället. Den åländska utbildningsverksamheten ska präglas av hållbarhet, jämlikhet och jämställdhet, integration, entreprenörskap, flexibilitet och digitalisering.

Välmående i studierna är ett särskilt utvecklingsområde inom alla utbildningsformer. Ett uppdaterat utbildningspolitiskt program utarbetades under år 2025.

Landskapsregeringen stöder undervisningen, utarbetar strategier, styrdokument och regelverk för de olika utbildnings- och verksamhetsformerna samt följer upp verksamheterna. Implementeringen av barnomsorgens läroplan, som tagits i bruk år 2022, pågår ännu under år 2026. Utvärderingar och utredningar inför revidering av barnomsorgs- och grundskolelagen fortsätter under år 2026. Vid nästa lagrevidering kommer särskilt fokus att läggas på träningsundervisningen, stöd för lärande och skolgång, lärarnas administrativa arbete samt hemundervisning. En ny AI-strategi implementeras i verksamheterna under år 2026.

En ny gymnasielag träder i kraft under år 2026. Däri framgår att Ålands Folkhögskola blir en del av Ålands gymnasium och delar av folkhögskolans förberedande utbildningar omfattas av den nya gymnasielagen medan andra delar som karaktäriseras som fri bildning finns angivna i den reviderade folkhögskolelagen.

Landskapsregeringen har ett differentierat utvecklings- och tillsynsansvar över den kommunala utbildningsverksamheten som omfattar barnomsorg, grundskola och grundvux samt allmänt lednings-, tillsyns- och utvecklingsansvar över utbildning efter grundskolan. Tillsynsverksamheten för barnomsorg, grundskola och gymnasium utvecklas under år 2026 i enlighet med landskapsregeringens beslut om utarbetande av en ny tillsynsstruktur.

Arbetslivsanknuten yrkesutbildning och fortbildning samt yrkesutbildning för vuxna är ett växande utbildningsområde. Nya avtal för språkkurser i svenska är/träder i kraft åren 2025-2028 för svenska i arbete (SIA), och åren 2026-2029 för sysselsättningsfrämjande utbildning i svenska för inflyttade inskrivna på AMS (SFI).

Landskapsregeringen kommer att fortsätta utveckla förutsättningarna för högre utbildning och forskning. Senast under år 2026 ska Åland ha en godkänd referensram för utbildning (AxQF- Åland national Quality Framework) i enlighet med den europeiska EQF (The European Quality Framework).

53500 Vuxenutbildning (RA)

Sammandrag	Bokslut 2024	Överförs till 2025	Budget inkl. äb 2025	Förslag 2026
Intäkter				
Kostnader	-1 440 471		-1 533 000	-1 160 000
Anslag netto	-1 440 471		-1 533 000	-1 160 000

Budgetmotivering

Föreslås ett anslag om 1.160.000 euro.

Utgifter

Anslaget avser sysselsättningsfrämjande utbildning som ordnas med stöd av LL (2015:56) om sysselsättningsfrämjande utbildning, köp av utbildningstjänster enligt avtal samt yrkesinriktad utbildning och övriga utbildningsinsatser. Svenska för inflyttade med arbetsmarknadsstöd ordnas enligt avtal för inflyttade, kvotflyktingar och för personer med ingen eller kort skolgång. Gällande avtal upphör 31.7.2026. Nytt avtal ska ingås för perioden 2026-2029. Nytt avtal har tecknats för åren 2025-2028 för köp av kurser i svenska riktade till personal på arbetsplatser i samarbete med arbetsgivare. I anslaget ingår även andra utbildningsinsatser med sysselsättande effekt samt andra särskilda utbildningsrelaterade kostnader.

Anslaget har beräknats enligt följande preliminära fördelning:

- kurser i svenska på fyra nivåer (SFI) för inflyttade personer, kvotflyktingar samt för personer med ingen eller kort skolgång och kurser för inflyttade i arbete (SIA). Deltagande i SFI kurser

förutsätter att personerna är inskrivna på AMS och deltagande i SIA sker i samarbete med arbetsplatsen. Enligt avtal, ca 800.000 euro

- yrkesinriktade utbildningsinsatser: planerade yrkesinriktade utbildningar, insatser föranledda av konjunktursvängningar, sysselsättningsfrämjande yrkesinriktade kurser och läroavtal för personer inskrivna på AMS, ca 350.000 euro samt
- särskilda utbildningsrelaterade kostnader hos Högskolan på Åland för att stöda kompetensutveckling. Erbjuds arbetslösa och permitterade som en sysselsättande åtgärd, ca 10.000 euro.

53510 Utvecklingsarbete inom utbildning (RA)

Sammandrag	Bokslut 2024	Överförs till 2025	Budget inkl. äb 2025	Förslag 2026
Intäkter	54 142		65 000	60 000
Kostnader	-512 804		-606 000	-573 000
Anslag netto	-458 662		-541 000	-513 000

Budgetmotivering

Föreslås inkomster om 60.000 euro och ett anslag om 573.000 euro.

Inkomster

Momentet gottskrivs med inkomster från avgifter för offentligrättsliga prestationer, licenskostnader från kommunerna och seminarieavgifter.

Utgifter

I anslaget ingår utgifter för personalkostnader och inköp av experttjänster i anslutning till olika utvecklingsprojekt, fortbildningsinsatser, utvärderingar, utredningar och omvärldsbevakning.

Anslaget har beräknats enligt följande uppskattade fördelning

- utveckling av utbildningsverksamheterna, ca 52.000 euro
- fortsatt implementering av barnomsorgens läroplan, ca 20.000 euro
- uppföljning och utvärdering av barnomsorgens och grundskolans verksamhet, ca 44.000 euro
- koordinerande resurs it-tekniskt stöd i kommunernas utbildningsverksamhet och i landskapets skolor, IT-system, -stöd, -licenser ca 135.000 euro
- kompetenshöjande insatser, ca 85.000 euro
- prov i lagstiftning, genomförande av lämplighetsprov vid erkännande av yrkeskvalifikationer, ca 19.000 euro
- utveckling av utbildningsstatistik och utbildningspolitiskt material, utvecklingsprojekt ca 103.000 euro
- utökade uppgifter samt utveckling och skötsel av tillsynsverksamheten för barnomsorg, grundskola och gymnasieskola, ca 100.000 euro samt
- arrangerande av nordisk läroplanskonferens på Åland hösten 2026, ca 15.000 euro.

53520 Högskoleutbildning

Sammandrag	Bokslut 2024	Överförts till 2025	Budget inkl. äb 2025	Förslag 2026
Intäkter				
Kostnader	-8 161 000		-8 248 000	-6 204 000
Anslag netto	-8 161 000		-8 248 000	-6 204 000

Budgetmotivering

Föreslås ett anslag om 6.204.000 euro för inköp av utbildningstjänster från Högskolan på Åland. Högskolan tar upp motsvarande inkomst under moment 85000.

Utgifter

Anslaget avser intern ersättning för beställning av högskoleutbildning och är en följd av att Högskolan på Åland utgör en resultatenhet från och med år 2020.

Anslaget för inköp av utbildningstjänster från högskolan grundar sig på utbildningsavtal mellan landskapsregeringen och Högskolan på Åland (ÅLR 2021/5862) och fastställd finansieringsmodell (ÅLR 2018/9969) för resultatenheten. Tilldelning av budgetmedel till Högskolan på Åland följer en justerad version av finansieringsmodellen under åren 2024-2026. Tilldelningen av anslag enligt utbildningsavtal och finansieringsmodell beräknas till 8.416.000 euro. Därefter har ett avdrag om 2.212.000 euro gjorts i enlighet med BF nr 4/2024-2025, där det fastslås att överskottsmål och kostnadstak för åren 2026-2028 grundar sig på att Högskolans ackumulerade överskott används. Se närmare moment 85000.

540 Ålands museum

Ålands museum samlar in, bevarar och förmedlar det materiella och det immateriella kulturarvet. Verksamheten ska upprätthålla och stärka kunskapen om, och intresset för, Ålands historia, konst, kultur och kulturarv. Såväl det förflutna som nutiden ska belysas. Kunskapsuppbyggnaden sker genom dokumentation och insamling för nu levande och kommande generationers bruk och behov samt för framtida forskning.

Ålands museum förvaltar de landskapsägda museala samlingarna och har verksamhetsansvar för samtliga museer och museala miljöer i landskapets ägo. Samlingarnas långsiktiga bevarande förutsätter ändamålsenliga magasin och arkivutrymmen, fortlöpande vård och konservering samt katalogisering, digitalisering och överföring till databaser.

Förmedlingsarbetet och tillgängliggörandet av samlingarna sker genom utställningar, publikationer, service och rådgivning till allmänhet och forskare, museipedagogik, guidningar, visningar och föreläsningar samt via webbplats och sociala media. För att öka tillgängligheten till samlingarna för allmänheten planeras en anslutning till den digitala söktjänsten Finna.

54000 Ålands museum (RA)

Sammandrag	Bokslut 2024	Överförts till 2025	Budget inkl. äb 2025	Förslag 2026
Intäkter	449 572		557 000	597 000
Kostnader	-583 275		-1 062 000	-1 186 000
Anslag netto	-133 703		-505 000	-589 000

Budgetmotivering

Föreslås inkomster om 507.000 euro och ett anslag om 1.096.000 euro samt ett nettoanslag för uppdragsverksamhet.

Ökningen föränsas främst av att kostnader för avskrivningar ökar med ca 110.000 euro.

Inkomster

Föreslås 415.000 euro för intäkter från biljettförsäljning och guidentjänster vid de landskapsägda museerna, 90.000 euro för försäljning i museibutiker samt 2.000 euro för övriga intäkter så som bildrättigheter.

Utgifter

Föreslås ett anslag om 1.096.000 euro. Verksamhetsanslagen, inkluderat utställningar, dokumentation, marknadsföring och evenemang samt personalkostnader för säsongsanställda är fördelat enligt följande

- Ålands kulturhistoriska museum 70.000 euro, Ålands skolmuseum 8.000 euro (varav 7.000 löner)
- Ålands konstmuseum 70.000 euro, Eckerö post- och tullhus 169.000 euro (varav 107.000 löner)
- kulturarvsenhetens verksamhet 24.000 euro, Kastelholms slott, Jan Karlsgården och fängelsemuseet Vita Björn 278.000 euro (varav 236.000 löner), Bomarsunds besökscenter 81.000 euro (varav 56.000 löner) samt Hermas 14.000 euro (varav 12.000 löner)
- museisamlingarna 43.000 euro, museibutikerna 62.000 euro, övrig verksamhet så som museipedagogik, museimagasin, bibliotek, årsskriften Åländsk Odling, programvaror och licenser, snickeri, kassa- och receptionsfunktion, filmsal, webbplatser och sociala media 88.000 euro samt
- avskrivningar enligt plan, 189.000 euro.

Föreslås även ett nettoanslag för uppdragsverksamhet. Genom nettobudgetering finns möjligheter till kostnadstäckning genom att debitera exploatörer i samband med arkeologiska och kulturmiljörelaterade undersökningar. Externa uppdrag avses upphandlas som köptjänst. Med hänvisning till 6 § finansförvaltningslagen (2012:69) föreslås att momentet kan påföras såväl kostnader som intäkter för uppdragsverksamheten. År 2026 beräknas uppdragsverksamhetens kostnader uppgå till högst 60.000 euro för arkeologiska uppdrag och högst 30.000 euro för byggnadsvårdsuppdrag.

850 Högskolan på Åland

Högskolan på Åland utbildar för arbetslivet på högskolenivå, arbetar med FUI och samverkar med andra högstskolor, samhället och arbetslivet för att förstärka konkurrenskraft och skapa hållbar tillväxt på Åland. Hållbarhet, digitalisering, internationalisering, innovation och entreprenörskap präglar verksamheten i högskolan.

Högskolans undervisning är en studerandecentrerad undervisning som stöder dynamiskt tankesätt och förstärker och utökar individens begåvning och kompetens. Verksamheten ska sammantaget bidra till ökad kunskap, konkurrenskraft, företagande, inflyttning och innovation och ska utvecklas i samarbete med parter utanför högskolan. Högskolan bidrar till samhällsutvecklingen och den ekonomiska tillväxten på Åland.

Budgetmål	Åtgärd
Inspirerande och välmående högskolesamfund av studerande och personal	Kompetensutveckling för personalen, kontinuerligt utveckla organisationskulturen i enlighet med högskolans värderingar, stödja studerandekåren SkÅHlas utveckling och satsning på medarbetarnas välbefinnande i arbetet
En attraktiv mötesplats och ett innovationshus med tentakler i alla verksamhetsområden i samhället	Utveckla samarbeten och erbjuda partners möjligheter att utnyttja högskolans utvecklings-, labb- och testmiljöer. Utveckla en strategisk campusplan i samarbete med Ålands landskapsregering, Landskapets fastighetsverk och Mariehamns stad.
En aktiv samhällsaktör för hållbar utveckling	Utveckla samarbeten, anordna föreläsningar och evenemang som är öppna för externa deltagare.
Högklassiga och nischade utbildningar och FUI	Utveckla utbildningarna och programmen i enlighet med HÅ:s strategi och med stöd av de möjligheter den europeiska universitetsalliansen EUNICoast medför.
	Revision av högskolans kvalitetsledningssystem samt nationell kvalitetsgranskning av NCU 2027/2028
Starka partnerskap och nätverk med näringsliv	Implementera integreringar i vårt studieadministrativa system för att möjliggöra utökade utbyten av studier och samarbeten med utbildningsanordnare i Finland både för examensgivande utbildningar och öppna högskolestudier.

85000 Högskolan på Åland, verksamhet (VR)

Sammandrag	Bokslut 2024	Överförs till 2025	Budget inkl. äb 2025	Förslag 2026
Försäljningsintäkter	72 271			
Avgiftsintäkter	8 611 542		8 573 500	8 915 000
Erhållna bidrag	1 225 595		1 419 795	843 052
Övr verksamh intäkt	46 661		10 000	20 000
Summa Verksamhetens intäkter	9 956 069		10 003 295	9 778 052
Personalkostnader	-4 985 507		-5 757 446	-5 985 852
Köp av tjänster	-2 010 563	-80 000	-2 150 646	-1 718 596
Material förnödenh	-327 880		-356 952	-262 773
Övr verksamh kostn	-1 355 401		-1 339 250	-1 194 250
Summa Verksamhetens kostnader	-8 679 352	-80 000	-9 604 295	-9 161 471
Övr ink o kap överf	106 103		30 000	90 000
Summa Intäkt ink o kap	106 103		30 000	90 000
Summa Intäkt ink o kap öv	106 103		30 000	90 000
Undervisn kultur idr	-55 078		-38 000	-103 000
Soc hälsovård utskk	-22 113		-30 000	-30 000
Summa Utgift ink o kap öv	-77 192		-68 000	-133 000

Sammandrag	Bokslut 2024	Överförts till 2025	Budget inkl. äb 2025	Förslag 2026
Summa Kostn ink o kap öv	-77 192		-68 000	-133 000
Summa Verksamhetsbidrag	1 305 629	-80 000	361 000	573 580
Övr finansiella int	6			
Övr finansiella kost	-628			
Summa Finansiella intäkter och kostnader	-622			
Summa Årsbidrag	1 305 006	-80 000	361 000	573 580
Avskrivn enl plan	-21 072	-22 000	-361 000	-573 580
Summa Av- och nedskrivningar	-21 072	-22 000	-361 000	-573 580
Summa Räkenskapsperiodens resultat	1 283 934	-102 000	0	0
Summa Räkenskapsperiodens under- eller överskott	1 283 934	-102 000	0	0

Moment	Bokslut 2023	Bokslut 2024	Budget inkl. ÄB 2025	Förslag 2026
85000 Högskolan på Åland	1 197 068	1 283 934	0	0
Summa 8500_7 Högskolan på Åland	1 197 068	1 283 934	0	0

Budgetmotivering

Under momentet föreslås, med hänvisning till 6 § Finansförvaltningslagen (2012:69), ett nettoanslag för verksamheten.

Inkomster

Inkomsterna avser bland annat landskapsregeringens ersättning för köp av högskoleutbildning, vilket är en följd av att Högskolan på Åland utgör en resultatenhet från och med år 2020.

Anslaget grundar sig på utbildningsavtal mellan landskapsregeringen och Högskolan på Åland (ÅLR 2021/5862) och fastställd finansieringsmodell (ÅLR 2018/9969) för resultatenheten. Tilldelning av budgetmedel till Högskolan på Åland följer en justerad version av finansieringsmodellen under åren 2024-2026. Tilldelningen av anslag enligt utbildningsavtal och finansieringsmodell beräknas till 8.416.000 euro. Därefter har ett avdrag om 2.212.000 euro gjorts i enlighet med BF nr 4/2024-2025, där det fastslås att överskottsmål och kostnadstak för åren 2026-2028 grundar sig på att Högskolans ackumulerade överskott används. Se närmare moment 53520.

I anslaget ingår förutom den interna ersättningen även projektrelaterade inkomster.

Utgifter

Utgifterna avser i huvudsak personalkostnader, internhyra, köp av tjänster och material samt övriga verksamhetskostnader.

I summan finns inberäknat en internhyra till fastighetsverket om ca 1.102.000 euro samt ersättning för fasta kostnader om ca 714.000 euro till landskapsregeringen som högskolan som resultatenhet själv ska bära såsom avskrivningar, kostnader för centrala IT-system för ekonomi- och personalförvaltning, kostnader för redovisning och löneräkning samt kostnader för företagshälsovård.

851 Ålands folkhögskola

Ålands folkhögskola bedriver sin verksamhet med stöd av LL (1999:53) om Ålands folkhögskola och därutöver har skolans övergripande mål formulerats i ett reglemente fastställt av Ålands landskapsregering.

Verksamhetens syfte är att:

- erbjuda en miljö för allsidigt lärande såväl intellektuellt, emotionellt som socialt
- göra det möjligt för studerande att påverka sin egen livssituation och skapa engagemang för att delta i samhällsutvecklingen
- främja de studerandes studieintresse och eget skapande samt att öka deras delaktighet i kulturlivet
- ge de studerande insikter i och förståelse för den åländska självstyrelsen, demilitariseringen, historien och kulturen samt att främja internationell förståelse och fredsvilja samt
- ge de studerande kunskaper och erfarenheter som stärker dem inför kommande fortsatta studier för examina och yrken.

Beskrivning av verksamheten

Verksamheten under budgetåret fortskrider enligt nuvarande upplägg tills eventuella förändringar sker p.g.a. samgåendet med Ålands gymnasium. Ålands folkhögskola planeras från 1.8.2026 vara en del av Ålands gymnasium. Verksamheten under budgetåret fortskrider enligt nuvarande upplägg. Landskapsregeringen avser att avlämna ett lagförslag avseende en ny gymnasielag för Åland och en ny landskapslag om Ålands gymnasiemyndighet. Nödvändiga förändringar till följd av detta återkommer landskapsregeringen till i en ändringsbudget under året.

Skolan ger i överensstämmelse med sin folkbildningstradition allmänbildande och studieförberedande undervisning till ungdomar och vuxna enligt principen om livslångt lärande.

Skolan har en studieförberedande linje, NYAlinjen och en specialiserad linje, hantverk (grundår med möjlighet till ett fördjupningsår).

Skolan bedriver även grundskoleutbildning för andra än läropliktiga (Grundvux). Kommunerna på Åland köper den tjänsten av skolan. Uppdraget är tidsbundet och har beviljats för tiden 1.8.2024-31.7.2028.

Kursverksamhet kan ordnas inom skolans olika ämnesområden.

Skolåret består av ca 170 arbetsdagar som motsvarar 34 arbetsveckor. Studieresor ingår som en del av och kompletterar den ordinarie undervisningen. Studerande med annat modersmål än svenska kan ingå i skolans samtliga linjer. Budgetåret 2026 beräknas antalet inskrivna studerande uppgå till totalt 52 heltidsstuderande på vårterminen och 52 heltidsstuderande på höstterminen.

Budgetmål	Åtgärd
Fortsatt arbete och planering att Ålands folkhögskola blir den tredje skolan under Ålands gymnasium	En arbetsgrupp är tillsatt av Ålands landskapsregering under år 2023 för att utreda om hur Ålands folkhögskolas verksamhet kunde utvecklas inom myndigheten Ålands gymnasium
	Medverka i projektet Östersjönätverk 2026-2027 för nordiska folkhögskolor
Bevara och utveckla den fria bildningen	
Samverka med övriga aktörer inom den fria bildningen på Åland	

85100 Ålands folkhögskola, verksamhet (RA)

Sammandrag	Bokslut 2024	Överförs till 2025	Budget inkl. äb 2025	Förslag 2026
Försäljningsintäkter	17 705		17 079	13 810
Avgiftsintäkter	74 013		75 121	85 940
Övr verksamh intäkt	20 871		9 800	13 250
Summa Verksamhetens intäkter	112 589		102 000	113 000
Personalkostnader	-777 780		-799 107	-769 846
Köp av tjänster	-52 672		-71 965	-83 725
Material förnödenh	-70 232		-78 949	-81 500
Övr verksamh kostn	-433 954		-436 979	-320 929
Summa Verksamhetens kostnader	-1 334 639		-1 387 000	-1 256 000
Summa Verksamhetsbidrag	-1 222 050		-1 285 000	-1 143 000
Summa Årsbidrag	-1 222 050		-1 285 000	-1 143 000
Summa Räkenskapsperiodens resultat	-1 222 050		-1 285 000	-1 143 000
Summa Räkenskapsperiodens under- eller överskott	-1 222 050		-1 285 000	-1 143 000

Moment	Bokslut 2023	Bokslut 2024	Budget inkl. ÄB 2025	Förslag 2026
85100 Ål folkhögskola	-1 191 708	-1 222 050	-1 285 000	-1 143 000
Summa 8510 Ål folkhögskola	-1 191 708	-1 222 050	-1 285 000	-1 143 000

Budgetmotivering

Föreslås en inkomst om 113.000 euro och ett anslag om 1.256.000 euro.

Inkomster

Inkomsterna kommer i huvudsak från kursavgifter, uthyrning och kosthållet. 107.500 euro beräknas för skolans utbildningar och övrig fortlöpande verksamhet samt 5.500 euro för extern kursverksamhet sommartid.

Utgifter

Utgifterna avser i huvudsak personalkostnader, köp av tjänster, material, förnödenheter och varor samt övriga verksamhetskostnader.

852 Ålands musikinstitut

Ålands musikinstitut bedriver sin verksamhet med stöd av LL (1995:80, ändrad 1997/53) om Ålands musikinstitut samt reglemente och läroplan fastställda av landskapsregeringen.

Elevantalet för läsåret 2025–2026 är planerat till 353 fördelat enligt följande: musikskola och institut 293 elever, varav musik 214 och dans 79 elever. Musiklektioner och danslektioner sammanlagt 48 elever och juniorsång 12 elever. Musikeleverna fördelar sig mellan 19 instrumentlinjer och danseleverna studerar klassisk balett eller modern dans. Utöver detta erbjuds ett antal öppna platser för externa elever i körer och ensembler.

Projektet ACROSS pågår åren 2024-2027 i samarbete med Stockholms musikpedagogiska institut (SMI), NIPÅ och Riksteatern. Projektets syfte är att utrusta Ålands skärgård och delar av Stockholms skärgård med teknisk utrustning som möjliggör t.ex. sammusicerande utan fördröjning över långa avstånd.

Budgetmål	Åtgärd
Stärkt attraktionskraft i skärgården genom att tillhandahålla ett bredare utbud av kulturutbildning	Medfinansiering i projektet ACROSS Central Baltic ansökan
	Utveckling av pedagogiken i distansundervisning
Utveckla genusarbetet för att nå jämn könsfördelning på alla utbildningsinriktningar samt säkerställa tillgängligheten för alla inom såväl undervisning som antagning vid ÅMI	Upprätta en jämställdhetsplan för undervisningsverksamheten genom bl.a. elevenkät
	Utveckling av antagningsprocessen
Högre servicegrad och kvalitet inom musik och dans genom att erbjuda utökad ändamålsenlig arbetsyta	Ibruktagande och inredning av tilläggs utrymmen i form av moduler
	Arbetarskyddskurs

85200 Ålands musikinstitut, verksamhet (RA)

Sammandrag	Bokslut 2024	Överförts till 2025	Budget inkl. äb 2025	Förslag 2026
Avgiftsintäkter	88 163		116 680	115 000
Erhållna bidrag	387 794		68 320	63 140
Övr verksamh intäkt	10 000		7 000	10 000
Summa Verksamhetens intäkter	485 957		192 000	188 140
Personalkostnader	-1 050 755		-1 128 162	-1 084 910
Köp av tjänster	-113 842		-197 743	-221 500
Material förnödenh	-511 796		-86 460	-88 600
Övr verksamh kostn	-226 683		-246 635	-301 130
Summa Verksamhetens kostnader	-1 903 075		-1 659 000	-1 696 140
Summa Verksamhetsbidrag	-1 417 118		-1 467 000	-1 508 000
Summa Årsbidrag	-1 417 118		-1 467 000	-1 508 000
Avskrivn enl plan			-8 000	-8 000
Summa Av- och nedskrivningar			-8 000	-8 000
Summa Räkenskapsperiodens resultat	-1 417 118		-1 475 000	-1 516 000
Summa Räkenskapsperiodens under- eller överskott	-1 417 118		-1 475 000	-1 516 000

Moment	Bokslut 2023	Bokslut 2024	Budget inkl. ÄB 2025	Förslag 2026
85200 Ål musikinstitut	-1 305 905	-1 417 118	-1 475 000	-1 516 000
Summa 8520 Ål musikinstitut	-1 305 905	-1 417 118	-1 475 000	-1 516 000

Budgetmotivering

Föreslås inkomster om 188.000 euro och ett anslag om 1.704.000 euro inkl. internhyra om ca 185.000 euro. Av kostnaderna avser 8.000 euro avskrivningar.

Med hänvisning till 6 § LL (2012:69) om landskapets finansförvaltning, föreslås att momentet kan gottskrivas med inkomster för seminarier, deltagande i projekt och försäljning av egendom som genomförs inom ramen för verksamheten samt belastas med motsvarande anslag.

Inkomster

Inkomster avser terminsavgifter för studerande samt instrumenthyror och ERDF Central Baltic-bidrag för projektet ACROSS 2024-2027.

Utgifter

Utgifterna avser kostnader för skolans personal och drift samt kostnader för:

- internhyra för moduler ca 24.000 euro/år med samtidig minskning av nuvarande externa hyror med 6.800 euro/år. Fastighetsverkets tidtabell för när musikinstitutet kan ta i bruk modulerna är ännu oklar samt
- medfinansiering av det 3 åriga Central Baltic projektet ACROSS (2024-2027) till 10 %. Projektets budget är 2.350.000 euro, varav musikinstitutets andel 235.000 euro är fördelat på 3 år; år 2024 (125.000 euro), år 2025 (55.000 euro) och år 2026 (55.000 euro).

855 Ålands gymnasium

Ålands gymnasium har i uppdrag att erbjuda allmänbildande gymnasieutbildning och grundläggande yrkesutbildning som leder till gymnasieexamen samt annan utbildning på gymnasienivå. Utbildningen ordnas vid skolorna Ålands lyceum och Ålands yrkesgymnasium.

Landskapsregeringen avser att avlämna ett lagförslag avseende en ny gymnasielag för Åland och en ny landskapslag om Ålands gymnasiemyndighet. Ålands folkhögskola föreslås ingå i myndigheten. Nödvändiga förändringar till följd av detta återkommer landskapsregeringen till i en ändringsbudget under året.

Antalet nybörjarplatser för gymnasieutbildning i den gemensamma elevantagningen föreslås vara 420, inklusive 32 platser vid Ålands folkhögskola som från 1.8.2026 planeras höra till Ålands gymnasium. 43 av studieplatserna föreslås reserveras för den individuella kvoten varav två vid yrkesträningen och åtta vid Ålands folkhögskola.

Årskullarna blir större. Antalet elever som går ut grundskolan vårterminen 2026 inklusive hemundervisade elever är 357, 20 fler än våren 2025. År 2027 är de över 370. Detta sätter ytterligare press på verksamheten.

Inom annan antagning/vuxenutbildning föreslås reserveras 105 platser plus 10 läroavtalsplatser. Antagning till en ny omgång av grit:lab utbildningen görs hösten 2026.

Budgetmål	Åtgärd
Förverkliga utbildningar enligt landskapsregeringens dimensioneringsbeslut	Förverkliga antagning av studerande till ungdomsutbildning enligt dimensioneringsbeslut
	Förverkliga annan antagning enligt dimensioneringsbeslut
Färdigställa förberedelserna under år 2026 för att ansökan och antagning av studerande kan göras via Studieinfo.fi under 2027	Inleda överföring av prestationer till datalagret Koski
Utveckla system för stöd och tidiga insatser för lärande	Arbeta med utveckling av modell, struktur och system för stödsatser
	Utveckling av läroplan samt undervisning i svenska som andraspråk
	Genomföra ESF-projektet STÖD (2024-2027)
Erbjuda utbildning som förbereder för gymnasiestudier	Förverkliga utbildningen från ht 2026
Utveckla uppföljning och översyn av tidstilldelning för annat lärararbete samt övertidstimmar för lärare	Införa och utvärdera en smidig och tillförlitlig metod för uppföljning av tidstilldelning för lärare
Cirkularitet i IT-infrastruktur	Upphandling av central IT-infrastruktur

85500 Ålands gymnasium, verksamhet (RA)

Sammandrag	Bokslut 2024	Överförts till 2025	Budget inkl. äb 2025	Förslag 2026
Försäljningsintäkter	439 233		424 000	351 500
Avgiftsintäkter	338 844		361 000	357 000
Erhållna bidrag	90 364		265 000	365 000
Övr verksamh intäkt	32 772		15 000	15 000
Summa Verksamhetens intäkter	901 214		1 065 000	1 088 500
Personalkostnader	-13 778 888		-14 104 149	-14 941 779
Köp av tjänster	-1 717 308		-1 690 500	-1 678 330
Material förnödenh	-1 806 175		-1 862 582	-1 829 923
Övr verksamh kostn	-5 888 264		-5 942 768	-5 339 468
Summa Verksamhetens kostnader	-23 190 635		-23 600 000	-23 789 500
Soc hälsovård utsk	-7 295		-5 000	-5 000

Sammandrag	Bokslut 2024	Överförts till 2025	Budget inkl. äb 2025	Förslag 2026
Summa Utgift ink o kap öv	-7 295		-5 000	-5 000
Summa Kostn ink o kap öv	-7 295		-5 000	-5 000
Summa Verksamhetsbidrag	-22 296 716		-22 540 000	-22 706 000
Ränteintäkter	2 209			
Räntekostnader	-404			
Övr finansiella kost	-166			
Summa Finansiella intäkter och kostnader	1 639			
Summa Årsbidrag	-22 295 076		-22 540 000	-22 706 000
Avskrivn enl plan	-65 230		-58 000	-80 000
Summa Av- och nedskrivningar	-65 230		-58 000	-80 000
Summa Räkenskapsperiodens resultat	-22 360 306		-22 598 000	-22 786 000
Summa Räkenskapsperiodens under- eller överskott	-22 360 306		-22 598 000	-22 786 000

Moment	Bokslut 2023	Bokslut 2024	Budget inkl. ÅB 2025	Förslag 2026
85500 Ål gymnasium	-21 521 431	-22 360 306	-22 598 000	-22 786 000
85590 Vuxenutb inform o kommunikatio	-267 268	-493 139	-400 000	-525 000
Summa 8550 Ål gymnasium	-21 788 698	-22 853 446	-22 998 000	-23 311 000

Budgetmotivering

Föreslås inkomster om ca 1.088.000 euro och utgifter om ca 23.874.000 euro, varav ca 5.135.000 euro avser internhyra och 80.000 euro avskrivningar.

Inkomster

Inkomsterna utgörs av intäkter från affärsverksamhet, försäljningsintäkter från yrkesgymnasiet, intäkter från elevbespisningen, kursavgifter, hyresintäkter och olika projektmedel som t.ex. Erasmus+ bidrag och bidrag från Europeiska Socialfonden för projektet STÖD (2,9 årsverken). Försäljningsintäkterna har budgeterats ner medan budgeten för projektbidrag ökats på grund av ESF-projektet.

Utgifter

Anslaget utgörs av lönekostnader, inköp av tjänster, inköp av material, hyreskostnader och övriga kostnader.

Avgiftsfriheten som är helt införd påverkar kostnaderna med ca 300.000 euro årligen. Dessa är bl.a. subventionering av datorer, avgiftsfria läromedel, arbetskläder och arbetsredskap.

Personalkostnaderna utgör en osäkerhetsfaktor för verksamheten. Vikarie- och övertidskostnaderna bland lärare tenderar årligen vara höga. Årskullen som går ut grundskolan våren 2026 är större än tidigare vilket ökar trycket på antalet studieplatser. Behovet av stöd och specialarrangemang för studerande ökar fortsättningsvis. En viss osäkerhet finns även kring de ekonomiska och organisatoriska effekterna av Ålands folkhögskolas förväntade anslutning till Ålands gymnasium hösten 2026.

Ålands gymnasium fortsätter utreda behovet av strukturella förändringar som kan omfatta t.ex. utbildningsutbudet och fastigheter. Utvecklingen och effektiveringen av ekonomi- och HR-

funktionerna fortsätter i samråd med landskapsregeringens allmänna förvaltning. En översyn av gällande årsarbetstidsavtal för lärare föreslås.

85590 Vuxenutbildning inom informations- och kommunikationsteknik (R)

Sammandrag	Bokslut 2024	Överförts till 2025	Budget inkl. äb 2025	Förslag 2026
Intäkter				
Kostnader	-493 139	-6 861	-400 000	-525 000
Anslag netto	-493 139	-6 861	-400 000	-525 000

Budgetmotivering

Föreslås ett anslag om 525.000 euro för utbildningen Grit:lab.

Utgifter

Utgifter för inköp av utbildningstjänster, licenser, utrustning m.m. debiteras från Ålands penningautomatförening som handhar undervisningen. Av anslaget avser 30.000 euro ersättning till Ålands gymnasium för administration och andra omkostnader.

856 Ålands sjösäkerhetscentrum

Ålands sjösäkerhetscentrum verkar i enlighet med LL (2003:17) om Ålands sjösäkerhetscentrum. Ålands sjösäkerhetscentrum (ÅSC) är en självständig samordningsenhet med uppgift att planera, koordinera, organisera och marknadsföra olika typer av kurser som sjöfartsnäringen, sjöfartsutbildningar och övriga aktörer behöver. Myndigheten är uppdelad i tre enheter med olika uppdrag, ASA Safety Center (ASASC), Alandica Shipping Academy (ASA) och skolfartyget M/S Michael Sars.

Inom ASASC finns huvuduppdraget för ÅSC:s kursverksamhet som följer internationella konventioner såsom STCW som tillsammans med Traficom i Finland och Transportstyrelsen i Sveriges bestämmelser anger de riktlinjer som ska följas. ASASC ska arbeta lyhört mot näringslivet för att leverera aktuella säkerhetsutbildningar.

ASA:s uppdrag är samordning mellan de åländska sjöfartsrelaterade utbildningarna och branschorganisationer samt marknadsföring av Åland som destination för sjöfartsrelaterad utbildning. Myndigheten har det operativa ansvaret för driften av M/S Michael Sars. Landskapsregeringen avser att som tidigare aviserats i budgeten för år 2025 avyttra M/S Michael Sars.

Budgetmål	Åtgärd
Fler nya kunder och ännu nöjdare befintliga kunder	
Utveckla kvalitet och verksamhet, både den sjö- och landbaserade	
Främja och utveckla samarbetet inom Alandica Shipping Academy (ASA)	
Utveckla personalfrämjande verksamhet och ändamålsenliga lokaler	

85600 Ålands sjösäkerhetscentrum, verksamhet (RA)

Sammandrag	Bokslut 2024	Överförts till 2025	Budget inkl. äb 2025	Förslag 2026
Försäljningsintäkter	161 966		125 000	401 000
Avgiftsintäkter	268 305		345 000	340 000
Övr verksamh intäkt	1			
Summa Verksamhetens intäkter	430 272		470 000	741 000
Personalkostnader	-962 048		-870 070	-753 262
Köp av tjänster	-206 887		-255 750	-386 870
Material förnödenh	-186 200		-163 466	-152 200
Övr verksamh kostn	-249 495		-246 714	-266 668
Summa Verksamhetens kostnader	-1 604 631		-1 536 000	-1 559 000
Summa Verksamhetsbidrag	-1 174 359		-1 066 000	-818 000
Summa Årsbidrag	-1 174 359		-1 066 000	-818 000
Avskrivn enl plan	-136 220		-84 000	-70 000
Summa Av- och nedskrivningar	-136 220		-84 000	-70 000
Summa Räkenskapsperiodens resultat	-1 310 579		-1 150 000	-888 000
Summa Räkenskapsperiodens under- eller överskott	-1 310 579		-1 150 000	-888 000

Moment	Bokslut 2023	Bokslut 2024	Budget inkl. ÄB 2025	Förslag 2026
85600 Ål Sjösäkerhetscentrum	-987 550	-1 310 579	-1 150 000	-888 000
Summa 8560 Ål Sjösäkerhetscent	-987 550	-1 310 579	-1 150 000	-888 000

Budgetmotivering

Föreslås med hänvisning till 6 § LL (2012:69) om landskapets finansförvaltning, ett nettoanslag om 888.000 euro inklusive internhyra om 206.000 euro.

Landskapsregeringen avser att som aviserats i budgeten år 2025 avyttra skolfartyget M/S Michael Sars och tillhörande tjänster dras in. Från och med hösten 2026 räknar landskapsregeringen inte med ytterligare inkomster eller kostnader.

Inkomster

Inkomsterna beräknas till 365.000 euro för ASA Safety Centers verksamhet, varav 40.000 euro från interndebitering och 25.000 euro från försäljning av administrativa tjänster till Högskolan på Åland, övriga intäkter för extern försäljning ca 300.000 euro.

Utgifter

Kostnaderna beräknas till 1.204.000 euro för ASA Safety Centers verksamhet samt 99.000 euro för Alandica Shipping Academy.

Politikområde 6 - detaljmotivering verksamhet och överföringar

Politikområde 6 omfattar näringsavdelningen och Ålands arbetsmarknads- och studieservicemyndighet (AMS).

- Verksamhet - I anslaget ingår utgifter för personal, inköp av tjänster, kompetensutveckling för personal, tjänsteresor, handledning, litteratur, informationsverksamhet, utredningar, forsknings- och utvecklingsarbete inom politikområdets olika ansvarsområden, utgifter för register och system, hyror, material, förnödenheter, teletjänster, arrangemang av möten och konferenser samt representation. Anslaget möjliggör bl.a. deltagande i det Nordiska samarbetet i Nordiska ministerrådets regi. Vid AMS ingår verksamheten Åland Living och arbetspsykologuppgifter. AMS handlägger studiestöd som budgeteras inom utbildnings- och kulturavdelningens politikområde.
- Överföringsutgifter - Merparten av politikområdets budget är överföringsutgifter, d.v.s. offentliga transfereringar till näringsliv, föreningar, myndigheter och enskilda med syftet att främja näringslivet, sysselsättningen och en regional balans. Till detta hör även att AMS ansvarar för studiestöd för att främja kunskapsutveckling. Finansiering till näringslivet tillgodoses även genom samarbetsavtal om låne- och garantiinstrument för att dela på riskerna. Till politikområdet hör även fiske-, skogs- och viltvård samt landsbygds- och skärgårdsutveckling vilka stöder verksamhetsområdet. Inom politikområdet ingår även inspektionsverksamhet, övervaknings- och uppföljningsuppgifter.

I tabellen nedan visas en sammanställning över politikområde 6.

	Bokslut 2024	Överförs till 2025	Budget inkl. äb 2025	Förslag 2026
Politikområde 6	-19 775 902	-14 500 536	-22 205 000	-20 979 000

600 Näringsavdelningens förvaltningsområde

Tabellen nedan är en sammanställning av sifferbudgeten inom avdelningens förvaltningsområde för såväl allmänna förvaltningen som fristående enheter. Beloppen är exklusive avdelningen underlydande myndigheter eftersom de beloppen visas separat under respektive myndighet. Sammanställningen visar totalerna av såväl verksamhetsanslagen som överföringsanslagen. I kolumnerna framgår utfallssiffror i senaste bokslut, hur mycket av reservations- respektive ramanslag som överförts i senaste bokslut så att de är disponibla innevarande år, grundbudget inklusive ändringsbudgeter för innevarande år samt förslaget till budget för kommande år. Dessutom visas utvecklingen per budgetmoment för en fyraårsperiod.

Sammandrag	Bokslut 2024	Överförts till 2025	Budget inkl. äb 2025	Förslag 2026
Försäljningsintäkter	116 601		111 000	121 000
Avgiftsintäkter	168 337		182 000	178 000
Erhållna bidrag	559 842		390 000	320 000
Övr verksamh intäkt	5 631			5 000
Summa Verksamhetens intäkter	850 410		683 000	624 000
Personalkostnader	-2 682 594		-2 912 696	-2 750 489
Köp av tjänster	-694 656	-59 852	-870 975	-699 702
Material förnödenh	-119 624		-287 293	-238 934
Övr verksamh kostn	-292 915		-304 837	-274 675
Summa Verksamhetens kostnader	-3 789 789	-59 852	-4 375 800	-3 963 800
Överföring fr EU	3 930 971	8 342 995	4 311 000	3 647 000
Övr ink o kap överf				0
Summa Intäkt ink o kap	3 930 971	8 342 995	4 311 000	3 647 000
Summa Intäkt ink o kap öv	3 930 971	8 342 995	4 311 000	3 647 000
Undervisn kultur idr	-969 570	-137 554	-785 000	-785 000
Primärnärningar	-10 428 178	-19 444 862	-10 682 000	-10 019 000
Övrigt näringsliv	-988 939	-3 128 725	-2 567 000	-1 813 000
Övriga ink kap överf	-80 027	-72 538	38 000	23 000
Summa Utgift ink o kap öv	-12 466 714	-22 783 679	-13 996 000	-12 594 000
Summa Kostn ink o kap öv	-12 466 714	-22 783 679	-13 996 000	-12 594 000
Summa Verksamhetsbidrag	-11 475 122	-14 500 536	-13 377 800	-12 286 800
Ränteintäkter	246 546			
Övr finansiella kost	-3 724			
Summa Finansiella intäkter och kostnader	242 822			
Summa Årsbidrag	-11 232 300	-14 500 536	-13 377 800	-12 286 800
Avskrivn enl plan	-2 152		-11 200	-11 200
Summa Av- och nedskrivningar	-2 152		-11 200	-11 200
Summa Räkenskapsperiodens resultat	-11 234 452	-14 500 536	-13 389 000	-12 298 000
Summa Räkenskapsperiodens under- eller överskott	-11 234 452	-14 500 536	-13 389 000	-12 298 000

Moment	Bokslut 2023	Bokslut 2024	Budget inkl. ÄB 2025	Förslag 2026
60010 Näringsavdelningen, verksamhet	-2 254 725	-2 018 950	-2 700 000	-2 438 000
61000 Näringslivets främjande	-1 317 229	-871 835	-1 290 000	-1 215 000
61099 Återförda anslag		255 676	100 000	100 000
61100 Ålands landsbygdscentrum	-109 137	-123 605	-125 000	-125 000

Moment	Bokslut 2023	Bokslut 2024	Budget inkl. ÄB 2025	Förslag 2026
62100 EU, ERUF och ESF 2014-2020	677 002	89 810		
62102 EU, ERUF och ESF 2021-2027	-2 243 197	-925 204	-1 177 000	-740 000
62110 Förvaltningskostnader ERUF-ESF	-46 160			
Summa 6100 Näringsavd allm byrå	-5 293 446	-3 594 109	-5 192 000	-4 418 000
61500 Främj av livsmedelsproduktion	-826 501	-891 589	-917 000	-920 000
61550 Avbytarservice	-249 919	-247 055	-320 000	-298 000
62300 EU, EJFLU 2014-2020	-196 452	-1 293 253		
62302 EU, EJFLU 2021-2027	-2 729 939	-3 754 158	-5 219 000	-5 219 000
62390 Leaderfinansiering m paf-medel	-98 677	-54 733	-150 000	-150 000
63100 EU, ERUF 2007-2013	520			
Summa 6200 Jordbruksbyrån	-4 100 968	-6 240 788	-6 606 000	-6 587 000
62500 EU, EHFF 2014-2020	154 407	43 733		
62502 EU,EHFVF 2021-2027		-333 279	-442 000	-70 000
67000 Främj av fiskerinäringen	-97 210	-100 750	-122 000	-85 000
86500 Ålands fiskevårdscentrum	-607 389	-664 412	-697 000	-703 000
Summa 6300 Fiskeribyrån	-550 192	-1 054 708	-1 261 000	-858 000
64000 Främjande av skogsbruket	-341 141	-307 417	-330 000	-400 000
65000 Jakt- och viltvård	26 863	-37 430	0	-35 000
Summa 6400 Skogsbruksbyrån	-314 278	-344 848	-330 000	-435 000
Summa 6000 Näringsavdelningen	-10 258 884	-11 234 452	-13 389 000	-12 298 000

600 Allmän förvaltning

Näringsavdelningens verksamhetsområde är att främja näringarna, sysselsättningen och en regional balans. Till avdelningens uppgifter hör därmed att allmänt planera, leda, utveckla, samordna, följa upp och utöva tillsyn inom områdena utveckling av näringarna och innovationssystem, regional utveckling, arbetsmarknadsfrågor, jordbruk med binärningar, fiske, fiskodling, fiskevård, skogsbruk, jakt- och viltvård.

Med beaktande av EU:s regelverk stöds det åländska näringslivets utveckling med såväl finansiering som andra främjande åtgärder. Inom avdelningens ansvarsområden deltar tjänstemännen i samarbeten utanför Åland.

Näringsavdelningen

Budgetmål	Åtgärd
Skapa förutsättningar för en långsiktigt hållbar ekonomisk tillväxt	Kompetens i arbetslivet och delaktighet på arbetsmarknaden
	Finansieringsstöd till näringslivet
	Attraktionskraftsarbete
Goda förutsättningar för en konkurrenskraftig och hållbar livsmedelsproduktion	Förbättra rådgivningen till primärnäringarna
	Finansieringsstöd till lantbruk och fiskerisektorn
	Livsmedelssäkerhet och -kvalitet
Hållbar förvaltning av fiskbestånd	Fiskeribiologiska undersökningar och provfisken som underlag för bedömning av beståndsstatus och trender
	Produktion av havsöring, sikyngel och gäddyngel för utplantering
	Aktivt rådgivnings- och informationsarbete för ett ökat antal fiskevårdsinsatser
Hållbar förvaltning av skogsresurserna	Tillhandahålla aktuell skogs- och miljödata

Budgetmål	Åtgärd
	Stöd för skogsbruksåtgärder
Stärka viltvårdsarbetet	Ta fram bättre underlag för hjortdjursförvaltningen Skydds- och viltvårdsåtgärder för sjöfågel
Kompetens och sysselsättning för alla	Stödsinsatser för kompetenshöjning och sysselsättning
Bättre vattenkvalitet och minskade näringsämnesförluster från lantbruket	Ersättningar beviljas för åtgärder inom Cap-strategiplanen som bidrar till att uppnå målet. T.ex. ersättning för ekologisk produktion och odling av fånggrödor.
Stimulera djurhållningen med betande djur och en allmän utveckling av djursektorerna	Ersättningar beviljas för åtgärder inom Cap-strategiplanen som bidrar till att uppnå målet. T.ex. ersättning för naturbetesskötsel och rådgivningstjänster. En översyn av avbytarlagstiftningen pågår för att säkerställa att regelverket i högre grad motsvarar djurgårdarnas nuvarande behov och produktionsförhållanden.
Förbättra markkvaliteten och insatser för förnybara energilösningar inom livsmedelsproduktionen	Ersättningar beviljas för åtgärder inom Cap-strategiplanen som bidrar till att uppnå målet. T.ex. ersättning för odling av markförbättrande växter och saneringsväxter samt energiinvesteringar för gårdar.

Senast inför budgetåret 2027 ansöker politikområdet om minst 500.000 euro från externa källor så som EU:s fonder. För att säkerställa att externa medel används på ett effektivt och ändamålsenligt sätt är det avgörande att ansökningarna utgår från den egna verksamhetens faktiska behov och strategiska mål.

60010 Näringsavdelningens allmänna förvaltning, verksamhet (RA)

Sammandrag	Bokslut 2024	Överförts till 2025	Budget inkl. äb 2025	Förslag 2026
Intäkter	429 125		9 000	149 000
Kostnader	-2 448 075		-2 709 000	-2 587 000
Anslag netto	-2 018 950		-2 700 000	-2 438 000

Budgetmotivering

Föreslås en inkomst om 149.000 euro samt ett anslag om 2.587.000 euro.

Inkomster

Föreslås en inkomst om 9.000 euro vilket avser inkomster från uppdrag om provfiske samt 140.000 euro som tekniskt stöd från EU.

Utgifter

I anslaget ingår utgifter för personalkostnader, inköp av tjänster, kompetensutveckling, tjänsteresor, litteratur, material, förnödenheter, teletjänster, annonsering och representation. Anslag för utredningar och arrangemang av möten och konferenser i anslutning till näringsavdelningens verksamhet finns även upptagna under momentet.

610 Näringslivets främjande

Landskapsregeringens övergripande målsättning för näringspolitiken är att bidra till att skapa förutsättningar för en långsiktigt hållbar ekonomisk tillväxt. Den ekonomiska tillväxten stöder upprätthållandet av sysselsättningsnivån och främjar uppkomsten av nya arbetsplatser.

Kärnan i de näringslivsutvecklande åtgärderna består av:

- projekt- och företagsfinansiering (näringslivets främjande och regional utveckling)
- platsmarknadsföring och -utveckling

- samordning av arbetet att stärka Ålands attraktionskraft för boende, besökare och företag samt
- landsbygdsutveckling vid Ålands landsbygdscentrum.

Företagsfinansiering finns i form av bidrag, lån, garantier samt projektfinansiering.

Regional utveckling

Den regionalpolitiska målsättningen är att näringslivet på hela Åland ska vara livskraftigt och att en befolkningsutveckling eftersträvas. Nya samarbetsformer mellan landskapsregeringen och kommunerna utvecklas för att gemensamt driva utvecklingsfrågor.

De till skärgården särskilt riktade åtgärderna, såsom driften av Ålands skärgårdsnämnd med uppgift att behandla övergripande skärgårdsfrågor inför behandling och beslut i landskapsregeringen, skärgårdsstödet, det särskilda butiksstödet samt de riktade investeringsstöden till detaljhandelsverksamheten på landsbygden och i skärgården föreslås fortsätta.

61000 Näringslivets främjande, verksamhet (RA)

Sammandrag	Bokslut 2024	Överförts till 2025	Budget inkl. äb 2025	Förslag 2026
Intäkter				
Kostnader	-118 148	-59 852	-100 000	-50 000
Anslag netto	-118 148	-59 852	-100 000	-50 000

Budgetmotivering

Föreslås ett anslag om 50.000 euro.

Utgifter

Anslaget kan användas för bland annat att delta som medarrangör av Sjöfartens Dag, insatser för att minska byråkrati, genomförande av "Färdplanen för hållbar turism 2030" samt till initiativ och samarbeten som syftar till att öka attraktionskraften och en positiv utveckling av det åländska näringslivet.

61000 Näringslivets främjande, överföringar (R)

Sammandrag	Bokslut 2024	Överförts till 2025	Budget inkl. äb 2025	Förslag 2026
Intäkter				
Kostnader	-753 687	-246 313	-1 190 000	-1 165 000
Anslag netto	-753 687	-246 313	-1 190 000	-1 165 000

Budgetmotivering

Föreslås ett anslag om 1.165.000 euro.

Utgifter

Turismens främjande

Landskapsregeringens arbete med platsutveckling som höjer attraktionskraften för besökare, boende och företag stöder besöksnäringen genom bl.a. att främja goda kommunikationer till och från samt inom Åland, skötsel av sevärdheter i form av byggnader, platser och miljöer, finansiering av investeringar och utvecklingsprojekt inom turismen, utbildningsinsatser och arbete för att stärka Ålandsbilden.

Landskapsregeringen har ingått ett resultatavtal med Visit Åland r.f. (VÅ) för åren 2025 - 2027 för finansiering av destinationsmarknadsföring som genomförs tillsammans med besöksnäringen, varumärkesstärkande marknadsföringsaktiviteter på prioriterade marknader, nischad marknadsföring för prioriterade målgrupper, utvecklingsarbete samt turistinformation lokalt på Åland. Platsmarknadsföring och -utveckling görs i linje med "Färdplan för hållbar turism 2030" och

arbetet i enlighet med handlingsplanen genomförs under året. Resultatavtalet följs upp årligen i förhållande till huvudmålen i färdplanen (ökat förädlingsvärde, fler övernattningar, kundnöjdhet och hållbarhetsarbete) samt delmålen (branschengagemang, säsongsförlängning, marknadsföring, platsutveckling och evenemang).

Kopplingen mellan marknadsföringen för turismen samt för Åland som boende-, företag- och studieort stärks genom tydliga samverkansformer.

Företagen i branschen ansvarar för tjänste- och produktutveckling och en viktig del i VÅ:s arbete är att samla näringen och främja utvecklingen av destinationen. I linje med "Färdplan för hållbar turism 2030" driver VÅ på utvecklingen mot en hållbar besöksdestination och besöksnäringens hållbarhetsarbete.

VÅ bör fortsätta ta tillvara möjligheterna att delfinansiera utvecklingsarbete genom extern finansiering. Den professionella bedömningen av vilka marknadsföringsinsatser som ska göras, hur de görs samt uppföljningen av insatserna ansvarar VÅ för. VÅ bör tillämpa landskapsregeringens riktlinjer för offentlig upphandling.

Penningautomatmedel om 1.600.000 euro avsätts under moment 35000 för finansieringen av avtalet och de aktuella satsningarna.

Skärgårdsutveckling

Av anslaget föreslås 45.000 euro för bidrag till drift av Skärgårdsnämnden, vilket beviljas genom ett särskilt resultatavtal. Tonvikten läggs på utveckling av företag och arbetsplatser i skärgården i samarbete med bl.a. landsbygdsutvecklaren och Företagsam Skärgård r.f.

Anslaget kan även användas för arvoden och reseersättningar för skärgårdsnämnden samt för ersättning för resor inom ramen för Nordiska ministerrådets Skärgårdssamarbete.

Nationellt företagsstöd

Av anslaget föreslås 665.000 euro för bidrag till nationellt företagsstöd som ett komplement till insatserna som delfinansieras från EU och genomförs inom ramen för Strukturfondsprogrammet 2021 - 2027 och Ålands delar inom Finlands CAP-strategi 2023 - 2027. Nationellt företagsstöd beviljas inom ramen för av landskapsregeringen fastställda stödordningar och principer, vilka baseras på EU:s gällande regelverk om statligt stöd, näringsstödslag (2008:110) för landskapet Åland samt landskapslag (1988:50) om lån, räntestöd och understöd ur landskapets medel samt om landskapsgaranti.

Landskapsregeringen prioriterar åtgärder som ökar företagets export eller främjar utvecklingsinsatser i nya och etablerade företag.

Internationella utvecklingsprojekt

Under momentet föreslås att 250.000 euro avsätts för landskapsregeringens andel i den nationella finansieringen av bl.a. Interreg-projekt i Central Baltic Programme samt Baltic Sea Region Programme 2021 - 2027, om projektet bedöms överensstämma med de programområden som finns uppställda i programdokumentet samt ligger i linje med landskapsregeringens politiska målsättningar inom det aktuella området. Finansiering beviljas inte landskapsmyndigheter med eget budgetanslag i landskapsregeringens budget.

Anslaget kan även användas för andra projekt av internationell karaktär eller för enbart nationellt finansierade utvecklingsprojekt på Åland samt som nationell medfinansiering till åländska företag som deltar i europeiska program såsom Eurostars eller i ett samprojekt för forskningsorganisationer och företag som kan söka finansiering från Business Finland.

Finansiering till företag beviljas i enlighet med kommissionens gällande regler om försumbart stöd (förordning (EU) 2023/2831) om tillämpningen av artiklarna 107 och 108 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt på stöd av mindre betydelse.

Skattegränsstöd

Under momentet föreslås att 105.000 euro avsätts för finansiering av det tredje och sista året i ett treårigt projekt gällande skattegränsrådgivning 2024 - 2026 i enlighet med ingånget resultatavtal med Ålands näringsliv r.f för att underlätta för företag som bedriver handel över skattegränsen (både import/export). Under året utvärderas skattegränsportalen Clarence och möjligheterna till ytterligare förenklingar följs upp, med beredskap för fortsatt utveckling. ÅSUB utreder skatteundantagets betydelse och arbetet beräknas vara klart under våren 2027.

Cybersäkerhet

Under momentet föreslås att 100.000 euro avsätts för bland annat rådgivnings- och utbildningsinsatser vilka genomförs av Ålands näringsliv r.f. riktade till företag om implementeringen av den nya cybersäkerhets- och motståndskraftslagstiftningen.

Fullmakt

Föreslås en bevillningsfullmakt om högst 2.000.000 euro för landskapets åtagande i de krediter och garantier som beviljas till åländska företag bland annat enligt samarbetsavtal med Finnvera Abp. Landskapets åtagande uppgår i enlighet med gällande avtal till 50 procent av Finnvera Abp:s åtaganden.

Sedan tidigare har landskapet åtaganden för lån och garantier om 4.856.981 euro (13.8.2025) i enlighet med gällande samarbetsavtal med Finnvera Abp. Landskapsregeringens åtagande i fråga om landskapsgaranti för likviditetslån uppgår till 76.923 euro.

Anslag för eventuella kreditförluster till följd av åtagandena belastas moment 89200.

61099 Återförda anslag

Sammandrag	Bokslut 2024	Överförts till 2025	Budget inkl. äb 2025	Förslag 2026
Intäkter				
Kostnader	255 676		100 000	100 000
Anslag netto	255 676		100 000	100 000

Budgetmotivering

Föreslås en uppskattad minskning av överföringskostnaderna om 100.000 euro. Momentet används för bortbokningen av bidrag som beviljats stödmottagare men som av olika skäl inte utbetalats samt för bidrag som återkrävts.

Minskningen har i budgetförslaget styrts till posten för övriga överföringskostnader i resultaträkningen, medan kostnadsminskningen i praktiken bokförs till det konto som överföringskostnaden ursprungligen belastat.

61100 Ålands landsbygdscentrum (RA)

Sammandrag	Bokslut 2024	Överförts till 2025	Budget inkl. äb 2025	Förslag 2026
Intäkter	25 060		87 000	88 000
Kostnader	-148 665		-212 000	-213 000
Anslag netto	-123 605		-125 000	-125 000

Budgetmotivering

Föreslås en inkomst om 88.000 euro och ett anslag om 213.000 euro för landsbygdsutvecklarens arbete med landsbygdsutveckling och koordinering vid Ålands Landsbygdscentrum.

Inkomster

För att öka digitaliseringen och förbättra lönsamheten hos livsmedelsproducenter genomförs ett utbildningsprojekt som finansieras genom ESF+. Övriga inkomster härrör sig till infobladet Landsbygdsnytt, där inkomsterna motsvarar utgifterna.

Utgifter

Verksamhetsidén är att utveckla och bredda näringsverksamheten på landsbygden och i skärgården med fokus på livsmedel och matkluster genom att driva och initiera projekt. Affärsidén är att koordinera resurser och stimulera till samarbeten för att på mest effektiva sätt bidra till en positiv utveckling av landsbygden och dess näringar.

Ansvarsområden

- stärka Åland som en smakregion genom olika projekt
- stärka konsumentförtroendet och öka försäljningen av axganska (åländska) produkter bland annat genom olika insatser och aktiviteter
- inspirera, initiera och driva projekt för att utveckla landsbygdsföretagen samt
- fungera som koordinator för Ålands Landsbygdscentrum.

Målgruppen för insatserna är livsmedelsföretag och företag inom matbranschen över hela Åland.

Anslaget avser kostnader för landsbygdsutveckling och koordinering vid Ålands Landsbygdscentrum. För att stimulera digitalisering av livsmedelsföretagens administration, marknadsföring och försäljning som leder till att förbättra lönsamheten inom livsmedelsbranschen genomförs ett större utbildningsprojekt med namnet DigiMat.

Landsbygdsutvecklaren har en aktiv roll i arbetet med ERUF-projektet "Smakturism på Åland", där Högskolan på Åland är projektägare. Projektets syfte är att öka lönsamhet och synlighet för små och medelstora företag inom smakturism. Detta förknippas med smakupplevelser, men också med berättelser, platser och äkthet. Projektet bygger på ett samarbete inom branschen för smakturism, där man vill utöka utbudet av bokningsbara smakupplevelser och -produkter. I nätverket ingår 13 medlemmar.

Anslaget används också för landsbygdsutvecklarens arbete inom "Ny Nordisk Mat" på nordisk nivå. Nya avsnitt av Axganpodden produceras samt Axgan-dagen genomförs. Landsbygdsutvecklaren är också koordinator för att hjälpa producentgrupper att ansöka om EU:s namnskydd, som skyddar jordbruksprodukters och livsmedels namn. Landsbygdsgalan arrangeras vartannat år, nästa gång år 2026, i samarbete mellan organisationerna vid Ålands Landsbygdscentrum och de förädlade livsmedelsföretagen, där landsbygdsutvecklaren är koordinator för evenemanget. Syftet med Landsbygdsgalan är att uppmärksamma företagare inom landsbygdsnäringarna och ge motivation att jobba vidare och utveckla sina företag. Målgruppen är jordbrukare, fiskare, fiskodlare, livsmedelsförädlare, skogsägare och alla som verkar inom landsbygdsnäringarna.

Landsbygdsutvecklaren arbetar också enligt den gemensamma strategin som ledningsgruppen för Ålands Landsbygdscentrum uppdaterar årligen.

615 Främjande av livsmedelsproduktion

Primärnäringarna tillsammans med den nära sammankopplade livsmedelsindustrin har stor betydelse för den åländska ekonomin, det åländska samhället, miljön och landskapet. Övergripande målsättning för lantbruket och livsmedelsproduktionen är en hållbar och ekonomisk utveckling som bidrar till tillväxt på landsbygden och inom de gröna näringarna.

Det öppna och av djur hävdade landskapet har konstaterats vara en betydande kollektiv tillgång för samhället. Betande djur är av betydelse för bibehållande av landskapsbildens traditionella drag och

viktigt för att främja den biologiska mångfalden. Landskapsregeringen stimulerar djurhållning med betande djur genom stöd, rådgivning och stöd för privat avbytarservice. En allmän utveckling av djursektorerna är också nödvändig för att behålla underlaget för livsmedelsindustrierna.

Ytterligare kan konstateras att försörjningsberedskap, livsmedelssäkerhet och -kvalitet prioriteras inom avdelningens ansvarsområden rörande fodermedel, utsäde, certifiering av ekologisk produktion, hantering av växtskyddsmedel och växtinspektionsverksamhet.

61500 Främjande av livsmedelsproduktion, verksamhet

Sammandrag	Bokslut 2024	Överförts till 2025	Budget inkl. äb 2025	Förslag 2026
Intäkter				
Kostnader	-334		-12 000	-12 000
Anslag netto	-334		-12 000	-12 000

Budgetmotivering

Föreslås ett anslag om 12.000 euro.

Utgifter

Föreslås ett anslag om 12.000 euro för bl.a. inspektionsverksamhet, möjlighet till ersättningar enligt landskapslagen (2021:26) om tillämpning av växtskyddslagen, landskapslagen (2013:97) om tillämpning i landskapet Åland av lagen om plantmaterial, landskapslagen (2024:82) om flyghavre samt för utbildning enligt landskapslagen (2012:41) om tillämpning i landskapet Åland av lagen om växtskyddsmedel. Anslaget används även för kostnader i samband med verksamheten för inspektion och provtagning som fordras enligt landskapslagen (1995:52) om kontroll av ekologisk jordbruksproduktion och dess ändring (2012/29), landskapslagen (2023:73) om tillämpning på Åland av lagen om gödselmedel, landskapslagen (2022:41) om tillämpning på Åland av foderlagen och landskapslagen (2021:48) om tillämpning på Åland av utsädeslagen.

61500 Främjande av livsmedelsproduktion, överföringar (RA)

Sammandrag	Bokslut 2024	Överförts till 2025	Budget inkl. äb 2025	Förslag 2026
Intäkter				
Kostnader	-891 255	-1 299 489	-905 000	-908 000
Anslag netto	-891 255	-1 299 489	-905 000	-908 000

Budgetmotivering

Föreslås ett anslag om 908.000 euro.

Utgifter

Rådgivning

Av anslaget föreslås 468.000 euro för att finansiera rådgivningen samt försöks- och utvecklingsverksamheten i enlighet med ett ettårigt verksamhetsavtal med Ålands hushållningssällskap r.f. Avtalet baseras fortsättningsvis på de övergripande målsättningarna för livsmedelsproduktion och lantbruket, d.v.s. fokus är en ekonomisk, smart och hållbar utveckling på landsbygden. Den främsta prioriteringen är att bidra till skapande av konkurrenskraftiga landsbygdsföretag som producerar råvaror av rätt kvalitet till den lokala livsmedelsindustrin och livsmedel till konsumenter. Betydelsen av lokal livsmedelsförsörjning ökar i takt med osäkerheten i omgivningen.

Under året utreds en samordning av aktörer inom landsbygdsutveckling med sikte på genomförande år 2027. Samtidigt övervägs att finansieringen av ramavtalet kopplat till Hushållningssällskapet r.f. flyttas till PAF-fördelningen. Det femåriga ramavtalet förnyas i samband med en eventuell omorganisering år 2027.

Av anslaget föreslås 10.000 euro användas som verksamhetsbidrag till Ålands fåravelsförening r.f., Andelslaget Ålands maskinring och Föreningen Ålandsfåret r.f.

Räntestöd

Av anslaget föreslås 220.000 euro för att finansiera räntestödet för årets bevillningsfullmakt om lån med räntestöd om 2.200.000 euro och tidigare års beviljade räntestödslån. Höjningen motiveras av ökad investeringsvilja. Målsättningen är att räntestödet medverkar till en mer rationell och effektiv jordbruksproduktion i landskapet.

Räntestöd kan beviljas för banklån vid produktionsinvesteringar i byggnader samt för inköp av fastighet i samband med att unga lantbrukare tar över eller startar nya lantbruksföretag. Räntestöd i samband med investeringar är ett komplement till investeringsstödet till jordbruket inom ramen för CAP-planen under moment 62302.

Ett fullt nyttjande av bevillningsfullmakten beräknas enligt dagens ränteläge medföra nominell kostnad för landskapet om ca 400.000 euro under en femtonårsperiod. Lånen förmedlas av kreditinstitut och räntestödet varierar med marknadsräntorna och är maximalt 3 procent. Saldot på utestående räntestöds krediter för investeringar är i dagsläget ca 7.300.000 euro. En ränteutveckling som leder till maximal räntestödsnivå på tidigare lån och lån beviljade enligt ovanstående bevillningsfullmakt skulle innebära en årlig kostnad om ca 240.000 euro.

Räntestöd, lån till lantbruk, euro	Kostnad år 2026	Kostnad år 2027	Beräknad årskostnad vid ett ränteläge om 4,0%
Totalt	215 000	215 000	240 000
Lånesaldo lån beviljade åren 2005-2025 (ca 7,3 milj.)	190 000	180 000	190 000
Lån utgivna år 2026 (2,2 milj.)	25 000	35 000	50 000

Skördeskador

Av anslaget föreslås 10.000 euro för finansiering av räntestöd för lån beviljade med anledning av skördeskador i enlighet med landskapslagen (1980:44) om räntestödslån vid skördeskador. Räntestöd på lån utgår i syfte att lindra de likviditetsproblem odlaren riskerar till följd av minskade intäkter från den skörd som drabbats av skördeskada. Lån kan beviljas sådana gårdar där det konstaterats skördeskador som uppstått oberoende av odlaren i oskördad gröda till följd av onormalt ogynnsamma väderförhållanden.

Föreslås att det under året får beviljas räntestödslån om sammanlagt högst 300.000 euro. Räntestödet betalas som ett fast räntestöd om maximalt 5 procent i högst 5 år. Låntagarens ränta uppgår dock alltid till minst 1 procent. Skulle lånets totala ränta och låntagarens ränta sjunka under 6 procent är räntestödet skillnaden mellan totala räntan och låntagarens ränta om 1 procent. Stödet betalas med grund i kommissionens förordning (EU) nr 1408/2013 om stöd av mindre betydelse inom jordbrukssektorn (de minimis). Utbetalande av stödet förutsätter att det finns utrymme i den kvot för stöd av mindre betydelse som fördelats mellan Åland och riket utgående från den landskvot som fastställts i förordning (EU) nr 1408/2013. Landskapet har för närvarande inga utestående räntestöds krediter för skördeskador.

Kostnadsersättningsstöd till exporterande livsmedelsföretag

Av anslaget föreslås 200.000 euro för kostnadsersättningsstöd. Den åländska exporterande industrin utmanas av ett högt kostnadsläge gällande el, vatten och avlopp samt höga transportkostnader. Landskapsregeringens målsättning är att stimulera exporten vilket skapar incitament till nya satsningar och investeringar som leder till nya sysselsättningsmöjligheter. Föreslås därför ett anslag för att finansiera ett kostnadsersättningsstöd till exporterande livsmedelsföretag vars transportkostnader utgör mer än 10 procent av företagets totala kostnader.

Kostnadsersättningsstödet uppgår till 10 procent av de redovisade externa transportkostnaderna. Stödet beviljas i enlighet med kommissionens förordning (EU) 2023/2831 om tillämpningen av artiklarna 107 och 108 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt på stöd av mindre betydelse.

Fullmakt

Föreslås en bevilningsfullmakt om högst 2.200.000 euro för nya lån med räntestöd för lån för produktionsinvesteringar i byggnader samt för visst lösöre. Se motiveringen under rubriken räntestöd ovan.

Föreslås därtill att det under året får beviljas nya räntestödslån om sammanlagt högst 300.000 euro för lån beviljade med anledning av skördeskador. Se motiveringen under rubriken skördeskador ovan.

Föreslås ytterligare att en bevilningsfullmakt om högst 1.000.000 euro för nya lån som upptas med landskapsborgen i enlighet med 40 § i landskapsförordning om investeringsstöd och startstöd till jordbruket (2023:68) för produktionsinvesteringar i byggnader samt för visst lösöre som upptas som kompletterande finansiering till investeringsstödet till jordbruket inom ramen för CAP-planen under moment 62302. Landskapsborgen finansieras med avgifter och eventuella kreditförluster upptas under moment 89200.

61550 Avbytar-service (RA)

Sammandrag	Bokslut 2024	Överförts till 2025	Budget inkl. äb 2025	Förslag 2026
Intäkter				
Kostnader	-246 719		-320 000	-298 000
Anslag netto	-246 719		-320 000	-298 000

Budgetmotivering

Föreslås ett anslag om 298.000 euro.

Utgifter

Anslaget avser att användas för att säkerställa åtaganden och kostnader i enlighet med landskapslagen om avbytarstöd (2014:53) ändrad genom landskapslag om ändring av landskapslagen om avbytarstöd (2025:15) där avbytarstödet höjdes. Anslaget är beräknat utifrån den planerade höjningen av timersättningen och att antalet lantbruk som erhåller stöd för avbytare minskar.

621 Europeiska Unionen - ERUF och ESF

Programperiod 2021 - 2027

Strukturfondsmedlen för programmet 2021 - 2027 uppgår till totalt 5.575.692 euro fördelat 3.316.724 euro från Eruf och 2.258.968 euro från ESF+. Programmets tekniska stöd beräknas till 112.160 euro från Eruf samt 86.833 euro från ESF+. Delfinansiering från fonderna är 40 procent och den nationella offentliga motfinansieringen uppgår till 8.363.538 euro fördelat 4.975.086 euro från Eruf och 3.388.452 euro från ESF+.

Programmet är uppbyggt kring två strategiska insatsområden:

- 1) Entreprenörskap, digital utveckling och innovation med finansiering från Eruf och
- 2) Kompetens för alla med finansiering från ESF+.

Målsättningen med Eruf-finansieringen är att stöda nyetablering av företag, öka konkurrenskraft och internationalisering, främja återhämtning efter covid-19 pandemin samt att stärka tillväxt och innovationsarbetet i företagen. Detta kan ske genom dels direkta företagsstöd i form av t.ex. produktutveckling, konsultcheckar, marknadsföringsbidrag eller investeringsbidrag knutet till

utveckling av innovativa produkter och tjänster, dels i form av företagsfrämjande utvecklingsprojekt innefattande rådgivningsinsatser, affärsutveckling, starta eget, affärscoachning eller olika innovationsmiljöer inom t.ex. IT-kuster, livsmedelskuster, kreativa näringar samt turism.

Huvudsakliga målgrupperna är SMF (små och medelstora företag), potentiella entreprenörer och företagsfrämjande organisationer samt offentliga aktörer.

Målsättningen med ESF+ är att stöda individer som är utanför arbetsmarknaden att återvända eller ta sig in, minska risken för marginalisering och främja återhämtning efter Covid-19 pandemin samt att stöda ett fortsatt livslångt lärande. Detta kan ske genom sysselsättningsfrämjande åtgärder såsom utbildning, fortbildning, karriärcoachning, anställning, examensgivande utbildningar, inkluderande åtgärder för inflyttade i samhället, fortsatta satsningar på svenska för inflyttade med beaktande av deras utbildningar och möjligheter till snabb sysselsättning samt stöd för branschspecifika utbildningar inklusive satsningar på jämställdhet, miljökunskap och digitalisering.

Huvudsakliga målgrupperna är tredje sektorn, företag, branschorganisationer och offentliga aktörer.

ERUF OCH ESF	Finansieringsram 2021 - 2027	Budgeterat 2021-2025	Förslag 2026	Återstod
Landskapsregeringens finansieringsandel	8 363 538	6 010 000	740 000	1 613 538
ERUF:s finansieringsandel	3 316 724	2 375 000	179 000	762 724
ESF:s finansieringsandel	2 258 968	1 633 000	314 000	311 968
Totalt	13 939 230	10 018 000	1 233 000	2 688 230

62100 Europeiska Unionen - ERUF och ESF, 2014-2020 (RA-EU)

Sammandrag	Bokslut 2024	Överförts till 2025	Budget inkl. äb 2025	Förslag 2026
Intäkter	-5 415	-644 111		
Kostnader	95 225	-85 729		
Anslag netto	89 810	-729 840		

Budgetmotivering

Föreslås ingen inkomst och inget anslag då hela programbudgeten har budgeterats tidigare.

62102 Europeiska Unionen - ERUF och ESF, 2021 - 2027 (RA-EU)

Sammandrag	Bokslut 2024	Överförts till 2025	Budget inkl. äb 2025	Förslag 2026
Intäkter	630 616	1 097 102	785 000	493 000
Kostnader	-1 555 724	-2 761 693	-1 962 000	-1 233 000
Anslag netto	-925 107	-1 664 591	-1 177 000	-740 000

Budgetmotivering

Föreslås en inkomst om 493.000 euro och ett anslag om 1.233.000 euro.

Inkomster

Av inkomsten föreslås att 179.000 euro upptas, vilket motsvarar den indikativa finansieringsramen för år 2026 för Operativ program för Åland 2021-2027 med finansiering från Eruf.

Av inkomsten föreslås att 314.000 euro upptas, vilket motsvarar den indikativa finansieringsramen för år 2026 för Operativ program för Åland 2021-2027 med finansiering från ESF+.

Utgifter

Av anslaget föreslås att 179.000 euro upptas, vilket motsvarar den indikativa finansieringsramen för år 2026 för Operativ program för Åland 2021-2027 med finansiering från Eruf.

Av anslaget föreslås att 314.000 euro upptas, vilket motsvarar den indikativa finansieringsramen för år 2026 för Operativ program för Åland 2021-2027 med finansiering från ESF+.

Landskapets andel av anslaget uppgår till 740.000 euro, varav 269.000 euro som motfinansiering till Eruf och 471.000 euro som motfinansiering till ESF+.

Under momentet ingår anslag för tekniskt stöd som finansierar programadministration, information, uppföljning, övervakning och utvärdering.

623 Europeiska Unionen - program för landsbygdens utveckling, EJFLU

Jordbruksnäringen är beroende av EU:s gemensamma jordbrukspolitik. Den gemensamma jordbrukspolitiken är uppdelad i två delar:

- Pelare 1 Inkomst- och marknadspolitiken och
- Pelare 2 Landsbygdsutvecklingspolitiken.

Den åländska behörigheten inom området omfattas av den delen som utgör pelare 2 d.v.s. landsbygdsutvecklingspolitiken. Landskapsregeringen har sedan år 1995 genomfört EU-delfinansierade åtgärder inom ramen för så kallade landsbygdsutvecklingsprogram.

Jordbrukspolitiken genomförs och finansieras i finansieringsperioder. Från programperioden 2023 - 2027 genomförs alla åtgärder i en enda för landet gemensam CAP-plan. De områden som omfattas av landskapets behörighet ingår således i Finlands CAP-plan vid sidan av rikets åtgärder inom inkomst- och marknadspolitiken.

Landskapsregeringen har utarbetat förslag till åtgärder inom det område inom CAP-planen som faller under landskapets behörighetsområde, det vill säga landsbygdsutvecklingsåtgärderna inom CAP:s andra pelare. Landskapsregeringens övergripande målsättningar är att strategin ska ge redskap för en positiv utveckling av den åländska jordbruksnäringen och att de åländska lantbrukarna ska ha konkurrensvillkor motsvarande som för företagare i Finland. Fokus för den åländska delen av genomförandet ska ligga på företagets möjligheter att skapa värdeförädling och ge konkurrenskraftiga förutsättningar för hållbara och lönsamma jordbruksföretag oavsett storlek. En uttalad målsättning med åtgärderna i strategin är att skapa enklare system, stimulera till en högre produktivitet och en ökad hållbarhet samtidigt som miljövärden bevaras och utvecklas. Landskapsregeringens åtgärder genomförs i enlighet med landskapslag (2023:17) om finansiering av landsbygdsnäringar.

EJFLU	Finansieringsram 2023-2027	Budgeterat 2023-2025	Förslag 2026	Återstår 2027
Landskapets finansieringandel	26 020 294	15 657 000	5 219 000	5 144 294
EJFLU:s finansieringsandel	15 423 000	9 252 000	3 084 000	3 087 000
Totalt	41 443 294	24 909 000	8 303 000	8 231 294
Varav helt nationellt finansierat	6 316 852	3 790 111	1 263 370	1 263 370

62300 Europeiska Unionen - EJFLU, 2014 - 2020 (RA-EU)

Sammandrag	Bokslut 2024	Överförts till 2025	Budget inkl. äb 2025	Förslag 2026
Intäkter	1 094 623	2 535 370		
Kostnader	-2 387 771	-5 524 781		
Anslag netto	-1 293 148	-2 989 411		

Budgetmotivering

Inga ytterligare anslag föreslås. Programmets ram har budgeterats under perioden 2014 - 2022. Medlen var möjliga att nyttja till utgången av år 2025.

62302 Europeiska Unionen, EJFLU, 2021 - 2027 (RA-EU)

Sammandrag	Bokslut 2024	Överförts till 2025	Budget inkl. äb 2025	Förslag 2026
Intäkter	2 037 378	2 941 530	3 084 000	3 084 000
Kostnader	-5 791 537	-6 895 433	-8 303 000	-8 303 000
Anslag netto	-3 754 158	-3 953 903	-5 219 000	-5 219 000

Budgetmotivering

Föreslås en inkomst om 3.084.000 euro och ett anslag om 8.303.000 euro.

Inkomster

Föreslås en inkomst om 3.084.000 euro för finansieringen från Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling (EJFLU) som överförs till landskapsregeringen för genomförandet av åtgärderna i programmet.

Utgifter

Föreslås ett anslag om 8.303.000 euro för finansieringen av landskapets och EU:s andel av finansieringen av genomförandet av landskapets åtgärder riktade till landsbygdsutveckling inom CAP-planen. Anslaget finansierar 12 åtgärder fördelade på tre fokusinriktningar:

- 1) Interventioner som stödjer åtgärder riktade till miljö och klimat samt biodiversiteten och en ökad djurvälstånd inom det åländska lantbruket (arealbaserade stöd och djurstöd)
- 2) Stödja och utveckla konkurrenskraften inom både primärproduktionen och livsmedelsförädlingsledet (projekt- och investeringsstöd) samt
- 3) Utveckla kompetensen och kunskaperna inom näringen vilket är ett horisontellt område som stödjer både miljö och konkurrenskraft (projektstöd).

Utöver dessa tre inriktningar finansieras EU:s andel av genomförandet av Leader. Landskapets finansieringsandel av Leader budgeteras under moment 62390.

62390 Leaderfinansiering med penningautomatmedel (RA-EU)

Sammandrag	Bokslut 2024	Överförts till 2025	Budget inkl. äb 2025	Förslag 2026
Intäkter				
Kostnader	-54 733	-262 187	-150 000	-150 000
Anslag netto	-54 733	-262 187	-150 000	-150 000

Budgetmotivering

Föreslås ett anslag om 150.000 euro.

Utgifter

Anslaget om 150.000 euro avser landskapets finansieringsandel som finansieras ur penningautomatmedel (se moment 35000) för genomförande av Leader-metoden samt för genomförande av Leader-projekt.

Leader-metoden ska medverka till att utveckla landsbygden och även fungera som ett instrument till att samordna lokalbefolkningen till samarbete kring projekt, bland annat miljömässiga projekt.

625 Europeiska Unionen - Europeiska havs-, fiskeri- och vattenbruksfonden, EHFVF

Europeiska havs-, fiskeri- och vattenbruksprogrammet 2021 - 2027 ska stödja en hållbar tillväxt inom fiskerinäringen innefattande yrkesfiske, vattenbruk samt fiskförädling och -handel. Målet är bland annat att främja förnyelse och innovation samt att öka användningen av fisk för humankonsumtion. I programmet finns även åtgärder som stöder genomförandet av Europeiska unionens integrerade havspolitik som exempelvis insatser för bevarande och återställande av biologisk mångfald. Landskapsregeringen har godkänt föreningen Lokalkraft Leader Åland r.f. som genomförare av programmets Leader-dimension (lokalt ledd utveckling).

För genomförandet av programmet erhåller Finland 71,8 miljoner euro. I enlighet med tidigare fördelningsgrund är landskapets del av programbudgeten 4.128.000 euro. Landskapets medfinansiering är 50 procent, vilket ger en programbudget om 8.256.000 euro.

EHFVF	Finansieringsram 2021-2028	Budgeterat 2021-2025	Förslag 2026	Återstod
Landskapsregeringens finansieringsandel	4 128 000	2 802 000	70 000	1 256 000
EHFVF:s finansieringsandel	4 128 000	2 802 000	70 000	1 256 000
Totalt	8 256 000	5 604 000	140 000	2 512 000

62500 Europeiska Unionen - EHFF, 2014 - 2020 (RA-EU)

Sammandrag	Bokslut 2024	Överförts till 2025	Budget inkl. äb 2025	Förslag 2026
Intäkter	43 817	429 601		
Kostnader		-1 445 293		
Anslag netto	43 817	-1 015 692		

Budgetmotivering

Föreslås ingen inkomst och inget anslag då hela programbudgeten har budgeterats tidigare.

62502 Europeiska Unionen - EHFVF, 2021 - 2027 (RA-EU)

Sammandrag	Bokslut 2024	Överförts till 2025	Budget inkl. äb 2025	Förslag 2026
Intäkter	376 498	1 983 502	442 000	70 000
Kostnader	-709 777	-4 010 223	-884 000	-140 000
Anslag netto	-333 279	-2 026 721	-442 000	-70 000

Budgetmotivering

Föreslås en inkomst om 70.000 euro och ett anslag om 140.000 euro med beaktande av tidigare års anslag.

Inkomster

Inkomsten avser intäkterna från EHFVF som medfinansiering av programmet inom ramen för Europeiska havs-, fiskeri- och vattenbruksfonden för programperioden 2021 - 2027.

Utgifter

Anslaget avser den totala offentliga finansieringen av det operativa programmet inom ramen för vilket stöd beviljas för programperioden 2021 - 2027.

Under momentet upptas även anslag för tekniskt stöd. Tekniskt stöd kan inkludera kostnader för administration, uppföljning och övervakning av programmet, informationsinsatser samt löpande utvärdering och utredningar.

640 Främjande av skogsbruket

Landskapsregeringens övergripande målsättning är att upprätthålla och vidareutveckla ett hållbart och klimatsmart skogsbruk. Med detta avses, förutom ekonomisk virkesproduktion, även beaktande av den biologiska mångfalden, landskapsvärden, vattenvärden, fornminnesvärden och skogens mångsidiga sociala funktioner samt skogens förmåga att binda koldioxid.

Tillgången till aktuella skogsdata utgör idag grunden för att främja den privata skogsnäringen, bevarandet av biologisk mångfald, gynnande av klimatsmarta åtgärder och ett hållbart skogsbruk. Aktuella skogsdata är vidare en förutsättning för att behålla skogscertifieringen. Projektet att skapa en åländsk skogsportal för publicering av skogsdata avslutades under år 2025. Nu fortsätter arbetet med uppdatering av data och utvecklingen av interaktiva tjänster för skogsägare och företag.

Under året är målsättningen att uppdatera skogsprogrammet "SkogsÅland2027". Grundläggande för detta arbete är nya data från den riksskogstaxering som Naturresursinstitutet utförde på Åland under sommaren 2023. Resultaten från denna har delvis presenterats men ännu saknas beräkningar av avverkningsmöjligheterna, vilka har en avgörande betydelse för den framtida kolbindningskapaciteten i den åländska skogen.

EU:s avskogningsförordning ska implementeras i landskapslagstiftning och konsekvenserna med bl.a. tillsyn och rapportering för myndigheter och företag måste klargöras.

Landskapsregeringens understöd för skogsbruksåtgärder och en välfungerande rådgivningsverksamhet är fortsättningsvis viktiga incitament för att aktivera och motivera skogsägarna. Under året utreds en samordning av aktörer inom landsbygdsutveckling med sikte på genomförande år 2027. Samtidigt övervägs att finansieringen av ramavtalet kopplat till Hushållningssällskapet r.f. flyttas till PAF-fördelningen. Det femåriga ramavtalet förnyas i samband med en eventuell omorganisering år 2027. Målsättningen med stöden är att inom ramen för befintliga resurser prioritera de åtgärder som bedöms viktigast för ett långsiktigt hållbart och klimatsmart skogsbruk. Under de kommande åren finns ett stort behov av plant- och ungskogsröjningar för att sköta de nya ungskogar som uppkommit efter stormen Alfrida.

Skadorna av granbarkborre har avtagit, men i stället har det blivit vanligare med nya skador och skadegörare på bland annat tall. Landskapsregeringen kommer att fortsätta med svärmnings- och populationsövervakning av granbarkborre.

I enlighet med skogsprogrammet fortgår möjligheten för markägare att frivilligt och mot ersättning skydda eller förbättra skogarnas naturvärden. Åtgärden budgeteras av miljöbyrån och genomförs i samarbete med skogsbruksbyrån. Certifieringen av det åländska skogsbruket fortgår i Ålands skogsvårdsförenings regi.

64000 Främjande av skogsbruket, verksamhet (RA)

Sammandrag	Bokslut 2024	Överförts till 2025	Budget inkl. äb 2025	Förslag 2026
Intäkter	95 330		150 000	
Kostnader	-102 674		-210 000	-20 000
Anslag netto	-7 344		-60 000	-20 000

Budgetmotivering

Föreslås ett anslag om 20.000 euro.

Utgifter

I anslaget ingår utgifter för inköp av tjänster, drift och underhåll av fordon och utrustning, informationsverksamhet samt övriga kostnader för verksamheten.

64000 Främjande av skogsbruket, överföringar (R)

Sammandrag	Bokslut 2024	Överförts till 2025	Budget inkl. äb 2025	Förslag 2026
Intäkter				
Kostnader	-300 073	-180 000	-270 000	-380 000
Anslag netto	-300 073	-180 000	-270 000	-380 000

Budgetmotivering

Föreslås ett nettoanslag om 380.000 euro med stöd av 6 § landskapslagen (2012:69) om landskapets finansförvaltning.

Utgifter

Anslaget avser i första hand stöd för skogsbruksåtgärder. Föreslås att 260.000 euro av anslaget används för stöd i enlighet med landskapslagen (2015:32) och landskapsförordningen (2015:33), ändrad (2018/30), (2019/53) och (2020/118) om stöd för hållbart skogsbruk.

Föreslås vidare att 120.000 euro av anslaget används för skoglig rådgivningsverksamhet som tillhandahålls av Ålands skogsvårdsförening r.f. i enlighet med ramavtal mellan Ålands landskapsregering och Ålands hushållningssällskap r.f. gällande rådgivningen för primärnäringsarna. Administrationen av ramavtalet sker i samarbete mellan jordbruks-, fiskeri- och skogsbruksbyrån.

Anslaget får även användas till förhandsfinansiering av åtgärder som landskapsregeringen tvingas vidta enligt 18c § landskapslagen (1998:83) om skogsvård och med stöd av 6 § landskapslagen (2012:69) om landskapets finansförvaltning gottskrivas inkomster motsvarande förhandsfinansieringen.

650 Jakt- och viltvård

Landskapsregeringens övergripande målsättning är att verka för en god jaktkultur med aktiv viltvård, bra möjligheter till övningsskytte och sunda viltstammar i landskapet. Viltet är en närproducerad naturtillgång som bör förvaltas och nyttjas på ett hållbart sätt. Till detta hör till exempel information, rådgivning, insamling av viltdata, lagstiftningsåtgärder samt stöd till jaktvårdsföreningarnas verksamhet. Landskapsregeringens målsättning är att stimulera jaktvårdsföreningarnas arbete med aktuell viltdata samt att informera och utbilda jägarkåren, speciellt när det gäller skydds- och viltvårdsåtgärder för sjöfågel, hjortdjursförvaltning och arbete mot invasiva arter. Arbetet med åtgärdsplanen för ejderstammen på Åland fortsätter. Landskapsregeringen fortsätter att utveckla ett program för övervakning av hjortdjurens fodertillgång, konkurrens och populationstätheter. Landskapsregeringen inför ett praktiskt moment om vapenhantering i jägarexamen.

65000 Jakt- och viltvård, verksamhet (R)

Sammandrag	Bokslut 2024	Överförts till 2025	Budget inkl. äb 2025	Förslag 2026
Intäkter	160 556		177 000	172 000
Kostnader	-117 960		-115 000	-130 000
Anslag netto	42 597		62 000	42 000

Budgetmotivering

Under momentet föreslås ett anslag om 130.000 euro och ett nettoanslag om 42.000 euro. Med hänvisning till 6 § landskapslagen (2012:69) om landskapets finansförvaltning föreslås att inkomster gottskrivs momentet.

Inkomster

Föreslås en inkomst från jaktvårdsavgifter och försäljning av handledningen för jägarexamen om 170.000 euro. Jaktåret 2024 - 2025 löste 4.196 personer jaktkort. Trenden är svagt nedåtgående sett över flera år även om de årliga variationerna inte är stora. En betydande del utgörs av personer bosatta utanför Åland, 964 personer. Av den åländska jägarkåren är både antalet och andelen kvinnor ökande och antalet uppgår idag till 354 personer, eller 11 % av jägarkåren. Föreslås att jaktvårdsavgiften hålls oförändrad på 40 euro.

Föreslås en inkomst om 2.000 euro från hjortdjursavgifter för älglicenser. Anslag för bidrag för hjortdjursskador upptas under moment 65000 överföringar.

Utgifter

Föreslås ett anslag om 130.000 euro. Av anslaget utgörs 95.000 euro av utgifter såsom 56 § i jaktlagen (1985:31) föreskriver, t.ex. prenumeration av tidningen Jägaren, jägarförsäkring för alla jaktkortsinnehavare, viltvårdsprojekt, forskning m.m. Högt prioriterade projekt är ejderförvaltningen, viltvårdande åtgärder för sjöfågel och utveckling av hjortdjursförvaltningen, särskilt med fokus på programmet för övervakning av hjortdjurens fodertillgång, betestryck och konkurrens. Vidare kan anslaget användas för inköp och underhåll av utrustning som behövs i samband med viltförvaltningen och utveckling av metoder för kontroll av invasiva arter. Anslaget kan även användas för inköp av utbildnings- och informationsmaterial som saluförs till självkostnadspris till jägarkåren. Med hänvisning till 6 § landskapslagen (2012:69) om landskapets finansförvaltning föreslås inkomsterna från motsvarande försäljning få gottskrivas momentet.

Av anslaget utgörs 35.000 euro av ersättning till eftersöksjägare för det arbete de utför med eftersök på trafikskadat vilt på uppdrag av polisen. Ersättningarna administreras av enheten för jakt- och viltvård vilka också ansvarar för utbildning och organisering av eftersöksjägarna.

65000 Jakt- och viltvård, överföringar (R)

Sammandrag	Bokslut 2024	Överförts till 2025	Budget inkl. äb 2025	Förslag 2026
Intäkter				
Kostnader	-80 027	-72 538	-62 000	-77 000
Anslag netto	-80 027	-72 538	-62 000	-77 000

Budgetmotivering

Föreslås, med beaktande av tillgängliga medel från tidigare år, ett anslag om 77.000 euro.

Utgifter

I anslaget ingår 67.000 euro i stöd till jaktvårdsföreningarnas verksamhet och skjutbanor samt viltvårdsprojekt. Dessa ska fördelas rättvist i förhållande till antalet medlemmar i föreningen samt föreningens aktivitet. Målsättningen med skytteverksamheten bör vara att den är självfinansierande. Högt prioriterade projekt är viltvårdsåtgärder riktade mot sjöfågel och utveckling av hjortdjursförvaltningen.

Av anslaget kan ett stöd till Ålands jakt- och fiskemuseum beviljas på basen av redovisade kostnader för jaktvårdsföreningarnas och landskapsregeringens möten, kurser och informationstillfällen vid museet samt särskilda evenemang eller verksamhet med anknytning till jakt- och viltvård, dock inte för kostnader som hänför sig till museets ordinarie verksamhet. Av anslaget kan också beviljas understöd till andra organisationer för främjande av viltvärden och höjande av jaktkulturen. Av anslaget kan också beviljas understöd till skytteförening för kostnader som anknyter till utveckling av skyttefärdigheter för nya jägare.

Av anslaget föreslås 10.000 euro främst för bidrag för förebyggande åtgärder vid yrkesmässigt bedriven odling, men även ersättande av hjortdjursskador på yrkesmässigt bedrivna odlingar eller skogsplanteringar. Bidraget beviljas endast i de fall jakt är tillåten på området och att jakt bedrivs aktivt inom områdets närhet under ordinarie jakttid. Anslaget avser dessutom viss försöksverksamhet för förhindrande av hjortdjursskador samt kostnader för tillvaratagande av fallvilt enligt 70 § och 73 § jaktlagen (1985:31) för landskapet Åland. Anslaget avses över tid delvis motsvara inkomsterna från hjortdjurslicenser. Närmare regler för beviljande av bidrag anges i landskapsregeringens fastställda riktlinjer. Anslaget kan även användas för jaktvårdsföreningarnas skötsel av förvaltningsuppgifter som rör hjortdjur, hjortdjursinventeringar och forskningsprojekt kring hjortdjur.

670 Främjande av fiskerinäringen

Den övergripande målsättningen är att den åländska fiskerinäringen ska vara konkurrenskraftig, ekonomiskt lönsam samt ekologiskt och socialt hållbar. De fiskbestånd och ekosystem som nyttjas av näringen ska skyddas och vårdas för att även i framtiden kunna tillhandahålla närproducerad råvara för livsmedel av hög kvalitet.

Förverkligandet av stödprogrammet inom ramen för Europeiska havs-, fiskeri- och vattenbruksfonden 2021 – 2027 fortsätter. Programmet ska stödja genomförandet av den gemensamma fiskeripolitiken samt delar av unionens havspolitik bl.a. genom att främja ett hållbart fiske och vattenbruk samt bidra till tryggad livsmedelsförsörjning och bevarandet av marina biologiska resurser.

De huvudsakliga fiskevårdande insatserna finns under kapitel 865 Ålands fiskevårdscentrum, Guttorp.

67000 Främjande av fiskerinäringen, verksamhet (RA)

Sammandrag	Bokslut 2024	Överförs till 2025	Budget inkl. äb 2025	Förslag 2026
Intäkter	33 120		60 000	
Kostnader	-83 869		-132 000	-45 000
Anslag netto	-50 750		-72 000	-45 000

Budgetmotivering

Föreslås ett anslag om 45.000 euro.

Utgifter

Anslaget innefattar kostnader för lagstadgad fiskeriövervakning samt uppdatering och underhåll av för fiskerinäringen nödvändiga register. Anslaget kan även användas för information, möteskostnader, arvoden och lantmäteri samt mindre anskaffningar av material och förnödenheter, sammanlagt ca 18.000 euro.

Anslaget innefattar därtill ca 25.000 euro för fiskeribiologiska undersökningar och vetenskapliga studier av tillståndet hos fiskbestånd kring Åland, i samarbete med Husö biologiska station samt köpta tjänster och andra utgifter för utredningar och provfiske. Av kostnaderna avser 2.000 euro avskrivningar.

67000 Främjande av fiskerinäringen, överföringar

Sammandrag	Bokslut 2024	Överförts till 2025	Budget inkl. äb 2025	Förslag 2026
Intäkter				
Kostnader	-50 000		-50 000	-40 000
Anslag netto	-50 000		-50 000	-40 000

Budgetmotivering

Föreslås ett anslag om 40.000 euro.

Utgifter

Anslaget avser rådgivningsverksamhet och information till fiskerinäringsföretagen som tillhandahålls av branschorganisationer i enlighet med ramavtalet med Ålands hushållningssällskap r.f. för primärnäringsrådgivningen. Administrationen av avtalet sker i samarbete mellan jordbruks-, skogsbruks- och fiskeribyrån.

860 Ålands arbetsmarknads- och studieservicemyndighet

Ålands arbetsmarknads- och studieservicemyndighet (AMS) verkar i enlighet med landskapslagen (2006:9) om Ålands arbetsmarknads- och studieservicemyndighet. De service- och förvaltningsuppgifter som ankommer på AMS samt övergripande mål för verksamheten regleras av landskapslagen (2006:8) om arbetsmarknadspolitisk verksamhet, landskapslagen (2015:56) om sysselsättningsfrämjande utbildning, landskapslagen (2012:74) om främjande av integration, landskapslagen (2003:71) om tillämpning i landskapet Åland av lagen om utkomstskydd för arbetslösa samt landskapslagen (2006:76) om studiestöd. AMS kan också erbjuda tjänster eller ge service med stöd av budgetbeslut. På den grunden administrerar AMS exempelvis systemet med högskolepraktikanter, tillhandahåller arbetspsykologtjänster samt upprätthåller verksamheten inom ramen för Åland Living.

Utgifterna för de studiestödsförmåner som AMS ansvarar för finns upptagna under moment 50200.

AMS ansvarar, enligt beslut av landskapsregeringen, för landskapets deltagande i det formella nordiska samarbetet genom representation i Nordiska ministerrådets ämbetsmannakommitté för arbetsliv och i kommittén underlydande arbetsmarknadsutskottet. I beredningen av Finlands nationella ställningstagande gällande beslut som fattas inom EU följer AMS med arbetet inom beredningssektion EU29 Sysselsättning. Landskapsregeringen har utsett AMS till Euresmedlem enligt artikel 10 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/589 om ett europeiskt nätverk för arbetsförmedlingar (Eures), om arbetstagares tillgång till rörlighetstjänster och om ytterligare integration av arbetsmarknaderna.

Dessutom handhar AMS förvaltningsuppgifter med stöd av överenskommelseförordningar. Det handlar om lämnande av bindande utlåtanden till arbetslöshetskassor, mottagande av lönegarantiärenden och utarbetande av regional riktlinje för användning av utländsk arbetskraft.

Huvuduppgiften för landskapets i lag reglerade arbetsmarknadspolitiska verksamheter är att effektivt och ändamålsenligt sammanföra den som söker arbete med den som söker arbetskraft, att främja sysselsättning och kompetensutveckling, att främja en regionalt balanserad utveckling av arbetsmarknaden, att verka för kvinnors och mäns rätt till arbete på lika villkor, att motverka diskriminering på arbetsmarknaden, att underlätta för personer med svag ställning på arbetsmarknaden att få arbete och förhindra utslagning från arbetsmarknaden samt att motverka långa tider utan reguljärt arbete.

I lag angivna sysselsättningsmål är bland annat att uppnå och bibehålla en hög och jämn sysselsättning som tryggar utkomsten för landskapets befolkning och som grundar sig på ett fritt val av arbetsplats samt på utförande av ett meningsfullt arbete. Landskapet bör särskilt genom arbetsmarknadspolitiska åtgärder sträva till att främja efterfrågan och utbudet av arbetskraft i syfte att bekämpa arbetslöshet eller brist på arbetskraft. Arbetsmarknadsservicen och åtgärderna ska vara tillgängliga för personer med olika former av funktionsnedsättningar. Landskapsregeringen antar årligen en verksamhetsplan med närmare inriktning på arbetsmarknadspolitiken i landskapet.

Åland Living verkar för att Åland ska upprätthålla ett positivt inflyttningsmönster, med målsättningen att öka antalet inflyttade i linje med det mål som formulerats för år 2030. Rekryteringssamarbete med arbetsgivare, informationsservice och strategiskt kommunikationsarbete för ökad synlighet utanför Åland är centrala delar av verksamheten.

Åland Livings uppdrag är:

- att bidra till att den åländska arbetsmarknadens behov av arbetskraft och företagsetableringar tillgodoses, varför samverkan med näringslivet är av vikt
- att verka för Ålands kompetensförsörjning, varför samverkan och dialog med utbildningsväsendet är av vikt

- en del av landskapets platsutveckling och värdskapsarbete, varför samverkan med aktörer som verkar inom dessa områden är av vikt samt
- en del av landskapets totala integrationsarbete, varför samverkan med aktörer som verkar för integration är av vikt.

Budgetmål	Åtgärd
Fler sysselsatta	Anställa arbetslösa
Minska antalet långtidsarbetslösa	T.ex sysselsättningsfrämjande utbildning, deltagande i arbetsmarknadsprojekt, anställning med sysselsättningsstöd
Fler ska få vägledning till utbildning eller arbete	Ökad aktivering av arbetslösa
Ökad inflyttning	Öka antalet prenumeranter av Åland Livings nyhetsbrev och besökare på Åland Livings webbplats samt intresseanmälningar att flytta till Åland

86000 Arbetsmarknads- och studieservicemyndigheten, verksamhet (RA)

Sammandrag	Bokslut 2024	Överförts till 2025	Budget inkl. äb 2025	Förslag 2026
Försäljningsintäkter	32 276		11 000	21 000
Erhållna bidrag				100 000
Summa Verksamhetens intäkter	32 276		11 000	121 000
Personalkostnader	-1 445 561		-1 696 301	-1 477 435
Köp av tjänster	-308 879		-326 398	-409 420
Material förnödenh	-51 197		-40 700	-66 000
Övr verksamh kostn	-195 620		-198 266	-207 066
Summa Verksamhetens kostnader	-2 001 257		-2 261 665	-2 159 920
Summa Verksamhetsbidrag	-1 968 981		-2 250 665	-2 038 920
Övr finansiella kost			-21 335	-30 000
Summa Finansiella intäkter och kostnader			-21 335	-30 000
Summa Årsbidrag	-1 968 981		-2 272 000	-2 068 920
Avskrivn enl plan	-138 080		-171 001	-138 080
Summa Av- och nedskrivningar	-138 080		-171 001	-138 080
Summa Räkenskapsperiodens resultat	-2 107 061		-2 443 000	-2 207 000
Summa Räkenskapsperiodens under- eller överskott	-2 107 061		-2 443 000	-2 207 000

Moment	Bokslut 2023	Bokslut 2024	Budget inkl. ÄB 2025	Förslag 2026
86000 Arb.markn & studieservicemynd.	-1 883 729	-2 107 061	-2 443 000	-2 207 000
86050 Sysselsättn. o arb.löshet.stöd	-6 499 327	-6 434 389	-6 373 000	-6 474 000
Summa 8600_7 AMS	-8 383 057	-8 541 450	-8 816 000	-8 681 000

Budgetmotivering

Föreslås inkomster om 121.000 euro och anslag om 2.377.000 euro.

Inkomster

Föreslås inkomster om 11.000 euro för ersättningar för lämnande av arbetskraftspolitiska bindande utlåtanden till arbetslöshetskassor och 10.000 euro för utarbetande av regionala riktlinjer för användning av utländsk arbetskraft samt 100.000 euro för deltagande i projekt Ö-jobb.

Utgifter

Föreslås ett anslag om 2.377.000 euro för AMS:s verksamhetsutgifter, inklusive verksamheten Åland Living och arbetspsykologens verksamhet samt AMS:s finansieringskostnader år 2026 för Interreg Central Baltic projektet "Ö-jobb" i samarbete med Region Gotland (Lead Partner). Av kostnaderna avser 138.000 euro avskrivningar.

86050 Sysselsättnings- och arbetslöshetsunderstöd, verksamhet (RA)

Sammandrag	Bokslut 2024	Överförs till 2025	Budget inkl. äb 2025	Förslag 2026
Intäkter				0
Kostnader	-870 850		-823 000	-909 000
Anslag netto	-870 850		-823 000	-909 000

Budgetmotivering

Föreslås ett anslag om 909.000 euro.

Utgifter

Anslaget avser 659.000 euro för sysselsättningsfrämjande åtgärder, se även moment 86050 överföringar.

Från anslaget bekostas projektinriktade åtgärder. AMS upphandlar projekt som är inriktade på särskilda kategorier av arbetslösa med svag ställning på arbetsmarknaden. Anslaget kan även användas för att skapa möjligheter till individuella lösningar för enskilda genom anskaffning av sysselsättningsfrämjande utbildning eller av coachning. Det kan handla om upprätthållande eller komplettering av befintlig kompetens, förberedelse för att starta egen verksamhet eller dylikt. Anslaget kan också användas för att anskaffa karriärvägledning samt att vid behov erbjuda personer särskilt stöd och handledningsinsatser samt tolktjänster och anställning med sysselsättningsstöd hos landskapet.

För praktikantplatser för högskolestuderande föreslås ett anslag om 250.000 euro.

Praktikantplatserna används i syfte att ge högskolestuderande möjlighet att erhålla praktik inom sitt utbildningsområde eller via utredningsarbete knyta kontakter med arbetslivet på Åland med tanke på framtida arbetsmöjligheter. Anslaget är dimensionerat för att erbjuda cirka 40 studerande en praktikanställning om cirka 2 månader vardera samt 2 praktikanter hos Ålands ministerråd vid Finlands EU-representation i Bryssel om cirka 6 månader vardera. Praktikanterna är anställda och avlönade av AMS. Praktiken kan genomföras såväl inom privat som offentlig sektor. En studerande kan beviljas praktikantplats endast en gång.

86050 Sysselsättnings- och arbetslöshetsunderstöd, överföringar (RA)

Sammandrag	Bokslut 2024	Överförs till 2025	Budget inkl. äb 2025	Förslag 2026
Intäkter				
Kostnader	-5 563 539		-5 550 000	-5 565 000
Anslag netto	-5 563 539		-5 550 000	-5 565 000

Budgetmotivering

Föreslås ett anslag om 5.565.000 euro.

Utgifter

Föreslås ett anslag om 5.100.000 euro för arbetslöshetsersättningar. Ur landskapets medel erläggs grunddagpenning och arbetsmarknadsstöd i enlighet med landskapslagen om tillämpning i landskapet Åland av lagen om utkomstskydd för arbetslösa. Anslaget har beräknats utgående från att arbetslösheten under år 2026 fortsättningsvis kommer att ligga på en något högre nivå än före pandemin och att antalet stödberättigade därmed kommer att ligga kvar på en högre nivå.

Föreslås ett anslag om 1.094.000 euro för genomförande av sysselsättningsfrämjande åtgärder. Av anslaget redovisas 659.000 euro under moment 86050 verksamhet.

Under momentet upptas anslag för de sysselsättningsfrämjande åtgärder som regleras i landskapslagen om arbetsmarknadspolitisk verksamhet. Anslaget används för stödinriktade åtgärder och andra sysselsättningsfrämjande åtgärder för arbetslösa arbetssökande och täcker kostnader för bland annat sysselsättningsstöd. Sysselsättningsstöd är en individuell åtgärd som kan beviljas för anställning, arbetspraktik, läroavtalsutbildning, deltidsarbete och start av företagsverksamhet. Stödet betalas till arbetsgivaren om det är fråga om anställning annars direkt till personen.

865 Ålands fiskevårdscentrum, Guttorp

Målet för verksamheten är att skapa goda förutsättningar för det småskaliga yrkesmässiga kust- och skärgårdsfisket samt sportfisket och fisketurismen. Fiskevårdsarbetet vid Ålands fiskevårdscentrum utgörs huvudsakligen av stödotplanteringar men även insatser för att främja naturlig fiskreproduktion samt information och rådgivning till vattenägare. Genom utplanteringsverksamheten upprätthålls en öringsstam runt Åland och reproduktionen av sik och gädda främjas. Arbetet förutsätter långsiktighet och kontinuitet med faktiska uppgifter om fiskbestånd och efterfrågan som grund.

Avsikten är att under år 2026 producera ca 120.000 2-somriga havsöringar, ca 150.000 1-somriga sikyngel och 1,2 miljoner gäddyngel.

Landskapsregeringen bedömer att fiskyngelproduktionen vid Guttorp är en viktig fiskevårdsåtgärd i landskapet och att en fortsatt utplantering stärker förutsättningarna för fisketurismen och yrkesfisket. Målet är att stärka rovfiskbestånd som gädda och havsöring, vilka har en gynnsam effekt på ekosystemen genom predation på annan fisk. Bestånden av sik är svaga och att förstärka dem är gynnsamt för yrkesfisket. Utplantering av sik bidrar till ökad biologisk mångfald.

Guttorp fortsätter med att främja den breddade fiskevården med rådgivning och information om reglering av fiske, skapande av våtmarker, vandringsleder för fisk och utplantering. Arbetet fortgår med att hitta möjligheter för att öka inkomsterna för Guttorps fiskevårdande insatser.

En modell för fiskevårdsavgifter utarbetas för att trygga finansieringen av fiskevården.

86500 Ålands fiskevårdscentrum, Guttorp, verksamhet (RA)

Sammandrag	Bokslut 2024	Överförts till 2025	Budget inkl. äb 2025	Förslag 2026
Försäljningsintäkter	107 219		100 000	110 000
Erhållna bidrag			100 000	100 000
Övr verksamh intäkt				5 000
Summa Verksamhetens intäkter	107 219		200 000	215 000
Personalkostnader	-386 443		-342 296	-392 372
Köp av tjänster	-21 675		-50 450	-57 543
Material förnödenh	-78 434		-210 219	-202 050
Övr verksamh kostn	-285 079		-285 035	-257 035
Summa Verksamhetens kostnader	-771 631		-888 000	-909 000
Summa Verksamhetsbidrag	-664 412		-688 000	-694 000
Summa Årsbidrag	-664 412		-688 000	-694 000
Avskrivn enl plan			-9 000	-9 000
Summa Av- och nedskrivningar			-9 000	-9 000
Summa Räkenskapsperiodens resultat	-664 412		-697 000	-703 000
Summa Räkenskapsperiodens under- eller överskott	-664 412		-697 000	-703 000

Moment	Bokslut 2023	Bokslut 2024	Budget inkl. ÄB 2025	Förslag 2026
86500 Ålands fiskevårdscentrum	-607 389	-664 412	-697 000	-703 000

Budgetmotivering

Föreslås, med hänvisning till 6 § landskapslagen (2012:69) om landskapets finansförvaltning, ett nettoanslag om 703.000 euro, varav cirka 256.000 euro utgörs av internhyra och 9.000 euro utgörs

av avskrivningar. Föreslås dessutom, med hänvisning till finansförvaltningslagen (2012:69) 6 § ett nettoanslag om 0 euro för det nedan beskrivna projektet.

Inkomster

Inkomsterna härrör från försäljning av fisk för utplantering till fiskelag och andra intressenter inklusive landskapets Fastighetsverk. Föreslås även en inkomst om 100.000 euro vilken utgörs av finansiering från Europeiska havs-, fiskeri- och vattenbruksfondens program 2021 - 2027 för ett planerat treårigt projekt med målsättning att genom olika metoder skydda viktiga lekområden för olika fiskarter från negativ påverkan från predatorer. Den totala projektbudgeten är 200.000 euro.

Utgifter

Utgifterna består av kostnader för personal, internhyra, foder och annat för verksamheten nödvändigt material samt underhåll av maskiner och utrustning. I anslaget ingår dessutom utgifter om 100.000 euro för det ovannämnda projektet. Kostnaderna utgörs av inköp av material och utrustning, inköp av tjänster samt medel för informationsinsatser.

Politikområde 7 - detaljmotivering verksamhet och överföringar

Politikområde 7 omfattar infrastrukturavdelningen, Ålandstrafiken, Ålands energimyndighet, Fordonsmyndigheten, vägunderhållet samt verkstad och lager.

- Infrastrukturavdelningens verksamhet – Anslaget används till personalkostnader, rekrytering, resor och utbildning, juridiska tjänster och experttjänster.
- Planläggning och byggnad – Anslaget används till utveckling av plan-och byggnadslagstiftningen, energi- och klimatdeklarationer. Kriterierna för dessa aktiviteter är lagstadgade.
- Stöd för byggnadsrelaterade åtgärder - Anslaget är fokuserat på energieffektivisering av olika typer. Kriterierna för anslaget utgår från regelverk på flera olika nivåer.
- Räntestöd och landskapsborgen för bostadslån för hyresbostäder.
- Elsäkerhet och energi – Anslaget innehåller kommande utrednings- och utvecklingsprojekt inom både gas- och elnätsutveckling. Detta är utöver den huvudsakliga aktiviteten som består av utbildning, information, examensprov och registerhållning samt kontroll av elmaterial.
- Främjande av hållbar energiomställning - Anslaget ska användas till grön och hållbar omställning. Kriterierna för stöd är omfattande och EU-finansierat till stora delar.
- Havsbaserad vindkraft, projekt Sunnanvind – Anslaget ska täcka ett prioriterat område för utveckling av angivna områden så att de kan auktioneras ut till projektutvecklare i branschen. EU-medel utgör en stor del av finansieringen.
- Ålandstrafiken - Anslaget ska täcka driften av Ålandstrafiken.
- Oljeskyddet – Anslaget gäller för områden inomskärs, kriterierna är således ändrade. För havsområden har Gränsbevakningen tagit över ansvaret.
- Upphandling av sjötrafik - Anslaget täcker kostnaderna för skärgårdstrafiken.
- Upphandling av linfärjetrafik - Anslaget täcker driften av linfärjor.
- Understöd för övrig trafik - Anslaget täcker busstrafik samt flygtrafik.
- Verkstad och lager – Utför reparation och underhåll på landskapets färjor, linfärjor, fordon maskiner och hamnanläggningar.
- Drift och underhåll av vägar - Anslaget täcker de åländska landsvägarnas underhåll.
- Drift och underhåll av färjfasten - Anslaget omfattar internhyror till Landskapets fastighetsverk. Avgifter för färjfastena i Galtby och Osnäs. Hyra till Verkstads- och lagerenheten för ett lagerområde på Möckelö. Drift- och underhållskostnader för broar, bryggor och färjfasten.
- Ålands Energimyndighet – Myndigheten ansvarar för systemet för handel med utsläppsrätter.
- Fordonsmyndigheten – Myndigheten ansvarar för besiktning och registrering av fordon samt förarprovning.

I tabellen nedan visas en sammanställning över politikområde 7.

	Bokslut 2024	Överförs till 2025	Budget inkl. äb 2025	Förslag 2026
Politikområde 7	-43 665 727	-3 719 079	-41 720 000	-45 345 000

700 Infrastrukturavdelningens förvaltningsområde

Tabellen nedan är en sammanställning av sifferbudgeten inom avdelningens förvaltningsområde för såväl allmänna förvaltningen som fristående enheter. Beloppen är exklusive avdelningen underlydande myndigheter eftersom de beloppen visas separat under respektive myndighet. Sammanställningen visar totalerna av såväl verksamhetsanslagen som överföringsanslagen. I kolumnerna framgår utfallssiffror i senaste bokslut, hur mycket av reservations- respektive ramanslag som överförts i senaste bokslut så att de är disponibla innevarande år, grundbudget inklusive ändringsbudgeter för innevarande år samt förslaget till budget för kommande år. Dessutom visas utvecklingen per budgetmoment för en fyraårsperiod.

Sammandrag	Bokslut 2024	Överförts till 2025	Budget inkl. äb 2025	Förslag 2026
Försäljningsintäkter	7 553 948		7 525 408	7 818 947
Avgiftsintäkter	51 588		30 000	30 000
Erhållna bidrag	1 340 000	801 000	1 070 389	80 888
Övr verksamh intäkt	-55 314		9 146 592	3 660 000
Summa Verksamhetens intäkter	8 890 222	801 000	17 772 389	11 589 835
Personalkostnader	-6 089 796		-6 539 770	-6 626 693
Köp av tjänster	-26 357 910	-1 041 001	-28 629 024	-33 919 945
Material förnödenh	-7 841 709		-8 481 108	-2 585 847
Övr verksamh kostn	-514 932		-583 883	-433 290
Summa Verksamhetens kostnader	-40 804 347	-1 041 001	-44 233 785	-43 565 775
Bostadsproduktion	-1 455 932	-205 678	-1 130 000	-1 080 000
Övrigt näringsliv	-2 865 677	-1 780 367	-4 665 000	-4 510 000
Övriga ink kap överf	-1 289 469	-1 493 032	-1 250 000	
Summa Utgift ink o kap öv	-5 611 078	-3 479 078	-7 045 000	-5 590 000
Summa Kostn ink o kap öv	-5 611 078	-3 479 078	-7 045 000	-5 590 000
Summa Verksamhetsbidrag	-37 525 203	-3 719 079	-33 506 396	-37 565 940
Räntekostnader	-273			
Summa Finansiella intäkter och kostnader	-273			
Summa Årsbidrag	-37 525 476	-3 719 079	-33 506 396	-37 565 940
Avskrivn enl plan	-7 842 347		-8 189 604	-7 766 060
Avskrivn engångs	-124 852			
Summa Av- och nedskrivningar	-7 967 199		-8 189 604	-7 766 060
Extraordinära intäkt	1 340 042			
Extraordinära kostn	0			
Summa Extraordinära poster	1 340 042			
Summa Räkenskapsperiodens resultat	-44 152 633	-3 719 079	-41 696 000	-45 332 000
Ökning eller minskning av reserver	89 725		90 000	90 000
Summa Räkenskapsperiodens under- eller överskott	-44 062 908	-3 719 079	-41 606 000	-45 242 000

Moment	Bokslut 2023	Bokslut 2024	Budget inkl. ÄB 2025	Förslag 2026
70010 Infrastruktur, verksamhet	-2 326 352	-2 692 866	-2 815 000	-2 748 000
71000 Planläggning- och byggnad	-26 284	-45 870	-65 000	-65 000
71500 Stöd byggn relaterade åtg	-588 214	-104 322	-20 000	-280 000
71510 Räntest o landsb.borgen, bost	-613 080	-1 351 610	-1 110 000	-800 000
72000 Elsäkerhet och energi	-7 171	-13 046	-84 000	-84 000

Moment	Bokslut 2023	Bokslut 2024	Budget inkl. ÄB 2025	Förslag 2026
72010 Främj hållbar energiomställn	-218 687	-136 180	-1 305 000	-750 000
72030 Samhällsteknikutveckling	-20 154	-65 514	-62 000	-65 000
72040 Havsbaserad vindkraft		-727 999	-1 666 000	-589 000
Summa 7100 Infra avd allm byrån	-3 799 943	-5 137 407	-7 127 000	-5 381 000
74000 Ålandstrafiken	-413 373	-417 994	-499 000	-499 000
74500 Oljeskydd	-216 432	-184 080	-188 000	-200 000
74700 Understöd för övrig trafik	-5 998 487	-6 231 926	-7 220 000	-7 969 000
75010 Upphandling av sjötrafik	-28 924 633	-17 782 542	-11 180 000	-16 497 000
75030 Upphandling av linfärjetrafik	-2 351 224	-2 318 237	-2 834 000	-2 867 000
75100 Varutransporter i skärgården	-340 338	-274 541	-340 000	-340 000
87300 Verkstad och lager	237 334	31 952	1 000	0
Summa 7400 Transportbyrån	-38 007 152	-27 177 369	-22 260 000	-28 372 000
76000 Understöd kommunalvägar	-217 357	-1 289 611	-1 250 000	
76010 Utg drift o underhåll vägar	-2 700 485	-7 813 327	-7 960 000	-8 048 000
76030 Utg underh farleder o fiskefyr	-831 198	-236 981	-375 000	-375 000
76050 Utg drift o underh färjfast mm	-903 064	-2 490 500	-2 634 000	-3 076 000
87200 Vägunderhållet	23 723	82 286	0	10 000
Summa 7600 Vägnätsbyrån	-4 628 382	-11 748 132	-12 219 000	-11 489 000
Summa 7000 Infrastrukturavdeln	-46 435 476	-44 062 908	-41 606 000	-45 242 000

700 Allmän förvaltning

Infrastrukturavdelningens uppdrag är att upprätthålla och utveckla landskapets trafiksystem och att stödja en hållbar utveckling inom samhällsteknikområdet där övergången mot ett klimatneutralt Åland är central. Det långsiktiga målet i arbetet med att skapa en säker trafikmiljö är nollvisionen, dvs. inga svåra olyckor eller dödsfall i trafiken. Avdelningen sköter förutom trafiksystemen även plan-, bygg- och bostadsfrågor samt el- och energifrågor. Avdelningen består av tre byråer, en enhet och två resultatenheter. Därtill finns två underlydande myndigheter i form av Ålands energimyndighet och Fordonsmyndigheten.

Infrastrukturavdelningen ansvarar för mål 6, ”Kraftigt minskad klimatpåverkan”. I ansvaret ingår bl.a. arbetet med att fasa ut fossila bränslen. Energikommissionen fortsätter att ge energipolitiska inspel i debatterna kring omställning från fossilbaserad energi till förnyelsebar energi. Klimatkommissionen som startade sin verksamhet under år 2023 planeras att fortsätta sitt arbete under år 2026. Landskapsregeringen har för avsikt att lämna ett klimatpolitiskt meddelande till lagtinget där landskapsregeringens klimatpolitik med fokus på minskning av växthusgasutsläppen på Åland kommer att presenteras. Meddelandet kommer att utgöra ett viktigt styrdokument för Klimatkommissionens verksamhet. Detsamma gäller arbetet med Utvecklings- och hållbarhetsagendans mål 6. Även arbetet med att bana väg för aktörer att etablera storskalig havsbaserad vindkraft fortsätter och stöds genom EU:s fond för återhämtning och resiliens. Projekt Sunnanvind och auktioneringsprocessen under år 2026 väntas innebära intensivt arbete med implementering av flertalet parallella processer.

Landskapsregeringen föreslår att efter utredningar och framtagande av affärsplan tillsammans med Finferries bilda ett gemensamt 50/50 ägt bolag vars namn skulle vara ”Ålands Skärgårdsvarv Ab” med marknadsföringsnamnet ”Axyards”. Bolagets hemort ska vara Mariehamn. Ifall utredningarna visar att det är affärsmässigt och tekniskt möjligt att bygga en torrdocka på det avsedda området avser landskapsregeringen att återkomma i ett senare budgetförslag med förslag till kapitalisering av det planerade bolaget. En preliminär investeringskostnad uppskattas i dagsläget till 10 – 12 miljoner euro. Se även allmänna motiveringen.

Infrastrukturavdelningen

Budgetmål	Åtgärd
Möjliggörande av vindkraftsproduktion på Åland	Produktionsstöd för landbaserad vindkraft vid låga elpriser på marknaden fortsätter.
	Auktion av havsområden för havsbaserad vindkraft genomförs.
	Delgeneralplaner för projekt Sunnavind godkänns i en eller flera kommuner.
Samlad klimatpolitisk styrning för ökad kunskap på Åland och för att tillhandahålla beslutsunderlag för styrning och uppföljning	Landskapsregeringen påbörjar förverkligandet av den klimatpolitiska strategin.
	Landskapsregeringen startar upp ett EU-finansierat projekt för att ta fram en klimatanpassningsplan för Åland.
Nollvisionen – inga svåra olyckor eller dödsfall i trafiken	Trafiksäkerhet genomsyrar hela Vägnätsbyråns verksamhet och på flera olika plan. Trafiksäkerhetsarbete sker inom drift, investeringar och trafiksäkerhetskonsulentens förebyggande arbete.
	Bygga bort begränsningar i vägnätet för att på så sätt bibehålla och förbättra förutsättningarna för tillväxt och utveckling
Fortsatt utbyggnad av gång- och cykelvägar längs alla huvudvägar på Åland för att skapa säkrare trafiklösningar för den lätta trafiken	Fortsatt planering och utbyggnad enligt investeringsplan.
	Landskapsregeringen tar fram en cykelstrategi.
Bekämpa invasiva arter inom landskapets vägområden	Bekämpning av blomsterlupin, jätteloka och parkslide på definierade platser i landskapets vägnät. Bekämpningen sker i samråd med landskapets miljöbyrå.
Minska användning av fossila bränslen i skärgårdstrafiken	Elektrifiera Töftöfärjan (F123). Utredda lindragning av Embarsundslinjen.
	I upphandling för skärgårdstrafiken inkorporera incitament för entreprenörerna att ställa om trafiken till fossilfri drift.
	Arbeta för lansering av ett nytt trafikupplägg för skärgårdstrafiken med kortare ruttor som innebär färre sjömil, möjlighet till lägre fartygshastigheter, skalbarhet efter behov gällande antal turer samt större möjligheter att trafikera med eldrivna färjor.
Modern lagstiftning för allmänna vägar	Under året påbörjas moderniseringen av lagen om allmänna vägar
Möjliggörande och ökad användning av efterfrågeflexibilitet	Det inrättas ett nytt investeringsstöd för flexibilitetslösningar.
Samlad energi- och klimatdata för att öka kunskapen på Åland och tillhandahålla bra beslutsunderlag för styrning och uppföljning	Energiportalen utvecklas ytterligare tillsammans med tjänsteleverantören.
	En årlig rapport över energiproduktionen och koldioxidutsläpp tas fram baserat på inmatade uppgifter i energiportalen.
Fossilfri vägtrafik	Stöd för anläggande av snabbladdningsstationer och stöd för laddningspunkter vid flerlägenhetshus fortsätter.
	Stöd för laddningsstationer för gästhamnar lanseras.
	Tillgången av publikt tillgängliga laddningsstationer och laddningspunkter, inklusive tillgängligheten på nätet, kartläggs.
	Genom lagstiftningsåtgärder möjliggöra och ställa krav på utbyggnad av laddningsinfrastruktur vid nybyggnation och renovering av flerbostadshus.

Budgetmål	Åtgärd
Fossilfria uppvärmningssystem	Stöden för byte eller konvertering av oljebaserade system till fossilfria system fortsätter.
	Landskapsregeringen ger information om energiprestandahöjande och energieffektiviserande åtgärder i bostäder.
	Landskapsregeringen arbetar fram ny lagstiftning för att implementera det nya energieffektivitetsdirektivet.
Hållbart byggande	Åtgärder för att verkställa strategin för hållbart byggande fortsätter.
Goda förutsättningar för hållbar markanvändning och ökande kolsänkor	Landskapsregeringen fastställer allmänna principer och målsättningar för förvaltning av landskapets mark- och vattenområden.
	Landskapsregeringen fastställer principer och målsättningar för förvärv och överlåtelse av mark och vattenområden.
En utvecklad övergripande fysisk strukturutveckling	Landskapsregeringen ändrar plan- och bygglagstiftningen med avsikten att möjliggöra översiktsplanering.
En attraktiv kollektivtrafik för alla	I en utredning av tätortstrafiken identifiera åtgärder för att tillväxtanpassa och öka kollektivtrafikens attraktivitet.
	Under året påbörjas ett EU projekt där målet är att senast 2027 starta upp on-demand servicelinjer i kollektivtrafik i landsbygdskommunerna.

Senast inför budgetåret 2027 ansöker politikområdet om minst 500.000 euro från externa källor så som EU:s fonder. För att säkerställa att externa medel används på ett effektivt och ändamålsenligt sätt är det avgörande att ansökningarna utgår från den egna verksamhetens faktiska behov och strategiska mål.

70010 Infrastrukturavdelningens allmänna förvaltning, verksamhet (RA)

Sammandrag	Bokslut 2024	Överförs till 2025	Budget inkl. äb 2025	Förslag 2026
Intäkter	141 492		40 000	50 000
Kostnader	-2 834 357		-2 855 000	-2 798 000
Anslag netto	-2 692 866		-2 815 000	-2 748 000

Budgetmotivering

Föreslås, med hänvisning till 6 § LL (2012:69) om landskapets finansförvaltning, ett nettoanslag om 2.748.000 euro, bestående av inkomster om 50.000 euro och utgifter om 2.798.000 euro.

Inkomster

Inkomsterna består av avgifter för tillstånd inom yrkesmässig trafik, ersättningar och avgifter från landskapets vägnämnd för enskilda vägar och handläggning av vissa förvaltnings- och myndighetsärenden. Eventuella ersättningar från mål som avgjorts i domstol föreslås föras till momentet när kostnaderna för domstolsprocesserna belastar momentet.

Utgifter

Anslaget används för personalutgifter, resekostnader, fortbildning, registerhållning, trafiksäkerhetsarbete, arvoden och kostnader kopplade till kommissioner och kommittéer, konsultarvoden för utredningar och analyser, juristtjänster, organisationsutveckling samt övriga verksamhetsrelaterade utgifter.

Anslaget används även för ärenden och utredningar kopplade till yrkesmässig trafik, transport av farliga ämnen och landskapets vägnämnd för enskilda vägar.

Ett lagstiftningsprojekt att modernisera landskapslagen om enskilda vägar färdigställs under året för att modernisera lagstiftningen och skapa en tydligare och smidigare myndighetsutövning för landskapsregeringen.

710 Planläggnings- och byggnadsväsendet

Landskapsregeringens övergripande mål på området är att ha ett modernt regelverk inom plan- och byggnadsväsendet med beaktande av samhällsutvecklingen och motsvarande regler i omvärlden. Plan- och byggnadsområdet har en särskild koppling till strategiskt utvecklingsmål 5 om ökad attraktionskraft för boende, företag och besökare. Utformning av stöd, informationsinsatser och övrigt utvecklingsarbete har därutöver fokus på att bidra till en ökad attraktionskraft och ett hållbart byggande.

Hållbart byggande

I linje med målen i utvecklings- och hållbarhetsagendan fortsätter det strategiska arbetet om hur byggandet på Åland kan bli mer hållbart. Strategin för hållbart byggande antogs år 2024 och under år 2025 påbörjades förverkligande av de förslag och åtgärder som byggstrategin innefattar samt utreda eventuella påkallade ändringar i plan- och bygglagen till följd av strategin. Arbetet med åtgärderna fortsätter år 2026.

Fysisk strukturutveckling

Det långsiktiga arbetet med att vidareutveckla strategier för fysisk strukturutveckling fortsätter. Dialogforumet för fysisk strukturutveckling fortsätter att utvecklas under år 2026 i samverkan med kommuner och andra relevanta aktörer. Forumet bidrar till förverkligandet av utvecklings- och hållbarhetsagendan i sin helhet. Under året fortsätter arbetet med att revidera och utveckla vissa delar som rör områdesplanering och planläggning i plan- och bygglagen för Åland där avsikten är att modernisera översiktsplaneringen för Åland. Färdplanen förverkligas steg för steg.

Modernisering av gällande regelverk

Totalrevidering av Ålands byggbestämmelsesamling (ÅBBS) kommer att fortgå under år 2026 med revideringar av skilda kapitel i ÅBBS. Ett flerårigt projekt för modernisering av ÅBBS och delar i plan- och bygglagen och -förordningen för anpassning till regelverket i EU-lagstiftning samt nya krav för hållbart byggande, kommer att kräva resurser internt samt inköp av externa tjänster.

Arbetet med att skapa en modernt plan- och bygglagstiftning anpassad efter åländska förhållanden kommer att fortsätta år 2026. Förslag på revidering av plan- och bygglagen tas fram och lagstiftning för att implementera energiprestandadirektivet föreslås. Detta kommer kräva upphandling av externa experter under ett flertal år.

71000 Planläggnings- och byggnadsväsendet, verksamhet (RA)

Sammandrag	Bokslut 2024	Överförts till 2025	Budget inkl. äb 2025	Förslag 2026
Intäkter				
Kostnader	-45 870		-65 000	-65 000
Anslag netto	-45 870		-65 000	-65 000

Budgetmotivering

Föreslås ett anslag om 65.000 euro för verksamheten.

Utgifter

Anslaget föreslås användas för att utveckla och upprätthålla ett modernt regelverk inom plan- och byggnadsväsendet samt till utredningar, informationsinsatser, införskaffande av standarder och motsvarande dokument, digitaliseringsåtgärder och kommunikationsinsatser. Vidare används

anslaget för utgifter gällande upprätthållande och utveckling av energideklarationsregistret. Anslaget föreslås dessutom innefatta kostnader för utbildning och resor inom sakområdet.

715 Bostäder och byggande

För att trygga en god och attraktiv boendemiljö som är tillgänglig för alla och för att stödja utvecklings- och hållbarhetsagendans strategiska utvecklingsmål 2, föreslår landskapsregeringen att fortsätta med de byggnadsrelaterade stöden för reparation av pensionärsbostad, reparation för avlägsnande av hälsovådliga och miljömässiga olägenheter, installation av hiss i flerbostadshus samt tillgänglighetsförbättrande reparationer i flerbostadshus.

Hiss- och tillgänglighetsunderstöden avser sådana åtgärder som gör det möjligt för personer med funktionshinder att ta sig in i byggnaden, från ytterdörren till hissen och vidare in i bostaden och de gemensamma lokalerna.

I stödordningen för avlägsnande av hälsovådliga och miljömässiga olägenheter ingår konvertering av uppvärmningssystem och sanering av hälsovådliga olägenheter. Stödet är i sin helhet inkomstprövat och därmed riktat mot låginkomsttagare.

För att stödja en hållbar utveckling i enlighet med EU-kommissionens prioriterade områden och kommande lagkrav, föreslås att energiprestandahöjande och energieffektiviserande åtgärder för bostäder för låginkomsttagare kan understödjas även för år 2026.

Bostadsproduktion

För anskaffning och nyproduktion av bostadshus samt för nyproduktion och renovering av hyreshus erbjuds fortsättningsvis landskapsborgen och räntestöd. Även landskapsborgen för energieffektiviserande åtgärder erbjuds.

71500 Stöd för byggnadsrelaterade åtgärder (RA)

Sammandrag	Bokslut 2024	Överförs till 2025	Budget inkl. äb 2025	Förslag 2026
Intäkter				
Kostnader	-104 322	-205 678	-20 000	-280 000
Anslag netto	-104 322	-205 678	-20 000	-280 000

Budgetmotivering

Föreslås ett anslag om 280.000 euro som ges ut med stöd av 2 § i LL (1999:40) om bostadsproduktion.

Utgifter

Anslaget fördelas enligt följande

- ca 250.000 euro avsätts till understöd för bostadsreparationer som inkomstprövat reparationsstöd för pensionärer och till tillgänglighetsanpassningar och installation av hiss samt
- ca 30.000 euro avsätts till understöd för energieffektivisering och energiprestandahöjande åtgärder.

71510 Räntestöd och landskapsborgen för bostadsproduktion (RA)

Sammandrag	Bokslut 2024	Överförts till 2025	Budget inkl. äb 2025	Förslag 2026
Intäkter				
Kostnader	-1 351 610		-1 110 000	-800 000
Anslag netto	-1 351 610		-1 110 000	-800 000

Budgetmotivering

Föreslås ett anslag om 800.000 euro för utbetalning av räntestöd för lån som beviljats enligt LL (1999:40) om bostadsproduktion.

Utgifter

Anslaget används för utbetalning av räntestöd för lån som beviljats för produktion av hyresbostäder med stöd av LL (1999:40) om bostadsproduktion.

Kostnaderna för utbetalning av räntestöd är svåra att prognosticera. Vid behov återkommer landskapsregeringen i en ändringsbudget under året. Landskapsregeringen har lagstadgade skyldigheter att betala ut räntestöd enligt de ingångna villkoren och det finns förvaltningsbeslut för varje aktör som har räntestöd. Landskapsregeringen noterade under år 2025 fallande räntenivåer, men det är en eftersläpning på effekten av dessa.

Fullmakt

I enlighet med motiveringen ovan föreslås att räntestödslån för produktion av hyresbostäder om högst 12 miljoner euro beviljas under året.

Föreslås ytterligare en fullmakt att ge ut landskapsborgen för produktion av hyresbostäder samt för energieffektiviserande åtgärder om högst 8 miljoner euro under året.

För kostnader för att täcka åtaganden för hyresbostäder med landskapsborgen, se moment 89200.

720 Samhällsteknik

Infrastrukturavdelningens uppdrag inom samhällsteknikområdet består av utvecklings- och effektiviseringsarbete, samordning och uppbyggnad av hållbarare samhällsteknik samt information riktad till allmänhet och företag. Som centrala styrdokument för en hållbar samhällsteknikutveckling fungerar Utvecklings- och hållbarhetsagendans mål 5, 6 och 7, landskapsregeringens energi- och klimatstrategi samt den uppdaterade växthusgasutsläppsrapporten från år 2023.

Infrastrukturavdelningen har ansvar för strategiskt utvecklingsmål 6, "Kraftigt minskad klimatpåverkan".

Arbetet med att minska Ålands klimatavtryck pågår. Ett styrdokument som för fram landskapsregeringens klimatpolitik kommer att överlämnas till lagtinget som ett meddelande. Det klimatpolitiska meddelandet kommer att vara ett viktigt styrdokument för landskapsregeringen, underlydande myndigheter och kommuner.

Projekt Sunnanvind ska möjliggöra etablering av storskalig havsbaserad vindkraft i de norra havsområdena. Projektet, som delfinansieras genom EU:s återhämtnings- och resiliensfond och RePowerEU-medel, har etablering av storskaliga havsbaserade vindkraftsparker som mål. Dessa etableringar förväntas, utöver de direkta intäkterna, innebära stora positiva kringeffekter för det åländska samhället – för ekonomin, sysselsättningen, utbildningen och samhällsutvecklingen.

72000 Elsäkerhet och energi, verksamhet (RA)

Sammandrag	Bokslut 2024	Överförts till 2025	Budget inkl. äb 2025	Förslag 2026
Intäkter	12 291		10 000	10 000
Kostnader	-25 337		-94 000	-94 000
Anslag netto	-13 046		-84 000	-84 000

Budgetmotivering

Föreslås med hänvisning till 6 § LL (2012:69) om landskapets finansförvaltning, ett nettoanslag om 84.000 euro, varav inkomsterna beräknas uppgå till 10.000 euro och utgifterna till 94.000 euro.

Inkomster

Intäkter från ansöknings- och tillståndavgifter beräknas uppgå till 10.000 euro.

Utgifter

Anslaget föreslås användas för främjande av energihushållning och tryggnad av energiförsörjningen, informations- och utbildningsverksamhet inom energiområdet, delaktighet i och genomförande av energikutvecklingsprojekt, förstudier, undersökningar, lagstiftningsutveckling samt utrednings- och samarbetsprojekt med andra organisationer och aktörer. Åtgärderna syftar till att främja en ökad användning av förnybar energi, el- och energiinfrastrukturutveckling, energieffektivisering samt en förbättrad försörjningstrygghet.

Anslaget täcker även utgifter för myndighetsutövning, övervakning och utveckling av elsäkerheten, omfattande bland annat besiktningsverksamhet, registerhållning, utbildning, information, samt kontroll av elmateriel. Vidare används anslaget för utgifter gällande upprätthållandet av myndighetsuppgifter, gällande sambyggnad och informationspunkt för grävarbeten, hantering av det åländska biomandatet samt resor och seminarieverksamhet. Dessutom budgeteras omkostnader för koordineringen av marknadskontroll inom verksamhetsområdena.

Anslaget föreslås även kunna användas för kostnader för Energikommissionens och Klimatkommissionens uppdrag.

För dessa ändamål föreslås ett anslag om totalt 94.000 euro.

72010 Främjande av hållbar energiomställning, överföringar (RA)

Sammandrag	Bokslut 2024	Överförts till 2025	Budget inkl. äb 2025	Förslag 2026
Intäkter				
Kostnader	-335 180	-1 495 367	-1 305 000	-750 000
Anslag netto	-335 180	-1 495 367	-1 305 000	-750 000

Budgetmotivering

Föreslås ett anslag om 750.000 euro för främjande av hållbar energiomställning.

Utgifter

Landbaserad vindkraft, produktionsstöd

I syfte att stimulera en mer klimatvänlig elproduktion och samtidigt modernisera den åländska vindkraftsparken har landskapsregeringen etablerat ett produktionsstöd riktat till nyinvesteringar i vindkraft. Spotpriset på el har varierat kraftigt de senaste åren, både mellan år och årstider. Höga elpriser förekommer främst under vinter och vår och låga, eller till och med negativa, elpriser förekommer främst under sommar och tidig höst. Produktionsstödet storlek varierar beroende på väderförhållanden och produktion, vilket gör det svårt att förutsäga. Ett anslag om 500.000 euro föreslås för produktion av el från vindkraft.

Hållbar energiomställning, företagsstöd

Företagsstöd för hållbar energiomställning fortsätter under år 2026 med stöd för lösningar som leder till minskad energianvändning och omställning till förnybar energi. Stöd för utfasning av större oljepannor, installation av snabbladdningsstationer för elfordon på strategiska platser och installation av normalladdare för elfordon vid flerbostadshus föreslås finnas kvar.

Tillämpningsområdet för stödet föreslås utökas så att gästhamnar kan ansöka om stöd för laddningsstationer för fritidsbåtar. Anslaget kan även användas för minskad resursanvändning inom företagets produktionsprocesser samt stöd för investeringar i efterfrågefleksibilitet i elnätet. Föreslås ett anslag om 250.000 euro för hållbar energiomställning.

72030 Samhällsteknikutveckling, verksamhet (RA)

Sammandrag	Bokslut 2024	Överförts till 2025	Budget inkl. äb 2025	Förslag 2026
Intäkter				
Kostnader	-65 514		-62 000	-65 000
Anslag netto	-65 514		-62 000	-65 000

Budgetmotivering

Föreslås ett nettoanslag om 65.000 euro.

Inkomster

Föreslås att eventuella intäkter från utförda tjänster gottskrivs momentet med stöd av 6 § LL (2012:69) om landskapets finansförvaltning.

Utgifter

Anslaget avser kostnader för bedrivande av verksamheten i enlighet med den i kapitel motiveringen angivna riktningen, vilket innefattar konsultarvoden, informations- och kunskapsspridning och samordning och upprätthållande av nätverk med olika aktörer i samhället. Vidare används anslaget för driftskostnaderna för och utveckling av energiportalen. Köp av tjänster och konsultarvoden hänförs till utredningar och rapporter som tar fasta på utveckling och planering av ny teknik inom energiområdet och på beskrivningarna i kapitel motiveringen.

72040 Projekt Sunnavind (R)

Sammandrag	Bokslut 2024	Överförts till 2025	Budget inkl. äb 2025	Förslag 2026
Intäkter	1 141 000		1 070 389	80 888
Kostnader	-1 868 999	-1 041 001	-2 736 389	-669 888
Anslag netto	-727 999	-1 041 001	-1 666 000	-589 000

Budgetmotivering

Föreslås med hänvisning till 6 § LL (2012:69) om landskapets finansförvaltning ett nettoanslag om 589.000 euro för att genomföra det delvis EU-finansierade projektet Sunnavind och förberedelser inför en utauktionering av havsområden för havsbaserad vindkraft.

Vid dimensioneringen av anslaget har beaktats att ca 1.600.000 euro bedöms återstå av tidigare budgeterade anslag vid utgången av år 2025 och därmed kommer att överföras till år 2026. Landskapsregeringen avser att i ett förslag till ändringsbudget under år 2026 återkomma till lagtinget med förslag till begäran om samtycke för de havsområden som ska utarrenderas samt anslag och fullmakt för kostnader för utauktionsprocessen under åren 2026-2028.

Inkomster

Totalt erhåller projektet finansiering om ca 81.000 euro i form av medel från EU:s facilitet för återhämtning och resiliens (RRF).

Utgifter

Anslaget används för att möjliggöra etablering av storskalig havsbaserad vindkraft på Åland och för att genomföra konkurrensutsättning av nyttjanderätten för de norra havsområdena. För att utauktionera nyttjanderätten till havsområden upphandlas extern expertis under år 2025, som sedan bistår den egna projektorganisationen i genomförandet.

Projektets användning av medel under projektgenomförandet rapporteras till EU-kommissionen enligt fastslagna principer och ska ske senast 30.6.2026.

Landskapsregeringen framtar en heltäckande generalplan inklusive en miljöbedömning för de identifierade havsområdena. De separata planförslagen beräknas bli färdiga under år 2025 och kan sedan delges respektive kommun varefter de kommunala processerna förväntas fortgå under år 2026.

Vätgasproduktion i samband med havsbaserad vindkraft är en viktig faktor som ska beaktas i utredningar i samband med projekt Sunnanvinds användning av de beviljade RePowerEU-medlen från EU. Landskapsregeringen har ingått samarbete med Gasgrid, som ansvarar för gasöverföringsinfrastruktur i riket och leder utvecklingen av vätgasinfrastruktur i Finland.

740 Ålandstrafiken

Enheten Ålandstrafiken, som hör till Transportbyrån, sköter administrativa uppgifter rörande skärgårdsfärjorna och kollektivtrafiken. Arbetet innefattar boknings- och biljetthantering för skärgårdsfärjor och bussar, information till allmänheten och samordning gentemot entreprenörer och övriga aktörer. Genom att samordna kontakten mellan kunder, utförare och externa systemleverantörer inom kollektiv- och skärgårdstrafiken säkerställs att transportkapaciteten utnyttjas så effektivt som möjligt.

Projektet Utveckling av digitala resetjänster som startade 2024 fortsätter 2026. Vid årsskiftet 2025/2026 lanseras ett nytt check-insystem för skärgårdstrafiken och under året 2026 planeras ibruktage av ett nytt bussbiljetteringssystem. Arbetet med den nya webbplatsen och det nya webbbokningssystemet för skärgårdstrafiken fortsätter med hantering av utvecklingsarbete kopplat till det nya check-insystemet och eventuella kvarvarande förbättringspunkter. Målet med digitaliseringen är smidigare och mer användarvänliga system såväl för kunden som för landskapsregeringen. Se vidare moment 921200, Digitalisering och informationsteknologi, investeringar.

74000 Ålandstrafiken, verksamhet (RA)

Sammandrag	Bokslut 2024	Överförts till 2025	Budget inkl. äb 2025	Förslag 2026
Intäkter	-8			
Kostnader	-417 986		-499 000	-499 000
Anslag netto	-417 994		-499 000	-499 000

Budgetmotivering

Föreslås ett anslag om 499.000 euro.

Utgifter

Anslaget avser täcka driftskostnaderna för Ålandstrafikens verksamhet, vilket innebär bland annat personalkostnader, program och licenser, utvecklingsinsatser, tryckkostnader, hyra, el- och städtjänster.

745 Oljeskydd

74500 Oljeskydd (RA)

Sammandrag	Bokslut 2024	Överförts till 2025	Budget inkl. äb 2025	Förslag 2026
Intäkter	79 334			
Kostnader	-263 414		-188 000	-200 000
Anslag netto	-184 080		-188 000	-200 000

Budgetmotivering

Föreslås ett anslag om 200.000 euro, varav avskrivningar om 72.200 euro.

Inkomster

Eventuella ersättningar vid oljesaneringar och andra inkomster från verksamheten gottskrivs momentet.

Utgifter

Anslaget avser utgifter för upprätthållande av beredskap samt upprätthållande och genomförande av oljeskyddsplan. Oljeskyddsberedskapen sköts, utgående från oljeskyddsplanen, i samarbete med Ålands Räddningsmyndighet och Ålands Sjöräddningssällskap r.f.

Landskapsregeringen har myndighetsansvaret för oljeskydd.

Anslaget avser även täcka driftkostnaderna för landskapets oljeskyddsfarkoster, kostnaderna för oljebekämpningsverksamheten och oljeskyddslagret samt för beredskap och utbildning. I händelse av en oljeolycka, återkommer landskapsregeringen vid behov med förslag på ändringsbudget.

Momentet stödjer främst arbetet med strategiskt utvecklingsmål 3 och 4. Se även moment 974500, Oljeskydd, investeringar.

747 Övrig trafik

74700 Övrig trafik, verksamhet (RA)

Sammandrag	Bokslut 2024	Överförts till 2025	Budget inkl. äb 2025	Förslag 2026
Intäkter	724 878		575 000	675 000
Kostnader	-4 697 337		-4 775 000	-5 224 000
Anslag netto	-3 972 459		-4 200 000	-4 549 000

Budgetmotivering

Föreslås, med hänvisning till 6 § LL (2012:69) om landskapets finansförvaltning, ett nettoanslag om 4.549.000 euro baserat på att intäkterna uppskattas uppgå till ca 675.000 euro, medan kostnaderna uppskattas uppgå till ca 5.224.000 euro.

Ansökan pågår för att erhålla pengar från EU Social Climate Fund (SCF) för anropsstyrd kollektivtrafik på norra Åland. Projektet beräknas starta 1.1.2026 och pågå till och med 30.6.2032. Projektets totala budget är 2.629.000 euro.

Inkomster

Intäkterna består av biljett- och fraktintäkter vilka gottskrivs momentet. Biljettintäkterna består av intäkter från försäljning av biljetter och olika typer av busskort och dessa intäkter uppskattas till 600.000 euro. Intäkterna kommer från allmänheten, kommunernas skolor och Ålands gymnasium.

Intäkter i form av EU-stöd för projektet anropsstyrd kollektivtrafik beräknas bli 75.000 euro under uppstartsåret 2026.

Utgifter

Landskapsregeringen är enligt LL (2019:60) om ordnande av kollektivtrafiktjänster ansvarig myndighet för kollektivtrafiken på Åland.

En upphandling av landsortstrafiken har genomförts år 2025 med trafikstart 1.1.2026. Kilometerkostnaderna för trafiken beräknas bli ca tio procent lägre med de nya avtalen.

Kostnaderna för digitalisering stiger under år 2026 och kommande år bland annat på grund av upphandling av ett nytt biljettsystem samt införande av nya digitala tjänster.

Kostnaderna för projektet anropsstyrd kollektivtrafik beräknas under uppstartsåret 2026 uppgå till 100.000 euro varav landskapets andel av kostnaderna är 25.000 euro.

74700 Övrig trafik, överföringar (RA)

Sammandrag	Bokslut 2024	Överförts till 2025	Budget inkl. äb 2025	Förslag 2026
Intäkter				
Kostnader	-2 259 467	-285 000	-3 020 000	-3 420 000
Anslag netto	-2 259 467	-285 000	-3 020 000	-3 420 000

Budgetmotivering

Föreslås ett anslag om 3.420.000 euro.

Utgifter

2.600.000 euro används för att upprätthålla flygtrafik på linjen Mariehamn-Stockholm/Arlanda. På rutten råder allmän trafikplikt för reguljär flygtrafik, varför trafiken kunnat upphandlas för perioden 1.10.2024-30.9.2028.

I anslaget ingår fortsättningsvis understöd för glesbygds- och matartrafik, som sköts av kommunerna. Det årliga stödet kan uppgå till max 80 % av kommunens direkta kostnader. För stödet avsätts 120.000 euro vilket är oförändrad nivå jämfört med år 2025.

700.000 euro avsätts för att upprätthålla flygtrafik på linjen Mariehamn/Åbo. Linjen tillhandahålls sedan 1.3.2025 som en tjänst av allmänt ekonomiskt intresse (SGEI).

Anslaget kan användas för stöd till andra uppkomna och ej förutsedda behov av transporter. Landskapsregeringen utreder behovet och förutsättningarna för flyget till Stockholm, Åbo och Helsingfors inför det fortsatta arbetet med att upprätthålla tillfredställande flygförbindelser från och till Åland.

750 - 751 Kostnader för sjötrafik

Landskapsregeringens frigående färjetrafik är under drifts- eller totalentreprenad. Transportbyrån bereder servicenivå, genomför upphandlingar, förvaltar avtalen och följer upp att entreprenörerna utför sina avtalsenliga åtaganden. Avtalsuppföljning sker även i fält.

Landskapsregeringen upprätthåller även sex linfärjelinjer. Trafiken bedrivs i egen regi på linjerna Embarssund, Seglinge och Töftö medan Björkö, Simskäla och Ängösund är driftsprivatiserade. Även på linfärjelinjerna sköts servicenivåfrågor, genomförs upphandlingar samt regelbundna avtalsuppföljningar av entreprenörernas övriga åtaganden och i fält.

Landskapsregeringen äger fyra frigående fartyg och åtta linfärjor. Dessa ansvarar landskapsregeringen för och planerar deras underhåll, dockningar, klassningar och större reparationer. Dessa kostnader belastar också verksamhetsanslagen. Tre av de frigående fartygen avses avyttras under år 2026. För modernisering, uppgradering och renovering av tonnage se moment 975000, Fartygs- och färjeinvesteringar.

75010 Upphandling av sjötrafik (RA)

Sammandrag	Bokslut 2024	Överförts till 2025	Budget inkl. äb 2025	Förslag 2026
Intäkter	2 796 328		10 632 000	5 300 000
Kostnader	-20 578 870		-21 812 000	-21 797 000
Anslag netto	-17 782 542		-11 180 000	-16 497 000

Budgetmotivering

Föreslås, med hänvisning till 6 § LL (2012:69) om landskapets finansförvaltning, ett nettoanslag om 16.497.000 euro för att sköta avtalen som landskapsregeringen tecknat med entreprenörer samt för att upphandla utgående avtal inkluderat uppskattad bunkerkostnad samt för reparationer och underhåll av fartyg. Utgifterna beräknas till 21.797.000 euro och inkomsterna till 1.800.000 euro samt försäljningsvinst för försäljning av fartyg 3.500.000 euro.

Inkomster

Inkomsterna består av biljett- och fraktintäkter samt eventuella kostnadsregleringar gentemot upphandlade entreprenörer. Nettoanslaget förutsätter biljettintäkter om 1.800.000 euro. Under år 2026 kommer Alfågeln övergå till Axferries i enlighet med upphandlingen. M/S Gudingen och M/S Skiftet avses avyttras under år 2026. Försäljningsvinsten för dessa tre fartyg har kalkylerats uppgå till ca 3.500.000 euro.

Utgifter

Anslaget används för upphandling och beställning av sjötrafik med frigående färjor utgående från av landskapsregeringen fastställd turlista, beställnings- och menförestrafik, bränsletransporter, tekniskt underhåll av landskapsregeringens tonnage samt för mindre omkostnader i samband med trafiken. Turlistan planeras om så att transporterna går långsammare så att bunker kan sparas. M/S Gudingen är fortsättningsvis skärgårdstrafikens ersättningstonnage.

Bruttokostnaden beräknas uppgå till 21.797.000 euro av vilket 200.000 euro avsätts för tekniskt underhåll av tonnaget.

Alla linjer har i kraft varande avtal under år 2026. Option föreslås nyttjas för Åva-Osnäs, Hummelvik-Torsholma, Föglölinjen och Södra linjen så att deras avtal gäller till 31.1.2028. Option föreslås även för Enklingelinjen så att trafiken gäller till 30.4.2028.

Tvärgående linjen trafikerar inte då Snäckö hamnen byggs om till dagens standard. M/S Knipan används som stöttande trafik mellan Hummelvik och norra Kumlinge under tiden. M/S Knipan är samtidigt en bemannad reservfärja om annan trafik behöver prioriteras p.g.a. tekniska fel, översyner och dockningar för andra färjor.

Anslaget är beräknat på ett bränslepris om 0,8 euro/liter netto, vilket betyder att ca 580.000 euro avsätts till bränsle. Landskapsregeringen ansvarar för bunkerinköpet på Jurmolinjen, Brändö-Kumlingelinjen och på Enklingelinjen. På de andra linjerna ansvarar entreprenören för bunkerinköpet med en justeringsklausul så att priset följer marknaden. Bränsleprisets utveckling är svår att förutspå. Med beaktande av osäkerheten gällande bränsleprisets utveckling vid uppgörandet av budgetförslaget återkommer landskapsregeringen vid behov i en ändringsbudget. Landskapsregeringen avtalar med Axferries om inbesparingseffekter om 200.000 euro med budgeterat pris 0,8 euro/liter.

Totalentreprenaden för passagerarbåtstrafik i södra skärgården fortgår till 14.12.2026 och har ett års option som föreslås användas så att trafiken gäller till 14.12.2027. Trafiken i Geta skärgård organiseras under året. Beställningstrafik för Lemlands skärgård arrangeras vid behov under menförestid.

Bränsletransporterna sköts med tonnaget som trafikerar i ordinarie turlista och med begränsat passagerarantal.

Fullmakt

Skärgårdstrafik 2030:

Avtalen för linjerna Åva–Osnäs, Hummelvik–Torsholma, Föglölinjen och Södra linjen löper ut den 31 januari 2027 och har ett års option till 31 januari 2028, vilken föreslås nyttjas. Det föreslås att dessa linjer upphandlas från den 1 februari 2028 för en period om 15 år. Syftet är att möjliggöra miljöanpassning och uppgradering av dagens trafik.

Landskapsregeringen föreslår ett nytt trafikupplägg som närmare beskrivs i allmänna motiveringen. Landskapsregeringen föreslår att lagtinget beviljar en fullmakt om högst 340 miljoner euro för ett femtonårigt totalentreprenadavtal. Kostnaden är beräknad med en årlig indexförändring om 2 %. Landskapsregeringen avser att ställa krav på en förväntad minskning av växthusgasutsläpp från färjorna med 50 procent år 2036 jämfört med år 2026 vilket innefattar modernisering och elektrifiering. Det nya trafikupplägget möjliggör även en ökad service- och kapacitetsnivå.

En specifikation av de investeringar som ingår i Skärgårdstrafik 2030 framgår i investeringsfullmakten under moment 976000. Årlig avskrivningskostnad för investeringar i hamnar, vägar och farleder tillkommer och beräknas uppgå till 625.000 euro.

Med nuvarande trafikupplägg beräknas motsvarande kostnad uppgå till 393 miljoner euro, beräknat med en årlig indexförändring om 2 %. Detta upplägg innefattar ingen modernisering eller elektrifiering samt en oförändrad service- och kapacitetsnivå. Årlig avskrivningskostnad för investeringar i hamnar och vägar tillkommer och beräknas uppgå till 435.000 euro.

Kostnaden för det nya trafikupplägget beräknas under avtalsperioden därmed bli ca 53 miljoner euro lägre, med en årlig indexförändring om 2 %. I båda trafikuppläggen ingår samtliga delar i trafiksystemet, förutom matartrafiken Kumlinge-Enklinge samt Jurmo-Åva, vilka upphandlas separat i ett senare skede.

75030 Upphandling av linfärjetrafik (RA)

Sammandrag	Bokslut 2024	Överförts till 2025	Budget inkl. äb 2025	Förslag 2026
Intäkter	4 730			
Kostnader	-2 322 967		-2 834 000	-2 867 000
Anslag netto	-2 318 237		-2 834 000	-2 867 000

Budgetmotivering

Föreslås ett anslag om 2.867.000 euro.

Inkomster

Föreslås med hänvisning till 6 § LL (2012:69) om landskapets finansförvaltning att kostnadsregleringar gentemot upphandlade entreprenörer gottskrivs anslaget.

Utgifter

Anslaget används för drift och tekniskt underhåll av landskapets linfärjelinjer. I landskapet finns sex linfärjelinjer; Björkö, Embarsund, Seglinge, Simskäla, Töftö och Ängösund.

På tre av linjerna: Embarsund, Seglinge och Töftö, sker driften i egen regi. Linjerna: Björkö, Simskäla och Ängösund trafikeras också med landskapets tonnage men driften sköts av privata bolag enligt entreprenadavtal. Landskapsregeringen utreder konkurrensutsättning inklusive försäljning av linfärjorna samt nödvändiga lagstiftningsändringar.

Kostnaderna för tekniskt underhåll är högt då underhållsbehovet ökar över tid beroende på linfärjeflottans höga ålder. För tekniskt underhåll av tonnage avsetts 600.000 euro.

Anslaget är beräknat på ett bränslepris om 1 euro/liter netto, vilket betyder att ca 280.000 euro avsetts till bränsle, priset inkluderar transportpåslag. Bränsleprisets utveckling är under rådande

omständigheter svår att förutspå. Med beaktande av osäkerheten gällande bränsleprisets utveckling vid uppgörandet av budgetförslaget återkommer landskapsregeringen vid behov i en ändringsbudget.

Landskapets linfärjeflotta är ålderstigen, har kapacitetsutmaningar och behöver förnyas. För att bättre kunna möta dagens behov, stödja utvecklingen mot ett hållbart samhälle och minska driftskostnaderna arbetar landskapsregeringen med elektrifiering och förnyande av färjorna. Elektrifiering av Töftö-färjan påbörjas under år 2026 vilket belastar moment 975000 Fartygs- och färjeinvesteringar. Avskrivningarna för investeringen belastar momentet 75030 Upphandling av linfärjetrafik från och med år 2027.

75100 Understöd för varutransporter i skärgården

Sammandrag	Bokslut 2024	Överförts till 2025	Budget inkl. äb 2025	Förslag 2026
Intäkter				
Kostnader	-271 286		-340 000	-340 000
Anslag netto	-271 286		-340 000	-340 000

Budgetmotivering

Föreslås ett anslag om 340.000 euro.

Utgifter

Anslaget används för att upprätthålla avtalen om livsmedelstransporter i norra och södra skärgården. Avtalen för både norra och södra skärgården gäller till och med 31.12.2027 med option för ytterligare två år.

Transportlinjerna har inrättats enligt följande:

Norra skärgården: Från fasta Åland och Åbo till norra skärgården; Brändö-Kumlinge

Södra skärgården: Från fasta Åland och Åbo till södra skärgården; Sottunga-Kökar.

760 Kostnader för väghållning

76000 Landskapsunderstöd för byggande och förbättrande av kommunalvägar (R)

Sammandrag	Bokslut 2024	Överförts till 2025	Budget inkl. äb 2025	Förslag 2026
Intäkter				
Kostnader	-1 289 469	-1 493 032	-1 250 000	
Anslag netto	-1 289 469	-1 493 032	-1 250 000	

Budgetmotivering

Momentet utgår.

76010 Utgifter för drift och underhåll av vägar (RA)

Sammandrag	Bokslut 2024	Överförts till 2025	Budget inkl. äb 2025	Förslag 2026
Intäkter			85 000	85 000
Kostnader	-7 813 327		-8 045 000	-8 133 000
Anslag netto	-7 813 327		-7 960 000	-8 048 000

Budgetmotivering

Föreslås, med hänvisning till 6 § LL (2012:69) om landskapets finansförvaltning, ett nettoanslag om 8.048.000 euro, bestående av verksamhetsutgifter om 2.771.000 euro samt avskrivningar på tidigare investeringar om 5.277.000 euro.

De sammanlagda utgifterna uppgår till 8.133.000 euro, varav inkomsterna beräknas till 85.000 euro, Inkomsterna härrör från landskapsregeringens trafiksäkerhetsarbete.

Utgifter

Anslaget används för drift- och underhållskostnader av det allmänna vägnätet, där landskapsregeringen verkar som väghållare. Målsättningen är att säkerställa vägnätets framkomlighet, förebygga långsiktigt slitage samt upprätthålla trafiksäkerheten.

Grundförbättringar, ombeläggningar och övriga avskrivningsbara investeringar finansieras under moment 976000 Infrastrukturinvesteringar.

76030 Utgifter för underhåll av farleder och fiskefyrar (RA)

Sammandrag	Bokslut 2024	Överförs till 2025	Budget inkl. äb 2025	Förslag 2026
Intäkter				
Kostnader	-236 981		-375 000	-375 000
Anslag netto	-236 981		-375 000	-375 000

Budgetmotivering

Föreslås med hänvisning till 6 § LL (2012:69) om landskapets finansförvaltning ett nettoanslag om 375.000 euro.

Inkomster

Inkomster från projekten kan påföras momentet.

Utgifter

Momentets övergripande målsättning är att för brukarna tillhandahålla sjösäkra grunda farleder i den åländska skärgården. Måluppfyllnaden mäts genom uppföljning av sjösäkerhetsanordningarnas konditionsklassificering som utförs i samband med farledernas vår- och höstgranskning. Antalet sjösäkerhetsanordningar i klass TK3 ska åtgärdas inom pågående underhållssäsong, medan antalet sjösäkerhetsanordningar i klass TK2 inte får öka. Under momentet budgeteras även specifika förbättringsåtgärder för farleder som förbättringsprojekt. Projekten får egna, specifika effektmål.

För underhåll av landskapets grunda farleder och tillhörande sjömärken, kummel, linjemarkeringar och radarmärken samt för utplacering av prickar reserveras 315.000 euro. I anslaget ingår även konsultkostnader för övervakning enligt avtalet. Ett nytt ramavtal för sjömätning och planeringstjänster upphandlas under året. Drift och underhåll av grunda farleder sköts enligt ett pågående avtal för perioden 1.11.2020 - 31.7.2025, med option för perioden 1.8.2025 - 31.7.2027. I dessa kostnader ingår reserverade medel om 30.000 euro för planeringsåtgärder gällande förbättringar av grunda farleder och uppdatering av sjösäkerhetsanordningarna i privata farleder samt 30.000 euro för att fortsätta uppdateringen av ljusanordningar till fiskefyrarna. Under år 2026 tas ett förfrågningsunderlag fram för renovering av fiskefyren på Västergrundet. Kostnaden för renoveringen belastar investeringsmomentet och beräknas utföras år 2027.

76050 Utgifter för drift och underhåll av färjfästen, bryggor, broar, hamnar och byggnader (RA)

Sammandrag	Bokslut 2024	Överförs till 2025	Budget inkl. äb 2025	Förslag 2026
Intäkter	5 022		1 000	
Kostnader	-2 495 522		-2 635 000	-3 076 000
Anslag netto	-2 490 500		-2 634 000	-3 076 000

Budgetmotivering

Föreslås med hänvisning till 6 § LL (2012:69) om landskapets finansförvaltning ett nettoanslag om 3.076.000 euro innefattande verksamhetsutgifter om 920.500 euro, avskrivningar på tidigare

investeringar om ca 2.249.000 euro samt knappt 90.000 euro för upplösning av investeringsreserveringen för Vårdöbron.

Utgifter

Anslaget avser drift och underhåll av färjfasten, bryggor, broar, hamnar, väntsalar, teknikbyggnader och lastbryggor vid färjfasten samt regleringsdammen i Vargsundsådran.

I anslaget ingår hyra för färjfastena i Galtby och Osnäs med ca 70.000 euro/år.

Driften beställs, enligt landskapsregeringens Servicenivå och standardbeskrivning för driftområde Åland, i huvudsak av Vägunderhållsenheten och Verkstads- och lagerenheten.

Kostnaderna för underhåll av broar, hamnar, färjfasten, bryggor m.m. ökar årligen främst på grund av anläggningarnas stigande ålder och slitage samt stigande elpriser. Drifts- och underhållsåtgärder som berör trafikanternas säkerhet och anläggningarnas funktion prioriteras fortsättningsvis. Anslaget föreslås även bära kostnaderna för att upprätthålla ett tekniskt broregister samt de bro- och hamninspektioner som utförs enligt avdelningens inspektionsplan. Baserat på inspektionerna har för broarnas del ett omfattande renoveringsprojekt inletts med målsättningen att förbättra det allmänna skicket och trafiksäkerheten, stoppa den stegrande kostnadsutvecklingen på det kontinuerliga bronderhållet och för att öka tillgängligheten i landskapet.

För hamnarna inleddes under år 2019 ett inspektionsprogram för att identifiera behovet av renoveringar och för att kunna koordinera kommande renoveringsinsatser med nyinvesteringar och anpassningar till nytt tonnage. Servicenivån i hamnarna ses även över beträffande ordnande av väntstugor, toaletter och befintliga toaletters tillgänglighet för rörelsehindrade.

Avskrivningar om ca 2.249.000 euro belastar momentet. En upplösning av investeringsreserveringen för Vårdöbron minskar kostnaderna med knappt 90.000 euro.

823 Ålands energimyndighet

Ålands energimyndighet utövar tillsyn och övervakning av elmarknaden, bevakar energifrågor och handhar utsläppshandeln med växthusgaser. Inom sitt ansvarsområde följer myndigheten utvecklingen i omvärlden, tar initiativ till utveckling av lagstiftning, bistår med utlåtanden samt upprätthåller kontakter med riksmyndigheter.

Budgetmål	Åtgärd
I samband med sjöfartens infogande i systemet med utsläppsrätter ska en rättvis fördelning av intäkterna till Åland säkerställas	En överenskommelseförordning behövs för att reglera och hantera den förnyade utsläppslagen gällande sjöfarts och industrianläggningar.
I samband med införandet av det nya systemet för utsläppshandel för distribution av fossila bränslen ska en rättvis fördelning av inkomster säkerställas	En överenskommelseförordning behövs för att reglera och hantera det nya handelssystemet för uppvärmnings- och trafikbränslen.

82300 Ålands energimyndighet, verksamhet (RA)

Sammandrag	Bokslut 2024	Överförs till 2025	Budget inkl. äb 2025	Förslag 2026
Avgiftsintäkter			6 000	6 000
Övr verksamh intäkt	393 421			
Summa Verksamhetens intäkter	393 421		6 000	6 000
Personalkostnader	-61 688		-88 956	-95 026
Köp av tjänster	-50		-23 115	-13 974
Övr verksamh kostn			-7 929	
Summa Verksamhetens kostnader	-61 738		-120 000	-109 000
Summa Verksamhetsbidrag	331 683		-114 000	-103 000
Summa Årsbidrag	331 683		-114 000	-103 000
Summa Räkenskapsperiodens resultat	331 683		-114 000	-103 000
Summa Räkenskapsperiodens under- eller överskott	331 683		-114 000	-103 000

Moment	Bokslut 2023	Bokslut 2024	Budget inkl. ÄB 2025	Förslag 2026
82300 Ålands energimyndighet	136 643	331 683	-114 000	-103 000
Summa 8230 Ål energimyndighet	136 643	331 683	-114 000	-103 000

Budgetmotivering

Föreslås inkomster om 6.000 euro och anslag om 109.000 euro.

Inkomster

Inkomsterna avser övervakningsavgifter av transmissions- och distributionsbolag.

Utgifter

Anslaget avser personalkostnader, arvoden och övriga omkostnader för myndigheten.

Elmarknadslagstiftningen har uppdaterats vilket bl.a. innebär ökade möjligheter för etablering av energisamfund. Ökade arbetsinsatser och utgifter förväntas med uppdraget gällande tillsyn och övervakning av elmarknaden. Utsläppshandelssystemet för växthusgaser (ETS1) är under omarbetning och från år 2024 har sjöfarten infogats i utsläppshandelssystemet och det innebär att stora delar av den åländska handelsflottan ingår. Utöver utsläppshandelssystemet (ETS1) etableras ytterligare ett utsläppshandelssystem vilket innefattar bl.a. uppvärmnings- och trafikbränslen (ETS2). Det är troligt att ett eller flera företag konstateras vara reglerade enheter på Åland. Det innebär ett

administrationsansvar för företagen och administrativa uppgifter tillkommer för energimyndigheten. Det är ännu inte fastställt hur den åländska förbrukningen av bränslen som omfattas av ETS2 ska administreras.

Den tidigare utsläppslagen har upphävts och därmed även den tidigare överenskommelseförordningen. Nya överenskommelseförordningar för ETS1 samt en helt ny överenskommelseförordning gällande ETS2 ska utarbetas.

870 Fordonsmyndigheten

Den övergripande planen är att tillhandahålla i LL (2018:8) om Fordonsmyndigheten angivna och av landskapsregeringen ålagda tjänster till rimlig kostnad och med en god servicenivå. Myndigheten strävar efter att ha en verksamhet som präglas av stor öppenhet och hög kompetens. För att uppnå detta utvecklas verksamheten med bl.a. ny teknik i syfte att hålla nere väntetiderna för förarexamen och besiktning. Målet för året är ett högt förtroende från kunderna, fortbildning av personalen och en fortsatt god effektivitet i verksamheten.

För att ersätta det nuvarande föråldrade fordonsregistret, har upphandling av ett nytt register påbörjats, se moment 987000. Implementeringen av det nya registret förväntas vara klar under åren 2027-2028. Det nya systemet kommer att skapa bättre förutsättningar för att utveckla e-tjänster, som är till nytta för kunderna samt underlätta administrationen kring fordon

Budgetmål	Åtgärd
Fordonsmyndigheten utökar utbudet av digitala tjänster	Under 2026-2027 har Fordonsmyndigheten för avsikt att utveckla digitaliseringen, utveckla antal tjänster på nätet för körkort och minska antal besök hos olika myndigheter.

87000 Fordonsmyndigheten, verksamhet (RA)

Sammandrag	Bokslut 2024	Överförts till 2025	Budget inkl. äb 2025	Förslag 2026
Försäljningsintäkter	9 711		17 175	10 000
Avgiftsintäkter	1 465 650		1 582 825	1 608 089
Övr verksamh intäkt	30			
Summa Verksamhetens intäkter	1 475 391		1 600 000	1 618 089
Personalkostnader	-888 144		-1 036 168	-1 026 434
Köp av tjänster	-292 740		-354 732	-363 500
Material förnödenh	-73 393		-73 350	-75 800
Övr verksamh kostn	-7 503		-9 750	-4 300
Summa Verksamhetens kostnader	-1 261 781		-1 474 000	-1 470 034
Återbet av överf	-53			
Summa Intäkt ink o kap	-53			
Summa Intäkt ink o kap öv	-53			
Summa Verksamhetsbidrag	213 558		126 000	148 055
Räntekostnader	-6			
Summa Finansiella intäkter och kostnader	-6			
Summa Årsbidrag	213 552		126 000	148 055
Avskrivn enl plan	-148 055		-126 000	-148 055
Summa Av- och nedskrivningar	-148 055		-126 000	-148 055
Summa Räkenskapsperiodens resultat	65 497		0	0
Summa Räkenskapsperiodens under- eller överskott	65 497		0	0

Moment	Bokslut 2023	Bokslut 2024	Budget inkl. ÄB 2025	Förslag 2026
87000 Fordonsmyndigheten	182 771	65 497	0	0
Summa 8700_7 Fordonsmyndigheten	182 771	65 497	0	0

Budgetmotivering

För Fordonsmyndighetens verksamhet föreslås med hänvisning till 6 § LL (2012:69) om landskapets finansförvaltning, ett nettoresultat om 0 euro, baserat på budgeterade inkomster om 1.618.000 euro och budgeterade utgifter om 1.618.000 euro. Avskrivningar på momentet är 148.000 euro.

Inkomster

Verksamhetsintäkterna förväntas uppgå till 1.618.000 euro och består av avgifter för registrering, registerutdrag, brickor, besiktning och förarexamen. Under året föreslås små korrigeringar av avgifterna för de tjänster myndigheten tillhandahåller.

Utgifter

Verksamhetsutgifterna beräknas uppgå till 1.618.000 euro. Utgifterna utgörs av personal- och verksamhetskostnader. I anslaget ingår bl.a. utgifter för fastighetsunderhåll, utrustning och inventarier, IT-relaterade utgifter och utgifter för fortbildning av personal.

Fordonsmyndighetens IT-system har nått slutet av sin livslängd och byts ut. Arbetet med att byta ut dem beräknas pågå flera år till, se moment 987000 Fordonsmyndigheten, investeringar.

Bromsprovaren i lastbilshallen byts ut under år 2025, i samband med bytet kommer renovering och reparationer att genomföras i lokalerna under år 2026.

872 Vägunderhållsverksamhet

Vägunderhållsenheten inom Vägnaätsbyrå sköter på beställning den praktiska driften och underhållet av lands- och bygdevägar samt underhållet av landskapsregeringens broar, hamnar och färjfasten enligt Funktions- och standardbeskrivning för driftområde Åland. Enheten utför uppdrag såväl internt inom förvaltningen som externt åt kommuner och privata kunder. Åt utomstående utförs arbeten på marknadsmässiga villkor och under förutsättning att den egna verksamheten inte blir lidande. Enheten anlitar även privata underleverantörer för utförandet av uppdrag. Se även moment 76010 och 76050.

Vägunderhållsenheten är uppdelad i två vägdistrikt, fasta Åland och skärgården. På fasta Åland är enheten placerad vid Möckelö vägstation. I skärgården finns fyra vägstationer; Brändö, Föglö, Kumlinge och Kökar. På de mindre öarna med lands- och bygdevägar har enheten privata tillsyningsmän som sköter delar av underhållsarbetet.

87200 Vägunderhållsenheten, verksamhet (RA)

Sammandrag	Bokslut 2024	Överförs till 2025	Budget inkl. äb 2025	Förslag 2026
Försäljningsintäkter	3 184 189		3 005 000	3 100 000
Summa Verksamhetens intäkter	3 184 189		3 005 000	3 100 000
Personalkostnader	-1 586 100		-1 645 790	-1 678 079
Köp av tjänster	-306 394		-350 460	-366 250
Material förnödenh	-964 364		-810 200	-851 071
Övr verksamh kostn	-245 045		-198 550	-194 600
Summa Verksamhetens kostnader	-3 101 903		-3 005 000	-3 090 000
Summa Verksamhetsbidrag	82 286		0	10 000
Summa Årsbidrag	82 286		0	10 000
Summa Räkenskapsperiodens resultat	82 286		0	10 000
Summa Räkenskapsperiodens under- eller överskott	82 286		0	10 000

Moment	Bokslut 2023	Bokslut 2024	Budget inkl. ÄB 2025	Förslag 2026
87200 Vägunderhållet	23 723	82 286	0	10 000

Budgetmotivering

Föreslås med hänvisning till 6 § LL (2012:69) om landskapets finansförvaltning, en nettoinkomst om 10.000 euro.

Inkomster

Föreslås med hänvisning till 6 § LL (2012:69) om landskapets finansförvaltning att de beräknade inkomsterna och ersättningarna för produktionsverksamhet samt de arbeten som utförs åt kommuner och privata kunder om sammanlagt ca 3.100.000 euro gottskrivs momentet.

Utgifter

Anslaget avser verksamhetsutgifter för vägunderhållet. I anslaget ingår internhyra av Möckelö vägstation och internhyra till Fastighetsverket avseende övriga vägstationer, sandlager, maskinhall m.fl. byggnader.

873 Verkstad och lager

Verkstads- och lagerenheten inom Transportbyrån utför underhåll och reparationer av färjor, linfärjor, arbetsfordon, maskiner och hamnanläggningar mot beställning, se moment 75010, 75030, 76010 och 76050. Enheten bemannar linfärjelinjerna som är i landskapsregeringens egen regi och sköter även vissa administrativa arbeten inom miljö- och andra tillsynsuppgifter i anslutning till linfärjorna.

Se även kapitel 700 och allmänna motiveringen.

87300 Verkstad och lager, verksamhet (RA)

Sammandrag	Bokslut 2024	Överförs till 2025	Budget inkl. äb 2025	Förslag 2026
Försäljningsintäkter	2 026 492		2 324 908	2 288 947
Övr verksamh intäkt	-84 483		29 092	
Summa Verksamhetens intäkter	1 942 009		2 354 000	2 288 947
Personalkostnader	-1 607 591		-1 736 108	-1 927 307
Köp av tjänster	-75 406		-278 500	-83 790
Material förnödenh	-172 592		-241 801	-137 250
Övr verksamh kostn	-4 986		-47 591	-32 600
Summa Verksamhetens kostnader	-1 860 575		-2 304 000	-2 180 947
Summa Verksamhetsbidrag	81 434		50 000	108 000
Summa Årsbidrag	81 434		50 000	108 000
Avskrivn enl plan	-49 482		-49 000	-108 000
Summa Av- och nedskrivningar	-49 482		-49 000	-108 000
Summa Räkenskapsperiodens resultat	31 952		1 000	0
Summa Räkenskapsperiodens under- eller överskott	31 952		1 000	0

Moment	Bokslut 2023	Bokslut 2024	Budget inkl. ÄB 2025	Förslag 2026
87300 Verkstad och lager	237 334	31 952	1 000	0

Budgetmotivering

Föreslås, med hänvisning till 6 § LL (2012:69) om landskapets finansförvaltning, ett nollresultat baserat på att inkomsterna uppskattas uppgå till 2.193.000 euro och kostnaderna uppskattas uppgå till 2.193.000 euro. Avskrivningar om 108.000 euro belastar momentet, av detta är 50.000 euro större investeringar i Möckelö kajen.

Inkomster

Inkomsterna består av intäkter från den egna verksamheten, serviceavgifter samt hanteringspåslag för lagerhållna varor. I inkomsten beaktas de direkta kostnaderna och kapitalkostnaderna motsvarande avskrivningarna på årsbasis på det kapital som är bundet i verksamheten.

Utgifter

Verksamhetsutgifterna förväntas uppgå till 2.193.000 euro och består av kostnader för personal, inköp av tjänster och materialkostnader.

Politikområde 8 - detaljmotivering verksamhet och överföringar

Politikområde 8 omfattar Ålands hälso- och sjukvård (ÅHS).

ÅHS har som uppgift att i enlighet med LL (2011:114) om hälso- och sjukvård handha den offentliga hälso- och sjukvården på Åland. ÅHS kan sköta sina uppgifter genom att producera vårdtjänster eller genom att köpa tjänster av andra producenter. ÅHS kan även sälja vårdtjänster så länge som myndighetens förutsättningar att fullfölja sina uppgifter tryggas.

I tabellen nedan visas en sammanställning över politikområde 8

	Bokslut 2024	Överförs till 2025	Budget inkl. äb 2025	Förslag 2026
Politikområde 8	-107 049 323	488 324	-105 587 000	-111 317 000

840 Ålands hälso- och sjukvård

Verksamhetsbeskrivning

Ålands hälso- och sjukvård (ÅHS) har som uppgift att i enlighet med LL (2011:114) om hälso- och sjukvård handha den offentliga hälso- och sjukvården på Åland. ÅHS kan sköta sina uppgifter genom att producera vårdtjänster eller genom att köpa tjänster av andra producenter. ÅHS kan även sälja vårdtjänster så länge som myndighetens förutsättningar att fullfölja sina uppgifter tryggas.

Verksamhetens grundpelare

ÅHS är en myndighet vars verksamhet vilar i främsta hand på kompetens, kvalitet och utveckling. ÅHS erbjuder jämlik och professionell hälso- och sjukvård av hög kvalitet. Alla insatser ska bidra till bästa möjliga hälsa och livskvalitet samt stödja det friska hos individen. Vården tar hänsyn till varje människas behov, och respekterar friheten att välja och fatta beslut om den egna hälsan. ÅHS vision "Välmående genom delaktighet" innebär att vi genom ett jämlikt samarbete med invånare, patienter och närstående vill skapa bästa möjliga förutsättningar för alla att ta ansvar för sin hälsa och uppleva välmående. Visionen visar vikten av att handla och kommunicera på ett sätt som skapar möjlighet till delaktighet för invånare, patienter, personal och samarbetspartners.

Organisationens kompetensförsörjning är grunden för att myndigheten ska kunna upprätthålla en hög kvalitet på vårdtjänsterna. Utveckling behöver ske kontinuerligt och ÅHS behöver vara konkurrenskraftig och attraktiv både som arbetsgivare och som hälso- och sjukvårdsproducent. Myndigheten har en nyckelroll i förverkligandet av utvecklings- och hållbarhetsagendan för Åland.

Prioriterade strategiska utmaningar och övergripande mål 2026 - 2028

- säkra kompetensförsörjningen
- stärka beredskap och resiliens
- effektivera och optimera processer och resurser
- digitalisera tjänster till patienter och administrativa processer
- stärka delaktighet och inflytande för patienter och personal
- förverkliga innehållet i samverkansavtalen
- delta i utvecklingen av hälso- och sjukvårdsstrategi för Åland samt
- utveckla hållbarhetsarbetet.

BUDGETRAM OCH DIREKTIV 2026

För att stävja kostnadsutvecklingen och bidra till resultatförbättringskraven har styrelsen även givit följande direktiv till organisationen:

- Verksamheten ska fokusera på utveckling och effektivisering samt
- Under perioden inrättas inga nya tjänster förutom de som omfattas av redan givna fullmakter.

Extern finansiering

ÅHS har ansökt om och beviljats finansiering ur Ålands strukturfondsprogram för projektet "Digitalisering som en del av utvecklingen av ÅHS". Projekttiden är 2026-2028. De totala projektkostnaderna för projekttiden är 358.542 euro. ÅHS utreder även möjligheten att ansöka om finansiering från Interreg Central Baltic Programme för ett projekt gällande utveckling av digifysiska mottagningar, där vård genom fysiska och digitala kanaler kompletterar varandra. Tidsperioden för det eventuella projektet är 2026-2027 och de totala projektkostnaderna beräknas bli ungefär 100.000 euro. Vid eventuellt beviljande krävs 20 % egenfinansiering av projektbudgeten från ÅHS.

Projekten har ännu inte startats men en beräkning i budget 2026 har gjorts och en intäkt och motsvarande kostnad på 152.500 euro för bägge projekt finns upptaget. Nettoeffekten beräknas till 0 euro för 2026.

RESULTATFÖRBÄTTRINGAR 2026

Budgetramen för 2026 är utmanande då det kräver nya grepp i verksamheten där allt från styrning, processer, efterfrågan och utbud granskas inom alla delar av organisationen. Ett förberedande arbete pågår vilket kräver mycket resurstid redan 2025 som sammanfaller med implementeringen av vårdinformationssystemet (VIS).

Nedan beskrivs projekten som ingår i resultatförbättringarna. De flesta projekten löper över flera år vilket innebär att den budgeterade resultateffekten blir uppdelad.

Effektivering av sekreteraravdelningens verksamhet (Budgetpåverkan 2025-2026)

Under de senaste åren har alla verksamheter inom stabsfunktionerna genomgått en extern granskning med tanke på möjligheter till effektivering, digitalisering och nya arbetssätt.

Sekreteraravdelningen, specifikt verksamhetsområdet för medicinska sekreterare, granskades av extern part. En projektplan uppgjordes utgående ifrån granskningsrapporten.

Under våren 2025 hölls samarbetsförhandlingar som utmynnade i att antalet tjänster inom sekreteraravdelningen minskar med 21 tjänster, 20 tjänster som medicinska sekreterare och en tjänst som förman. Effektiveringsåtgärderna är att köpa tjänster för transkribering och ta ibruk digital ankomstanmälan. Upphandlingen gällande transkriberingstjänst är slutförd och köptjänsten tas ibruk i slutet av september 2025. Digital ankomstregistrering beräknas tas ibruk fr.o.m. november 2025.

Budgetpåverkan 2026

- minskad kostnad om 172.000 euro.

Optimering av operationsflöden (Budgetpåverkan 2025-2026)

För projektet optimering av operationsflöden finns en framtagen och godkänd projektplan.

Projektplanen baseras på de utredningar som gjorts gällande användningsgraden av operationssalar och dagkirurgisk vård.

Det övergripande målet med projektet är att öka produktiviteten inom operationsverksamheten och åstadkomma resurseffektivare vårdflöden.

Med ökad produktivitet finns möjlighet att genomföra fler operationer på ÅHS, korta ner väntetid till operation och minska andelen patienter som behöver remitteras utanför Åland på grund av vårdgarantin.

Förkortade väntetider för operation bedöms kunna ha positiva effekter för befolkningens hälsa och arbetskapacitet.

Med ökad produktivitet skapas förutsättningar för att minska belastningen på personalen och större möjlighet att hålla arbetet inom rimliga arbetstider.

Ökad dagkirurgisk verksamhet innebär en minskad belastning på kirurgiska avdelningen och därmed ett minskat behov av vikarieanvändning.

Projektet kan medföra produktionsmässiga förändringar som innebär att antalet vårdplatser kan förändras.

Projektplanens delmål är att öka andelen dagkirurgi, öka andelen kirurgiska ingrepp som görs polikliniskt och minska andelen operationer som görs jourtid.

Budgetpåverkan 2026

- minskad kostnad om 390.000 euro.

Optimera antalet vårdplatser och minska antalet besök på akuten (Budgetpåverkan 2026–2029)

Den allmänna utvecklingen inom hälso- och sjukvården går mot mer resurseffektiv vård med fokus på att ge stöd så nära patientens vardag som möjligt. Kortare vårdtider, medicintekniska framsteg, ökad utveckling av dagkirurgi, mer avancerad hemsjukvård och digitalisering är faktorer som sammantaget minskar behovet av traditionella vårdplatser.

Utredningar och analyser av vårdverksamheten visar att tre områden är centrala för att optimera användningen av vårdplatser: 1) anpassning av antalet platser till det faktiska behovet, 2) minskning av vårdperioder samt 3) reducering av återinläggningar.

En uppdragsbeskrivning för projektet har tagits fram. Syftet är att uppnå en effektiv och långsiktigt hållbar användning av vårdplatser genom att utveckla mer strukturerade vårdprocesser och stärka samverkan mellan ÅHS, kommuner och kommunalförbund.

Större delen av den resultatförbättring som en anpassning av antalet platser utifrån det faktiska behovet förväntas leda till sker genom minskning av personalkostnader. En inledande samarbetsförhandling gällande detta hölls våren 2025.

Inom projektet planeras en utveckling av hemsjukvården samt en utökad och strukturerad samverkan med kommunernas äldreomsorg. Detta förväntas leda till minskat antal besök till akuten, minskat antal korta vårdperioder samt en reducering av återinläggningar.

Budgetpåverkan 2026 omfattar en resultatförbättring som relaterar till målet att minska antalet besök på akuten, och som i budget 2025 beskrevs som ett skilt projekt.

Budgetpåverkan 2026

- minskad kostnad om 770.000 euro.

Minska antalet polikliniska besök (Budgetpåverkan 2026-2029)

Åland har den högsta andelen besök till specialiserad sjukvård per capita i hela Finland.

Minskade återbesök till den specialiserade sjukvården och förbättrad samordning mellan primärvård och specialiserad sjukvård har potential att leda till betydande kostnadsbesparingar och effektivare vårdkedjor. För att detta inte ska leda till kraftigt försämrad vårdkvalitet och minskad patientnöjdhet är det avgörande att stärka primärvården och säkerställa god samordning mellan vårdnivåerna.

Ökad kontinuitet inom primärvården kan förbättra patientsäkerheten och patientnöjdheten samt avlasta den specialiserade sjukvården.

Inför 2026 tas en detaljerad projektbeskrivning och projektplan fram.

Budgetpåverkan 2026

- minskad kostnad om 250.000 euro.

Senast inför budgetåret 2027 ansöker politikområdet om minst 500.000 euro från externa källor så som EU:s fonder. För att säkerställa att externa medel används på ett effektivt och ändamålsenligt sätt är det avgörande att ansökningarna utgår från den egna verksamhetens faktiska behov och strategiska mål.

84000 Ålands hälso- och sjukvård, verksamhet (RA)

Sammandrag	Bokslut 2024	Överförs till 2025	Budget inkl. äb 2025	Förslag 2026
Försäljningsintäkter	7 053 424		5 830 000	6 305 000
Avgiftsintäkter	3 045 034		3 019 000	2 719 000
Erhållna bidrag	141 098		132 000	284 500
Övr verksamh intäkt	474 818		349 000	324 000
Summa Verksamhetens intäkter	10 714 375		9 330 000	9 632 500
Personalkostnader	-63 345 634		-66 513 000	-66 544 000
Köp av tjänster	-28 166 080		-16 721 500	-21 472 000
Material förnödenh	-11 160 600		-11 219 500	-11 654 500
Övr verksamh kostn	-8 916 955	488 324	-8 901 000	-8 325 000
Summa Verksamhetens kostnader	-111 589 269	488 324	-103 355 000	-107 995 500
Summa Verksamhetsbidrag	-100 874 894	488 324	-94 025 000	-98 363 000
Ränteintäkter	609		1 000	1 000
Övr finansiella int	110 518		59 000	59 000
Räntekostnader	-3 870		-12 000	-12 000
Övr finansiella kost	-23 284		-25 000	-25 000
Summa Finansiella intäkter och kostnader	83 973		23 000	23 000
Summa Årsbidrag	-100 790 921	488 324	-94 002 000	-98 340 000
Avskrivn enl plan	-1 458 403		-1 775 000	-2 255 000
Summa Av- och nedskrivningar	-1 458 403		-1 775 000	-2 255 000
Summa Räkenskapsperiodens resultat	-102 249 323	488 324	-95 777 000	-100 595 000
Ökning eller minskning av reserver	-4 800 000			480 000
Summa Räkenskapsperiodens under- eller överskott	-107 049 323	488 324	-95 777 000	-100 115 000

Budgetmotivering

Nettokostnaderna för budgetmomentet övrig drift uppgår till 100.115.000 euro.

Budgetförslaget för år 2026 innehåller resultatförbättringar om totalt 1,8 miljoner euro. Dessa ingår i den totala nettoökningen om 4,3 miljoner euro. Redogörelsen av förändring i budgetförslag 2026 mot budget 2025 exkluderar budgetöverskridningen från år 2024.

Förändringen i budget 2026 mot budget 2025 består av följande poster:

- Resultatförbättringar (1,8 miljoner euro). Resultatförbättringarna består av ökade intäkter och minskade kostnader.
- Fullmakt VIS (-3,8 miljoner euro) vilket ger ökade kostnader för köpta tjänster för årlig licenskostnad, systemets drift, underhåll och support. Fullmakten inrymmer även inrättande av två nya tjänster.
- Avtalsmässiga ökningar och justeringar (-2,3 miljoner euro) vilket till största delen innefattar beräknade avtalsjusteringar på personalkostnaderna samt förnyat avtal för prehospitalet sjukvård och andra mindre avtal.
- Prisjusteringar övrigt (-0,5 miljoner euro) De största ökningarna enligt index finns på material och köpta tjänster för labb samt övrigt vårdmaterial.
- Minskade intäkter för patientavgifter (-0,3 miljoner euro). Patientavgifterna beräknas minska med ett förändrat högkostnadsskydd. En förändring av högkostnadsskyddet verkställs enligt beslut av landskapsregeringen.

- Temporärt sänkt internhyra (0,8 miljoner euro).
- Förvaltningsansvaret för ATV - Alternativ till Våld – jämte 32.000 euro har överförts till ÅHS, se även kapitel 220.

Inkomster

Intäkterna är budgeterade till 9.692.500 euro, vilket är en ökning med 0,3 miljoner euro.

- Inkomsterna från patientavgifterna har justerats ned på grund av kommande förändringar av högkostnadsskydd och patientavgifter (-0,3 miljoner euro). I anslutning till budgetförslaget avlämnar landskapsregeringen ett lagförslag om Utvidgning av högkostnadsskydd och avgiftsfria tjänster. Avsikten är att lagförslaget ska sättas i kraft på de grunder som anges i 20 § 3 mom. självstyrelselagen.
- En ökning av ersättningar härrör sig från ett effektiviserat arbetssätt de senaste åren. (+0,4 miljoner euro) samt
- Beräknad intäkt för extern finansiering om (+0,2 miljoner euro).

Utgifter

Kostnaderna i budgetförslag 2026 är budgeterade till 109.807.500 euro, vilket är en ökning med 4,6 miljoner euro.

- Personalkostnader 66.544.000 euro, en ökning (från budget 2025) om totalt 0,03 miljoner euro. Förändringen består av: resultatförbättringar (-1,8 miljoner euro), avtalsmässiga löneökningar (1,7 miljoner euro), fullmakt VIS, två nya tjänster (0,1 miljon euro)
- Köpta tjänster 22.530.000 euro, en ökning om totalt 4,9 miljoner euro. Förändringen består av fullmakt VIS (3,7 miljoner euro), vilket innefattar ökade kostnader för nya vårdinformationssystemet gällande årsavgifter, support och drift, avtalsmässig ökning för nytt prehospitalt avtal, luftburen sjuktransport samt övrigt (0,6 miljoner euro), prisjusteringar (0,2 miljoner euro), resultatförbättringsprojektet gällande sekreteraravdelningen ger ökade kostnader för köpta tjänster (0,3 miljoner euro), beräknad kostnad för projekten relaterade till extern finansiering (0,1 miljoner euro)
- Intern hyra från fastighetsverket 7.140.000 euro, vilket innefattar en temporär minskning om knappt 0,8 miljoner euro
- Material och övriga driftskostnader 11.818.500 euro, en ökning om 0,5 miljoner euro. Förändringen består av: prisökningar för vårdmaterial, laboratoriematerial och livsmedel (0,4 miljoner euro) och övriga ökningar (0,2 miljoner euro) samt
- Avskrivningar och upplösning av investeringsreservering 1.775.000 euro, ingen ökning från budget 2025.

Fullmakt

ÅHS beviljades i ändringsbudget 1 år 2024 en fullmakt gällande ökade driftskostnader för det nya vårdinformationssystemet om 3,8 miljoner euro per år. De ökade driftskostnaderna fr.o.m. år 2026 visas med benämning "fullmakt VIS".

84700 Ålands hälso- och sjukvård, extern vård (RA)

Sammandrag	Bokslut 2024	Överförts till 2025	Budget inkl. äb 2025	Förslag 2026
Intäkter				
Kostnader			-9 810 000	-11 202 000
Anslag netto			-9 810 000	-11 202 000

Budgetmotivering

Föreslås ett anslag om 11.202.000 euro.

Utgifter

Budgetförslaget för år 2026 uppgår till 11.202.000 euro, vilket är en ökning om 1,4 miljoner euro. I den senaste prognosen för år 2025 beräknas årskostnaden till totalt 11,2 miljoner euro och föreslaget anslag uppgår därmed till samma nivå som prognosticeras för år 2025. De ökade kostnaderna beror på vårdleverantörernas ökningar av priserna under de senaste åren. Det finns mindre potentiella effektiviseringsvinster inom den externa vården men dessa kommer inte att leda till större budgetbesparingar. För att hålla kostnaderna på föreslagen budgetnivå krävs noggrann uppföljning och prioriteringar.

Detaljmotivering - Skattefinansiering, finansiella poster och resultaträkningsposter

890 Skatter och avgifter av skattenatur, inkomster av lån och finansiella poster

890 Skatter och inkomster av skattenatur

Den 1.1.2021 trädde ett nytt ekonomiskt system för finansiering av självstyrelsen i kraft i och med att 7 kapitlet om Landskapet Ålands ekonomi i självstyrelselagen fick en ny lydelse (2020/33). För att täcka utgifterna för självstyrelsen återförs till landskapet Åland årligen av statsmedel ett belopp som fastställs vid en särskild avräkning, avräkningsbeloppet, samt en skatteavräkning. Genom lag (2021:22, FFS 911/2020) höjdes avräkningsgrunden till 0,47 procent från och med år 2021.

Enligt det ekonomiska systemet erhåller landskapet Åland ett avräkningsbelopp som utgör 0,47 procent av de i statsbokslutet för respektive år redovisade inkomsterna med undantag för de skatter som ingår i skatteavräkningen, rundradioskatten och upptagna nya statslån. Dessutom är Ålands befolkningsandel en faktor som antingen ökar eller minskar avräkningsbeloppet. Under ett budgetår erhåller landskapet ett förskott på avräkningsbeloppet för det pågående året. Därtill slutregleras avräkningen för det föregående året efter att statsbokslutet är fastställt. Verkställandet av slutregleringen görs med ett till två års eftersläpning.

I skatteavräkning återförs till landskapet Åland de på Åland för respektive skatteår debiterade statliga förvärvs- och kapitalinkomstskatterna, källskatten som betalas av begränsat skattskyldiga, samfundsskatten och tonnageskatten. Därtill återförs den på Åland betalda lotteriskattens belopp. På skatteavräkningsbeloppet betalas månatliga förskott under budgetåret. Förskottsbeloppet beräknas med utfallet av tidigare beskattning och prognoser som grund. Skatteavräkningen slutregleras efter att beskattningen har slutförts för respektive skatteår. Verkställandet av slutregleringen görs med två års eftersläpning.

Enligt ikraftträdelsestadgandena till självstyrelselagsändringen erhöles skattegottgörelse enligt de tidigare bestämmelserna för skatteåren 2019 och 2020. Skattegottgörelserna erhålls med två års eftersläpning och utföll därför ännu under budgetåret 2022.

Av nedanstående tabell framgår utvecklingen av överföringarna enligt självstyrelselagen samt beloppet av lotteriskatten.

	År 2022	År 2023	År 2024	År 2025	År 2026
Överföringar enligt ekonomiskt system till och med 31.12.2020					
Skattegottgörelse 1)	7 791 184				
Överföringar enligt ekonomiskt system från och med 1.1.2021					
Avräkningsbelopp 2)	202 195 000	198 415 589	249 436 363	206 919 000	231 426 000
Skatteavräkning 3)	84 800 000	122 550 421	100 394 401	104 275 145	129 290 000
Överföringar sammanlagt enligt ovanstående	294 786 184	320 966 010	349 830 764	311 194 145	360 716 000
Förändring i %	-1,2 %	8,9 %	9,0 %	-11,0 %	15,9 %

1) År 2022 avser skattegottgörelse för skatteår 2020.

2) År 2022 avser förskott på avräkningsbeloppet enligt Ålandsdelegationens beslut.

År 2023 innefattar förskott på avräkningsbeloppet för år 2023 samt slutreglering av avräkningen för år 2021 och ändring av förskottsbeloppet för år 2022 enligt Ålandsdelegationens beslut.

År 2024 avser förskott enligt Ålandsdelegationens beslut samt slutreglering av avräkningen för år 2022 och 2023.

År 2025 avser förskott enligt Ålandsdelegationens beslut.

3) År 2022 avser förskott på skatteavräkningen för skatteår 2022 enligt Ålandsdelegationens beslut.

År 2023 avser förskott för skatteår 2023 samt tilläggsförskott för skatteår 2022 och den slutliga skatteavräkningen för skatteår 2021 enligt Ålandsdelegationens beslut.

År 2024 avser förskott på skatteavräkningen för skatteår 2024 samt slutreglering av skatteavräkningen för skatteår 2022 enligt Ålandsdelegationens beslut.

År 2025 avser förskott på skatteavräkningen för skatteår 2025 samt slutreglering av skatteavräkningen för skatteår 2023 enligt Ålandsdelegationens beslut.

År 2026 avser förskott på skatteavräkningen för skatteår 2026 enligt Ålandsdelegationens beslut samt preliminär slutreglering av skatteavräkningen för skatteår 2024.

89000 Skatter och inkomster av skattenatur

Sammandrag	Bokslut 2024	Överförts till 2025	Budget inkl. äb 2025	Förslag 2026
Intäkter	353 473 337		314 679 000	364 551 000
Kostnader				
Anslag netto	353 473 337		314 679 000	364 551 000

Budgetmotivering

Föreslås inkomster om sammanlagt 364.551.000 euro.

Inkomster

Det förskott landskapet i enlighet med 46 § självstyrelselagen erhåller på avräkningsbeloppet för år 2026 uppgår enligt Ålandsdelegationens beslut till 231.426.000 euro.

Det förskott landskapet i enlighet med 49 § självstyrelselagen erhåller på skatteavräkningen för skatteår 2026 uppgår enligt Ålandsdelegationens beslut till 114.290.000 euro. Som slutreglering av skatteavräkningen för skatteår 2024 föreslås en preliminär inkomst om 15.000.000 euro. Det slutliga beloppet kan beräknas efter att beskattningen för skatteår 2024 har slutförts.

Föreslås en inkomst i form av apoteksavgift om 950.000 euro.

Momentet gottskrivs med medieavgift i enlighet med LL (2019:103) om medieavgift. Medieavgiften ingår i förskottsuppbörden av skatter. Under år 2026 verkställs förskottsuppbörd för skatteåret 2026 respektive slutreglering av tidigare skatteår. Som inkomst av medieavgift föreslås en inkomst om 2.885.000 euro. Se även moment 27000.

892 Finansiella poster

89200 Finansiella poster (RA)

Sammandrag	Bokslut 2024	Överförts till 2025	Budget inkl. äb 2025	Förslag 2026
Intäkter	3 443 649		2 050 000	1 640 000
Kostnader	-1 262 978		-560 000	-660 000
Anslag netto	2 180 672		1 490 000	980 000

Budgetmotivering

Föreslås inkomster om 1.640.000 euro och anslag om 660.000 euro.

Inkomster

I inkomsterna ingår cirka 540.000 euro för räntor på lån och landskapsgarantier och cirka 1.100.000 euro i dividendinkomster.

Utgifter

I anslaget ingår 10.000 euro för att resultatmässigt avskriva osäkra kundfordringar enligt god bokföringssed. I den mån landskapet i ett senare skede erhåller betalning för fordringar kan inkomster påföras momentet.

Av anslaget föreslås 100.000 euro för ersättande av kreditförluster för landskapsgarantier och lån beviljade på landskapets ansvar. Anslaget avser även landskapets andel av Finnvera Abp:s kreditförluster för lån beviljade enligt avtal. Se även moment 61000 samt landskapsregeringens åtaganden gällande stödordningen landskapsgaranti för likviditetslån med anledning av covid-19.

Finnvera Abp är ett statsägt specialfinansieringsbolag som erbjuder riskfinansiering samt utvecklingstjänster för små och medelstora företag, främjar export och företagets internationalisering samt befrämjar regionalpolitiska åtgärder. För att möjliggöra för små och medelstora företag på Åland att ta del av Finnveras Abp:s produkter har landskapsregeringen och Finnvera Abp sedan många år tillbaka ett samarbetsavtal, där nuvarande avtal är i kraft fram till 31.12.2025.

Per den 13 augusti 2025 uppgick Finnveras åtaganden till 4.856.981 euro där landskapets andel uppgår till 50 procent i enlighet med gällande avtal. Landskapsregeringens åtagande ifråga om landskapsgaranti för likviditetslån uppgick till 76.923 euro.

Föreslås att 550.000 euro av anslaget används för betalning av borgensansvarsbelopp i enlighet med landskapslagen om studiestöd (2006:71).

Föreslås att anslaget även kan användas för att täcka åtaganden för landskapsborgen för lån som upptagits i enlighet med landskapsförordning om investeringsstöd och startstöd till jordbruket (2023:68) vilka beviljats med stöd av bevillningsfullmakt under moment 61500.

Vidare föreslås att anslaget även kan användas för att täcka åtaganden för ägar- och hyresbostäder med borgensförbindelser under moment 36000 och 71510. Vid tidpunkten för uppgörandet av föreliggande budgetförslag var inga åtaganden kända varför inget anslag har upptagits i detta skede.

89210 Trafikförseelseavgifter

Sammandrag	Bokslut 2024	Överförts till 2025	Budget inkl. äb 2025	Förslag 2026
Intäkter	8 950		50 000	50 000
Kostnader				
Anslag netto	8 950		50 000	50 000

Budgetmotivering

Föreslås inkomster om 50.000 euro.

Inkomster

Inkomsterna avser avgifter för trafikförseelse och överlastavgifter, vilka uppbärs i enlighet med vägtrafiklag för Åland (2023:108).

89220 Intäkter från utauktionering av utsläppsrätter

Sammandrag	Bokslut 2024	Överförs till 2025	Budget inkl. äb 2025	Förslag 2026
Intäkter			2 000 000	2 000 000
Kostnader				
Anslag netto			2 000 000	2 000 000

Budgetmotivering

Föreslås en inkomst om 2.000.000 euro.

Inkomster

Under år 2025 pågår förhandlingar med riket gällande den nationella intäktsfördelningen från utsläppshandeln. I samband med sjöfartens infogande i systemet ökar intäkterna och därav anser landskapsregeringen att de kostnader som rederier med hemort på Åland har för inköp av utsläppsrätter ska tillfalla landskapet. Ytterligare en ny, separat utsläppshandel för distribution av fossila bränslen, ETS2 har upprättats och riktar sig till distributörer av fossila bränslen. Systemet omfattar vägtransport, separat uppvärmning av byggnader, byggande och det fossila bränsle inom industri och energiproduktion som inte omfattas av den nuvarande allmänna utsläppshandeln. Intäkter kommer även att genereras inom ETS2 och även den fördelningen är ännu oklar. I budgetförslaget har i detta skede 2.000.000 euro beaktats. Detta belopp baseras på samma andel som tidigare erhållits då industrin varit med i systemet (försiktighetsprincip). Landskapsregeringen bedömer att Ålands andel ska ligga i storleksordningen 20–25 miljoner euro.

89230 Landskapets fastighetsverk

Sammandrag	Bokslut 2024	Överförs till 2025	Budget inkl. äb 2025	Förslag 2026
Intäkter	5 000 000		5 000 000	0
Kostnader				
Anslag netto	5 000 000		5 000 000	0

Budgetmotivering

Föreslås detta år ingen inkomst samt mål och fullmakter för Fastighetsverket enligt nedanstående motiveringar.

Inkomster

Fastighetsverkets intäkter består till övervägande del av internhyror men även av intäkter på marknaden från hyror, arrenden, skogsavverkning med mera. Därutöver har Fastighetsverket ränteintäkter från likviditet samt säljer mindre ombyggnadsprojekt som beställs av landskapets myndigheter samt skötselanslag för hantering av landskapets kulturmiljöer och skyddad natur. Skötselanslagen indexeras till år 2026 medan internhyrorna föreslås temporärt sänkas med 10 procent år 2026.

Landskapsregeringen föreslår att principerna för den årliga överföringen från Fastighetsverket ändras så att överföringen genomförs på motsvarande sätt som för ett aktiebolag, d.v.s. så att avkastningen överförs året efter verksamhetsåret i samband med att bokslutet fastställs. Då den årliga överföringen för år 2025 redan tagits som förskott under år 2025 är förslaget att ingen ytterligare överföring utifrån Fastighetsverkets bokslut för år 2025 genomförs. I samband med att bokslutet för Fastighetsverket fastställs tas ställning till inkomstöverföringen till landskapets budget.

Landskapsregeringen ska besluta om Fastighetsverkets resultatmål och intäktsföringsmål efter att budgeten beslutats.

Energieffektiveringar och hållbar utveckling

Landskapsregeringen uppmuntrar fortsättningsvis Fastighetsverket att investera inom förnybar energi, vattenskydd, hållbara byggnadsprojekt och klimatsmarta transportmetoder och beakta social

hållbarhet med fokus på tillgänglighet samt ekonomisk hållbarhet genom hållbar sänkning av landskapets långsiktiga kostnadsnivå.

Investeringarnas maximibelopp och de viktigaste projekten

För planerat underhåll upptas 6.500.000 euro. Det finns ett fortsatt stort underhållsbehov i landskapets fastigheter och framför allt på sjukhuset men även vid landskapets skolor. Även pågående effektiviseringar av uppvärmning och ventilation ingår i planerade underhåll.

En förstudie om reservkraft för Självstyrelsegården genomförs under år 2026. Dessutom genomförs en förstudie om att samordna lokalvården för landskapsförvaltningen inklusive myndigheterna, exklusive den specialiserade lokalvården hos ÅHS, inom Fastighetsverkets verksamhet med målet att flyttningen görs år 2027.

Tabellen nedan visar en preliminär fördelning av utgifter per projekt och planerat underhåll.

Fastighetsverket har möjlighet till omdisponering av den totala investeringsfullmakten om 7.530.000 euro inkluderande möjlighet att efter samordning med landskapsregeringen köpa in fast egendom för landskapets behov.

	2026		2027	2028
Ombyggnad självstyrelsegården	800 000	1)		
Moduler Ålands musikinstitut	170 000	1)		
Hiss till Eckerö post- och tullhus	60 000	1)		
Planerat underhåll och andra investeringar	6 500 000		6 500 000	6 500 000
Totalt	7 530 000		6 500 000	6 500 000

1) Framflyttad från tidigare år

Lån och likviditetshantering

Föreslås att Fastighetsverket inte upptar långfristiga lån under år 2026.

Fastighetsförsäljningar och långtidsarrenden

Landskapsregeringen föreslår inga fullmakter för försäljning av fast egendom år 2026.

89250 Avkastning av Ålands Penningautomatförenings verksamhet

Sammandrag	Bokslut 2024	Överförts till 2025	Budget inkl. äb 2025	Förslag 2026
Intäkter	31 517 620		20 400 000	55 525 000
Kostnader	-4 224 600		1 196 000	1 682 000
Anslag netto	27 293 020		21 596 000	57 207 000

Budgetmotivering

Föreslås en inkomst om 55.525.000 euro. Därtill föreslås en upplösning av tidigare reserverade penningautomatmedel om 1.682.000 euro.

Inkomster

Med hänvisning till kapitel 350 föreslås en inkomst om 55.525.000 euro. Landskapsregeringen föreslår att ett extra uttag om 40.000.000 euro görs för kapitalisering av Kraftnät Åland Ab, se moment 934000.

Utgifter

Föreslås en upplösning av tidigare reserverade penningautomatmedel om 1.682.000 euro, varav 1.273.000 euro avser vattenförbättrande åtgärder och 9.000 euro medfinansiering av Baltic Reed, se moment 45000 och 400.000 euro avser kommunernas grundavgift till Åda, se moment 21200.

893 Upp- och nedskrivningar

89300 Upp- och nedskrivningar (F)

Sammandrag	Bokslut 2024	Överförs till 2025	Budget inkl. äb 2025	Förslag 2026
Intäkter				
Kostnader	-1 254 173			
Anslag netto	-1 254 173			

Budgetmotivering

Föreslås inget anslag.

Politikområde 1 - detaljmotivering investeringar

100 Lagtinget

9111 Lagtingets kansli

911150 E-demokrati - utvecklingsprojekt (R)

Sammandrag	Bokslut 2024	Överförts till 2025	Budget inkl. äb 2025	Förslag 2026
Anslag netto	-113 149	-336 851		0

Budgetmotivering

Med beaktande av att 450.000 euro upptogs i budgeten för 2024 upptas inga medel.

Utgifter

Medel för uppdatering anslås för ett ersättande system på basen av en rekommendation från Ålands offentliga IT-bolag ÅDA. Projektet beräknades år 2024 ta drygt två år och kommer att slutföras under år 2026.

Politikområde 2 - detaljmotivering investeringar

210 Regeringskansliet

9212 Digitalisering och informationsteknologi inom förvaltningen

921200 Digitalisering och informationsteknologi, investeringar (R)

Sammandrag	Bokslut 2024	Överförts till 2025	Budget inkl. äb 2025	Förslag 2026
Anslag netto	-897 968	-750 308	-1 464 000	-1 710 000

Budgetmotivering

Föreslås ett anslag om 1.710.000 euro. Med hänvisning till 6 § LL (2012:69) om landskapets finansförvaltning föreslås att momentet kan gottskrivas med eventuella inkomster i form av externa medel.

Utgifter

Av anslaget bedöms följande kostnader; 325.000 euro – Ålandstrafikens digitaliseringsresa, fas 2, 300.000 euro – nytt ärendehanteringssystem och e-arkiv, 304.000 euro – en åländsk datadelningsplattform och medborgarportal, 100.000 euro – IT-samordning, 450.000 euro – utveckling och uppgradering av framtida nätverk och nätverkssäkerhet och 331.000 euro – plattform för analys, datainsikter och beslutsstöd.

Fullmakt

En fullmakt om sammanlagt 2.508.000 euro föreslås för utgifter som huvudsakligen beräknas utfalla under åren 2027–2028 för följande investeringar; en åländsk datadelningsplattform och medborgarportal, stödansöknings- och stödhanteringssystem, fas 2 av Ålandstrafikens digitaliseringsresa, IT-samordning, plattform för analys, datainsikter och beslutsstöd samt utveckling och uppgradering av framtida nätverk och nätverkssäkerhet.

9215 Kommunikationsverksamhet

921500 Kommunikationsverksamhet, investeringar (R)

Sammandrag	Bokslut 2024	Överförts till 2025	Budget inkl. äb 2025	Förslag 2026
Anslag netto	-21 571	-78 429	-50 000	

Budgetmotivering

Föreslås inget anslag.

9230 Demokratiutveckling och val

923000 Demokratiutveckling och val, investeringar (R)

Sammandrag	Bokslut 2024	Överförts till 2025	Budget inkl. äb 2025	Förslag 2026
Anslag netto				-44 000

Budgetmotivering

Momentet nytt.

Föreslås ett anslag om 44.000 euro.

Utgifter

Anslaget avser utgifter för utvecklandet av ett nytt elektroniskt rösträttsregister. Enligt 16 § i vallagen (2019:45) för Åland fungerar landskapsregeringen som valregistermyndighet.

Valregistermyndigheten ska inför val upprätta ett rösträttsregister innehållande alla röstberättigade personer i lagtings- och kommunalval. Landskapsregeringen har redan i flera val använt sig av ett digitalt rösträttsregister men systemet är nu föråldrat och behöver ersättas. I och med det föreslagna anslaget har sammanlagt 88.000 euro budgeterats för ändamålet, då 44.000 euro avses upptas i ändringsbudget 3 år 2025.

9825 Ålands polismyndighet

982500 Investeringar (R)

Sammandrag	Bokslut 2024	Överförts till 2025	Budget inkl. äb 2025	Förslag 2026
Anslag netto	-165 658	-379 691	-693 000	-430 000

Budgetmotivering

Föreslås ett anslag om 430.000 euro.

Utgifter

Myndighetens fordonspark behöver uppdateras med en ny bil som ersätter den bil som används för bl.a. polishundsverksamheten till en kostnad om ca 130.000 euro. Bil som ersätts säljs i enlighet med tidigare praxis.

Lagförändringarna gällande Ålands vägtrafiklag förverkligades under år 2024 och medför behov av ett datasystem som kan hantera den nya lagen till en beräknad kostnad om 300.000 euro. Den finska polisstyrelsen planerar ett nytt system för hantering av trafikförseelseavgifter där den nya åländska lagstiftningen kan beaktas.

Politikområde 3 - detaljmotivering investeringar

300 Finansavdelningens förvaltningsområde

9340 Särskilda lån och investeringar

934000 Övriga finansinvesteringar (R)

Sammandrag	Bokslut 2024	Överförs till 2025	Budget inkl. äb 2025	Förslag 2026
Anslag netto	-1 375 000	-161 522	-1 000 000	-40 000 000

Budgetmotivering

Föreslås ett anslag om 40.000.000 euro.

Inkomster

Momentet kan påföras inkomster av försäljning av aktier.

Utgifter

Landskapsregeringen föreslår en kapitalförstärkning till Kraftnät Åland Ab om 40.000.000 euro ur Ålands penningautomatförenings överskott, se även moment 89250. Överföringskostnaderna för el är höga på Åland och påverkar konkurrenskraften för företagen på Åland och de åländska elkonsumenterna. Kapitalförstärkningen innebär att Kraftnät Åland Ab kan betala bort sina lån för likströmsförbindelsen till riket. Effekterna för elkonsumenterna av kapitalförstärkningen uppskattas till ca 3 miljoner euro per år, vilket stärker konkurrenskraft för företag samtidigt som det ökar den privata köpkraften. Då alla ålänningar är beroende av el bedömer landskapsregeringen kapitalförstärkningen vara av allmän karaktär samt att den främjar tillväxten.

Fullmakt

Landskapsregeringen bemyndigas att sälja aktier till skäligt pris och vad som bedöms ändamålsenligt avseende verksamhetens syfte och ägarförhållanden.

934080 Övriga lån (F)

Sammandrag	Bokslut 2024	Överförs till 2025	Budget inkl. äb 2025	Förslag 2026
Anslag netto	1 324 240		1 670 000	2 080 000

Budgetmotivering

Föreslås inkomster om 2.080.000 euro.

Inkomster

Inkomster avser amorteringar på lån. Vid tidpunkten för uppgörandet av budgetförslaget finns inget lån som har förmedlats ur Nordiska Investeringsbankens regionallånekvot.

Utgifter

Momentet kan påföras amorteringar av regionallån från Nordiska Investeringsbanken, vilka motsvaras av inbetalningar under föreliggande moment, se inkomster ovan. Vid tidpunkten för uppgörandet av budgetförslaget finns inget lån som har förmedlats ur Nordiska Investeringsbankens regionallånekvot.

9350 Penningautomatmedel

935010 Lån ur penningautomatmedel (R)

Sammandrag	Bokslut 2024	Överförts till 2025	Budget inkl. äb 2025	Förslag 2026
Anslag netto	-882 439	-933 684	-1 506 000	-1 731 000

Budgetmotivering

Föreslås ett anslag om 1.731.000 euro.

Utgifter

Anslaget avser lån för aktivitetsfrämjande och sysselsättningsskapande investeringsprojekt som uppfyller principerna för fördelning av penningautomatmedel i enlighet med 3 § LL (1966:10) om lotterier. Lån kan också utges för socialvårds- och idrottsanläggningar. Se kapitel 350.

Lån kan beviljas föreningar, sammanslutningar och kommuner. Räntan föreslås uppgå till 1,9%.

Politikområde 4 - detaljmotivering investeringar

400 Social- och miljöavdelningens förvaltningsområde

9440 Naturvård

944000 Anskaffning av områden för naturskyddsändamål (R)

Sammandrag	Bokslut 2024	Överförts till 2025	Budget inkl. äb 2025	Förslag 2026
Anslag netto	-339 596	-475 221	-600 000	-600 000

Budgetmotivering

Föreslås ett anslag om 600.000 euro.

Utgifter

Anslaget används för inköp och intrångsersättningar för nya och tidigare utsedda Natura 2000-områden och naturreservat i enlighet med projektplaner för genomförandet av Ålands Natura 2000-program och Life IP Biodiversea.

9848 Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighet

984810 Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighet, investeringar (R)

Sammandrag	Bokslut 2024	Överförts till 2025	Budget inkl. äb 2025	Förslag 2026
Anslag netto	-72 161	-17 839		

Budgetmotivering

Föreslås Inget anslag.

984820 Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighets laboratorium, investeringar (R)

Sammandrag	Bokslut 2024	Överförts till 2025	Budget inkl. äb 2025	Förslag 2026
Anslag netto	-43 224	-26 776	-74 000	-60 000

Budgetmotivering

Föreslås ett anslag om 60.000 euro.

Utgifter

Laboratoriets instrument för radioaktivitetsundersökningar förnyas till en uppskattad kostnad om 60.000 euro. Instrumentet behövs som en del av det förebyggande arbetet för folkhälsan (radonmätningar i hushållsvatten) och för den åländska beredskapen för strålningsolyckor (cesiummätningar i livsmedel). Till det befintliga instrumentet går det sedan år 2022 inte att få tag på reservdelar.

Politikområde 5 - detaljmotivering investeringar

500 Utbildnings- och kulturavdelningens förvaltningsområde

9511 Kultur- och kulturmiljöförvaltning

951100 Kultur- och kulturmiljöförvaltning, investeringar (R)

Sammandrag	Bokslut 2024	Överförts till 2025	Budget inkl. äb 2025	Förslag 2026
Anslag netto			-300 000	-150 000

Budgetmotivering

Föreslås ett anslag om 150.000 euro.

Utgifter

De kvarvarande resterna av huvudfästet i Bomarsund och de friliggande försvarstornen genomgick omfattande gestaltande restaureringsåtgärder under 1900-talet, vilket i stort konsoliderat ruinerna till en given form. Ruinerna har sedan dess utsatts för vädrets makter, tidens tand och slitage av besökare, vilket med tiden gett upphov till ett tilltagande underhållsbehov och säkerhetsproblematik. Delar av fästningen är i nuläget avspärrade på grund av fallrisker och rasrisker. Anslaget är en del av ett flerårigt ruinrestaureringsprojekt som kan kombineras med utveckling av ledstråk, trappor, räcken och andra säkerhetsarrangemang tillsammans med förnyade satsningar på hur fästningens historia och värden ska förmedlas på plats. En totalkostnad för hela renoveringen är svår att uppskatta men en beräkning visar på minst 800.000 euro för säkerhetsinsatserna.

9540 Ålands museum

954010 Kulturarvs- och museiverksamhetsinvesteringar (R)

Sammandrag	Bokslut 2024	Överförts till 2025	Budget inkl. äb 2025	Förslag 2026
Anslag netto	-142 069	-488 316	-45 000	-40 000

Budgetmotivering

Föreslås ett anslag om 40.000 euro.

Utgifter

Uppbyggandet av Ålands museums nya samling av åländskt konsthantverk och design fortgår. Inköp till samlingen ska omfatta verk av såväl nu levande, tidigare verksamma samt framlidna konsthantverkare och designers. Anslaget avser inköp och dokumentation, 15.000 euro.

Därtill avser 25.000 euro inköp av konst omfattande såväl utövande som tidigare verksamma och framlidna konstnärer. Särskild uppmärksamhet fäst vid jämlikhet- och mångfaldsperspektiv för att uppnå representativ balans i konstsamlingen. Konstinköpen ska inkludera bildkonst, foto- och videokonst samt konstinstallationer.

9850 Högskolan på Åland

985000 Investeringsutgifter (R)

Sammandrag	Bokslut 2024	Överförts till 2025	Budget inkl. äb 2025	Förslag 2026
Anslag netto	-563 903		-100 000	-100 000

Budgetmotivering

Föreslås ett anslag om 100.000 euro.

Utgifter

Investeringsanslaget avser inköp av utrustning till högskolans specialutrymmen samt IT-investeringar.

9852 Ålands musikinstitut

985200 Ålands musikinstitut, investeringar (R)

Sammandrag	Bokslut 2024	Överförts till 2025	Budget inkl. äb 2025	Förslag 2026
Anslag netto		-60 000		

Budgetmotivering

Momentet utgår.

9855 Ålands gymnasium

985500 Investeringsutgifter (R)

Sammandrag	Bokslut 2024	Överförts till 2025	Budget inkl. äb 2025	Förslag 2026
Anslag netto	-94 645	-363 355	-200 000	-300 000

Budgetmotivering

Föreslås ett anslag om 300.000 euro för investeringar inom sjöfartsutbildningen, inom utbildningsprogrammet maskin- och produktionsteknik samt för Ålands gymnasiums IT-drift.

Utgifter

Anslaget är beräknat enligt följande

- 100.000 euro avser maskinrumssimulator i desktopformat för att möjliggöra simulerad undervisning för studier inom maskintekniska och eltekniska ämnen. Simulatorutbildning behövs som helhet och delar i ett flertal examensdelar. Med tanke på att skolfartyget Michael Sars avvecklas behövs simulatorn också för att kunna öva inom de examensdelar som man går miste om med fartyget
- 50.000 euro avser renovering och uppdatering av den så kallade däcksattrappen. Delar av däcksattrappen är i ett sådant skick att det finns risk för att den måste tas ur bruk på grund av arbetarskyddsorsaker. Med anledning av M/S Michael Sars avvecklande så kommer däcksattrappen i framtiden vara ännu viktigare
- 100.000 euro avser förnyelse av central IT-infrastruktur (serverhostar, lagring, central nätverksutrustning) då utrustningen nått slutet på livscykeln. Ålands gymnasiums centrala IT-drift sköts med egna servrar då ingen leverantör kunnat erbjuda en totalekonomiskt bättre lösning. I och med att serverutrustningen behöver bytas vart femte år kan IT-utbildningen på yrkesgymnasiet ta över utrustningen då den byts ut i driften. Ur hållbarhetssynpunkt är det en bra lösning då livscykeln för utrustningen förlängs inom utbildningsverksamheten, som då inte heller behöver köpa in serverutrustning. Även om utrustningen inte fyller kraven för produktionsdrift fungerar den bra i utbildningssyfte samt
- 50.000 euro avser investeringar inom maskin- och produktionsteknik, bl.a. rundvals, svets och härdugn. Investeringarna görs på grund av ny läroplan samt uttjänt utrustning.

9856 Ålands sjösäkerhetscentrum

985600 Ålands sjösäkerhetscentrum, investeringar (R)

Sammandrag	Bokslut 2024	Överförts till 2025	Budget inkl. äb 2025	Förslag 2026
Anslag netto		-170 000		-55 000

Budgetmotivering

Momentet nytt.

Föreslås ett anslag om 55.000 euro.

Utgifter

Anslaget avser renovering av vågmaskin i övningsbassäng. Då bassängen töms för underhållsarbeten årsskiftet 2026/2027 behöver vågmaskinen skickas på reparation och underhåll till tillverkaren. Även förnyelse i elektronik och styrsystem behöver göras. Vågmaskinen beräknas med detta få en förlängd livslängd på 20 år.

Politikområde 6 - detaljmotivering investeringar

9860 Ålands arbetsmarknads- och studieservicemyndighet

986000 Ålands arbetsmarknads- och studieservicemyndighet, investeringar (R)

Sammandrag	Bokslut 2024	Överförts till 2025	Budget inkl. äb 2025	Förslag 2026
Anslag netto	-99 818	-182	-100 000	-100 000

Budgetmotivering

Föreslås ett anslag om 100.000 euro.

Utgifter

För fortsatt utveckling av IT-systemet som används vid handläggning av studiestödsärenden (STUART) föreslås ett anslag om 50.000 euro. Med detta anslag har 600.000 euro budgeterats.

För fortsatt utveckling av IT-systemet som används vid handläggning av arbetslöshetsförmånsärenden (ALF) föreslås ett anslag om 50.000 euro. Med detta anslag har 350.000 euro budgeterats.

9865 Ålands fiskevårdscentrum, Gutterorp

986500 Investeringar (R)

Sammandrag	Bokslut 2024	Överförts till 2025	Budget inkl. äb 2025	Förslag 2026
Anslag netto	-70 832	-79 168		-50 000

Budgetmotivering

Föreslås ett anslag om 50.000 euro för en uppgradering av utfodringssystemet.

Utgifter

Installation av ozonrening har utförts under åren 2024 - 2025 och merparten av investeringen är genomförd. Ozonrening är en effektiv metod för att döda sjukdomsframkallande partiklar och därmed minska dödligheten hos fisken.

En uppgradering av utfodringssystemet, som är gammalt och är helt nödvändig för verksamheten görs. Reservdelar till utfodringssystemet finns inte längre att få tag på. Ett haveri kan bli förödande.

Politikområde 7 - detaljmotivering investeringar

700 Infrastrukturavdelningens förvaltningsområde

9745 Oljeskydd

974500 Oljeskyddsinvesteringar (R)

Sammandrag	Bokslut 2024	Överförts till 2025	Budget inkl. äb 2025	Förslag 2026
Anslag netto		-30 000	-100 000	-100 000

Budgetmotivering

Föreslås ett anslag om 100.000 euro.

Utgifter

Anslaget används för anskaffning av oljelänsor, upptagningsutrustning, arrangemang för tillfällig förvaring av avfall eller dylikt, i enlighet med oljeskyddsplanen, vilken beaktar den överenskommelseförordning som under år 2024 trätt i kraft rörande ansvar för olika fartområden till sjöss.

Understöd för anskaffningarna kommer i mån av möjlighet att sökas ur miljöskadefonden.

9750 Kostnader för sjötrafik

975000 Fartygs- och färjeinvesteringar (R)

Sammandrag	Bokslut 2024	Överförts till 2025	Budget inkl. äb 2025	Förslag 2026
Anslag netto	-324 754	-4 150 246	-3 440 000	

Budgetmotivering

Föreslås detta år inget ytterligare anslag.

Utgifter

Landskapets tonnage omnämns i Utvecklings- och hållbarhetsagendans mål 6 och dess färdplan. Ett övergripande syfte med de investeringar som görs inom befintligt tonnage är att minska fossilbränsleförbrukningen. Linfärjorna i skärgårdstrafiken inklusive frigående färjan m/s Doppingen är i behov av förnyelse på grund av ålder och kapacitetsbrist samt ökade krav på tillgänglighet. Idag äger landskapsregeringen åtta linfärjor som har en medelålder på 43 år.

Av tidigare beslutade reservationsanslag för fartygs- och färjeinvesteringar uppskattas att ca 2.200.000 euro används för investeringar år 2026, varav 1.600.000 euro för elektrifiering av F123.

9760 Kostnader för väghållning

De övergripande målen för investeringarna i infrastrukturen är att

- förbättra trafiksäkerheten för fordons- och gångtrafikanter, genom att förebygga olyckor till följd av brister i trafiksystemet
- tillgodose landskapets transportinfrastruktur på lång sikt, genom att bibehålla och förbättra förutsättningar för tillväxt och utveckling för alla på hela Åland
- nyinvesteringar i transportnätet ska göras för att de uppdaterade krav som finns gällande vikt på fordonslaster ska uppfyllas samt
- förbättra trafiksäkerheten enligt branschstandard för trafikområden som påverkas när investeringar genomförs.

Projekten bidrar till att uppfylla utvecklings- och hållbarhetsagendans strategiska utvecklingsmål 1, 4 och 5 genom att skapa jobb lokalt, öka transportsektorns konkurrenskraft genom att ta bort konkurrenshämmande begränsningar i trafiknätet och ge samma förutsättningar att verka och leva för ålänningarna.

Projektsammanfattning framgår av nedanstående tabell.

Projekt	Estimerad projektkostnad	Prognostiserat utfall 2026
Väg		
GC LV2 Haraldsby-Slottsvägen	750 000	750 000
Vägbank vid Kummelbergsbro (Torsholma)	1 200 000	600 000
LV 710 Kyrkans vs. - Hummersö (Föglö)	4 000 000	2 000 000
Grundförbättringar	800 000	800 000
Beläggningar	2 000 000	2 000 000
Bro		
Skinnarskärsbron	1 000 000	1 000 000
Degerösundsbron	8 500 000	200 000
Nåtöbron	6 240 000	1 940 000
Hamn		
Lappo färjfäste	7 400 000	2 500 000
Snäckö färjfäste	7 500 000	7 500 000
Östra Föglö		
Farled Östra Föglö	1 000 000	100 000
Ny väg till Stenverka Östra Föglö	5 000 000	1 100 000
Östra Föglö endast hamn	9 000 000	150 000
Övrigt		
Vägförättningar, trafiksäkerhetsåtgärder och trafikutredningar		1 610 000
Mindre projekt		425 000
Marginal för oförutsedda kostnader		500 000
Totalt		23 175 000

976000 Infrastrukturinvesteringar (R)

Sammandrag	Bokslut 2024	Överförs till 2025	Budget inkl. äb 2025	Förslag 2026
Anslag netto	-20 203 866	-4 914 388	-19 000 000	-21 000 000

Budgetmotivering

Enligt tidigare budgetbeslut i lagtinget och av landskapsregeringen antagna åtgärdsprogram är ett 30-tal större och mindre bro-, hamn- och vägprojekt aktuella. I tidigare budgeter har anslag upptagits för hela eller delar av projekten. Vid tidpunkten för beredningen av föreliggande budgetförslag bedöms de planerade totala utgifterna under år 2026 uppgå till närmare 23,2 miljoner euro inklusive en marginal för oförutsedda kostnader om 500.000 euro. Vid utgången av år 2025 bedöms ca 2,2 miljoner euro återstå av tidigare budgeterade anslag, vilket överförs i bokslutet till år 2026 som en reservering. Landskapsregeringen föreslår att dessa anslag kan användas för att täcka projektrelaterade kostnader. Med beaktande av kvarstående anslag från tidigare år föreslår landskapsregeringen ett ytterligare anslag om 21 miljoner euro för år 2026.

Landskapsregeringen föreslår samtidigt att eventuella omfördelningar av tidigare budgeterade anslag inte ska påverka möjligheten att förverkliga de projekt som lagtinget tidigare beviljat anslag för. Förverkligandet av projekten sker i enlighet med investeringsplanen som landskapsregeringen fastställer. Vid behov återkommer landskapsregeringen i ett senare budgetförslag då dessa projekt ska verkställas.

Under tidigare budgetår givna fullmakter för att ingå bro-, hamn- och vägbyggnadsentreprenadavtal belastar åren 2026-2027 med ca 30 miljoner euro. Anslag för utgifter som uppstår efter budgetår 2026 p.g.a. ingångna entreprenadavtal upptas i kommande budgetförslag. Projekten förverkligas därmed med beaktande av tillgängliga anslag under år 2026, prioritering och i vilken ordning de är klara att genomföras samt fullmakten som föreslås i föreliggande budgetförslag nedan om att ingå nya avtal.

Inkomster

Föreslås, med hänvisning till 6 § LL (2012:69) om landskapets finansförvaltning, att inkomster från externa intressenter vilka är direkt förknippade med exempelvis kabelbrunnar, rör för kabeldragningar och liknande projekt, som inte ska belasta landskapet, gottskrivs momentet.

Utgifter

Väginvesteringar

Anslaget används till planering och projektering, investering och beläggningsarbeten samt för mindre trafiksäkerhets- och förbättringsåtgärder. Med anslaget förverkligas tidigare beslut att färdigställa huvudvägarnas ombyggnad samt att grundförbättra och belägga glesbygdsvägarna. Medlen används även för reinvesteringar i syfte att upprätthålla befintlig infrastruktur.

Landskapsregeringen har hösten 2025 lämnat in en ansökan till Central Baltic inom projektet Bike4Baltic. För deltagande i projektet, om ansökan godkänns, avsätter landskapsregeringen 100.000 euro för år 2026.

För att underlätta möjligheten till hållbara transporter och att uppfylla utvecklings- och hållbarhetsagendans mål 5, 6 och 7 kommer utbyggnaden av gång- och cykelvägnätet att prioriteras längs huvudvägarna. Under året inleds byggande av gång- och cykelväg längs LV2 Sundsvägen på sträckan Haraldsby-Slottsvägen. Projektet är kostnadsberäknat till 750.000 euro och avsätts för år 2026. Vidare föreslås att under år 2026 utreda möjligheten att anlägga en gång- och cykelunderfart under LV2 Nya Godbyvägen i Godby.

Under året fortsätter entreprenaden vid Hummersövägen i Föglö. Vägen har under en lång tid varit i dåligt skick och fyller inte längre dagens krav på vare sig bärighet eller linjeföring. Entreprenaden som inleddes år 2025 beräknas vara klar hösten 2026. Projektet är kostnadsberäknat till 4 miljoner euro, varav 2 miljoner euro avsätts för år 2026.

Torsholma vägbank i Brändö är i dåligt skick. Det är nödvändigt att utföra åtgärder i syfte att säkerställa stabiliteten av vägkroppen och stoppa fortsatta sättningar i undergrunden. Projektet är kostnadsberäknat till ca. 1,2 miljoner euro, varav ca 600.000 euro avsätts för år 2026.

Under året planeras beläggningsarbeten till en kostnad om ca 2 miljoner euro i enlighet med gällande avtal. Avtalet gäller för beläggningssäsongerna 2025-2026 med option för år 2027.

Grundförbättring av glesbygdsvägar genom stabiliseringsfräsning utförs och upphandlas årligen. Åtgärden innebär att befintligt vägmateriel fräses upp och blandas med stabiliserande material för att förbättra vägkonstruktionens bärighet och hållbarhet. Under år 2026 avsätts ca 800.000 euro för detta ändamål.

För vägförrättning, trafiksäkerhetsåtgärder och trafikutredningar avsätts ca 1.610.000 euro. I detta ingår även kostnader för utredningar, planering och projektering samt investeringar i maskiner och inventarier.

Bro- och hamninvesteringar

Broutbytesprojektet 2017-2027 (BrUt 1727) som omfattar 19 broar och syftar till att tillgodose landskapets transportinfrastruktur på lång sikt fortsätter. Ännu återstår nio broar som behöver bytas ut i broutbytesprojektet.

Arbetet med att ta fram underlag för utbyte av Degerösundbron inleddes under år 2025. Under år 2026 färdigställs förfrågningsunderlaget och beräknas kosta 200.000 euro. Entreprenaden beräknas bjudas ut på entreprenad under år 2026. Projektet är kostnadsberäknat till ca 8,5 miljoner euro och beräknas belasta åren 2027-2029.

Skinnarskärsbron är i behov av renovering och beräknas utföras under år 2026. För projektet beräknas ca 1 miljon euro år 2026.

Under år 2021 har arbetet med insamlingen av underlagsmaterial längs BV30, Järsövägen, inletts. Utbytet av broarna längs Järsövägen kommer att ingå i ett större projekt som också omfattar åtgärder för att höja säkerheten för oskyddade trafikanter mellan Mariehamn och Järsö. I projektet ingår även trafiksäkerhet som helhet samt grundförbättring av Järsövägen. Under år 2025 färdigställdes en programhandling för hela vägsträckan. Under år 2025 inleddes även arbetet med att ta fram underlag för utbyte av fyra broar längs BV30 Järsövägen. Entreprenaden för Nåtöbron beräknas påbörjas under hösten 2026 och beräknas vara klar under år 2027. Projektet är kostnadsberäknat till 6,2 miljoner euro, varav 1,9 miljoner euro avsätts för år 2026.

Under år 2026 kommer projekteringen av förnyande och renovering av färjfastena i skärgården att fortsätta som ett led i att anpassa färjfastena till dagens trafikbehov och kommande förnyande av fartygen.

Entreprenaden vid Lappo färjfäste inleddes år 2025 och beräknas vara klar i början av år 2026. Projektet är kostnadsberäknat till 7,4 miljoner euro, varav 2,5 miljoner euro avsätts för år 2026.

Hummelvik färjfäste är i behov av ombyggnad för att anpassas till samma typ som övriga färjfasten. Under år 2025 har förfrågningsunderlaget gjorts klart. Projektet beräknas kosta ca 7,4 miljoner euro. Projektet beräknas påbörjas tidigast år 2027.

Fiskefyren Fästorna på Västergrundet är i behov av renovering. Förfrågningsunderlag kommer att tas fram under år 2026 och renoveringen beräknas genomföras år 2027.

I Svinö hamn finns det behov av att förbättra trafiklösningar och parkeringsmöjligheter. För detta avsätts 150.000 euro år 2026.

Skärgårdstrafik 2030

För förverkligande av Skärgårdstrafik 2030 beräknas investeringar om totalt ca 30,5 miljoner euro.

Snäckö färjfäste behöver förnyas, vilket beräknas kosta ca 7,5 miljoner euro. Förfrågningsunderlaget har gjorts klart under 2025 och byggstart planeras till början av 2026. För projektet avsätts 7,5 miljoner för år 2026.

Under år 2026 inleds arbetet med att förverkliga Östra Föglö. Projektet inkluderar en ny hamn som är kostnadsberäknad till 9 miljoner euro, en ny väg som är kostnadsberäknad till 5 miljoner euro samt en ny farled som är kostnadsberäknad till 1 miljon euro. Under år 2026 avsätts 150.000 euro för projektering av hamnen, 1,1 miljoner euro för vägentreprenaden och 100.000 euro för inledande arbete med den nya farleden. Hela projektet är kostnadsberäknat till ca 15 miljoner euro och beräknas vara färdigställt år 2028.

För att förverkliga Skärgårdstrafik 2030 ingår även förnyande av LV 800 Kumlingevägen till en kostnad om ca 3 miljoner euro samt anläggande av ett nytt färjfäste i Svinö till en kostnad om ca 5 miljoner euro.

Fullmakt

Med beaktande av att ett flertal av ovanstående investeringsprojekt är fleråriga föreslås att landskapsregeringen under år 2026 kan ingå entreprenadavtal som sammanlagt belastar de följande finansåren med högst 35 miljoner euro.

Av fullmakten utgör ca 21,7 miljoner euro investeringar som hör samman med Skärgårdstrafik 2030. Dessa investeringar är Östra Föglö, LV 800 Kumlingevägen samt Svinö färjfäste.

9870 Fordonsmyndigheten

987000 Fordonsmyndigheten, investeringar (R)

Sammandrag	Bokslut 2024	Överförts till 2025	Budget inkl. äb 2025	Förslag 2026
Anslag netto	-80 457	-862 115	-800 000	-850 000

Budgetmotivering

Föreslås ett anslag om 850.000 euro.

Utgifter

Det föreslagna anslaget om 850.000 euro avser investeringar i digital infrastruktur och fastighetsunderhåll inom fordons- och körkortsverksamheten.

Av detta belopp föreslås 700.000 euro avsättas för att ersätta den nuvarande fordonsregisterplattformen, inklusive tillhörande system för besiktning, kassahantering och statistik. Projektet omfattar kravställning, upphandling, utveckling, testning, datamigrering och implementering.

En tillfällig intern resurs avsätts för att samordna och driva projektets genomförande. Den totala kostnaden för systemet inklusive support, vidareutveckling och investeringar beräknas till cirka 3,6 miljoner euro över en 16-årsperiod. Delar av denna kostnad beräknas sparas in då support av äldre system upphör.

Grundinvesteringen uppskattas till cirka 2,1 miljoner euro, varav 1,4 miljoner euro redan är budgeterade för åren 2024 och 2025. Kostnaderna inkluderar både externa leverantörer och interna resurser från Åda Ab och Fordonsmyndigheten.

Vidare föreslås ett anslag om 100.000 euro för införandet av det finska körkortsfrågeprogrammet KULTU. Investeringen avser anpassning till befintliga system i syfte att digitalisera körkortsadministrationen. Den slutliga kostnaden är ännu inte klarlagd.

Därtill föreslås 50.000 euro för nödvändiga reparationer i lastbilshallen för att säkerställa fortsatt säker och effektiv drift.

9873 Verkstad och lager

987300 Verkstad och lager, investeringar (R)

Sammandrag	Bokslut 2024	Överförts till 2025	Budget inkl. äb 2025	Förslag 2026
Anslag netto	-25 299	-14 701	-155 000	-190 000

Budgetmotivering

Föreslås ett anslag om 190.000 euro.

Utgifter

Det har under en längre tid funnits behov av investeringar i form av bilar, fastighetsförbättringar och hamninvesteringar för verkstads- och lagerenheten i Möckelö. Fordonsparken, bland annat arbetsfordon och truckar, är föråldrade och i behov av förnying. För år 2026 beräknas ca 60.000 euro användas.

Den stora investeringen är hänförlig till muddring av Möckelö kajen så att även de större färjorna M/S Skarven och M/S Ådan kan ligga med klaffen iland vid översynerna, för dessa arbeten avsätts 130.000 euro år 2026.

Politikområde 8 - detaljmotivering investeringar

9840 Ålands hälso- och sjukvård

984000 Hälso- och sjukvårdsinvesteringar (R)

Sammandrag	Bokslut 2024	Överförs till 2025	Budget inkl. äb 2025	Förslag 2026
Anslag netto	-3 101 737	-5 148 234	-1 460 000	-1 815 000

Budgetmotivering

Föreslås ett anslag om 1.815.000 euro.

Utgifter

Följande investeringsprojekt beräknas starta under år 2026.

Utveckling av Mitt ÅHS

Fortsatt utveckling av plattform för digitala hälso- och sjukvårdstjänster för patienter. Denna del gäller användargränssnittet för patienter som inkluderar en integration mot det nya vårdinformationssystemet.

IT infrastruktur, arbetsplatser

En kontinuerlig uppdatering enligt plan görs för utbyte av arbetsplatser inklusive telefoner, skrivare och headsets.

Utveckling av trådlöst nätverk

Förnyelse och utbyggnad av det trådlösa nätverket. Dagens hårdvara har nått "end of life" för support och uppdateringar. Arbetet görs även för att möjliggöra ett utökat mobilt arbetssätt inom vården.

Skärmar för laparoskopier

En viktig komponent i laparoskopiska ingrepp är att skärmarna möjliggör tydlig och skarp bildöverföring under operationerna. Detta möjliggör att kirurger och medicinsk personal ser detaljerna tydligare vilket förbättrar operationsresultat och patientens säkerhet.

Stenlaser

Stenlasern används för att avlägsna eller behandla stenar i urinvägarna, vilket möjliggör snabbare och mer exakt behandling. Detta minskar behovet av mer invasiva ingrepp och förbättra patientens hälsotillstånd efter behandlingen.

Magnetresonanstomograf

Nuvarande MRI är föråldrad och för att säkra reservdelar, support och uppdateringar behöver en ny anskaffas. En ny och modern apparat minskar även underhållskostnaderna och stärker en ökad diagnostik.

IVA-sängar

Nuvarande sängar är mycket gamla och det finns inte mera reservdelar till dem. Specialiserade intensivvårdsängar är utformade för att möta de specifika behoven hos kritiskt sjuka patienter, vilket minskar risken för komplikationer och förbättrar överlevnadschanserna. De moderna intensivvårdsängarna erbjuder även justerbara funktioner som underlättar för sjuksköterskor och läkare att utföra vård och underhåll, vilket minskar belastningsskador och förbättrar arbetsmiljön.

Förnyad dialysutrustning

Dialysutrustningen har uppnått en ålder som kräver inköp av bland annat dialysapparater, mobila vattenrenare samt en stor vattenrenare. Teknologin utvecklas kontinuerligt för att möta nya krav inom patientsäkerhet och kvalitet. Genom att investera i modern utrustning säkerställer man att verksamheten följer gällande riktlinjer och standarder.

Helikopterplattans utrustning

En ombyggnation av helikopterplattan måste göras på grund av ändrade myndighetskrav. Transport- och kommunikationsverket (Traficom) utfärdade under år 2024 en ändrad föreskrift, AGA M2-1, som reglerar anläggning och drift av flygplatser för helikoptrar samt tillhörande tjänster och utrustning. Efter en noggrann bedömning av överensstämmelsen med den ändrade föreskriften har en åtgärdsplan tagits fram. Om åtgärdsplanen inte genomförs kommer helikopterplattan att behöva stängas.

Det totala investeringsbehovet för nya planerade investeringar 2026 beräknas till 1.815.000 euro. Dessa fördelas på följande investeringar:

- Mitt ÅHS 50.000 euro
- IT infrastruktur, arbetsplatser 100.000 euro
- Utveckling trådlöst nätverk 250.000 euro
- Skärmar för laparoskopier 50.000 euro
- Stenlaser 100.000 euro
- Magnetresonanstomograf 650.000 euro
- IVA- sängar 80.000 euro
- Förnyande av dialysutrustning 135.000 euro samt
- Helikopterplattans utrustning 400.000 euro.

Byggnader tillhörande Fastighetsverket

Sjukhuset invigdes för ca 70 år sedan. Sjukhusfastigheterna lever inte upp till den standard och flexibilitet som sjukvårdsverksamhet av idag och framtiden kräver. Fastighetsverket har tagit fram rapporter som visar på ett stort behov av sanering i de flesta av verksamhetsutrymmena. I regeringsprogrammet finns en skrivning om att en grundlig analys gällande hälso- och sjukvården på Åland behöver tas fram. Arbetet leds av landskapsregeringen och har framskridit enligt plan.

ÅHS och Fastighetsverket har arbetat tillsammans kring framtagandet av olika alternativ för sjukhusets fastigheter i framtiden. Utredningen grundar sig på hälso- och sjukvårdens framtida behov och det fortsatta behovet av renovering/nybyggnation av fastighetsbeståndet. ÅHS:s styrelse har utgående ifrån utredningen valt att gå vidare med två framtagna alternativ för framtida sjukhusfastigheter. Arbetet går vidare med att Landskapets fastighetsverk tar fram en fastighetsplan. Arbetsgruppen för framtagande av hälso- och sjukvårdsstrategi fram till 2040 bereds möjlighet att medverka i fastighetsplaneringen.

SIFFERSTAT

		Anslag 2026	Inkomster 2026
VERKSAMHET OCH ÖVERFÖRINGAR			
Politikområde 1		-4 882 269	-3 731
100 Lagtinget		-4 882 269	-3 731
101	Lagtinget	<u>-2 630 000</u>	<u>0</u>
10100	Lagtinget, verksamhet (RA)	-2 630 000	0
111	Lagtingets kansli	<u>-1 606 269</u>	<u>-3 731</u>
11100	Lagtingets kansli, verksamhet (RA)	-1 582 269	-3 731
11130	Lagtingets bibliotek, verksamhet (RA)	-24 000	0
112	Lagtingets övriga utgifter	<u>-368 000</u>	<u>0</u>
11210	Lagtingets Östersjösamarbete, BSPC, verksamhet (RA)	-33 000	0
11220	Dispositionsmedel	-80 000	0
11290	Till lagtingsgruppernas disposition för kansliändamål	-255 000	0
120	Landskapsrevisionen	<u>-245 000</u>	<u>0</u>
12010	Landskapsrevisionen, verksamhet (RA)	-245 000	0
130	Ålands delegation i Nordiska rådet	<u>-33 000</u>	<u>0</u>
13010	Ålands delegation i Nordiska rådet, verksamhet (RA)	-33 000	0
Politikområde 2		-29 937 425	2 193 425
200 Landskapsregeringen		-1 138 000	0
200	Lantrådet och ministrarna	<u>-1 138 000</u>	<u>0</u>
20010	Landskapsregeringen, verksamhet (RA)	-1 078 000	0
20020	Dispositionsmedel	-60 000	0
210 Regeringskansliet		-14 163 410	1 354 410
210	Regeringskansliet	<u>-3 865 000</u>	<u>247 000</u>
21010	Regeringskansliet, verksamhet (RA)	-3 865 000	247 000
212	Digitalisering och informationsteknologi inom förvaltningen	<u>-4 983 000</u>	<u>226 000</u>
21200	Utgifter för digitalisering och informationsteknologi (RA)	-4 983 000	226 000
215	Kommunikationsverksamhet	<u>-200 000</u>	<u>33 000</u>
21500	Kommunikationsverksamhet	-132 000	30 000
21510	Ålands representation i Helsingfors, verksamhet (RA)	-68 000	3 000
220	Främjande av jämställdheten	<u>-66 000</u>	<u>0</u>
22000	Främjande av jämställdheten, verksamhet (RA)	-66 000	0
225	Främjande av integration	<u>-24 000</u>	<u>0</u>
22500	Främjande av integration (RA)	-24 000	0
230	Demokratiutveckling och val	<u>-31 000</u>	<u>0</u>
23000	Demokratiutveckling och val, verksamhet	-31 000	0
23000	Demokratiutveckling och val, överföringar	0	0
232	Understödjande av politisk verksamhet	<u>-196 830</u>	<u>172 830</u>
23200	Understödjande av politisk verksamhet och politisk information	-196 830	172 830

		Anslag 2026	Inkomster 2026
240	Brand- och räddningsväsendet	<u>-238 000</u>	<u>0</u>
24000	Brand- och räddningsväsendet, verksamhet (RA)	-35 000	0
24010	Landskapsstöd för materielanskaffningar (R)	-203 000	0
250	Personalarbete och arbetsmiljö	<u>-662 000</u>	<u>203 000</u>
25000	Utbildning, företagshälsövård, arbetarskydd, personalaktiviteter och personalpolitiska åtgärder (RA)	-662 000	203 000
252	Serviceverksamhet	<u>-330 000</u>	<u>52 000</u>
25210	Serviceverksamhet (RA)	-330 000	52 000
260	Landskapsregeringens övriga inkomster och utgifter	<u>-679 581</u>	<u>420 580</u>
26000	Landskapsregeringens övriga inkomster och utgifter (RA)	-100 000	0
26003	Utvecklings- och hållbarhetsagenda för Åland (RA)	-148 000	0
26004	Ålandsdelegationen	-11 000	0
26005	Interreg Central Baltic Programme 2021 - 2027	-86 150	86 150
26006	Nordiska Skärgårdssamarbetet	-134 430	134 430
26007	Danaarv	-200 000	200 000
265	Konsumentskydd	<u>-3 000</u>	<u>0</u>
26500	Konsumentskydd, verksamhet	-3 000	0
270	Radio- och TV-verksamhet	<u>-2 885 000</u>	<u>0</u>
27000	Radio- och TV-verksamhet (RA)	-485 000	0
27000	Radio- och TV-verksamhet, överföringar (RA)	-2 400 000	0
280	Lagberedningen	-1 212 000	1 000
280	Lagberedningen	<u>-1 212 000</u>	<u>1 000</u>
28010	Lagberedningen, verksamhet (RA)	-1 212 000	1 000
82	Myndigheter under politikområde 2	-13 424 015	838 015
820	Ålands statistik- och utredningsbyrå	<u>-1 095 000</u>	<u>311 000</u>
82000	Ålands statistik- och utredningsbyrå, verksamhet (RA)	-1 095 000	311 000
822	Datainspektionen	<u>-284 000</u>	<u>0</u>
82200	Datainspektionen, verksamhet (RA)	-284 000	0
825	Ålands polismyndighet	<u>-11 642 015</u>	<u>478 015</u>
82500	Ålands polismyndighet, verksamhet (RA)	-11 642 015	478 015
826	Ålands ombudsmannamyndighet	<u>-403 000</u>	<u>49 000</u>
82600	Ålands ombudsmannamyndighet, verksamhet (RA)	-403 000	49 000
Politikområde 3		-87 174 510	29 746 510
300	Finansavdelningens förvaltningsområde	-87 174 510	29 746 510
300	Allmän förvaltning	<u>-3 311 510</u>	<u>195 510</u>
30010	Finansavdelningens allmänna förvaltning, verksamhet (RA)	-3 311 510	195 510
330	Landskapsandelar och stöd till kommunerna	<u>-28 684 000</u>	<u>0</u>
33000	Landskapsandelar och stöd till kommunerna (RA)	-28 684 000	0
350	Penningautomatmedel	<u>-4 581 000</u>	<u>0</u>
35000	Penningautomatmedel (R)	-4 581 000	0
360	Bostäder och byggande privatpersoner	<u>-45 000</u>	<u>0</u>
36000	Räntestöd och landskapsborgen för privatpersoner (RA)	-45 000	0

		Anslag 2026	Inkomster 2026
380	Pensioner och pensionsavgifter	<u>-48 050 000</u>	<u>29 550 000</u>
38000	Pensioner och pensionsrelaterade utgifter (RA)	-48 050 000	29 550 000
390	Gemensamma förvaltningskostnader	<u>-2 503 000</u>	<u>1 000</u>
39050	Bokföringsmässiga korrigeringar och ofördelade poster (RA)	-1 000	1 000
39099	Internhyra (RA)	-2 502 000	0
Politikområde 4		-38 311 860	1 796 860
400 Social- och miljöavdelningens förvaltningsområde		-34 221 000	606 000
400	Allmän förvaltning	<u>-2 265 000</u>	<u>30 000</u>
40010	Social- och miljöavdelningens allmänna förvaltning, verksamhet (RA)	-2 265 000	30 000
410	Övriga sociala uppgifter	<u>-13 481 000</u>	<u>0</u>
41000	Övriga sociala uppgifter, verksamhet (RA)	-212 000	0
41010	Övriga sociala uppgifter, överföringar (RA)	-13 269 000	0
415	Kommunernas socialvårdsområde	<u>-10 864 000</u>	<u>0</u>
41500	Kostnadsbaserade landskapsandelar och stöd inom socialvårdsområdet (RA)	-10 864 000	0
420	Övriga hälso- och sjukvårdsuppgifter	<u>-318 000</u>	<u>118 000</u>
42000	Övriga hälso- och sjukvårdsuppgifter, verksamhet (RA)	-288 000	118 000
42000	Övriga hälso- och sjukvårdsuppgifter, överföringar	-30 000	0
430	Allmän miljövard	<u>-112 000</u>	<u>0</u>
43000	Allmän miljövard, verksamhet (RA)	-112 000	0
440	Naturvård	<u>-901 000</u>	<u>80 000</u>
44000	Naturvård, verksamhet (RA)	-726 000	80 000
44000	Naturvård, överföringar (RA)	-175 000	0
445	Penningautomatmedel för social, hälso- och miljöverksamhet	<u>-3 905 000</u>	<u>0</u>
44510	Penningautomatmedel för social verksamhet samt hälso- och sjukvårdsverksamhet (R)	-3 510 000	0
44520	Penningautomatmedel för miljöverksamhet (R)	-395 000	0
450	Vattenförsörjning och vattenvård	<u>-2 143 000</u>	<u>288 000</u>
45000	Vattenförsörjning och vattenvård, verksamhet (RA)	-2 123 000	288 000
45000	Vattenförsörjning och vattenvård, överföringar (RA)	-20 000	0
460	Cirkulär ekonomi	<u>-162 000</u>	<u>90 000</u>
46000	Cirkulär ekonomi, verksamhet (RA)	-128 000	90 000
46000	Cirkulär ekonomi, överföringar (RA)	-34 000	0
470	Miljöhälsovård	<u>-70 000</u>	<u>0</u>
47000	Miljöhälsovård (RA)	-70 000	0
84 Myndigheter under politikområde 4		-4 090 860	1 190 860
848	Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighet	<u>-4 090 860</u>	<u>1 190 860</u>
84810	Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighet, verksamhet (RA)	-3 036 860	770 860
84820	Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighets laboratorium, verksamhet (RA)	-1 054 000	420 000

Politikområde 5		Anslag 2026 -81 981 692	Inkomster 2026 12 857 692
500 Utbildnings- och kulturavdelningens förvaltningsområde		-43 125 000	859 000
500	Allmän förvaltning	-4 751 000	33 000
50010	Utbildnings- och kulturavdelningens allmänna förvaltning, verksamhet (RA)	-4 751 000	33 000
502	Studiestöd	-8 265 000	60 000
50200	Studiestöd (RA)	-8 265 000	60 000
505	Biblioteksverksamhet	-168 000	2 000
50500	Bibliotek (RA)	-168 000	2 000
510	Allmän ungdoms-, idrotts- och kulturverksamhet	-856 000	0
51000	Landskapsandelar och stöd för medborgarinstitut och kulturverksamhet (RA)	-816 000	0
51010	Ålands kulturdelegation	-40 000	0
511	Kultur- och kulturmiljöförvaltning	-843 000	94 000
51100	Kultur- och kulturmiljöförvaltning (RA)	-843 000	94 000
515	Penningautomatmedel för ungdomsarbete och idrott	-2 554 000	10 000
51500	Penningautomatmedel för ungdomsarbete och idrott, verksamhet (R)	-100 000	10 000
51500	Penningautomatmedel för ungdomsarbete och idrott, överföringar (R)	-2 454 000	0
516	Penningautomatmedel för kulturell verksamhet	-2 089 000	3 000
51600	Penningautomatmedel för kulturell verksamhet (R)	-168 000	3 000
51600	Penningautomatmedel för kulturell verksamhet, överföringar (R)	-1 921 000	0
517	Penningautomatmedel för fritidsverksamhet för barn och unga	0	0
51700	Penningautomatmedel för fritidsverksamhet för barn och unga, verksamhet (R)	0	0
51700	Penningautomatmedel för fritidsverksamhet för barn och unga, överföringar (R)	0	0
520	Landskapsandelar och stöd för utbildningsverksamhet	-14 476 000	0
52000	Landskapsandelar för kommunernas utbildningsverksamhet (RA)	-14 476 000	0
535	Utbildningsverksamhet	-7 937 000	60 000
53500	Vuxenutbildning (RA)	-1 160 000	0
53510	Utvecklingsarbete inom utbildning (RA)	-573 000	60 000
53520	Höskoleutbildning	-6 204 000	0
540	Ålands museum	-1 186 000	597 000
54000	Ålands museum (RA)	-1 186 000	597 000
85 Myndigheter under politikområde 5		-38 856 692	11 998 692
850	Högskolan på Åland	-9 868 052	9 868 052
85000	Högskolan på Åland, verksamhet (VR)	-9 868 052	9 868 052
851	Ålands folkhögskola	-1 256 000	113 000
85100	Ålands folkhögskola, verksamhet (RA)	-1 256 000	113 000
852	Ålands musikinstitut	-1 704 140	188 140
85200	Ålands musikinstitut, verksamhet (RA)	-1 704 140	188 140
855	Ålands gymnasium	-24 399 500	1 088 500
85500	Ålands gymnasium, verksamhet (RA)	-23 874 500	1 088 500

		Anslag 2026	Inkomster 2026
85590	Vuxenutbildning inom informations- och kommunikationsteknik (R)	-525 000	0
856	Ålands sjösäkerhetscentrum	-1 629 000	741 000
85600	Ålands sjösäkerhetscentrum, verksamhet (RA)	-1 629 000	741 000
Politikområde 6		-25 371 000	4 392 000
600 Näringsavdelningens förvaltningsområde		-15 651 000	4 056 000
600	Allmän förvaltning	-2 587 000	149 000
60010	Näringsavdelningens allmänna förvaltning, verksamhet (RA)	-2 587 000	149 000
610	Näringslivets främjande	-1 328 000	88 000
61000	Näringslivets främjande, verksamhet (RA)	-50 000	0
61000	Näringslivets främjande, överföringar (R)	-1 165 000	0
61099	Återförda anslag	100 000	0
61100	Ålands landsbygdscentrum (RA)	-213 000	88 000
615	Främjande av livsmedelsproduktion	-1 218 000	0
61500	Främjande av livsmedelsproduktion, verksamhet	-12 000	0
61500	Främjande av livsmedelsproduktion, överföringar (RA)	-908 000	0
61550	Avbytarservice (RA)	-298 000	0
621	Europeiska Unionen - ERUF och ESF	-1 233 000	493 000
62100	Europeiska Unionen - ERUF och ESF, 2014 - 2020 (RA-EU)	0	0
62102	Europeiska Unionen - ERUF och ESF, 2021 - 2027 (RA-EU)	-1 233 000	493 000
62110	Förvaltningskostnader		
623	Europeiska Unionen - program för landsbygdens utveckling, EJFLU	-8 453 000	3 084 000
62300	Europeiska Unionen - EJFLU, 2014 - 2020 (RA-EU)	0	0
62302	Europeiska Unionen - EJFLU, 2021 - 2027 (RA-EU)	-8 303 000	3 084 000
62390	Leaderfinansiering med penningautomatmedel (RA-EU)	-150 000	0
625	Europeiska Unionen - Europeiska havs-, fiskeri- och vattenbruksfonden, EHFVF	-140 000	70 000
62500	Europeiska Unionen - EHFVF, 2014 - 2020 (RA-EU)	0	0
62502	Europeiska Unionen - EHFVF, 2021 - 2027 (RA-EU)	-140 000	70 000
640	Främjande av skogsbruket	-400 000	0
64000	Främjande av skogsbruket, verksamhet (RA)	-20 000	0
64000	Främjande av skogsbruket, överföringar (R)	-380 000	0
650	Jakt- och viltvård	-207 000	172 000
65000	Jakt- och viltvård, verksamhet (R)	-130 000	172 000
65000	Jakt- och viltvård, överföringar (R)	-77 000	0
670	Främjande av fiskerinäringen	-85 000	0
67000	Främjande av fiskerinäringen, verksamhet (RA)	-45 000	0
67000	Främjande av fiskerinäringen, överföringar	-40 000	0
86 Myndigheter och fristående enheter under politikområde 6		-9 720 000	336 000
860	Ålands arbetsmarknads- och studieservicemyndighet	-8 802 000	121 000
86000	Arbetsmarknads- och studieservicemyndigheten, verksamhet (RA)	-2 328 000	121 000
86050	Sysselsättnings- och arbetslöshetsunderstöd, verksamhet (RA)	-909 000	0
86050	Sysselsättnings- och arbetslöshetsunderstöd, överföringar(RA)	-5 565 000	0
865	Ålands fiskevårdscentrum, Guttorp	-918 000	215 000
86500	Ålands fiskevårdscentrum, Guttorp, verksamhet (RA)	-918 000	215 000

		Anslag 2026	Inkomster 2026
Politikområde 7		-58 558 924	13 213 924
700 Infrastrukturavdelningens förvaltningsområde		-51 452 888	6 200 888
700	Allmän förvaltning	-2 798 000	50 000
70010	Infrastrukturavdelningens allmänna förvaltning, verksamhet (RA)	-2 798 000	50 000
710	Planläggnings- och byggnadsväsendet	-65 000	0
71000	Planläggnings- och byggnadsväsendet, verksamhet (RA)	-65 000	0
715	Bostäder och byggande	-1 080 000	0
71500	Stöd för byggnadsrelaterade åtgärder (RA)	-280 000	0
71510	Räntestöd och landskapsborgen för bostadsproduktion (RA)	-800 000	0
720	Samhällsteknik	-1 578 888	90 888
72000	Elsäkerhet och energi, verksamhet (RA)	-94 000	10 000
72010	Främjande av hållbar energiomställning, överföringar (RA)	-750 000	0
72030	Samhällsteknikutveckling, verksamhet (RA)	-65 000	0
72040	Projekt Sunnanvind (R)	-669 888	80 888
740	Ålandstrafiken	-499 000	0
74000	Ålandstrafiken, verksamhet (RA)	-499 000	0
745	Oljeskydd	-200 000	0
74500	Oljeskydd (RA)	-200 000	0
747	Övrig trafik	-8 644 000	675 000
74700	Övrig trafik, verksamhet	-5 224 000	675 000
74700	Övrig trafik, överföringar	-3 420 000	0
750-751	Kostnader för sjötrafik	-25 004 000	5 300 000
75010	Upphandling av sjötrafik (RA)	-21 797 000	5 300 000
75030	Upphandling av linfärjetrafik (RA)	-2 867 000	0
75100	Understöd för varutransporter i skärgården	-340 000	0
760	Kostnader för väghållning	-11 584 000	85 000
76010	Utgifter för drift och underhåll av vägar (RA)	-8 133 000	85 000
76030	Utgifter för underhåll av farleder och fiskefyrar (RA)	-375 000	0
76050	Utgifter för drift och underhåll av färjfasten, bryggor, broar, hamnar och byggnader (RA)	-3 076 000	0
82 och 87 Myndigheter och fristående enheter under politikområde 7		-7 106 036	7 013 036
823	Ålands energimyndighet	-109 000	6 000
82300	Ålands energimyndighet, verksamhet (RA)	-109 000	6 000
870	Fordonsmyndigheten	-1 618 089	1 618 089
87000	Fordonsmyndigheten, verksamhet (RA)	-1 618 089	1 618 089
872	Vägunderhållsverksamhet	-3 090 000	3 100 000
87200	Vägunderhållsenheten, verksamhet (RA)	-3 090 000	3 100 000
873	Verkstad och lager	-2 288 947	2 288 947
87300	Verkstad och lager, verksamhet (RA)	-2 288 947	2 288 947

		Anslag 2026 -121 009 500	Inkomster 2026 9 692 500
Politikområde 8			
84 Myndigheter under politikområde 8		-121 009 500	9 692 500
840	Ålands hälso- och sjukvård	-121 009 500	9 692 500
84000	Ålands hälso- och sjukvård, verksamhet (RA)	-109 807 500	9 692 500
84700	Ålands hälso- och sjukvård, extern vård (RA)	-11 202 000	0
	Verksamhet och överföringar sammanlagt	-447 227 180	73 889 180
89 SKATTEFINANSIERING, FINANSIELLA POSTER OCH RESULTATRÄKNINGSPOSTER			
890 Skatter och avgifter av skattenatur, inkomster av lån och finansiella pc		1 022 000	423 766 000
890	Skatter och inkomster av skattenatur	0	364 551 000
89000	Skatter och inkomster av skattenatur	0	364 551 000
892	Finansiella poster	1 022 000	59 215 000
89200	Finansiella poster (RA)	-660 000	1 640 000
89210	Trafikförseelseavgifter	0	50 000
89220	Intäkter från utauktionering av utsläppsrätter	0	2 000 000
89230	Landskapets fastighetsverk	0	0
89250	Avkastning av Ålands Penningautomatförenings verksamhet	1 682 000	55 525 000
893	Upp- och nedskrivningar	0	0
89300	Upp- och nedskrivningar	0	0
	Skattefinansiering, finansiella poster och resultaträkningsposter sammanlagt	1 022 000	423 766 000
9 INVESTERINGAR, LÅN OCH ÖVRIGA FINANSINVESTERINGAR			
Politikområde 1		0	0
100 Lagtinget		0	0
9111	Lagtingets kansli	0	0
911150	E-demokrati - uppdatering (R)	0	0
Politikområde 2		-2 184 000	0
210 Regeringskansliet		-1 754 000	0
9212	Digitalisering och informationsteknologi inom förvaltningen	-1 710 000	0
921200	Digitalisering och informationsteknologi, investeringar (R)	-1 710 000	0
9215	Kommunikationsverksamhet	0	0
921500	Kommunikationsverksamhet, investeringar (R)	0	0
9230	Demokratiutveckling och val	-44 000	0
923000	Demokratiutveckling och val, investeringar (R)	-44 000	0

		Anslag 2026	Inkomster 2026
Myndigheter under politikområde 2		-430 000	0
9825	Ålands polismyndighet	<u>-430 000</u>	<u>0</u>
982500	Investeringar (R)	-430 000	0
Politikområde 3		-41 731 000	2 080 000
300 Finansavdelningens förvaltningsområde		-41 731 000	2 080 000
9340	Särskilda lån och investeringar	<u>-40 000 000</u>	<u>2 080 000</u>
934000	Övriga finansinvesteringar (R)	-40 000 000	0
934080	Övriga lån (RA)	0	2 080 000
9350	Penningautomatmedel	<u>-1 731 000</u>	<u>0</u>
935010	Lån ur penningautomatmedel (R)	-1 731 000	0
Politikområde 4		-660 000	0
400 Social- och miljöavdelningens förvaltningsområde		-600 000	0
9440	Naturvård	<u>-600 000</u>	<u>0</u>
944000	Anskaffning av områden för naturskyddsändamål (R)	-600 000	0
Myndigheter under politikområde 4		-60 000	0
9848	Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighet	<u>-60 000</u>	<u>0</u>
984810	Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighet, investeringar (R)	0	0
984820	Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighets laboratorium, investeringar (R)	-60 000	0
Politikområde 5		-645 000	0
500 Utbildnings- och kulturavdelningens förvaltningsområde		-190 000	0
9511	Kultur- och kulturmiljöförvaltning	<u>-150 000</u>	<u>0</u>
951100	Kultur- och kulturmiljöförvaltning, investeringar (R)	-150 000	0
9540	Ålands museum	<u>-40 000</u>	<u>0</u>
954010	Ålands museum, investeringar (R)	-40 000	0
Myndigheter under politikområde 5		-455 000	0
9850	Högskolan på Åland	<u>-100 000</u>	<u>0</u>
985000	Investeringsutgifter (R)	-100 000	0
9855	Ålands gymnasium	<u>-300 000</u>	<u>0</u>
985500	Investeringsutgifter (R)	-300 000	0
9856	Ålands sjösäkerhetscentrum	<u>-55 000</u>	<u>0</u>
985600	Ålands sjösäkerhetscentrum, investeringar (R)	-55 000	0
Politikområde 6		-150 000	0
Myndigheter och fristående enheter under politikområde 6		-150 000	0
9860	Ålands arbetsmarknads- och studieservicemyndighet	<u>-100 000</u>	<u>0</u>
986000	Ålands arbetsmarknads- och studieservicemyndighet, investeringar (R)	-100 000	0

		Anslag 2026	Inkomster 2026
9865	Ålands fiskevårdscentrum, Guttorp	-50 000	0
986500	Ålands fiskevårdscentrum, Guttorp, investeringar (R)	-50 000	0
Politikområde 7		-22 140 000	0
700	Infrastrukturavdelningens förvaltningsområde	-21 100 000	0
9745	Oljeskydd	-100 000	0
974500	Oljeskyddsinvesteringar (R)	-100 000	0
9750	Kostnader för sjötrafik	0	0
975000	Fartygs- och färjeinvesteringar (R)	0	0
9760	Kostnader för väghållning	-21 000 000	0
976000	Infrastrukturinvesteringar (R)	-21 000 000	0
Myndigheter och fristående enheter under politikområde 7		-1 040 000	0
9870	Fordonsmyndigheten	-850 000	0
987000	Fordonsmyndigheten, investeringar (R)	-850 000	0
9873	Verkstad och lager	-190 000	0
987300	Verkstad och lager, investeringar (R)	-190 000	0
Politikområde 8		-1 815 000	0
Myndigheter under politikområde 8		-1 815 000	0
9840	Ålands hälso- och sjukvård	-1 815 000	0
984000	Hälso- och sjukvårdsinvesteringar (R)	-1 815 000	0
Investeringar, lån och övriga finansinvesteringar sammanlagt		-69 325 000	2 080 000
Anslag och inkomster totalt ovanstående		-515 530 180	499 735 180

Teknisk information om budgetförslaget

Kostnadstak och takbegränsade kostnader

Kostnadstaket för ett specifikt år ska ha samma begränsande effekt från att det beslutas, normalt tre år i förväg, till dess att det aktuella budgetåret passerats. Under en så lång period sker dock normalt budgettekniska förändringar av olika slag som förändrar de takbegränsade kostnaderna, men som inte motsvaras av ett i sak förändrat offentligt åtagande. För att behålla kostnadstakets ursprungliga begränsande effekt på landskapets kostnader kan det uppstå skäl att göra tekniska justeringar av beslutade taknivåer så att budgetförändringar av detta slag neutraliseras. Tekniska justeringar av nivån för de takbegränsade kostnaderna kan komma att genomföras relativt regelbundet. Dessa förändringar görs i första hand genom att justera budgeteringsmarginalen. Finanspolitiskt motiverade ändringar av kostnadstaket bör endast genomföras under särskilda omständigheter.

Kostnadstaket för år 2026 fastställdes av lagtinget i juni 2024 till 381,0 miljoner euro, varav 373,5 miljoner euro för takbegränsade kostnader och 7,5 miljoner euro som budgeteringsmarginal, se BF nr 4/2023-2024. Inga förändringar rörande nivåerna för år 2026 föreslogs i vårbudgeten 2025, se BF nr 4/2024-2025.

Beskrivning av grunderna för tekniska justeringar av de takbegränsade kostnaderna och budgeteringsmarginalen i föreliggande budgetförslag:

- Slutregleringen av kompensation till kommunerna för minskad samfundsskatt år 2024 som betalas ut år 2026 beräknas nu uppgå till drygt 1,2 miljoner euro, en ökning med ca 0,5 miljoner euro jämfört med beräkningarna i vårbudgeten. Utgifterna budgeteras under moment 33000 Landskapsandelar och stöd till kommunerna och ska inrymmas under de takbegränsade kostnaderna. Kompensationen i fråga finansieras emellertid helt och hållet med skatteavräkning som upptas som inkomst under moment 89000 Skatter och inkomster av skattenatur.
- De återstående kostnaderna för projektet Vattenförbättrande åtgärder/Rent Vatten 2030 (2023–2026) uppgår till närmare 1,3 miljoner euro under år 2026, vilket är 0,7 miljoner euro högre än beräkningarna i vårbudgeten. Utgifterna budgeteras under moment 45000 Vattenförsörjning och vattenvård, verksamhet och ska inrymmas under de takbegränsade kostnaderna. Projektet finansieras i sin helhet genom upplösning av tidigare reserverade penningautomatmedel under moment 89250 Avkastning av Ålands Penningautomatförenings verksamhet. Penningautomatmedlen reserverades för ändamålet i budgeten för år 2023 under kapitel 350 och i första tilläggsbudgeten för år 2023 under moment 89250. Totalt reserverades 1.600.000 euro för projektet.
- Den ökade omslutningen av takbegränsade kostnader är neutral i förhållande till överskottsmålet eftersom de ökade kostnaderna motsvaras av ökade intäkter. Förändringarna motiverar en höjning av de takbegränsade kostnaderna för 2026 och motsvarande minskning av budgeteringsmarginalen.

Indelning i avsnitt i detaljmotiveringen

I budgetförslaget för år 2025 ändras indelningen av budgetförslaget så att en ny nivå; politikområden införs.

- Politikområde 1 – Lagtinget inkl. landskapsrevisionen
- Politikområde 2 - Landskapsregeringen och regeringskansliet inkl. Lagberedningen, ÅSUB, Datainspektionen, Ålands Polismyndighet, Ombudsmannamyndigheten
- Politikområde 3 – Finansavdelningen
- Politikområde 4 - Social- och miljöavdelningen inkl. ÅMHM

- Politikområde 5 - Utbildnings- och kulturavdelningen inkl. Högskolan, Folkhögskolan, Musikinstitutet, Gymnasiet, Sjösäkerhetscentrum
- Politikområde 6 - Näringsavdelning inkl. AMS, Guttorp
- Politikområde 7 - Infrastrukturavdelningen inkl. Ålandstrafiken, Energimyndigheten, Fordonsmyndigheten, vägundersenheten, verkstad- och lagerenheten
- Politikområde 8 - ÅHS

Detaljmotiveringen för respektive politikområde är indelad så att först visas allmänna förvaltningens avdelningar, därefter myndigheter och fristående enheter. Detta gäller för verksamhets- och överföringsavsnittet samt investeringsavsnittet.

- Av rubriken till momenten framgår om anslaget avser verksamhet eller överföringar.
 - I moment för **verksamhet** ingår inkomster och utgifter för landskapets egen verksamhet som antingen bedrivs i egen regi eller genom upphandling av tjänster. Exempel på sådana utgifter är löner och lönebikostnader, köp av varor och tjänster, planmässiga avskrivningar samt anskaffning av maskiner och inventarier under 50.000 euro. Posterna ingår i resultaträkningen.
 - I moment för **överföringar** ingår utgifter som inte ger någon direkt motprestation, men indirekt hjälper landskapet att fullfölja sina uppgifter. Hit räknas t.ex. bidrag och överföringar till kommuner, övrig offentlig sektor, näringslivet, hushållen, allmännyttiga sammanslutningar samt bidrag från EU-fonderna. Posterna ingår i resultaträkningen.
- I **avsnittet om skattefinansiering, finansiella poster och resultaträkningsposter** upptas t.ex. inkomster av avräkning, skatteavräkning samt ränteintäkter och dividender. Även inkomster från utauktionering av utsläppsrätter ingår här från och med år 2025. Posterna ingår i resultaträkningen.
- I **avsnittet om investeringar, lån och övriga finansinvesteringar** ingår olika typer av budgetutgifter som ger landskapet tillgångar av olika slag. Förslitning underkastade tillgångar överstigande 50.000 euro upptas som en investering och aktiveras i balansräkningen och kostnadsförs genom planmässiga avskrivningar. Anslag upptas i allmänhet endast för det som ska förverkligas under året, dock så att man i planen uppger totalkostnaden för ett projekt som inleds under budgetåret och som fordrar anslag under kommande år för att kunna förverkligas. Lån och övriga finansinvesteringar används för lån som beviljas av landskapets medel samt t.ex. för inköp av aktier och värdepapper. I avsnittet ingår även inköp av eller inträngsersättning för naturskyddsområden. Posterna ingår i balansräkningen.

Anslagens beteckningar och jämförelser årsvis

I såväl detaljmotiveringen som sifferstaten betecknas ramanslag med (RA), ramanslag för EU-program med (RA-EU) och reservationsanslag med (R). Tvååriga verksamhetsanslag (VR) används för förvaltningsenheter som formellt verkar som resultatenheter. Detta omfattar endast Högskolan på Åland. Detta för att möjliggöra hanteringen av myndighetens årliga över- respektive underskott på ett ändamålsenligt sätt. De tidigare anslagstyperna förslagsanslagen (F) och EU-programanslagen (R-EU) används inte från och med budgeten för år 2025.

Ett ramanslag (RA) får tillfälligt överskridas (anslagskredit) och outnyttjade medel överföras till följande år (anslagssparande) enligt följande:

- **Anslagskredit:**
 - Ett ramanslag för **verksamhetsutgifter** får tillfälligt överskridas med ett belopp motsvarande högst tre procent av det budgeterade anslaget.

Teknisk information om budgetförslaget

- Ett ramanslag för **överföringsutgifter** får tillfälligt överskridas med ett belopp motsvarande högst tio procent av det budgeterade anslaget.
- Följande finansår reduceras tillgängliga medel med ett belopp som motsvarar den anslagskredit som tagits i anspråk
- Om det är nödvändigt för att täcka kostnader som inte var kända när anslaget intogs i budgeten eller för att uppfylla anslagets ändamål kan landskapsregeringen medge att ett ramanslag överskrids utöver ovan nämnda anslagskredit.
- **Anslagssparande:**
 - Om det vid årets slut på ett ramanslag för **verksamhetsutgifter** finns outnyttjade medel får ett belopp om högst tre procent av det budgeterade anslaget överföras till följande år
 - Om det vid årets slut på ett ramanslag för **överföringsutgifter** finns outnyttjade medel får ett belopp om högst tio procent av det budgeterade anslaget överföras till följande år
 - Om det vid årets slut på ett ramanslag för **överföringsutgifter för ett EU-program** (RA-EU) finns outnyttjade medel får ett belopp om högst hundra procent av det budgeterade anslaget överföras till följande år
 - Outnyttjade medel får användas under högst två finansår efter att anslaget senast var upptaget i budgeten
 - Landskapsregeringen kan besluta att medel på ett budgeterat ramanslag inte ska användas om detta är motiverat av särskilda omständigheter i en verksamhet eller av finansiella eller andra samhällsekonomiska skäl.

Reservationsanslag (R) används för utgifter som sträcker sig över flera år, dock högst 3 år¹. Dessa får inte överskridas, men oanvänd del kan överföras till senare budgetår. Anslagstypen används främst för investeringar, lån och övriga finansinvesteringar, men även för vissa anslag för överföringsutgifter där det är av vikt att ett årsskifte inte ska vara ett hinder för verkställandet. För de moment som var R-anslag 2024 gäller att de kvarstår som R-anslag tills de löper ut, maximalt fyra år, t.o.m år 2027.

De bidrag som beviljats och registrerats enligt förbindelseprincipen, men som inte kommer att utbetalas, återbokas mot det moment där bidrag beviljats. Denna återföring beskrivs inte separat under berörda moment.

Tvååriga reservationsanslag får användas för verksamhetsinkomster och -utgifter. Dessa får inte överskridas, men oanvänd del överföras till följande budgetår.

Anslag utan beteckning är årliga och får inte överskridas eller överföras till ett senare budgetår.

¹ Från och med budgeten för år 2025 är användningstiden nedkortad till högst 3 år, mot tidigare högst 4 år. För varje moment anges uppgifter om motsvarande anslag i senaste bokslut, uppgift om de R eller RA anslag som överförts i senaste bokslut samt budgeten för pågående år, inklusive de justeringar som gjorts i ändringsbudget. Rörande bokslutsuppgifterna bör det noteras att uppgifterna som visas är framtagna med kontointervall för verksamhetens intäkts- och kostnadskonton, överföringarnas intäkts- och kostnadskonton o.s.v. Detta innebär att om ett anslag för överföringar har påförts verksamhetsintäkter eller -kostnader ingår inte dessa belopp i bokslutsuppgifterna för momentet i fråga.

Om ett anslag tidigare inte varit upptaget i budgeten anges detta med texten "Momentet nytt" i detaljmotiveringen. Då ett moment utgår ur budgeten anges detta i detaljmotiveringen med texten "Momentet utgår". Om rubriken ändras så anges det med "Rubriken ändrad".

Budgetmomentnumreringen är lika såväl för inkomster som för utgifter. Budgeten uppgörs så att den som huvudregel är bindande på bruttonivå, d.v.s. inkomster och utgifter skilt för sig. Om det finns särskild anledning kan nettobudgetering undantagsvis tillämpas. Undantaget framgår då i motiveringen med en

hänvisning till finansförvaltningslagen (2012:69, 6 §). Budgeten uppgörs i mervärdesskattehänseende netto, d.v.s. så att mervärdesskatten inom gottgörelsesystemet inte belastar respektive budgetmoment. Endast icke avdragbar mervärdesskatt så som representation eller kostnader för uthyrningsfastigheter ska belasta budgeten. För att tydliggöra behovet av finansiering med budgetmedel visas inkomster som positiva tal och utgifter som negativa tal. Anslagen under momenten visas endast som totalanslag.

Budgetanslagens numrering

Verksamhetsinkomster och verksamhetsutgifter, respektive överföringsinkomster och överföringsutgifter skiljs åt i den första kontodelen, affärsbokföringskonto. Budgetanslagets numrering kan således vara lika såväl för verksamhet som för överföringar, men de separeras och redovisas på olika moment i budgetförslaget tack vare den första kontodelen, objekt 1.

Budgetanslagens sifferindelning följer följande systematik (budgetanslaget börjar på siffran/siffrorna):

1. Politikområde 1 - Lagtinget
2. Politikområde 2 – Landskapsregeringen, regeringskansliet, lagberedningen samt **82**. Myndigheter under politikområde 2
3. Politikområde 3 - Finansavdelningen
4. Politikområde 4 - Social- och miljöavdelningen samt **84**. Myndigheter under politikområde 4
5. Politikområde 5 - Utbildnings- och kulturavdelningen samt **85**. Myndigheter under politikområde 5
6. Politikområde 6 – Näringsavdelningen samt **86**. Myndigheter och fristående enheter under politikområde 6
7. Politikområde 7 – Infrastrukturavdelningen samt **87**. Myndigheter och fristående enheter under politikområde 7. Även 82300 Ålands energimyndighet hör till politikområde 7.
- 89**. Finansiering och resultaträkningsposter
9. Investeringar. Avdelningens/myndighetens ovanstående nummer, budgetanslag, föregås av siffran 9

Budgeten och löneutgifterna

Vid uppgörandet av detta budgetförslag är avtalsförhandlingarna inte slutförda. Vid budgetlöneberäkningen inom allmänna förvaltningen samt underlydande myndigheter har beaktats en lönejustering om 3,0 %.

Pensionspremierna enligt LL (1995:71) om landskapet Ålands pensionsfond har beräknats enligt 18,2 % av de av förskottsinnehållning underkastade löneutgifterna, vilket är samma nivå som år 2025. De som nyanställts efter den 1.1.2008 försäkras i ett privat arbetspensionsbolag. De direkta sociala avgifterna är 2,67% för år 2026 och motsvarande avgift var 2,26 % för år 2025.

Förändring av semesterlöneskulden bokförs mot respektive moment där personalkostnaderna upptas. I budgetförslaget har inga belopp för förändringen beaktats.

Enligt tjänstemannalagen (2013:45) görs inrättande och indragning av tjänster genom en behovsprövning och för de externa myndigheterna avger avtalsbyrån ett utlåtande om förslaget. Genom att landskapsregeringen inom fastställda ramar för verksamheten kan fatta beslut om tjänsteregleringarna skapas ett flexiblere system utan att tjänsteinnehavarnas rättsliga ställning i förhållande till arbetsgivaren i sak förändras.

Bestämmelserna gällande visstidsanställningar ändrar i tjänstemannalagen för landskapet Åland (1987:61) fr.o.m. 1.1.2024. Genom lagändringen kommer bestämmelserna i tjänstemannalagen att motsvara statens och kommunala sektorns motsvarande lagstiftning. Enligt de ändrade bestämmelserna (2a §, 9 § och 55 §) får en person anställas för viss tid endast om det finns en i tjänstemannalagen stadgad grund för visstidsanställning (grundad anledning). Detta påverkar budgetförslaget i ringa mån då lönekostnader för tillfälliga tjänster sedan tidigare redan belastat budgeten.

Inkomst i form av dagpenningar som inflyter vid en anställds tjänstledighet med lön på grund av sjukdom, moderskaps- eller faderskapsledighet samt civiltjänstgöring har i budgetförslaget beaktats netto under respektive moment för personalutgifter. Nettoföringen av dagpenningar innebär samtidigt att kostnader för eventuella vikarier i nämnda fall ska belasta respektive moment för personalutgifter.

Hantering av fullmakter i budgeten

Utgående från 54 § i Lagtingsordningen kan i budgeten beviljas en till beloppet och ändamålet avgränsad fullmakt att under finansåret ingå förbindelser om utgifter för vilka anslag tas in i budgetarna för de följande finansåren. Med beaktande av 10a § i finansförvaltningslagen kan landskapsregeringen göra ekonomiska åtaganden som medför kostnader under en längre tid än ett budgeterat anslag avser, om det är nödvändigt för att den löpande verksamheten ska fungera tillfredsställande.

Fullmakt begärs av lagtinget för fleråriga investeringar och för större kostnadsposter av engångskaraktär som sträcker sig över flera finansår. Fullmakt begärs däremot inte för löpande verksamhetskostnader även om dessa kostnader är fleråriga till sin karaktär, exempelvis beroende på ingångna avtal. Dessa årliga kostnader beskrivs i stället i detaljmotiveringen tillsammans med övriga verksamhetskostnader om de inte är av ringa eller mindre betydelse för bedömningen av ett anslag. I de fall det handlar om betydande åtaganden eller där ett särskilt ställningstagande kring t.ex. servicenivåer behövs bör en fullmaktsanhållan ändå ingå i budgetförslaget.

Ordlista

Affärsverk

Landskapets fastighetsverk är ett affärsverk underställt landskapsregeringen. Ett affärsverk har en större ekonomisk rörelsefrihet än vanliga myndigheter. I samband med behandlingen av landskapets budget ska lagtinget

- 1) godkänna ökning eller nedsättning av fastighetsverkets grundkapital samt besluta om intagande av anslag i budgeten för ökning av fastighetsverkets grundkapital,
- 2) samtycka till att affärsverket tar upp lån för finansiering av sin verksamhet,
- 3) godkänna maximibeloppet för fastighetsverkets investeringar under nästa räkenskapsperiod samt bemyndiganden för affärsverket att ingå sådana förbindelser för investeringar som medför utgifter under senare räkenskapsperioder.

Anläggningstillgång

Tillgång som är avsedd för stadigvarande bruk eller innehav. Således är det avsikten med innehavet, och inte tillgångens natur, som är avgörande för klassificeringen av tillgången. Med stadigvarande avses, vad gäller maskiner, inventarier m.m., att tillgångens ekonomiska livslängd uppgår till minst tre år.

Anskaffningsvärde

En tillgångs anskaffningsvärde är utgiften för dess förvärv eller tillverkning. Anskaffningsvärdet ska inkludera samtliga utgifter för att bringa tillgången på plats och i skick för att nyttjas i enlighet med syftet med anskaffningen.

Anslagskredit

Ett ramanslag för verksamhetsutgifter får tillfälligt överskridas med ett belopp motsvarande högst tre procent av det budgeterade anslaget.

Ett ramanslag för överföringsutgifter får tillfälligt överskridas med ett belopp

motsvarande högst tio procent av det budgeterade anslaget.

Följande finansår reduceras tillgängliga medel med ett belopp som motsvarar den anslagskredit som tagits i anspråk.

Om det är nödvändigt för att täcka kostnader som inte var kända när anslaget intogs i budgeten eller för att uppfylla anslagets ändamål kan landskapsregeringen medge att ett ramanslag överskrids utöver ovan nämnda anslagskredit.

Anslagssparande

Om det vid årets slut på ett ramanslag för verksamhetsutgifter finns outnyttjade medel får ett belopp om högst tre procent av det budgeterade anslaget överföras till följande år.

Om det vid årets slut på ett ramanslag för överföringsutgifter finns outnyttjade medel får ett belopp om högst tio procent av det budgeterade anslaget överföras till följande år.

Om det vid årets slut på ett ramanslag för överföringsutgifter för ett EU-program (RA-EU) finns outnyttjade medel får ett belopp om högst hundra procent av det budgeterade anslaget överföras till följande år.

Outnyttjade medel får dock användas under högst två finansår efter att anslaget senast var upptaget i budgeten.

Landskapsregeringen kan besluta att medel på ett budgeterat ramanslag inte ska användas om detta är motiverat av särskilda omständigheter i en verksamhet eller av finansiella eller andra samhällsekonomiska skäl.

Anslagstyp

Det förekommer tre typer av anslag i Ålands budget; fasta anslag, ramanslag eller reservationsanslag. Se vidare fasta anslag, ramanslag respektive reservationsanslag.

Avgift

Ersättning som betalas för en direkt motprestation.

Avräkningsbelopp

Enligt det ekonomiska systemet erhåller landskapet Åland ett avräkningsbelopp som utgör 0,47 procent av de i statsbokslutet för respektive år redovisade inkomsterna med undantag för de skatter som ingår i skatteavräkningen, rundradioskatten och upptagna nya statslån. Dessutom är Ålands befolkningsandel en faktor som antingen ökar eller minskar avräkningsbeloppet. Under ett budgetår erhåller landskapet ett förskott på avräkningsbeloppet för det pågående året. Därtill slutregleras avräkningen för det föregående året efter att statsbokslutet är fastställt. Verkställandet av slutregleringen görs med ett till två års eftersläpning. Regleringen finns i 7 kapitlet i självstyrelselagen.

Balansomslutning

Är summan på vardera sidan av en balansräkning. Tillgångs- och skuldsidans summor är lika stora.

Balansräkning

Visar landskapets ekonomiska ställning på bokslutsdagen, uttryckt i tillgångar, skulder och kapital.

Bidrag

Se överföringsutgift.

Bokföringsmässiga principer

Ålands budget är uppgjord enligt bokföringsmässiga principer, d.v.s. det är kostnader och intäkter som budgeteras. Det innebär att bokföring mot resultat- eller balanskonto samt budgetmoment följer prestationsprincipen. Det är när prestationen är utförd eller varan är anskaffad som är avgörande för när avräkning mot budgetanslag görs, inte tidpunkten för när den betalas. Vid ett årsskifte görs därför ett antal periodiseringsbokningar för att intäkter och kostnader ska hamna på rätt budget-/bokföringsår.

Bruttobudgetering

I landskapets budget upptas de årliga inkomsterna och anslagen för de årliga utgifterna till bruttobelopp, så att varken utgifterna dras från inkomsterna eller inkomsterna från utgifterna

(bruttobudgetering). I Ålands budget redovisas de på samma budgetmoment men det är bruttobeloppen som är bindande.

Bruttonationalprodukten (BNP)

Utgörs av värdet av alla varor och tjänster som produceras i ett land under ett år.

Budgeteringsmarginal

Under den treårsperiod som kostnadstaket omfattar kan den samhällsekonomiska utvecklingen vara en annan än den som fanns när kostnadstaket utformades. Det måste därför finnas en marginal för att kunna hantera den typen av oförutsedda förändringar. Budgeteringsmarginalen som är skillnaden mellan kostnadstaket och de takbegränsade kostnaderna, utgör en buffert mot olika typer av osäkerheter som till exempel högre arbetslöshet än väntat.

Budgetförslag

Landskapsregeringens förslag till budget ska överlämnas till lagtinget senast den 1 november året före finansåret. Ett lagförslag som ansluter sig till budgeten ska överlämnas till lagtinget tillsammans med budgetförslaget eller, om det inte är möjligt, i så god tid att det kan slutbehandlas tillsammans med budgeten.

Budgetunderskott

Innebär att Ålands budget har ett negativt resultat, d.v.s. kostnaderna är större än intäkterna.

Delårsrapport

Landskapsregeringen ska vid minst vid två tillfällen per år, per den 31.3 och per den 30.6, redogöra för budgetutfall och lämna prognoser till lagtinget och då förklara väsentliga skillnader i förhållande till budgeterade belopp. I bägge delårsrapporter ingår budget, ekonomiskt utfall samt prognosticerat utfall. Om väsentliga händelser och avvikelser påverkar årets budgetbehov uppåt eller neråt ska det beskrivas i delårsrapporten.

Ekonomiförvaltning

Ekonomiförvaltning är den del av finansförvaltningen som omfattar redovisning, betalningsförmedling, likviditetsplanering samt bokslut.

Eliminering

Innebär att transaktioner mellan landskapets myndigheter elimineras, d.v.s. bokas bort, för att få en rättvisande bild av landskapets resultat och ekonomiska ställning. Om t.ex. väghållningen köper tjänster av landskapets verkstad så bokas dessa poster bort så att intäkter och kostnader endast visas en gång i resultaträkningen. Större interna poster elimineras även i budgeten.

Extra anslag

Enligt självstyrelselagen kan på framställning av lagtinget extra anslag beviljas för osedvanligt stora engångsutgifter som inte rimligen kan finansieras med budgeten för landskapet Åland. Extra anslag kan beviljas endast för uppgifter som faller inom landskapets lagstiftningsbehörighet. Framställning om extra anslag görs hos Ålandsdelegationen.

Fasta anslag

Ett fast anslag får inte överskridas eller överföras till följande finansår.

Finansiell anläggningstillgång

Finansiella anläggningstillgångar utgörs av t.ex. aktier och andelar där syftet med innehavet är varaktigt.

Finansieringsanalys

Finansieringsanalysen visar hur landskapets likvida ställning på total nivå förändrats under året. I budgeten visas ett sammandrag över hur budgeten inverkar på de likvida medlen om budgeten skulle förverkligas till fullo.

Fordringar

Fordringar delas upp på kort- och långfristiga. Kortfristiga fordringar är fordringar som förfaller inom ett år. Motsatsen, långfristiga fordringar, utgör således fordringar som förfaller efter mer än ett år.

Förvaltningsenhet

En förvaltningsenhet är en avgränsad del av landskapsförvaltningen som består av en avdelning eller fristående enhet vid landskapets allmänna förvaltning eller av en myndighet som är underställd landskapsregeringen.

Förbindelseprincipen

För överföringsutgifter som beviljas enligt lag eller på ansökan kan förbindelseprincipen tillämpas. Det innebär att kostnadsföringen i bokföringen och belastningen av budgetmomentet sker när ett bindande beslut om beviljande av bidrag har fattats. I och med det upptas det som en skuld i balansräkningen tills bidraget är betalat. I anvisningarna för förverkligande av budgeten framgår vilka budgetmoment och bidragstyper som följer förbindelseprincipen.

Immateriell anläggningstillgång

Är en anläggningstillgång som saknar fysisk substans. Det är huvudsakligen utgifter för forsknings- och utvecklingsarbete samt licenser för dataprogram och liknande rättigheter som bokförs (aktiveras) som en immateriell anläggningstillgång i balansräkningen. En förutsättning för att få aktivera dessa utgifter är att de beräknas bli av betydande värde för verksamheten under kommande år.

Inbetalning

Avser själva betalningstransaktionen, d.v.s. när ersättning erhålls.

Inkomst

Typ av ekonomisk händelse genom vilken ett värde av finansiell natur tillförs landskapet. Till skillnad från intäkt kan inkomst avse flera redovisningsperioder.

Intäkt

En intäkt är en periodiserad inkomst, d.v.s. inkomst med hänsyn till den tidsperiod under vilken inkomsten har upparbetats eller blivit intjänad.

Investeringsreservering

En investeringsreservering bildas i balansräkningen genom att på förhand ta en kostnad för en specifik investering/anläggningstillgång och sedan lösa upp den i takt med att tillgången avskrivs. Landskapet har en investeringsreservering för Vårdöbron.

Kassamässig bokföring

Bokföring mot resultat- eller balanskonto samt budgetmoment sker vid betalningstillfället. T.ex. inkomster av avräkning och

skatteavräkning bokförs vid inbetalningstillfället.

Kompletterande budgetförslag

Om landskapsregeringen till lagtinget har lämnat förslag till budget eller ändringsbudget och ärendet inte är slutbehandlat i lagtinget kan landskapsregeringen lämna ett kompletterande budgetförslag. Det handlar då om att t.ex. förutsättningarna har ändrat så att någon del i förslaget behöver ändras eller kompletteras.

Kostnader

Värdet av de resurser som förbrukats, till skillnad från en utgift som avser anskaffning av resurser. Kostnad brukar definieras som en periodiserad utgift.

Kostnadstak

Kostnadstaket anger den högsta nivån för landskapets nettokostnader för ett visst finansår och fastställs av lagtinget tre år i förväg. Kostnadstaket ska användas som ram vid beredningen av landskapets budget och i genomförandet av den budgeterade verksamheten. Kostnadstaket ska omfatta samtliga landskapets kostnader förutom de finansiella kostnaderna. En del av kostnadstaket ska reserveras för oförutsedda kostnader (budgeteringsmarginal).

Landskapsandel

Landskapsandelar är stöd till kommunerna i enlighet med Landskapslag (2017:120) om landskapsandelar till kommunerna. Landskapsandelar betalas för kommunernas äldreomsorg, den samordnade socialtjänsten, barnomsorg, specialfritidsverksamhet, grundskola, träningsundervisning, förberedande undervisning, grundskoleutbildning för andra än läropliktiga samt för kulturverksamhet. Dessutom finns komplettering av skatteinkomsterna och en möjlighet för kommunerna att söka samarbetsstöd och likviditetsstöd.

Landskapsförvaltningen

Med landskapsförvaltningen avses landskapsregeringens allmänna förvaltning, de fristående enheter som finns i anslutning till den samt de myndigheter som är underställda landskapsregeringen.

Landskapsgarantier

Är ett borgensåtagande som oftast gäller så som för egen skuld. En landskapsgaranti är kopplad till en viss kredit. En landskapsgaranti beviljas med stöd av en fullmakt från lagtinget.

Nettobudgetering

I finansförvaltningslagen framgår i vilka fall som inkomstposter eller anslag som motsvarar skillnaden mellan dem (nettobudgetering) kan tas in i landskapets budget. I budgeten redovisas inkomster och utgifter på samma budgetmoment och det anges särskilt om det är nettobeloppen som är bindande.

Omsättningstillgång

Med omsättningstillgång avses tillgång som inte är anläggningstillgång, d.v.s. inte är avsedd för stadigvarande bruk eller innehav.

PAF-reservering

I enlighet med landskapsförordning (1993:56) om Ålands Penningautomatförening och dess verksamhet ska ofördelade medel, amorteringar på lån och reservationsanslag som lämnas outnyttjade reserveras hos landskapet på ett särskilt balanskonto. Övriga ökningarna samt användning av PAF-reserveringen beslutas i Ålands budget.

Periodisering

Fördelning av utgifter och inkomster till den period då resursen förbrukats (kostnad) eller då prestationen utförts (intäkt). Syfte med periodiseringen är att beräkna ett ekonomiskt resultat för redovisningsperioden.

Politikområde

Budgeten indelas från och med år 2025 i 8 stycken politikområden. Budgetens detaljmotivering för respektive politikområde är indelad så att först visas allmänna förvaltningens avdelningar, därefter myndigheter och fristående enheter.

Pågående anskaffningar

Större investeringsprojekt kan pågå under en längre tid, till och med flera år. I landskapets bokslut visas utgifterna på ett balanskonto för pågående anskaffningar tills investeringen är färdigställd. När investeringen är klar bokförs den på ett anläggningskonto i balansräkningen.

(aktiveras). Sedan kostnadsförs anläggningen genom planmässiga avskrivningar. Avskrivningsplanen finns som en not i bokslutsdelen i årsredovisningen.

Ramanslag

Ett ramanslag (betecknas (RA) eller (RA-EU)) får tillfälligt överskridas (anslagskredit) och outnyttjade medel överförs till följande år (anslagssparande). Se närmare anslagskredit respektive anslagssparande.

Reservationsanslag

Ett reservationsanslag, betecknas (R), får inte överskridas. Ett reservationsanslag kan användas under högst tre finansår i följd.

Resultaträkning

Visar i sammandrag räkenskapsårets samtliga intäkter och kostnader. I resultaträkningen kan man utläsa vilken typ av intäkter och kostnader som förekommit under räkenskapsåret. Genom att intäkter och kostnader summeras visar resultaträkningen hur verksamheten har förändrat kapitalet, vilket kommer fram i posten "räkenskapsperiodens över- eller underskott". Även de intäkter och kostnader som ingår i budgeten sammanställs i en resultaträkning.

Räkenskapsperiod

Är den period som en årsredovisning omfattar och utgörs normalt av 12 månader. Landskapets räkenskapsår sammanfaller med kalenderår.

Räkenskapsperiodens under- eller överskott

Den sista raden i resultaträkningen som visar skillnaden mellan redovisade intäkter och kostnader. Posten visas på balansräkningens passiva sida under eget kapital.

Rättvisande bild

Årsredovisningens delar ska ge en rättvisande bild av verksamhetens resultat samt av kostnader, intäkter och den ekonomiska ställningen. I normalfallet förutsätts att information som lämnas med tillämpning av god redovisningssed också ger en rättvisande bild. I speciella fall kan det behövas tilläggsupplysningar för att ge en rättvisande bild.

Skatteavräkning

I skatteavräkning återförs till landskapet Åland de på Åland för respektive skatteår debiterade statliga förvärvs- och kapitalinkomstskatterna, källskatten som betalas av begränsat skattskyldiga, samfundsskatten och tonnageskatten. Därtill återförs den på Åland betalda lotteriskattens belopp. På skatteavräkningsbeloppet betalas månatliga förskott under budgetåret. Förskottsbeloppet beräknas med utfallet av tidigare beskattning och prognoser som grund. Skatteavräkningen slutregleras efter att beskattningen har slutförts för respektive skatteår. Verkställandet av slutregleringen görs med två års eftersläpning. Regleringen finns i 7 kapitlet i självstyrelselagen.

Skatteår

Beskattning görs per kalenderår och om beskattningen avser år 2023 är det för skatteår 2023.

Skärgårdskommuner

I landskapsandelssystemet avses med skärgårdskommuner Brändö, Föglö, Kumlinge, Kökar, Sottunga och Vårdö.

Takbegränsade kostnader

De takbegränsade kostnaderna är summan av alla nettokostnader inom det fastställda kostnadstaket. De takbegränsade kostnaderna omfattar nettokostnaderna för alla politikområden. I kostnadstaket ingår inte skattefinansiering och finansiella poster.

Tillgängliga anslag

Tillgängliga anslag utgör summan av tilldelade anslag i grundbudget, ändringsbudget och reservationsanslag från tidigare år. Se även anslagskredit.

Tillskott under exceptionella förhållanden

Enligt självstyrelselagen ska landskapet Åland av statsmedel beviljas tillskott under exceptionella förhållanden

- 1) för att förhindra eller undanröja sådana väsentliga rubbningar i samhällsekonomin som särskilt drabbar landskapet,
- 2) för att täcka sådana kostnader som föranleds av en naturkatastrof, en

kärnkraftsolycka, ett oljeutsläpp eller någon annan därmed jämförbar händelse, om inte landskapet skäligen bör bära kostnaderna.

Ålands landskapsregering ska göra en framställning om tillskott hos Ålandsdelegationen senast under året efter det kalenderår till vilket utgifterna hänförs. Ärendet ska om möjligt avgöras inom sex månader från det att det väcktes.

Tilläggsbudget

Se ändringsbudget.

Utbetalning

Avser själva betalningstransaktionen, d.v.s. när ersättning utgår.

Utgift

Det ekonomiska värdet av de resurser som anskaffas (till skillnad från begreppet kostnad som avser förbrukningen). Utgiften uppstår vid anskaffningstillfället, vilket i normalfallet likställs med den tidpunkt då faktura mottas för en levererad vara eller tjänst.

Valutarisk

Risken för förändringar i kursen på den aktuella valutan. Om en faktura är i utländsk valuta kan den slutliga kostnaden på betalningsdagen bli lägre eller högre än när inköpet gjordes/fakturan anlände.

Ytterskärgården

I landskapsandelssystemet avses med ytterskärgården Brändö, Kumlinge, Kökar och Sottunga.

Ålandsdelegationen

Regleringen om Ålandsdelegationen finns i självstyrelselagen. Ordförande i Ålandsdelegationen är landshövdingen eller någon annan som har förordnats av republikens president efter överenskommelse med lagtingets talman. Till ledamöter i delegationen utser statsrådet och lagtinget vardera två personer och för var och en av dem två suppleanter. Delegationen är beslutför endast såsom fulltalig.

Ålandsdelegationens uppgifter

Ålandsdelegationen har en viktig roll i systemet för finansiering av självstyrelsen. Delegationen ska

1) årligen i efterhand verkställa avräkning och skatteavräkning

2) ge förslag till statsrådet om ändring av avräkningsgrunden

3) bevilja extra anslag och tillskott under exceptionella förhållanden samt fatta beslut om de villkor som möjligen förenas med dem.

Delegationen fattar beslut om storleken på förskott på avräkningsbeloppet och på skatteavräkningen

Beslut av delegationen i dessa frågor stadfästs av republikens president. Beslutet ska inom tre månader stadfästas oförändrat eller lämnas utan stadfästelse. Om ett beslut lämnas utan stadfästelse, ska ärendet hänskjutas till delegationen för ny behandling.

Ändringsbudget

Om det finns behov av att ändra Ålands budget ska landskapsregeringen överlämna ett förslag till ändringsbudget till lagtinget.

I ett förslag till ändringsbudget som överlämnas till lagtinget bör föreslagna utgiftsökningar finansieras med motsvarande utgiftsminskningar eller inkomstökningar.

Om det inte finns särskilda skäl får förslag till ändringsbudget överlämnas vid högst två tillfällen under varje finansår.

Överföringsutgift

Överföringar, stöd eller bidrag betalas utan direkt motprestation. En inkomstöverföring ges antingen på basis av lag t.ex. barnbidrag eller på basis av ansökan, exempelvis ansökan om ett verksamhetsstöd ur penning-automatmedel. En kapitalöverföring beviljas på ansökan och avser vanligen någon form av investeringsstöd, d.v.s. mottagaren ska genomföra en investering eller ett projekt för att sedan mot redovisning erhålla stödet.

Överskottsmål

Ett av de budgetpolitiska mål som finns är ett överskottsmål, vilket innebär ett mål för landskapets finansiella sparande. Överskottsmålet är fastställt av lagtinget till att Ålands budget ska uppvisa nollresultat senast år 2030.

Lagtingets samtycke och fullmakter i budgetförslaget

Detaljmotivering - Verksamhet och överföringar

24010 Landskapsstöd för materielanskaffningar (R)

Fullmakt

I enlighet med gällande plan över anskaffning av fordon för kommunernas räddningstjänst i landskapet Åland, föreslås att landskapsregeringen ges rätt att under år 2026 ge förhandsbesked om landskapsstöd till materielanskaffningar under år 2027 om högst 180.000 euro till Mariehamns stad för anskaffning av ny släckningsbil (35 %).

26007 Danaarv

Fullmakt

Föreslås att landskapsregeringen befullmäktigas att överföra eventuella fastigheter som tillfaller landskapet Åland genom danaarv till respektive berörd kommun.

36000 Räntestöd och landskapsborgen för privatpersoner (RA)

Fullmakt

Föreslås att landskapsborgen får utges för nya ägarbostadslån om högst 5.000.000 euro under året. Det totala åtagandet av tidigare borgensförbindelser och sådana som utges under året får uppgå till högst 69.000.000 euro vid årets slut.

För eventuella kostnader för att täcka åtaganden för ägarbostäder med landskapsborgen, se moment 89200.

61000 Näringslivets främjande, överföringar (R)

Fullmakt

Föreslås en bevillningsfullmakt om högst 2.000.000 euro för landskapets åtagande i de krediter och garantier som beviljas till åländska företag bland annat enligt samarbetsavtal med Finnvera Abp. Landskapets åtagande uppgår i enlighet med gällande avtal till 50 procent av Finnvera Abp:s åtaganden.

Sedan tidigare har landskapet åtaganden för lån och garantier om 4.856.981 euro (13.8.2025) i enlighet med gällande samarbetsavtal med Finnvera Abp. Landskapsregeringens åtagande i fråga om landskapsgaranti för likviditetslån uppgår till 76.923 euro.

Anslag för eventuella kreditförluster till följd av åtagandena belastas moment 89200.

61500 Främjande av livsmedelsproduktion, överföringar (RA)

Fullmakt

Föreslås en bevillningsfullmakt om högst 2.200.000 euro för nya lån med räntestöd för lån för produktionsinvesteringar i byggnader samt för visst lösöre. Se motiveringen under rubriken räntestöd ovan.

Föreslås därtill att det under året får beviljas nya räntestödslån om sammanlagt högst 300.000 euro för lån beviljade med anledning av skördeskador. Se motiveringen under rubriken skördeskador ovan.

Föreslås ytterligare att en bevilningsfullmakt om högst 1.000.000 euro för nya lån som upptas med landskapsborgen i enlighet med 40 § i landskapsförordning om investeringsstöd och startstöd till jordbruket (2023:68) för produktionsinvesteringar i byggnader samt för visst lösöre som upptas som kompletterande finansiering till investeringsstödet till jordbruket inom ramen för CAP-planen under moment 62302. Landskapsborgen finansieras med avgifter och eventuella kreditförluster upptas under moment 89200.

71510 Räntestöd och landskapsborgen för bostadsproduktion (RA)

Fullmakt

I enlighet med motiveringen ovan föreslås att räntestödslån för produktion av hyresbostäder om högst 12 miljoner euro beviljas under året.

Föreslås ytterligare en fullmakt att ge ut landskapsborgen för produktion av hyresbostäder samt för energieffektiviserande åtgärder om högst 8 miljoner euro under året.

För kostnader för att täcka åtaganden för hyresbostäder med landskapsborgen, se moment 89200.

75010 Upphandling av sjötrafik (RA)

Fullmakt

Skärgårdstrafik 2030:

Avtalen för linjerna Åva–Osnäs, Hummelvik–Torsholma, Föglölinjen och Södra linjen löper ut den 31 januari 2027 och har ett års option till 31 januari 2028, vilken föreslås nyttjas. Det föreslås att dessa linjer upphandlas från den 1 februari 2028 för en period om 15 år. Syftet är att möjliggöra miljöanpassning och uppgradering av dagens trafik.

Landskapsregeringen föreslår ett nytt trafikupplägg som närmare beskrivs i allmänna motiveringen. Landskapsregeringen föreslår att lagtinget beviljar en fullmakt om högst 340 miljoner euro för ett femtonårigt totalentreprenadavtal. Kostnaden är beräknad med en årlig indexförändring om 2 %. Landskapsregeringen avser att ställa krav på en förväntad minskning av växthusgasutsläpp från färjorna med 50 procent år 2036 jämfört med år 2026 vilket innefattar modernisering och elektrifiering. Det nya trafikupplägget möjliggör även en ökad service- och kapacitetsnivå.

En specifikation av de investeringar som ingår i Skärgårdstrafik 2030 framgår i investeringsfullmakten under moment 976000. Årlig avskrivningskostnad för investeringar i hamnar, vägar och farleder tillkommer och beräknas uppgå till 625.000 euro.

Med nuvarande trafikupplägg beräknas motsvarande kostnad uppgå till 393 miljoner euro, beräknat med en årlig indexförändring om 2 %. Detta upplägg innefattar ingen modernisering eller elektrifiering samt en oförändrad service- och kapacitetsnivå. Årlig avskrivningskostnad för investeringar i hamnar och vägar tillkommer och beräknas uppgå till 435.000 euro.

Kostnaden för det nya trafikupplägget beräknas under avtalsperioden därmed bli ca 53 miljoner euro lägre, med en årlig indexförändring om 2 %. I båda trafikuppläggen ingår samtliga delar i trafiksystemet, förutom matartrafiken Kumlinge-Enklinge samt Jurmo-Åva, vilka upphandlas separat i ett senare skede.

84000 Ålands hälso- och sjukvård, verksamhet (RA)

Fullmakt

ÅHS beviljades i ändringsbudget 1 år 2024 en fullmakt gällande ökade driftskostnader för det nya vårdinformationssystemet om 3,8 miljoner euro per år. De ökade driftskostnaderna fr.o.m. år 2026 redogörs med benämning "fullmakt VIS".

Detaljmotivering - Skattefinansiering, finansiella poster och resultaträkningsposter

89230 Landskapets fastighetsverk

Investeringarnas maximibelopp och de viktigaste projekten

För planerat underhåll upptas 6.500.000 euro. Det finns ett fortsatt stort underhållsbehov i landskapets fastigheter och framför allt på sjukhuset men även vid landskapets skolor. Även pågående effektiviseringar av uppvärmning och ventilation ingår i planerade underhåll.

En förstudie om reservkraft för Självstyrelsegården genomförs under år 2026. Dessutom genomförs en förstudie om att samordna lokalvården för landskapsförvaltningen inklusive myndigheterna, exklusive den specialiserade lokalvården hos ÅHS, inom Fastighetsverkets verksamhet med målet att flyttningen görs år 2027.

Tabellen nedan visar en preliminär fördelning av utgifter per projekt och planerat underhåll.

Fastighetsverket har möjlighet till omdisponering av den totala investeringsfullmakten om 7.530.000 euro inkluderande möjlighet att efter samordning med landskapsregeringen köpa in fast egendom för landskapets behov.

	2026		2027	2028
Ombyggnad självstyrelsegården	800 000	1)		
Moduler Ålands musikinstitut	170 000	1)		
Hiss till Eckerö post- och tullhus	60 000	1)		
Planerat underhåll och andra investeringar	6 500 000		6 500 000	6 500 000
Totalt	7 530 000		6 500 000	6 500 000

1) Framflyttad från tidigare år

Lån och likviditetshantering

Föreslås att Fastighetsverket inte upptar långfristiga lån under år 2026.

Fastighetsförsäljningar och långtidsarrenden

Landskapsregeringen föreslår inga fullmakter för försäljning av fast egendom år 2026.

Detaljmotivering - Investeringar, lån och övriga finansinvesteringar

921200 Digitalisering och informationsteknologi, investeringar (R)

Fullmakt

En fullmakt om sammanlagt 2.508.000 euro föreslås för utgifter som huvudsakligen beräknas utfalla under åren 2027–2028 för följande investeringar; en åländsk datadelningsplattform och medborgarportal, stödansöknings- och stödhanteringssystem, fas 2 av Ålandstrafikens digitaliseringsresa, IT-samordning, plattform för analys, datainsikter och beslutsstöd samt utveckling och uppgradering av framtida nätverk och nätverkssäkerhet.

934000 Övriga finansinvesteringar (R)

Fullmakt

Landskapsregeringen bemyndigas att sälja aktier till skäligt pris och vad som bedöms ändamålsenligt avseende verksamhetens syfte och ägarförhållanden.

976000 Infrastrukturinvesteringar (R)

Fullmakt

Med beaktande av att ett flertal av ovanstående investeringsprojekt är fleråriga föreslås att landskapsregeringen under år 2026 kan ingå entreprenadavtal som sammanlagt belastar de följande finansåren med högst 35 miljoner euro.

Av fullmakten utgör ca 21,7 miljoner euro investeringar som hör samman med Skärgårdstrafik 2030. Dessa investeringar är Östra Föglö, LV 800 Kumlingevägen samt Svinö färjfäste.

Återstående reservationsanslag

Visar endast budgetmoment som är reservationsanslag eller ramanslag

	Budget 2025	Äb 1-2 2025	Budget 2025 inkl äb 1-2	Reserverade anslag	Tillgängliga anslag totalt	Förbrukat år 2025*	Återstår Jan - Dec 2025 **
Politikområden							
Politikområde 2							
24010 Landsk stöd materialanskaffn		0	0	-428 875	-428 875		-428 875
82000 ÅSUB	-751 000	0	-751 000	-5 723	-756 723	-620 341	-136 381
82500 Ålands polismyndighet	-11 182 000	113 000	-11 069 000	-326 910	-11 395 910	-8 117 126	-3 278 784
Summa:	-11 933 000		-11 820 000	-761 508	-12 581 508	-8 737 468	-3 844 040
Politikområde 3							
33000 LR andel o stöd kommunerna	-27 367 000	0	-27 367 000	-2 077 797	-29 444 797	-24 765 454	-4 679 343
35000 Penningautomatmedel	-4 400 000	0	-4 400 000	-3 526 291	-7 926 291	-5 790 608	-2 135 684
Summa:	-31 767 000		-31 767 000	-5 604 088	-37 371 088	-30 556 062	-6 815 026
Politikområde 4							
44510 Paf-medel sociala sektorn	-3 800 000	0	-3 800 000	-1 055 750	-4 855 750	-3 902 065	-953 685
44520 Paf-medel miljö sektorn	-467 000	0	-467 000	-41 979	-508 979	-483 905	-25 074
45000 Vattenförsörjning- och vård	-1 196 000	0	-1 196 000	-36 690	-1 232 690	-316 767	-915 923
46000 Cirkulär ekonomi	-37 000	0	-37 000	-17 128	-54 128	-18 165	-35 963
84810 ÅMHM, verksamhet	-2 292 000	0	-2 292 000	-67 770	-2 359 770	-1 918 374	-441 396
Summa:	-7 792 000		-7 792 000	-1 219 318	-9 011 318	-6 639 276	-2 372 042
Politikområde 5							
51100 Kultur o kulturmiljöförvaltn	-798 000	0	-798 000	-24 480	-822 480	-621 513	-200 967
51500 Paf-medel ungdom och idrott	-2 544 000	0	-2 544 000	-230 844	-2 774 844	-2 709 431	-65 413
51600 Paf-medel kultur	-2 133 000	0	-2 133 000	-686 131	-2 819 131	-2 404 948	-414 183
51700 Paf-medel fritidssedel barn		0	0	-982 380	-982 380	-44 265	-938 115
85000 Högskolan på Åland	0	0	0	-3 923 542	-3 923 542	11 821	-3 935 363
85590 Vuxenutb inform o kommunikatio	-400 000	0	-400 000	-6 861	-406 861	-207 784	-199 077
Summa:	-5 875 000		-5 875 000	-5 854 239	-11 729 239	-5 976 122	-5 753 117
Politikområde 6							
61000 Näringslivets främjande	-1 250 000	-40 000	-1 290 000	-306 165	-1 596 165	-831 082	-765 083

Återstående reservationsanslag

Bilaga 4

	Budget 2025	Äb 1-2 2025	Budget 2025 inkl äb 1-2	Reserverade anslag	Tillgängliga anslag totalt	Förbrukat år 2025*	Återstår Jan - Dec 2025 **
62100 EU, ERUF och ESF 2014-2020		0	0	-729 840	-729 840	145 324	-875 164
62102 EU, ERUF och ESF 2021-2027	-1 177 000	0	-1 177 000	-1 664 591	-2 841 591	-572 285	-2 269 306
61500 Främj av livsmedelsproduktion	-997 000	80 000	-917 000	-1 299 489	-2 216 489	-925 163	-1 291 326
62300 EU, EJFLU 2014-2020		0	0	-2 989 411	-2 989 411	-392 407	-2 597 004
62302 EU, EJFLU 2021-2027	-5 219 000	0	-5 219 000	-3 953 903	-9 172 903	-1 178 817	-7 994 086
62390 Leaderfinansiering m paf-medel	-150 000	0	-150 000	-262 187	-412 187	-142 430	-269 756
62500 EU, EHFF 2014-2020		0	0	-1 015 692	-1 015 692	979	-1 016 671
62502 EU,EHFFV 2021-2027	-442 000	0	-442 000	-2 026 721	-2 468 721	-890 188	-1 578 533
64000 Främjande av skogsbruket	-330 000	0	-330 000	-180 000	-510 000	-249 838	-260 162
65000 Jakt- och viltvård	0	0	0	-72 538	-72 538	60 697	-133 234
Summa:	-9 565 000	40 000	-9 525 000	-14 500 536	-24 025 536	-4 975 210	-19 050 326
Politikområde 7							
71500 Stöd byggn relaterade åtg	-120 000	100 000	-20 000	-205 678	-225 678	-45 731	-179 947
72010 Främj hållbar energiomställn	-520 000	-785 000	-1 305 000	-694 367	-1 999 367	-787 318	-1 212 049
72040 Havsbaserad vindkraft ***	-1 666 000		-1 666 000	-1 041 001	-2 707 001	-1 232 455	-1 474 546
74700 Understöd för övrig trafik	-6 920 000	-300 000	-7 220 000	-285 000	-7 505 000	-5 258 004	-2 246 996
76000 Understöd kommunalvägar	-1 250 000	0	-1 250 000	-1 493 032	-2 743 032	-1 750 712	-992 321
Summa:	-10 476 000	-985 000	-11 461 000	-3 719 079	-15 180 079	-9 074 220	-6 105 859
Politikområde 8							
84000 Ålands hälso- och sjukvård, verksamhet (RA)	-105 587 000	9 810 000	-95 777 000	488 324	-95 288 676	-69 771 855	-25 516 821
84700 Ålands hälso- och sjukvård, extern vård (RA)		-9 810 000	-9 810 000		-9 810 000	-7 608 992	-2 201 008
Summa:	-105 587 000	9 810 000	-95 777 000	488 324	-105 098 676	-77 380 847	-27 717 829
Totalsumma politikområde 1-8	-182 995 000	8 865 000	-174 017 000	-31 170 443	-214 997 443	-143 339 203	-71 658 240
Investeringar							
Investeringar politikområde 1							
911150 E-demokrati - uppdatering		0	0	-336 851	-336 851	-147 942	-188 909
Summa:				-336 851	-336 851	-147 942	-188 909
Investeringar politikområde 2							

Återstående reservationsanslag

Bilaga 4

	Budget 2025	Äb 1-2 2025	Budget 2025 inkl äb 1-2	Reserverade anslag	Tillgängliga anslag totalt	Förbrukat år 2025*	Återstår Jan - Dec 2025 **
921200 Digitalisering o inform teknol	-1 464 000	0	-1 464 000	-750 308	-2 214 308	-725 231	-1 489 078
921500 Kommunikationsverksamh invest	-50 000	0	-50 000	-78 429	-128 429	-4 500	-123 929
982500 Ål Polismyndigh,investeringar	-530 000	-163 000	-693 000	-379 691	-1 072 691	-365 501	-707 190
Summa:	-2 044 000	-163 000	-2 207 000	-1 208 428	-3 415 428	-1 095 231	-2 320 197
Investeringar politikområde 3							
934000 Övriga finansinvesteringar	-1 000 000	0	-1 000 000	-161 522	-1 161 522	-4 825 000	3 663 478
935010 Lån ur PAF-medel	-1 506 000	0	-1 506 000	-933 684	-2 439 684		-2 439 684
Summa:	-2 506 000		-2 506 000	-1 095 206	-3 601 206	-4 825 000	1 223 794
Investeringar politikområde 4							
944000 Naturskyddsområden	-600 000	0	-600 000	-475 221	-1 075 221	-271 000	-804 221
984810 ÅMHM-investeringar		0	0	-17 839	-17 839		-17 839
984820 ÅMHM laboratorium investeringa	-74 000	0	-74 000	-26 776	-100 776	-35 013	-65 762
Summa:	-674 000		-674 000	-519 835	-1 193 835	-306 013	-887 822
Investeringar politikområde 5							
954000 Inköp av konst		0	0	-21 714	-21 714	-16 240	-5 475
954010 Kultur o museiverksamh invest.	-45 000	0	-45 000	-488 316	-533 316	-116 477	-416 839
985200 Musikinstitutet investeringar		0	0	-60 000	-60 000		-60 000
985500 Ål Gymnasium investeringar	-200 000	0	-200 000	-363 355	-563 355	-81 425	-481 930
985600 Ål sjösäkerhets centr investe		0	0	-170 000	-170 000		-170 000
Summa:	-245 000		-245 000	-1 103 385	-1 348 385	-214 142	-1 134 243
Investeringar politikområde 6							
986000 AMS investeringar	-100 000	0	-100 000	-182	-100 182	-45 236	-54 946
986500 Fiskevårdscent Gutterp invest		0	0	-79 168	-79 168	-76 078	-3 090
Summa:	-100 000		-100 000	-79 350	-179 350	-121 314	-58 036
Investeringar politikområde 7							
974500 Oljeskyddsinvesteringar	-100 000	0	-100 000	-30 000	-130 000	-22 650	-107 350
975000 Fartygs- o färjinvesteringar	-3 440 000	0	-3 440 000	-4 150 246	-7 590 246	-614 315	-6 975 930
976000 Infrastrukturinvesteringar	-19 000 000	0	-19 000 000	-4 914 388	-23 914 388	-16 099 419	-7 814 969

Återstående reservationsanslag

Bilaga 4

	Budget 2025	Äb 1-2 2025	Budget 2025 inkl äb 1-2	Reserverade anslag	Tillgängliga anslag totalt	Förbrukat år 2025*	Återstår Jan - Dec 2025 **
987000 Fordonsmyndigh invest.	-800 000	0	-800 000	-862 115	-1 662 115	-208 675	-1 453 441
987300 Verkstad o lager	-155 000	0	-155 000	-14 701	-169 701	-24 542	-145 159
Summa:	-23 495 000		-23 495 000	-9 971 450	-33 466 450	-16 969 600	-16 496 850
Investeringar politikområde 8							
984000 Hälso- och sjukvårdsinvesteringar (R)	-1 460 000	0	-1 460 000	-5 148 234	-6 608 234	-1 852 945	-4 755 289
Summa:	-1 460 000		-1 460 000	-5 148 234	-6 608 234	-1 852 945	-4 755 289
Totalsumma Investeringar politikområde 1-8	-30 524 000	-163 000	-30 687 000	-19 462 740	-50 149 740	-25 532 187	-24 617 552

* Förbrukade reservationsanslag t.o.m. 10.10.2025

** Återstående reservationsanslag per 10.10.2025

*** Ett belopp om 1.041.001,08 euro har upptagits som reserverade anslag. I bokslutet för 2024 visades överföringen som 0 vilket korrigerats under år 2025.

Budgetmålen 2026 i förhållande till Utvecklings- och hållbarhetsagendan

Här presenteras de samlade budgetmålen för år 2026 per strategiskt utvecklingsmål för landskapsförvaltningen exklusive budgetmålen för Ålands hälso- och sjukvård (ÅHS). Budgetmålen inklusive de planerade åtgärderna presenteras under respektive avdelning och myndighet. Under budgetåret kan ytterligare åtgärder planeras för att uppnå budgetmålen. ÅHS budgetmål finns i ÅHS verksamhetsplan.

Totalt har landskapsförvaltningen exklusive ÅHS 101 budgetmål fördelat enligt följande:

Strategiskt utvecklingsmål	Antal budgetmål
Välmående människor vars inneboende resurser växer	24
Alla känner tillit och har verkliga möjligheter att vara delaktiga i samhället	35
Allt vatten har god kvalitet	2
Ekosystem i balans och biologisk mångfald	6
Attraktionskraft för boende, besökare och företag	15
Kraftigt minskad klimatpåverkan	10
Hållbara och medvetna konsumtions- och produktionsmönster	6
Strategiskt utvecklingsmål ej tillämpligt	3

Strategiskt utvecklingsmål/budgetmål	Organisation
Välmående människor vars inneboende resurser växer	
Alla barn/elever/studerande ska få det stöd de behöver	Utbildnings- och kulturavdelningen
Arbeta för att kulturmiljön och dess betydelse förmedlas, förvaltas och utvecklas på ett hållbart sätt	Utbildnings- och kulturavdelningen
Bevara och utveckla den fria bildningen	Ålands folkhögskola
Erbjuda utbildning som förbereder för gymnasiestudier	Ålands gymnasium
Fler ska få vägledning till utbildning eller arbete	AMS
Fler sysselsätta	AMS
Fortsatt arbete och planering att Ålands folkhögskola blir den tredje skolan under Ålands gymnasium	Ålands folkhögskola
Fortsatt utbyggnad av gång- och cykelvägar längs alla huvudvägar på Åland för att skapa säkrare trafiklösningar för den lätta trafiken	Infrastrukturavdelningen
Främja livslångt lärande utgående från arbetsmarknadens och samhällets behov	Utbildnings- och kulturavdelningen
Främja tillgång till konst, kultur och idrott	Utbildnings- och kulturavdelningen
Färdigställa förberedelserna under år 2026 för att ansökan och antagning av studerande kan göras via Studieinfo.fi under 2027	Ålands gymnasium
Förverkliga utbildningar enligt landskapsregeringens dimensioneringsbeslut	Ålands gymnasium
Inspirerande och välmående högskolesamfund av studerande och personal	Högskolan på Åland
Kompetens och sysselsättning för alla	Näringsavdelningen
Laboratoriet tillhandahåller god analyskvalitet till det åländska samhället	ÅMHM

Strategiskt utvecklingsmål/budgetmål	Organisation
Medarbetarnas kunnande utvecklar ÅSUB:s verksamhet för framtiden	ÅSUB
Minska antalet långtidsarbetslösa	AMS
Nollvisionen – inga svåra olyckor eller dödsfall i trafiken	Infrastrukturavdelningen
Samverka med övriga aktörer inom den fria bildningen på Åland	Ålands folkhögskola
Trygg hälso- och sjukvård för Ålands befolkning	Social- och miljöavdelningen
Utveckla personalfremjande verksamhet och ändamålsenliga lokaler	Ålands Sjösäkerhetscentrum
Utveckla system för stöd och tidiga insatser för lärande	Ålands gymnasium
Ålands befolkning har bättre hälsa och hälsoskillnaderna har minskat	Social- och miljöavdelningen
Ändamålsenligt organiserad verksamhet och attraktiv arbetsgivare	ÅMHM
Alla känner tillit och har verkliga möjligheter att vara delaktiga i samhället	
Aktuella strategidokument inom digitalisering för förvaltningen	Regeringskansliet
Bibehålla köptjänsterna på en fortsatt låg nivå	Lagberedningen
De landskapsägda museerna och sevärdheterna är tillgängliga för alla	Utbildnings- och kulturavdelningen
De landskapsägda samlingarna är tillgängliga för alla, säkra och handhas med hög beredskap	Utbildnings- och kulturavdelningen
En attraktiv mötesplats och ett innovationshus med tentakler i alla verksamhetsområden i samhället	Högskolan på Åland
En lättanvänd, intuitiv och tillgänglig ansökningsportal	Regeringskansliet
En proaktiv trafik- och ungdomspolisverksamhet	Ålands Polismyndighet
En struktur för målstyrning som kan mäta effektiviteten och produktiviteten i polisens verksamhet	Ålands Polismyndighet
En ändamålsenlig organisation och struktur för den verksamhet myndigheten handhar	Ombudsmannamyndigheten
Etablera avtalsuppföljning som en del av upphandlingsprocessen	Finansavdelningen
Ett elektroniskt arkiv/arkivsystem för Åland utifrån självstyrelselagstiftningen	Utbildnings- och kulturavdelningen
Ett landskapsandelssystem som bidrar till att ge kommunerna likvärdiga ekonomiska förutsättningar	Finansavdelningen
Ett säkrare samhälle för alla genom ändamålsenliga nätverk för att motverka den lokala och allvarliga brottsligheten	Ålands Polismyndighet
Ett ärendehanteringssystem som kan mäta effektiviteten och produktiviteten i handläggningen av ärenden	Regeringskansliet
Förbättrad tillit och delaktighet samt demokratiutveckling	Regeringskansliet
Förenklad och effektiviserad administration med stöd av modern teknik	Finansavdelningen
Hantera alla ackumulerade ärenden utan att den löpande ärendehanteringens påverkas	Datainspektionen
I samband med införandet av det nya systemet för utsläppshandel för distribution av fossila bränslen ska en rättvis fördelning av inkomster säkerställas	Ålands energimyndighet
I samband med sjöfartens infogande i systemet med utsläppsrätter ska en rättvis fördelning av intäkterna till Åland säkerställas	Ålands energimyndighet
Kultursektorn är resiliert och kriställig	Utbildnings- och kulturavdelningen
Landskapsregeringen erbjuder hög informationssäkerhet och ett gott medborgarskydd	Regeringskansliet

Strategiskt utvecklingsmål/budgetmål	Organisation
Mindre ekonomisk utsatthet i ett inkluderande samhälle	Social- och miljöavdelningen
Modern lagstiftning för allmänna vägar	Infrastrukturavdelningen
Möjliggöra delaktighet för och förankra lagstiftnings- och utvecklingsarbete hos berörda aktörer	Social- och miljöavdelningen
Planenlig minskning av budgetunderskottet så att det är noll senast år 2030	Finansavdelningen
Polisen möter det föränderliga säkerhetsläget i Europa bättre, snabbare och effektivare	Ålands Polismyndighet
Samlingarna är uppdaterade och representativa för vår tid	Utbildnings- och kulturavdelningen
Skapa strukturer och trygga kunskap för att hantera myndighetens nya verksamhetsområden	Datainspektionen
Skapa system och strukturer för att möjliggöra flera digitala tjänster	Regeringskansliet
Stärka rättssäkerheten och säkerställa god förvaltning	ÅMHM
Säkerställa högkvalitativa beslutsunderlag både beträffande lagstiftning och reformer inom socialvårdens olika delområden	Social- och miljöavdelningen
Utveckla genusarbetet för att nå jämn könsfördelning på alla utbildningsinriktningar samt säkerställa tillgängligheten för alla inom såväl undervisning som antagning vid ÅMI	Ålands musikinstitut
Åländska medborgare har tillgång till åländska, nationella och internationella digitala studiesystem	Utbildnings- och kulturavdelningen
ÅSUB stärker de demokratiska beslutsprocesserna på Åland genom att bidra med kvalificerat beslutsunderlag för självstyrelsen och samhället.	ÅSUB
Ökad samordning av ägarstyrningen av landskapets bolag för att uppnå en mer enhetlig förvaltning av bolagen	Finansavdelningen
Allt vatten har god kvalitet	
Bättre vattenkvalitet och minskade näringsämnesförluster från lantbruket	Näringsavdelningen
Det finns en bestående tillgång till dricksvatten av god kvalitet	Social- och miljöavdelningen
Ekosystem i balans och biologisk mångfald	
Bekämpa invasiva arter inom landskapets vägområden	Infrastrukturavdelningen
Hållbar förvaltning av fiskbestånd	Näringsavdelningen
Hållbar förvaltning av skogsresurserna	Näringsavdelningen
Stimulera djurhållningen med betande djur och en allmän utveckling av djursektorerna	Näringsavdelningen
Stärka viltvårdsarbetet	Näringsavdelningen
Ökad andel skyddade områden	Social- och miljöavdelningen
Attraktionskraft för boende, besökare och företag	
Effektiv myndighetsutövning med god kvalitet	ÅMHM
En aktiv samhällsaktör för hållbar utveckling	Högskolan på Åland
Fler nya kunder och ännu nöjdare befintliga kunder	Ålands Sjösäkerhetscentrum
Fordonsmyndigheten utökar utbudet av digitala tjänster	Fordonsmyndigheten
Främja och utveckla samarbetet inom Alandica Shipping Academy (ASA)	Ålands Sjösäkerhetscentrum
Hantera skattegränsens negativa effekter för att bibehålla transporter till och från Åland	Finansavdelningen
Högklassiga och nischade utbildningar och FUI	Högskolan på Åland

Strategiskt utvecklingsmål/budgetmål	Organisation
Högre servicegrad och kvalitet inom musik och dans genom att erbjuda utökad ändamålsenlig arbetsyta	Ålands musikinstitut
Laboratoriets analysresultat håller hög nivå i internationell jämförelse	ÅMHM
Skapa förutsättningar för en långsiktigt hållbar ekonomisk tillväxt	Näringsavdelningen
Starka partnerskap och nätverk med näringsliv	Högskolan på Åland
Stärkt attraktionskraft i skärgården genom att tillhandahålla ett bredare utbud av kulturutbildning	Ålands musikinstitut
Utveckla kvalitet och verksamhet, både den sjö- och landbaserade	Ålands Sjösäkerhetscentrum
ÅSUB fortsätter att utveckla en effektiv och kvalitetssäkrad datatillgång och underlättar för uppgiftslämnarna	ÅSUB
Ökad inflyttning	AMS
Kraftigt minskad klimatpåverkan	
En attraktiv kollektivtrafik för alla	Infrastrukturavdelningen
Fossilfri vägtrafik	Infrastrukturavdelningen
Fossilfria uppvärmningssystem	Infrastrukturavdelningen
Förbättra markkvaliteten och insatser för förnybara energilösningar inom livsmedelsproduktionen	Näringsavdelningen
Goda förutsättningar för hållbar markanvändning och ökande kolsänkor	Infrastrukturavdelningen
Minska användning av fossila bränslen i skärgårdstrafiken	Infrastrukturavdelningen
Möjliggörande av vindkraftsproduktion på Åland	Infrastrukturavdelningen
Möjliggörande och ökad användning av efterfrågeflexibilitet	Infrastrukturavdelningen
Samlad energi- och klimatdata för att öka kunskapen på Åland och tillhandahålla bra beslutsunderlag för styrning och uppföljning	Infrastrukturavdelningen
Samlad klimatpolitisk styrning för ökad kunskap på Åland och för att tillhandahålla beslutsunderlag för styrning och uppföljning	Infrastrukturavdelningen
Hållbara och medvetna konsumtions- och produktionsmönster	
Cirkularitet i IT-infrastruktur	Ålands gymnasium
En informativ, tillgänglig och aktuell webbsida för myndighetens verksamhet	Datainspektionen
En utvecklad övergripande fysisk strukturutveckling	Infrastrukturavdelningen
Goda förutsättningar för en konkurrenskraftig och hållbar livsmedelsproduktion	Näringsavdelningen
Hållbart byggande	Infrastrukturavdelningen
ÅSUB fortsätter att bidra till digitaliseringen genom automatiserad, effektiv och säker produktion	ÅSUB
Strategiskt utvecklingsmål ej tillämpligt	
En kostnadseffektiv och robust pensionshantering	Finansavdelningen
Ett tydligt och enhetligt regelverk för upphandlingar under tröskelvärde	Finansavdelningen
Utveckla uppföljning och översyn av tidstilldelning för annat lärararbete samt övertidstimmar för lärare	Ålands gymnasium

Årsverken

Budgetförslag	2024	2025	2026
10100 Lagtinget, verksamhet	30,0	30,0	30,0
11100 Lagtingets kansli	8,6	8,0	9,5
12010 Landskapsrevision, verksamhet	2,0	2,0	2,0
20010 ÅLR, verksamhet	7,0	7,0	7,0
21010 Regeringskansliet, verksamhet	42,0	42,0	39,7
21200 Digitalisering o inform teknol	10,0	11,0	11,1
26003 Utvecklo tillväxtp hållb Åland	0,9	0,9	1,0
26005 Central Baltic 2021-2027	1,0 *	1,0 *	1,0 *
26006 Nordiska skärgårdssamarbetet	1,0 *	1,0 *	1,0 *
28010 Lagberedning	12,8	13,0	13,0
30010 Finans, verksamhet	40,3	40,0	41,1 1***
40010 Soc- och miljö, verksamhet	28,0	26,2	26,0
42000 Övrig hälso- och sjukvård	2,0 *	3,0 *	1,5 *
44000 Naturvård	0,0	1,0 *	1,0 *
45000 Vattenförsörjning- och vård	2,5 *	2,0 *	1,3 *
50010 Utb och kultur, verksamhet	58,9	51,4	52,2 1***
51010 Ål kultur delegation	0,2	0,2	0,0
51100 Kultur och kulturmiljöförvaltn	0,0	0,0	1,0 0,4*
51600 Paf-medel kultur	0,8	0,0	0,0
53510 Utvecklingsarbete inom utbildning	0,0	0,0	1,0
54000 Ålands museum	0,0	8,0	0,0 ****
60010 Näringsavdelningen, verksamhet	34,8	33,7	33,0
61000 Näringslivets främjande	1,0 *	1,0 *	0,0
61100 Ålands landsbygdscentrum	1,0	1,0	1,0
67000 Främj av fiskerinäringen	1,0 *	1,0 *	0,0
70010 Infrastruktur, verksamhet	35,0	34,0	30,8
72040 Havsbaserad vindkraft	0,0	5,0 *	3,0 3*,1***
74000 Ålandstrafiken	7,0	6,0	7,0
82000 ÅSUB	11,0	11,0	11,0
82200 Datainspektionen	2,0	2,0	2,0
82300 Ålands energimyndighet	1,0	1,0	1,0
82500 Ålands polismyndighet	97,0	102,0	101,0
82600 Ålands Ombudsmannamyndighet	3,8	4,0	4,0
84000 ÅHS	862,0	857,5	844,5
84810 ÅMHM, verksamhet	33,0 **	34,5 2**	34,5 2**
84820 ÅMHM, laboratoriet	9,0	9,0	9,0
85000 Högskolan på Åland	69,2 4*	73,4 12*	77,0 7,5*
85100 Ål folkhögskola	13,3	13,2	12,7
85200 Ål musikinstitut	17,0	19,0 1*	19,0 1*
85500 Ål gymnasium	217,2	226,9	220,2 2,9*,*****
85600 Ål Sjösäkerhetscentrum	13,6	13,6	11,1 1***
86000 AMS	26,0	26,0	25,0
86500 Ål fiskodling,Guttorp	5,5	5,0	5,3
87000 Fordonsmyndigheten	15,0	16,0	16,0
87200 Vägunderhållet	31,0	31,2	31,0
87300 Verkstad och lager	30,5	32,5	29,8
921200 Digitalisering och info teknik	0,0	1,0	2,0
Totalt	1 784,9	1 808,2	1 771,1 1)

* finansieras med externa medel, EU-fonder eller PAF (siffran anger antalet årsverken som är externt finansierade om momentet har fler anställda än de som är extern finansierade)

** 2 st MKB vindkraft tillfälliga

*** flyttat mellan moment

**** Ålands museums statistik för 2025 innehåller 8 säsongsanställda, vilka inte ska räknas som årsverken. Dessa låg 2024 under 50010

***** en korrigering av antalet årsverken 2025 har gjorts

20,6 av årsverkerna är projektanställningar som finansieras med externa medel

1) Årsverkerna minskar i budgeten 2026 med 29, se noteringen under moment 54000